

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] vnnd [illegible]

[illegible]

... richtung ... auch ...

... bandigest ... ainn vnnd leiben: ...

... Vnglückseligstes ...

... vnnd volseligkeit, vnnd ...

... vnnd ... Vnterweilen ...

... Coronis tempore.

... Wagaurlau, ...

Olafur kon
gur Triggva son ho
of hefr lög vglaostn
ang vpter komen
... a dogum sin
... bis stiornar a
... om̃ braddis
... ipa vid ha
... hofdingia v
... na suoldur
... n dana kong og
... Suija kong
... x.o k Jall 131
... r k: olaut
... nnum lang
... stormki af
... er piellu, a
... Isogu Olaf
... ista mun
... ordur londu
... md slyfte
... ardist :

Magnus brief

Magnus med
Gudz Myskun No
regx kongur, son H
akonar kongs son
son Sverris kongs Sender [illegible] um
gudz vinum og synum a Jsla
ndi quediu gudz og syna, þat
vitid ad yduer skynsomustum
hafa fduglega giered firer oss
ad þier hafid tekit, ad vier hofum
hlut j att, ad bæta nockud um fle
star logbækr, er Noregx kongr reiki
med hina bestu manna radi, og b
edid oss ad yd(er) logbok skilldi ei þ
eyrra um bota hlut laus vera

Enn þat skulud vita ad oss bar adur
vel firer ad sia, en einkanliga nu
helst, þar þier treystud tombid a
vora forsia, ad þier doymdud hana

alla

alla þui vora skipan, þar af ad tab-
a og þar vid ad letia, sem oss þætti
bera mz hinu besto manna radi
Og nu þeir hofu vit vm hand idu
gliga yfer skodad hana, og lyst oss
sem allvnda mætti mz fyrrum ord-
um fullan vtskurd giora, þeir sem þu
talar ad þeir vegsi langt vm, sem j
sumu stodum fyrer hun landsliga
til logu, þeir sem hon var hyggia adur
liosari, en margr fyrer, þeir sem a
dur voru fabunigeir. Nu þo ad vier
kiennu oss miog fabunnvga til slik-
ra stortyda, þa hofu vier þo þessa
bok rita latid, sem vier sendum ydur
med herra Joni logmanni, efter þui
hætti sem hun vottar. Treystandi
di a vors herra Jesu Christi myst-
un, og þar hinna skynsomustu ma-
nna til logu, sem þar voru hia oss
Enn ad þier skilgodk giorr, þui vier
hofum balkunum so skipad, sem nu
er þa greynum þessa þann i ydur
sem hier segger. ~
Thyngfarar balkur er nu sem fyr
ad onduerdu ritad, þui enn hefur
sialfa

bokina þuad adur heyrer ad skipt
ad lögþingid / nefnder skodadar i
agreint mön komi / Eydar ylluter
gnd sem sidlemdu / Inst. ad þr vent
verdi bokinni hlyd og dominum sem
þingid er betur sidad og skillt
Fyrsti hlutur bokarinnar er kristin
doms balkur / ad menn skilie kristiliga tru
vera grundvoll / og upphaf allra godra hl
uta / og heilagrar kyrkiu frelsi og hl
ydni og hennar þionum / vtan lysing z tegd
toga / til allra stunda / og skynsamligra
roglemda / ꝛc.
Næst kristinndoms balki er um kong
s þegn skylldu / ad alþyda skilie þat sa
ne gud / hafa sett og skipad kongdo
min / til veralldligs valldz sem biskup
p til andligs ꝛc.
Eptir kongs þegn skylldu er manh
elgi / þuiad næst þessu hyrir hofding
ium og odrum yfirmonnum / ad hallda og h
alldast lata / gudz frid og godra m
frelsi / a milli kristinna manna / og
med logum / og þo hoffsamliga / eptir þui
ad ad rekia sem ad odru vardar
propader ꝛc.
Næst manhelgi er erfda tal / mz

2 k

þ' fleira sem þar fylger. og heyrer þ
med kuenna giptingu / þuiad med skulu þa
þm sem til erfda falla ad þr hev /
loyfdu hiuskap gietner ~
Epter erfda tal er landa brigdi / þui
ad j þan tima se̅ m̅r erfer j lodvntu þa
rder / þa hefer [illegible] ad frodn vm hin od
ul, og ann͠a manna / ad halldi onguer m̅
odulu̅ / med logu̅ lofitu / og kunni sialfz
sinz odulu̅ m̅z logu̅ ad brigda /
Epter landabrigdi er landz leigu balkr
þuiad þm hafer: m̅z logu̅ synnar ferdi
ad biggia sem m̅z logum / hafa ad kom
ist. Epti landzleygu balk er kaupa
balkr þuiad so skal epter laga / lofnum
lausa alla lofira / sem epter landa
brigdi / lond og jarder ~
Epter kaupabalk eru þar mann͠alog
þuiad kreym hafer m̅z aruit kaupst
slum / ad þa sem sin vilia m̅z kaupsse
rdum avaxta /
Epter farmann͠a log er þiofa balkur
þui ad þad / hafer fyrer ongvu ad tor
tyna sem eigandi hefer m̅z logu̅ ad kom
ist / en sa ordru vns hiorvet inn laga
refsing fyrer þa // Sydast j bokinne o
kong riettar betrir / ad sa kongur sem

til

til er skylldr epter ad lita logu
num / epter deymum sinna forelld
ra a eigi ad hlydur ad hyggia lyna
saklausra þegna / mz laubyndum og a
ett(ir) botum / Ein ad tempra vpraka
mz hirmingu / og logligu refsingu
Erfdir þær sem til hafa fallid v
landa brigdi / og vnga þelli / og allra
laga mal / vnder hvsu logu sem
þau vrdu þa er til þau eptir þui v
r sem þa gengu log i landi er þau
mal giordust / eg eigi skylldr ad log eigi
kippan a borna
Sidium vier ad til vorkynd oss
sem a hiortt / ser meyr skylldu vald piol
skillda og vandkunnindi / en vilia leyfa
sem orkla ma / sva ad vier hepdum mi
nna i vedlen / og oss rayki kalldar þe
ra eyrni en oss rebeur / Ennust og nod
nytsamligrar postu er / Aller Jesu chri
sto drottni vorum hans nafn sie bl
ezad i verolld allar verallder. Amen

Hier hefur þyngþorbalk

1 Cap

Fridur og blessan vors
Herra Jesu Kristi se med oss
ollum logþingis monnum til og
gagnan. En vier þeim Logþingi
vorn eiga ad aux [illegible] a þinget
ad riettum, a tolf manudum hverri
vin, og koma þar a pieturs messu
aptan || Þar skulu aller komner ad for
fara lausu þeir sem til logþingis eru nef
nder, En valldz menn skulu nefna [illegible] þa
er til Alþingis So marga menn ur þingi hver
iu sem þeir vottar eda þeir loglig umbodz m
en Nefni þa er forvitrer men eigu og [illegible]
kyrkia vanaster til skilar og sie forer ad
þing manna dagleydum so ad þeir megi [illegible]
med eydu lana, En þeir eidstap skulu þeir lver
Logmann [illegible], [illegible] dag, er þeir koma til þings
med þessu eyd stapi. Ad til þess legg [illegible]
[illegible] [illegible] helga bok, og þvi [illegible] hann til guds
ad þa men hepur hann til þings [illegible] ad þ
sim, sem honum þotti vel ad [illegible] og [illegible]
after til skila [illegible] [illegible] og [illegible]
ok hann [illegible] ad [illegible] til, og so skal hann Jap
nan giora a [illegible] þessa [illegible] [illegible]
[illegible] vid [illegible] engum [illegible] ad vina en [illegible]

2. Capi Sim

Nu sc vallid madur nefna vj m̄ ur M
ula þingi sc hu(er) nefnd(ar) m̄ i þ(ri)diungi nordan
Oxarheidi hafa xviij aura i þarf
eyre en ij merkur þ(ar) sunnan
Ur Skapta fellz þingi sc nefna v m̄ sc h
uer nefndar madr hafa austan Lomagnup
sand, hafa xij aura i þarfa eyri, en x au
ra j þarfa eyri þ(ar) vestan.
Or Rangar þinge skal nefna viij menn
skal hver nefndar madur, þadan hafa vj
Or Arnes þingi skal nefna ix aura
menn, skal hver nefndar madur þadan haf
a halfa mork:
Or Kialarnes þingi, skal nefna viiij
men, sc hver nefndar madur þadan hafa
halfa mork
Or Þuunar þingi skal nefna viij m̄
skal hver Nefndar madr þadan hafa hal
fa mork þ(ar) sunnan Hvit ar, en v aura
þ(ar) vestan
Or Þorness þingi skal Nefna vj men
skal hver nefndar madur þadan hafa m(er)k
þ(ar) sunnan Hvamz fiord en x aura þ(ar)
vestan
Or Þorska fiard(ar) þingi sc nefna v m̄
sc hver Nefndar madr þadan hafa þ(ar)
sunnan glamu og þar eyrer xij aura en
ij merkur þ(ar) vestan
Or hunavatz þingi sc nefna vi m̄
sc

til huer nefndar m̄ þan̄ hafa j. þann eyri
viij aura
Ur Hegra ness þyngi skal nefna viij m̄
skal huer nefndar madur þaðan hafa mor-
k, Or vodla þyngi skal nefna vj m̄
skal huer nefnd' madur þ[illegible] hafa x aura
Or þyngeyar þyngi skal nefna iiij m̄
skal huer Nefndar madur þadan hafa
Skal huer syslu m̄ i sinni syslu xij aur
þeim grendi sem Nefnd' monum er ætlad mz
godum greida fyrir, og lanum hier thyngfa-
raurs, En huer sem þad gielldur eigi þm
nefndar monu er ætladi, þa er sa sekur
vj aurum, halfer eiganda en halft logretu
monu og sacki, sem vita vie, Nefndar
m̄ aller skulu mz Logmani til alþyngis xij
dri, For domrendr eigu med han [illegible]
Eygi skal handgengnum gnen til Oxar
ar þyngs Nefna Noma firir þeonge tro-
net, Nu og walldz m̄ nefner ei so m̄
þyngs sem skil wottar edur hanz loglig v-
bodz madr, þa er hn sekur xij aurum, þ
þvisn kan m̄ sem onefndr er, adur rad
d nefndrar, halfer konngi en halft log
retum monu, Aungu[n] skal til laugretar nef
na, og þvi ad einz um skipti agiora ad þing
gangi loglig fyrir poll til sem adr var Nefnd
walldz mon allir og sokuar m̄ þad er a [illegible]
) ekk

ad koma til logþyngis / edur skickan
leg umbodz m[edur] þra / þeir skulu vera um þra
nefnder m[en] / og taka ongvan þar eyrer
En ef þeir koma þorþalla laust / sekist huer
þra / iij morkum / halft kongi en halft log
rettu monum / Rita logmadur til kongs sk
ryk til þelli // Huer bondi er skylldur sa
er á x hundrud edur meira fie, ad fæda þa
men / er til logþyngis reyda eru skylldir
halfu þarri monum / bædi er þeir randat þyj
ngz og þra / ella er hann sekur iij aurum þ hu
ein man sem ecki er alin eptir logum þor
þalla laust / Nu epter þui sem adur v
greynt / þa skulu aller til þyngs komnir ij
Peturs messu og þar / á logmadur þ[eim] þy
der ad vera þorþalla laust // En huer
nefndar m[adur] er lydur biemst (?) til logþing
is / en sofa eru plurt (?) / Sekur xij aurum
nema naud syn banni / Men logmadur og
logrettu men þeir naudsynium [illegible]

Þyng skal standa so leingi sem logmadur
vill, og honum þykir þarfft þeirra mala saker
logrettu m[en] samþyckia / logrettu skal [illegible] giora
vichord / a logþyngi a þyng stad [illegible]
so vyd ad þeir mi hafi rum ad sitia þeir
an sem j logrettu eru nefnder / þad skal

u

u vera þrennar tilgiefr manna, Skal log
madur og valldz m(enn) Nefna þria m(enn) ur hun
ngi huorium þa sem h(ann) hyggia bezt til falliner
þa m(enn) sem i logriettu eru Nefnder þeir eyd
sverja f(yrir) logmanni, Ad þeir ganga i logriettu
med þessum eydstaf, Ad þeir skyrtu hin til
gudz, Ad han skal so til allra manna mala
leggia sem h(onum) þyckir sannazt fyrer gudi. eptir
logu og sinni samvitsku, se med lofudum se
kyprindum, og so skal h(ann) Jafnan giora þa h(ann)
er i Logriettu Nefndur, sidan tima skal
hann þennan eyd sverja, ef h(ann) er til logriettu
nefndur enn ei optar so hann se nefndur
Eyngin skal madur sig logriettu ur Nef
nder, skal leingi i hann vidbanda uera
ord lagt, Enn ef hann sest og geyngur i
ut, þegar und hann er meltr, þa lobist
h(ann) hálfri mork, Allir m(enn) eiga ad ganga
til logriettu, firir logm(anns) laga hringia
hin mykliu, klukku, og sitia þar so leingi
sem logm(adur) vill, þing hafa, Enn huer sa m(adur)
er ei kiem(ur) til logriettu, sem nu er mællt
er sekur halfri mork, Enn ef nokur m(adur)
sloest i mal a(nnars) manna og nefter þad
m(anna) enn kyngis, hann skal ongva upreisn
eiga sinz mal a þeim deyi, huad mal
sem h(ann) hefur ad kiæra a a(nnars) manna Arfþing.

Þvíat skal eingin madur til logrettu bioda
huorki til solu nie til annars, en ef borin
verdur, þa er hann utlægur og ogilldur þei
ng med hann, aller þeir men sem i log
rettu eru nefnder skulu so sitia sem nu er
mællt. Nema þeir gangi ut vegna naud
synia sinna sialfra, en ef men gangi vr
logrettu, utan vid bonda naudsynia sa
kir, þa er huer þeirra sekur iij aurum þeir
men sem eru utan vid bonda, og giora þeir
hark edur hareysti, so logman og logrettu m
enn hryggia ei nadugliga gegna doma sina
ella þeir enn hafa mal synu, sem logm. og
logrettu m. hafa ordlof til gefid, þa seki
ur er huer þeirra, er ad þeir vordnu sa
nnr ef þeim er til sagt adur.

Epter hverium vitnum skal, IIII Cap.

Huern mal doma, so er ef ein ber
vitni med manni sem einginn beri en tueir
sem tiu, ef madur veit eigi annad vitni i
moti koma, Nu eru þau vitni er eigi skulu
annad vitni i moti koma, þad eru skrifud
vitni, þingskapar vitni, quodu vitni, þ
sagnar vitni, og naudsynia vitni, er
vitnad verdur undir manni, og skal vitni þ
enn bera um dagsett mana, a sammkunnd
unni þeir en þa a logrettu eru nefnder skulu
dæma, og um oll þau mal sem i logrettu
eru kiærd, og þar er lagliga fram borin
þau mal skal first dæma, er til logþings

: 18

eru lögd eptir þui sem lögbok segir z ft.
gift eru, eptir þad þau sem kongurs
stadfest, og oll þau mal er ein loggia
hendi synar saman þr wottu tueggia
edur fleyrri, ef þau mal og vitni
koma þar fram á þinginu, sydan þau
er þar wardur a sett og sungist tru
En allt þad er lögbok skiler eigi sta
ueruliga vm, þa skal þad hafa vr
hverju mali, sem logrettu menn ver
da aller á eytt sattir, En ef þa skil
ier ei, þa skal logm rada, og þeir sem
honum samþykkia, Nema kongi synist
annad loglegra m vitrustu manna ra

Aller eru m sem J Ox . V Cap. 10

Ann þyngferdu þa skulu allir vera
hui vid aran, f t skal koma t heyimilis
En ef einhuer geingur á kefli grid og
veyter man edur veyter lemstrar fyrir
þa hefur sa brugdit gri og fridi landi og
laugum eyrir, En ef men verda saerd
er a Oxar arþingi edur þa annan
vangza edur a vinnurdu vansa sinur Og
lut ap manna wolldu, og vilia þa eiga
ad helming aurar þra, en kongi xiij
mörkum, Ef m bera vopn a oxar ar
þingi, þa giallda þeir halfa mork og la

J4

ti vopnum / eigi kongur halp vopnum,
og halpa sokterna en þing men halpa þ
od i ollum stodum hepper monnum ad giæta
a spektar og sidsomdar / po einkanlega
þm stodum mest sem til spektar og sidsp
andar eru skipadi, firer andwerdir og þl
ettum verdur meistur, sagdi od ef nockur
raterft j / hvorwerna þar sem m[e]n werda þing
tter a oxar ar þingi, þad þio a halpt
kongur Leem halpt logmann og logrettu m
allur utan þingpalldi og kirkjan mer
kappel vid mr, þ a kongur En o.a þing
ugunti er til palla, og eigi gregdast a þing
pa dorm logþingar monn ad gregdast þau
a odrum oxar ar þingi, og talli þar sysla
madur vid hvel lig sine syslu og þeim til
oxar þingz, En þr ed þorna þio gregdu þi
þui þnopslu saker, þa sie þm sialp stopnt
til oxar ar þingz, og swari þar sekum i dom
xopum ep þar gregdist ei, og hapi þau hol-
ing er þing m eiga til þess er vallda monu
med logmann vaidi þylter mest naud syn a
vera þa tolp manuda i R: B: E: A:
þingmenn skulu logiast til þing hvergi
oduir so lengi som þarpt Ollu ep m[eð] ri
þur dom þeim er dæmdur er a oxar ar
þingi og hoppa tekk er ad alt, utan logr
lottu og inan, þa er sa sekum iiij m[er]kum
vid kong en mork vid saktar a þveit þl

þa

þuí þö og hvor sysslu madr hyggia a
öxar ar þyngi i hvorsu marger man
skaparar, edur Skada in verdu i hans
syslu a Næstum xij mánudum, og sem
þeir a um vort þa og huer hit sem hin
um verdu ad skada ad þr meigi þui
helldur kiendi vera, oc hyllendum h
liar som þr kuma fram ad koma

VITPE

Ef annar tueggia þryt
a sin hlut mala hlut þá er þr koma
heym i hierad, og kallar rangt hafa sett
upp borid þrir logrietto menn, þa þicki þr ei
brigda þim dom settalaust, en h má ftest
a hinum, er mál á vid h Næsta ar eptir
til oxar ar þings, og hafi þar hvort upp
ggi sin mál upp, En ef mál reynist som
þrir, þa hafi hin kostnad sin halfu aull
m, af þm som appr h ne rangt malz
og mork kongi og sælu som adrar þrir
sokin, profast og so ad ham hafi rang
t upp borid þr logrietty monum er þir bær
mesta malid, og reynist þa malad hinu
þa hafi h kostnad sin halpu audin, og
mork kongi: og sekti som intar þir og þir
seiger, og so þr huer vitna þr sem logm
og rayndum m sia ad m verda rangtyg
og ap laga soktir og til laga stepbez hr
Htt sem þr er

ilis. Enn ef einhuer geingur a þesse grid/og uegur Mann /edr veiter Lemstrar Sar/ þa hafe sa fyrre giort Fe z Fride/Lande og lausum Eyre. En ef menn verda særder a Axuar ar þinge/edr þa einhuern vansa edr ohluk af manna volldū og vilia/ þa eyksk at helminge Riettr þeirra/eñ Koge XIII. Merkr. Ef meñ bera Vopn a Axuar ar þige/ þa giallde þeir halfa Mork / og late Vopnin/eigi Kongur half Vopnin og halfa sektina/En þingmen half z fike halfa. Þuiat j ollum Stodum hæfer monnū at giæta Spektar z Sidsemdar/ eñ þo einckanliga i þeim Stodū mest er til Sidsemdar z Sætta eru skipader fyrer Oduerdu af godum moñum/og flestū verdur mestr skade at ef nockud skierst i. Hueruetna þar sem meñ verda vijtter a Axuar ar þingi/þa skulu þeir halfr Kongr/ eñ halfr Logriettu meñn/utan Þegngilldi z XIII. Marka mal/edur meira

meira/Þat a Kongr. Enn oll þinguijtei þau til falla/ og eige greidast a þu Þinge/þa dæme Logþigis meñ at greidizt a ǫdru Aurar at þingi/ ꝫ take þa vid Syslu madr huer j. siñe Syslu/og fære þad fie til Aurar at þings. Enn þeir meñ sem þetta fie greida eige fyre Þriosku saker/þa sie þm̃ sialfstefnt til næsta Aurar at þings/ og suare þar Sektum ꝫ Domrofū ef þa greidizt ei/ ꝫ hafi Kongr helming / eñ Þingmeñ helming/og hafe þañ helming er þing meñ eigu/ til þess er Valldz mǫñū mz Logmanz rade þiker mest naudsyn a vera þa xij. Manude. R. B. G. K. Þinguijte skulu leggiast til. Þinghus giordar so leinge sem þarf. Nu ef madr ryfur þñ Dom sem dæmdur er a Aurar at þinge/ꝫ Vopna tak var ad att jñañ Logrietttu og utā/þa er sa sekur IIII. Morkū vid Kōg/eñ Mork vid Sakar aðeka. Þui skal Syslu madr huer lysa

a Aurar

a Auxar ar þinge/huerſu marger mallda
draparar edur adrer Odada men vrdu j
hans Syſlu a næſtu Tolfmanudum/og
ſeigia ſkil a vm vøxt þeirra z yfer lit/
ſem hinum vrdu ad ſkada/at þeir meigi
þui helldur ad likendum kiender verda/
huar ſem þeir kuna fram ad koma

Cap. VI.

Vm rietting Mala þierra ſem rangliga eru vppborin

EF Annar tueggi fryr a ſinn
hlut/þa er han kiemur heim j
Hierad/og kallar rangt hafa
verit vpp borit fyre Løgriet-
tu mønnum/ þa ſkal þo ei þeim Dome
brigda ſekta lauſt. En han ma ſtefna hin
um er mal a vid han/hid næſta ar epter
til Auxar ar Þings / og hafe þa huor
tuegge ſitt mal vppe. En ef Mal profs
azt ſem fyrr/þa hafe hin af honum Koſt

nad ſin halfu aukin/ ſem yfdi hann til rangs Mals/en Kongi Mörk/z ſæke ſem adrar fiarſokner. Prófazt og ſo ad hn hafe rangt vppborit fyrer Lögmanne z Logrettumönnu er fyr dæmdizt Mal it/z dæmizt þa him.m/þa hafe ſa koſtnad ſin halfu aukin/og Mörk Kongi/og ſæki ſem Vita fe. Og ſo ſkal huer uetna þar ſem Lögmadr og Skynſamer men ſia/ad men verda rangliga edr afe laga ſokter/ og til laga ſtefnder/ huert ſem þad er til Lögmanz/edr adrar Þing ſtefnur/edr laga ſokner/og dæmizt þm a hendur er ſoktir var huørki Fie nie Eidar/nema hn er ſekti ſuerie Eineidi at hn hugdizt hin epter riettu mali ſæk ia. R. B. E. R. Þat ſkal ſtande vm Melracka veidar ſem Logriettu men ſkipa/og alldrei meiri ſekt vid einn Ecz aluer fyrer eirn.

Cap. VII.

Vm̄ Leidar þing.

SO er mællt af Syslu m̄ skl̄ Þing eiga a leidū er þeir kō a heim aþ auxar ar þīge ꝫ lysa þyrer m̄m̄ þui sem talad var a Auxar ar þinge/ einckanliga huer lykt þiell a þeira manna Mal sem vr hanns Syslu voru. Syslu madur a þui þar at lysa/ ad Løgþingi skal vppi vera ad Peturs messu huert Sumar. Þui skal hañ og þarlysa/ at meñ skulu ei taka þa menn i Bygder til sin/ er hlaupa Nord an edur Suñañ Austan edꝛ Vestā/ ne ma þeir vite adur skil a ad þeir sie; skila menn/ þuiat slikir meñ eru þui vaner/ at vera nockuru lijkt einn Vetur/ edur Tuo/ edur Þria/ ꝫ hylla sig so vid m̄/ sidan skiliazt þeir eige betur vid/ eñ so/ at añad huort stela þeir Fie Maña/ edꝛ hlaupa burt med Frændkonur maña edꝛ Naþsreyiur. Enn huer ed þessa m̄ tekur

framar en̄ Løz lofa/ þa er ſa ſekr Mørk
vid Kong / ef hinn profazt ad illum
manne.

Cap. IIIV.

Um Domrof

ALla þa Doma ſem vm Viſga
ferle ſkal ſetia/ edr vm þeirra
Kuenna legord ſem fyrir eigu
ad koma full Miang ølid/ edr
halfs/ þa Dōa ſkl alla mz Løgū ꝛ Grid
um ſetia til fyrſta Sale. R.T.E. K.
Þar ſem madr ſelger ſig vr Løgſomdi m
Dome forfalla lauſt/ legliga til krafdr
af Riettaranū/ ſa er ſekr halfri Mørk/
halft Konge/ en̄ halfa þeim er Mal a/
vtan ſo mikid Vanda mal ſie ad tana a
at þeir fa eige yfer tekid/ Þa leggi þeir
þad mal heima til Løgmanz/ ella til Ala
þingis. En̄ Sa madr ſem ryfur Tom
løgſamdan/ forfalla lauſt/ fyrer Sal/
edur

edur a þyrſtum Sølum/ þa geingur ſa a geid ſin/ z er Tryggrofe/ z hefr fyrer giort Fie og Fride. En þær eru naud-ſynar/ og forfaull þeſſ er greida a/ ef hann er Siukur edur Sar/ edr einhuerıar adrar ſtornaudſynıar bere til med honum/ ad goder menn bere vitne vm/ ad hann ma-tte ei til komaſt j Sundaga. En Sal þat hid fyrſta ſkal framkoma innan þeſſ ma-nadar er Domurinn var Dæmdr/ z flytia heim til þeſſ er taka a/ og ſie honum kar bodit vid Votta tuo edr fleire / en hann take þa vid edr vmbods madr hans/ ella vilie jnd ælla giora er taka a. En oll auñur Laga mal/ þau er Menn letia ſin j mille Logdoma/ þa ſekiſt ſa Mork vid Sakar aſera er þann Dom ryfur for-falla lauſt/ z hallde þo Dom ſem adr/ en IIII. morkum vid Kong/ z ſæke Sky-ſla madur hueriumtueggia til handa/ z take þo fyrſt Skulld ſina ſlika ſem dæ-mur dæmdi honum/ En ſektar Fe huors

Mandſyn Erfd. lag Og ſam... alle logmal...

tueggia fie ſijdan ſkipt epter þiarmagne þeirra i mille/eþ ei vinſt til huorstueggia. Eñ eþ hñ vill eñ ei Dom hallda/ þa ſkal Syſlumadr hm̃ þing ſteþno/z giora hñ vtlægañ/nema hñ giallde ſlikt ſekta þie vpp/ſem nu var talt.

Cap. IX.

Huerſu langar Lagaſteþnur ſkulu vera.

Uaruetna þar ſē m̃ giora Laga ſteþnr ſin i mille a Þinge/ edur heima til Løgmanz/þa ſk giora Halþsmanadar ſteþnu/eþ hann er vtan Hreps z innann Hieradz. Manadar Steþnu/eþ hann er vtan Hierads enn innañ Fiordungs. Tueggia manada Steþnu vtan Fiordungs z iñañ Lads. R. B. H. K. Til Noregs ſkal giora Tolþ manada ſteþnu/So ad þar meige riett aþ giora þeim

þeim Malum er Logmeñ z Syslu menn
þa ei hier yper tekid. Erþinge edr Vm⸗
bodz madur Loglıgur skal suara malum
hñs/eþ hñ er vtan Landz. Nu er Erþ
inge edur Vmbodz madr hñs skylldr at
giora honum bod/ella Þing meñ/eþ ei
er Erþinge edr Vmbodz madr a þinge/
þuiat vidurmælis er hver madr verdr. A
þessum timum skal ei til Logmans stefþ
na. Fra Mariu messu i Haustu/og þo
hana bere allnær Paskum/ þa skal eige
nær edr sijdar stefþna eñ halfþu manude
fyre Pasker z fram vm Fardaga. Fra
Seliumaña messu z framan til Kross⸗
messu a Haustid/og ei nær Jolum enn
Stefþndr meige vera fyre Logmañe inn.
Nætr fyrer stundar saker/z heim koma
ad Jolum forfalla laust. Ei skal vm
Jol stefþna/Eñ aller adrer tijmar eñ nu
err vndañ tekner/ero riettir til Laga ste
fnu. Huer madur sa er ryfur Logmanz
Vijkutd forfalla laust/er sekr IIII.
morkum

Mørkum vid Kong. Enn þar sem at madur stefner manne til Løgmans/ med rietttre Laga stefnu er løgligt Mal hefur a hende honum/edr hns løgligur Vmbodz madur/þa sekist sa Mørk vid Kong er stefnt var/ef hn̄ kiemur ei þer þalla laust/edur hns løgligur Vmbods madur. Enn ef Stefndur kiemur eñ Stefnande ei/ þa sekizt hn̄ þuilíku vid Kong sem hun̄ er stefnt var/nema løgligur Vmbods madur hans kome/edur sie þar. þyrer j riettá laga Stefnu. Eñ sa þeirra sem þa þellst ad male/þa hall de hn̄ allt þat sem Løgmadr hefur skilat þeirra j millum/og giallde þeim Kost nad sem Mal dæmizt/allañ halfu auk iñ/ þañ sem hn̄ hafde þyre þui Male/ sidann Løgmadur sagde og skilde þyrra siñ þeirra j mille. Nu skytur nockr sinu male vndan Løgmanne og til Auxar ar þings/þa ransake Løgrietttu meñ jñuir dugliga þad mal/ꝛ þo þeim synist ølluñ sa Vr-

ſa Beſkurdur er Logmadur hefr giort vera ei logligr/þa ſkule þeir þo ei þañ Beſkurd riufa mega/eñ Rita ſklu þeir til Kongs huad þeim ſynizt riett j þui male/ꝛ ſlikt ranſak ſem þeir hafa fra-mazt profad þar vm. Þuiat þañ Be-ſkurd ſem Logmadur giorer a/ma einge madur riufa/nema Kongr ſiae at Log-bok votte j mote/edr ſialfr Kongr ſiae ad añad ſie riettara / og þo med hunna Beſkurdi mañа rade ꝛ ſamþycke/þuiat hañ er yfer ſkipadur Logum. Nu fær madr ei riettinde ſin j bygdum heima/ edur fyre Logmañe/þa ma Sakar aberi ſtefna þeim mañe til Autar ar þings/ er hñ fær ei riett af. Og ef hñ hefur til þeſſ logliг Vitne/ad hañ hefr hönũ þangat ſtefnt er mal a vid hañ/ og þad añad/at mal hafi ſo farit þeirra j mille ſem þa hefr hñ hermt/þa ſklu þingmeñ dœma þat mal at logfullu/ huert ſem þær eru bader/ edur ſa eiñ ſem fram-

ber/og Løgmañe og Løgrietu monnum
þiker þyre bita/nema þull Naudsyn ba-
nne þeim at koma er steþndr var/ & føe
þau Søgn og Vitne þar fram̃ og suo
skal vera þo at heima sie steþnt til Løg
mans. R. B. H. K. Suo ma giora
Laga steþnur til Syslu mãz sim̃ til Løg
mans/og halþu minne Sekt vid. R.
B. H. K. Syslu menn meiga giora
stundar steþnu til sin/Andsuaramonnū
þeirra manna sem/lauglig Mal haþa a
hende þeim/ og so Vitnum þeirra/ og
giore þeim riett aþ sem mishalldiñ er/
þo at steþndur kome ei i riettañ steþnu
Dag þorþalla laust R. B. H. K.
So vilium vier ad riett sie ad meñ gio-
re stundar steþnu til Løgmanz/þa er hañ
ridur vm Land at skipa Malum maña/
so þo at steþndur meigé auduelldlega til
koma Søgnum sinum og Vitnum.
R. B. H. K. Eige vilium vier ad
nockur madur meige skiota male sinū
vndann

vndann Løgmanni og Syslu manne/ at talma med þui riettunde mañq/ ef skyn samann moñum synist ad þeir hafe yfer tekid.

HIER HEFUR CHRISTIN-DOMS Balk/ z seiger um Christeliga Tru/ Og um þa hlydne er Mañ eiga ad veita Konge og Byskupe.

Cap. I.

DAT ER UPPhaf Laga vorra Islendinga sem upphaf er allra godra hluta/ ad vier skulum hafa og Hallda Christeliga Tru/ Vier skulum Trua a eirn Gud Faudr Allzualldanda/ Skapara Himins og Jard

Jardar. Vier skulum Trua a Drottin̄ vorn̄ Jesum Christum hn̄s einka Son/ er getin̄ er af Helgum Anda/ ꝛ fæddr af Mariu meyu/ Pindur vnder Pilatus vallde / Krossfestur Deyddur og Grafin̄/ For nidur til Heluitis/ ꝛ lифe þadā alla sijna vine. Pridia Dag epter h.n̄ var Deyddur sinum Manndome/ v geddum sin̄ Gudōome/ reis hn̄ vpp a: Dauda/ ꝛ var sidan med sin̄ Lær einemum xl. Dags/ fra Paska deige til Vppstigningar dags/ ꝛ steig þadan til Himna. Og þadan skal hann koma a Efsta Deige/ ad dæma Lifendr ꝛ Dauda/ huern epter sin̄ verduleik̄. Vier sklum Trua a helgan̄ Anda/ ad hn̄ sie Sannur Gud sem Fader og Sonur/ ꝛ þær þriar Skilningar er eitt Gud. Vier skulū trua þui er truer øll Kristin Þiod/ og Heilagra Mana samband/ ꝛ heiløg Kirkia hefr sambyckt med obrigdiligre stadfestu. Vier skulum Trua ad

Synder fyrer giefazt af Nad & Myskun Gudz/fyre verdskulldan Jesu Christi/enn ei fyre nein vor god verck. Vier skulum trua ad huers Mans Likame/er i er komenn Heiminn edr koma kann til Doomsdags/skal þa upprisa/& þadan af skulu þeir ed jlla giordu / & ei jdrudust þessa Heims /hafa endalausann ofagnad med Fiandanum og hans erindrekum i Helvijte. Enn þeir sem gott hafa giort þessa Heims/skullu þa hafa eilijfann fagnad/med Gude og hans Helgum mönnum i Himerike.

Cap. II.

Vm Kongs Vald & Byskups.

NV med þui ad Gudz Myska ser til þess þorf huers Dagliga ostalligs Lyds & ymisligs þrolnedis/þa hefur hann skip

af ſinum Tueimr. vnder m̄m̄ og þionā
ad vera audſyneliga hn̄s vmbodz menn/
og hallda þeſſa Heilaga Tru/ og hans
Heilagt Logmal/ Godum m̄m̄ til vernd
ar og riettinda/ enn vondum monnum til
Refſingar og Hreinſanar. Eru þeſſer
Tueir annar Kongr enn annar Byſkup.
Hefur Kongur af GUDI Ver-
alldligt valld til Veralldligra hluta/ enn
Byſkup Andligt valld til Andligra hlu
ta/ z a huor ad ſtyrkia annan̄ til riettra
mala vegliga/ og kiennaſt vid ſig/ ad þeir
hafa Valld z yfirbod af Gude ſialfū
enn eige af ſier. Og fyre þui ad þeir ero
Gudz Vmbodzmenn/ hins og annars/
at þeirra ma onguan veg miſſa/ þeſſ hins
þridia/ ad ſialfur GUD virdizt ad
kalla ſig þeirra Nomnum/ þa er ſa ſam-
lagi i mycklum haſka vid Gud/ er þa
ſtyrker ei med fullkominne aſt/ og god-
vilia/ z riettuiſe/ til ſins vallds þeſſ ſem
Gud hefur þeim gefit/ allra helſt þar
ſem

sem Logiñ vottta so/med skoddum ende-
merkum/ ad huørcke meiga Nordmgiar
ner eg þeir geyma þeira/ad anodga edr
þreyngia þolkinu mz ofmikille agirnd/
z ad ei meige paulkrer m̄ Synia Nordo-
ingium riettrar Þegnskylldu fyrer þrie
sku saker z skam̄synrar Quisku.

Cap. III.

Vm Lydskylldu vid Kong.

Vm aþ þui at Landzþolkit a
myckla Lydskylldu ad veita
Konginum/ þa være þat
þarfligt ad m̄ vorndust þa
miklu villu þoku er mestr hlute Noregs
þolks heþur blindat verid so hormuliga
ad i øngu Lade ødru þiñast dæme til/
þar sem tekner haþa verid Ymsir menn
z kallader Kongar rangliga i motetiek
tum Kongum og Logum hins heilaga

Olafs Kongs / ᴇ anllum þeim riettind um sem huer Bonde villde vña aþ aud rum vm sijnar erþder / og þvomidu opt velborner m̃ þeim er vatla mättu vera Knapar þeirra / sem eñ voktar i Dag / hvort þeir mißtu pleire Odala sitta / edr hiner sem þeir kolludu Konga sina / og suo hid sama vm Maña missurnar. Nu ad meñ þurþe ei griplade hendt edr leit ande epter ad þara huer adriettu a Kõ gur ad vera ad Norregi epter Logum / Pa sie þad kuñigt ollum Nordmoñum Ad Magnus Kongr son Hakonar Kongs stadþeste so og liet i Logbok setia a Frostu þinge huer at riettum erþdum a ad vera Noregs Kongur epter Logum hins heilaga Olafs Kõgs / Og þuiʼ ja udu ᴇ samþycktu Noregs meñ þyre sig og sitt aþspreinge vid Noregs Kong ᴇ hãs Aþspreinge med riettu Þingtake / at þesse skipan skal standa æþinliga sem þa var gior ᴇ hier þylger.

Cap.

Cap. IIII.

Huer Noregs Kongr vera skal

I NAFNE Faudur og SONar og Heilags Anda/eins GUDS i Þrenningu / skal eirn Þion hans Kongur vera yþer aullu Noregs Vellde Innann Landz og suo Skatte landum.

Fyrsta Erþd.

NU epter fraþall Kongs vors þa er su hin Fyrsta Erþd At sa skal Kongur vera yþer Noregs Kōgs velldi/sem Kongs Son er/Skilgietiñ hiñ Ellste eirn.

SU er aunr Erþd / Ad sa sonar son Kongs sem skilgietiñ er skl Eiñ. Kong

Kongur vera/hiñ ellste eirn sem Fader hans er Skilgietiñ

S. er hi þridia Erfd/er Brod er Kongs skilgietiñ hiñ ellste eirn skal Kongur vera/sa sem samfæddr er vid Kong/ef einge er hiña til sem adur eru talder.

S. er hiñ Fiorda Erfder Fed urbroder Kongs/Samfedre z Skilgietiñ hiñ Ellste eirn skal Kongur vera/sa sem Fader hans var Skilgietinn.

S. er hin fimta erfd er Broder son Kongs Silgietiñ hiñ ellste eirn sk Kongur vera/sa er Fad er hans var Skilgietiñ/ z Samfedre vid Kung ef einge er hinna til.

S. er hi Siétta Erfd at Brad rungr Kongs hinn Ellste eirnn skal Kongur vera /sa sem Fader hans var Faudr broder Kongs/Sam

fedre

feðra og Skilgetinn / ef einge er hinna til

SU er hin Siötta Erfd at Kongs son skal vera hinn elste einn / þo ed hann sie eige skilgetinn / Enn þo ad huorcke sie getinn i Hoordome / nie Frændsemis spiöllum edur Sifiaspiöllum / Og Kongur sialfur hefur vid geingid Faderne hans / og sagt sialfur skilrikum monnum Arfenne til fyrer samuitsku sinnar saker og Moder hans / og suare su stund er Barnit var feddt heldur tiltolu sin til hefur / og hefur Modurinn ecke tuent til sagt Fadernis at þui Barne / epter þui sem Løgbok vottar um slik mal.
Þessu skalu þeir er vitu eige Leyna hver Mann / Nema þeir ofleizt Opriske / þa sklu þeir þa til þessa seigia einhuerium skilrikum Manne edr fleirum so ad þeir meige þar vitne umbera.

SV er hin Attunda Erfd/ Ad Dotter so Kongs Skilgietin/ hin ellste einn skal Kongr vera/ sa sem Modur hans var skilgietin/ ef einge er hinna til.

SV er hin IX. Erfd Ad Systur son Kongs Skilgietin hin ellste einn sk Kongr vera sa sem Moder hans var Sambedra vid Kong/ ef einge er hinna til.

SV er hin X. Erfd Ad so skal Kongur vera hin ellste einn/ er næstur er epter Brædrasyne vid Kong Skilgietinn/ og var Fader hans Skilgietin/ og kominn fra Sambædrum Brædrum og Skilgietnum/ ef eingi er hinna til

SV er hin XI. Erfd At sa skal Kongur vera hin ellste einn skilgietinn er Syskina son er vid

Kong/ og kmin fra þeim Syskinum er bæde voru samfedra og skilgietin/ z af riettre Konga ættinne komin/ ef einge er hinna til sem adur ero tallder.

SU er hin XII. Erfda Ad/ sa sk Kongur vera hinn ellste eirn/ er Skilgietinn er Systrungur vid Kong og Mædr þeirra voru samfedra og Skilgietnar / og af riettre Konga ættinne komnar/ ef einge er hinna til.

NB ef einge er þessara til sem adur eru talder / þa skal sa Kongur vera yfer Norege hinn Ellste eirn er Erfdum er þa næstur / epter þui sem Landz lagabok vottar i almeniligu Erfda tale/ Karl eirn en Kona/ z þo af riettre Konga ættinne kominn

Um Kongs kosning

NU ef so Vungliga kann ad atberast/ ad einge er þessara til/ þa sie sialfskeyrt Hertuga ef hann er til/ edr Jalle/ Byskupum ollum & Abotum Baronum aullum og Hirdstiorum med hird allre/ ad sækia nordur til Nidar ose/ til umrada vid Erchibyskup/ og nefne huer Byskup vr sinu Byskupsdæme/ & Syslu meñ Kongs þar sem þeir eru/ XII. hina vitrustu meñ med sier epter sinne Samuisku/ og sie a þaur innann þess Manadar er þeir spyria frafall Kongs Suo skal og huer Byskup og Syslu madr skipa til hegningar ad giæta Landz med Bændum fyrer Vtlogum & Illþyde/ so marga af Baronum og Syslu mañ i hueriu Logum/ sem þeir sia ad best hæfer

hæþer. Skulu þeir ed epter sitia/ saþne heimuler til giætzlu so yþer-oꝛdnum Eyslum sem sialþra sitia/ ella eru þeir jaf̃ er landrada menn/ eþ ei helldur Landio Fride si aum þyre þeirra vangiæslu. Eñ i þañ tima sem þeir eru Nordꝛ kommer er til þess eru neþnder/ þa gãge Mæꝛd er menn med suordum eide til þess umꝛ dæmis/ ad þeir skulu þañ til Kongs taka/ er þeim synizt þyre Gude ad best sie til þallið/ Eñ þeñ Gid skulu jaþnuel Byskupar abyrgiast vid Gud þo ad þeir sueri ei/ sem hiner er eid viña/ ad þeir leggie Sañinda umrædu til þessa Mals so sem Gud gieþur þeim vit til rietteligast þyre at sia. Eñ eþ þa skilur a/ þa skulu þier rada sem þleire eru saman og skilrijkare/ ꝛ Erchibyskup ꝛ adrer Byskupar þylgia/ og sañа þad med eidum sinum. Nu eþ nockur lætꝛ sig odru vijs til Kongs taka eñ nu var mællt/ þa haþe hann þyꝛe giort þe og þride Lande og

lausam

lausum Eyre/og sie i Banne ꝛ forbodl allra Heilagra Manna / og sie eige ad Kirkiu græfur/ꝛ so huer er hm̃ fylger til þess. Nu ef Nirdsiorar edur Nirdm̃ fyrer næmast þessa Ferd / þa ero þeir Lãdrada men̄ vid Kõg/nema full Naudsyn bañe, Enn huer Bonde er fyrer næmist þessa ferd/þa er' sa sekur VII. Ortogū og XIII. Merkū silfurs vid Kong/en̄ Kongr mete Naudsyniar m̃ þessu Mañarade. Enn þessa ferd fare huer a sinn kostnad/Enn Kongur ĩnne þeim fyrer kostnad sin sem ei fara adur Kongs fie.

Cap. VI.

Um erfder Kongs Frænda

Enn ef Dotter edr Sonar dotter/systr edr Moder/edr þær konur adrar sem standa i erfda tale

tale i Landzlagabok/Suo þeir kallmenn
sem i Erpda tale standa og eigi eru aþ
Konga ættinne komner/og eru þeir edur
þær nærmeir at skylldu til annars Arþs
enn Kongdomsins/epter þui sem Alm-
enligt erþda tal vottar/ þa skal epter þui
huer til ganga/sem hann votta Log i Al
mennelign Erþdatale/Og at þui Liosf-
ara verde þa mega þeir þetta þyrst ere
þa/Eigner þær allar er Kongur erþer
epter adra frændur sina/ꝫ þær sem hann
kauper med Lausa þie/þær þo ad hann
selie ecki Kongdomsins Jarder til/edur
skipter þeim i hinar/Suo skulu þau ꝫ
Erþa Lausa þie/ꝫ Gripe þa ei Nepra
Krununne til/ nema Kongur haþe adra
skipan a giort þyre skilrikum monnum m
Vitnum og Jardteiknum sier til Salu
hialpar edur Sæmdar/edur sinum holl
ustum mönnum med godra Manna til logu.
Og er þat hoþud Rad/ad huer bue vel Nota
þyre sier sialþa vm sina Liþdaga/ hellda

heul

heill eñ sjukur/ Huat vvskeyrt er añars vinatta z eptergiord þo allskyllt sie vm.

Cap. VII.

Um Kongs Eid.

EN ad Kongur vite sig þui helldur skylldugañ vid Þegna sina Log ad hallda/ og vm ad bæta/ þa skal hañ þessu jata Folkinu m3 fullre stadfestu epter þat er hañ er til Kongs tekiñ. Þat Jata eg Gude/ og hñs helgum moñum/ og þui hñs folke sem eg er Ouerdugr yfer skip adr ad eg skal þañ Christiñ Log hallda sem hiñ Heilage Olafr Kongr hof/ z adrer hans riettar epterkomendr hafa nu samþyckt millum Kongs og þeirra sem Lañid byggia med huortueggiu samþycki z med godra maña Rade vmbæta epter þui vite sem Gud lier mier/ Er Kongr ei ad eins skylldur Log ad hallda vid þa

þegna

Þegna skyna sem þa ern a Þinge hia honum/ helldur vid alla þa sem i hans Þegnskylldu eru/ Alna z Oborna/ Eñ þeim einna sem hñ verdur Kronadur/ þa skal hñ sueria mñ Løg og riettinde/ med þeim eid,laß sem Kongs Vigslu fylger.

Cap. VIII.

Um Eid Hertuga edur Jarls.

EN Nu Hertuge edr Jarl eß þeir eru til skulu þeña eid sueria a þui þinge er Kongl er Kongs nafn giefid. Þess legg eg hond a Helga Doma/ og þui skyt eg til Guds / ad eg skal vera hollur og truer madur Herra N. Noregs Konge/ bæde leyniliga og opinberliga/ og þat Lien sem Kongur veiter mier skal eg truliga hallda/ med þeirre hlydne og epterlæti sem Magnus Kongur Son Hakonar

Köngs skipade mier. Köngs ꝛ Hertuga edur Jarls / Veita skal eg hönü alla þa hlydne sem godum Hertuga edur Jarle ber godum Konge / Styrkia skal eg hañ og hans Rike bæde mz heilum Radum og öllum minum Styrk / Hallda skal eg ꝛ Eida þa alla sem Kongr heefur sæted öllu Landsfolki epter þui vite sem Gud lier mier / Gud sie mier so hollur sem eg satt segje enn Grem ir eg lyg.

Cap. IX.

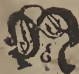
Um Lendra maña og Hirdstiora Eid.

Þ Ess legg eg Hend a Helga Doma / og þui skyt eg til Guds / At eg skal vera hollur og Truer minum Herra N. Norëgs Kónge bæde

leyniliga ꝛ opiberliga/Styrkiá skal eg hañ og hans Rijke/bæde med hollū ra dum ꝛ aullum styrk minum/Hallda skl eg Eida þa alla sem Kongr hepr jatad ollu Landzfolke epter þui vite og Skyn semd sem Gud giepr mier/Gud sie mier hollr ef eg satt seige/Gramr ef eg lyg.

Cap. X.

Vm Logmañs Eid.

MJ skalu Logmeñ suerie þeña Eid þañ tima er Kōgr vill. Til þess legg eg hond a helga Bok/ꝛ þui skyt eg til Gudz ad eg skal vera hollr ꝛ trur minū Herra N. Noregs Konge/þau Log skal eg seigia heim mīn sem miñ Herra skipar i mina Logsogn sem hin Heilage Olafur Kongur hof/og adrer hās riettet epter komendur hafa samþyckt vid þa er Lan

vil byggia/Eñ hueruetna þar sem Lög bok skier eigi skilrikliga vr / þa skal eg epter þui huers mans mal Dœma/sem eg vil Andsuara þyre Gudi a Doma deige ad riettteligast sie epter minne sam=uisku/og þo med þeirra Vitrustu maña rade ☙ samþycki/sm̃ þa eru i þia mier/ So vm Rikañ sem vm þatækañ/ Vngã sem vm Gamlann/Sakadann sem vm Sikladañ/Skylldañ sm̃ vm Oskylldã/ So sie mier Gud hollur sem eg satt se=ge/Gramur ef eg lyg.

Cap. XI.

Vm Bonda Eidstaf.

ENn ad Bænder ☙ alþyda vilie sig þui skylldare til Hollustu ☙ Þegnskylldu ☙ hlydne vid Kong/Þa skulu þeir þeña eid suetia Konge sua margier m̃ af huerin Fylke

Fylke sem þoum lijkar. Til þess legg eg Hond a helga Doma/ z þui skyt eg til Gudz/ at eg skal vera hollur z trur minum Herra N Noregs Konge/ bæde opinberliga z leyneliga/ med ollū minū matt og megne/ so sem godur þegn skal godum Konge/ Veita skal eg hm̄ alla Logliga þionustu/ z rietta Þegnskylldu epter Logum / z þeim hlutindum sem hiñ Heilage Olafr Kongr skipade mille Kongs og Banda/ z þeirra manna er Landid byggia/ med huortueggia samþycke/ So sie mier Gud hollur sem eg satt seige/ Gramur ep eg Lyg. Abyrge eg mier þeñā Eid og ollum þeim sem á Noregs Konge Rike eru/ olnum og ȯbornum/ og Konge Eids eiga at niota. Eru eige ad eins þeir skyllder at abyrg iazt þeña Eid er sueria/ Helldur aller þeir sem i Konge þegnskylldu eru alner og oborner. So eru og aller meñ i land inu skyllder til Truleiks vid Kong sīñ/

 þo at

þo ad ei sverie hm aller Trunadar elda a Þinge/Þuiat Noregs Kögr er Jä- pnskylldr ad fylgia þeim til riettra Ma la sem heima Eru/sem þeim er þa ert hia hm a Þinge er hañ Truloþar edur suer Lög og Riettinde ad hallda og da- mr Þegnum sinum. Þat vite og aller meñ/ad þat Barn sem fædt er a sidasta Deige edr Ace Kongs æfe/ ad Kongr ei jafnskylldur þui Riett ad giorá/sem þeim er hann for Eida a fyrsta Þinge. Sö er honum aller skylldugir til allrar Logligrar Þegnskylldu þeir sem Laga vilia niota/og þeirra vilia verder vera. Enn Kongr og Byskupar/Lærder meñ og Baronar og Alþyda med þeim skal fylgia hinum Heilaga Krosse og Helgu Domum aptur til Kirckiu/Sidan skal Köngur ganga til Altaris og taka þar Blezan/og gange sidan til Herbergis & fylge honū aller hiner beztu Meñ.

Hier

Þegnskyllda
HIER HEFIAR ANNANN Hlut Lögbókar / Og segier vm Þegn-skylldu vid Kong / og Skattgialld

Cap. I.

I Nafne vors HErra JESU Christi / Þess sem vor er Vernd og Vardveisla / Lijf og Heilsa / Skulum vier Konge vorum Edur hans Logligum Vm-bodz mañe ei synia slikrar Þegnskylldu sem vier høfum hm̃ Jatad. Ad huer sa Bonde er skylldur ad giallda Skatt Þingfarar kaup er hn̄ a fyre sialfan̄ sig og huert Skullda hion sitt / Ku edr Kuzillde / Skip edur Not / og skal hann eiga vm fram Syk / Bra edur Hross / e

D iij.   alla

alla Bus buhlute ſem þad Bu ma eige
þarnaſt. Enn ſkyllda hin hans eru þeir
meñ aller ſem hañ á ad ſkyllda fram ad
færa/ ⁊ þeir verkmeñ ſem þar þurfu at
ſkylldu fyrer ad vinña. Eñ þetta eru allz
X X. alner/ af hueriu bȯda/ ſkal Kōgr
b: taka X. alner/ enn adrar X. alner ſa ſem
Kongur ſkipar Syſlu/ med ſlikre af=
greidzlu ſem Logbok vottar/ af þeim X
alnum ſem Þingfarar kaup heiter/ So
ſkal ⁊ huer madr giallda ſkatt einhleypr
Kall edr Kona/ þo ad hañ ſie Bulaus
ef hñ á X. hũdrud fyre ſialfañ ſig ſkulld
lauſt. X. B. N. K. Og hundrad fyre
huern Omaga ſiñ/ og eitt hundrad vm
fram. Eñ ei ſkal meira giallda eñ ein
ar X X. alner þar ſem Bȯde edr huſfreȳ
ia andazt fra/ ⁊ hallda Fedgin/ Erf=
edur Mædgin edur adrer arfar/ ſem añ
þeim bunade huort ſem er meire edur
minne/ Eñ ſa ſem i burt fer med ſinn
hlut/ giallde ſem fyrr vottar. Enn huer

ſem

ſem þetta gielldr ei forfalla lauſt / adur men rida til Þings / ſekr VI. aurū vid Kong. Skal þetta fie griedazt i Vadamalum / og i allre ſkiña voru / i Villu e Nudū / e þar giallda ſem hñ hefr heimile att fyrer næſtu fardaga / þo ad hann føre heimile ſitt i annañ ſtad. R. B. N. K. Sa ſkal ſkatt giallda ſem Búnad reiſer / eñ ei ſa er bregdur Bue / ef hann hefur minna fie enn X. hundrud ſkulldlauſt og omaga lauſt.

Cap. II.

A Nuerium timū Syſlu ſkal reka.

SO er tekid ad Syſlumadr ſk eige fiølmennare reka Syſlu ſina eñ vid hiñ Tiūda mañ. A þeſſum timum ſk ei Syſlu reka hier a Landi / Fra Alþinge og til Mariu meſſu ſidare / Fra Marteins

Messu/e til Nalluardz messu Og þar a Manud vm Austfirdiga Fiordüg Fra Nallhardz messu til Þings framan/ vg maund mille sidare Mariu Messu og Marteins messu/ og so i odrum Fiord ungum a þessum timum þa ed Syslu madr vill/ vm sin a huerin XII. man edum/ nema bændur sialfer beidist opter/ edur naudsyn bere til ad Þingat site optar/ Og skal reka Syslu Manad sidä hñ kiemur i Nordlendinga fiordung/ e Manad vm Sunnlendinga Fiordung/ VI. Viki vm Vestfirdinga Fiordung sidan hñ kiemur i Syslu sina epter riett re til reiknu/ þo ad fleire sie Syslu menn i huerin Fiordunge eñ ein. Eigi Eki lu Saknar iñ Syslu maña fleire eñ IIII i Fordunge huerium/ eñ Tueir þar sem Syslu madur situr i Fiordunge. K. B. N. K. Þat er fyrer bodit od þeir sie Liens men sem eigi eru fulluedia optur bæta þat sem þeir taka Priettilga vtä

Bændur

Þegnskyllda
Bændur samþyckt hafa.

Cap. III.

Vm Riett Vtlendra manna

EF Vtlendir menn vanvirda m̃ og kvenna/ edur Frændkonur Manna/ z med huerium hætte er vorer Lãdz m̃ eigu sins riett- lar at krefia af Vtlendum mõnum/ þa er vel ef þeir sættazt sialfer sin i mille/ ella kiære þa sig fyrer Syslumanne sem mishalldin̄ er. R.B.N.R. Enn hann giore riett af hinum Vtlenda Manne er brotligr vard/ fyre Olafs Messu fyrir Suo sie hinum vtlendum mõnum riett giort/ ef þeim er rangt giort. Enn ef Syslu madur afræker Riett ad giora þeim sem vanhalldin er/ þa svare hann Sektinne z dæme Logmadr z skynsam menn med honum þeirra i mille/ og slikt

sem Dæmist/taki sa aþ bigþarakaupu nær sier/slikt sem Syslumadr a kriolst þar til er hann heþur sitt þullt / Enn Syslu madur heimte sitt aþ hinum/edr misse Ala. Eñ styremadur sa er þa þlyte burt i þorbode sekist IIII. Mørku vid Kong/huert sem velldur eirn edur plei re/og takizt i Norege su sekt Konge til handa/med þui at Syslu madur villde hier [illegible] rett aþ giøra. R. B. H. K.

Pad er þullkomliga þyrer bodid ad Ety reineß edur Landzmeñ take adrer huorer samhallde ma sier/med þiesektu/at kaupa edur salia Dyrra Varning sin/eñ so sem Kaupe edur Sale semia sin i mille Enn sa er at sliku verdur Vitnisþastur suarë slikre sekt Rõgdominu þyrer huern sem hñ sette vidur Løgu a einhuern. R. B. E. K. Steþnu sk leggia vid Skip/þyrer hevanñer og epter til Kaupa vid Kopmeñ/ꝛ selie þar hond hende. R. B. E. K. Um Skullder Kaupmaña/ sek

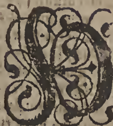
[illegible] izt hallre
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] giøra og [illegible]
[illegible]

Izt halfri Mörck fyre Nűdrad huert þat sein ei er goldit ad Olafs Messű hiñe fyrre forfalla laust / halft Konge enn halft heim erfkuld a.

NIJER HEFJA MANN-helge / Ninn Þridia Hlut Løgbokar.

Cap. I.

Vm Þegngilde og Vatur

AT er fyrst i Mann helgi vorre / ad vor Lande huer i Nöreegs Kongs Rijke sie Fridheilagur vera vid annan vtan Lads og innann. Enn ef Madr vegur Mañ / huort

hvort sem Karlmadur Drepur Konu/ edr Kona Karlman/ Þa fare sa Vtlagur/ En Kongr take Þegngillde XIII Merckur af Fie edr Eigunum vrgandas/ nema hann veige skiemdar Vijg edur giøre Nidings verk/ Ef Eign er i Þegngillde greidd / þa skulu arfar eiganda lausn a eiga ef þeir vilia leyst hafa jnnan X. Vetra/ En erfinge skal taka fie hins Vtlæga til vardueitslu. Og ef fie vegallda dæme X II. skynsamer m̄ Log sigi til nefnder af Riettaranum/ slijk giølld epter Laga skilorde sem þeir sia riettuligast fyre, Gude epter atuikum/ og Mala vexter, eru til Erfingium hins Dauda/ einum/ Enn allar adrar Frænd bætur = Saktal falle nidur/ so ad hver kio frænda adrer take nie gialde framar enn nu var skilt, R.B.E.K. Borde a. V.gs bætr halfar epter husfreyiu sina Nu ef ei vinst, Fie Venanda bæde til Þegngilldis og Bota/ þa skal so skierda

fyrer hvorum sem tala rennur til epter Fiarmagne. Enn ef nockur gengur á þetta/þa hefur han fyrer giört Fie og fride Lande og lausum Eyre/og verde alldrei bota madur sidan/ɛ so aller þeir sem Rad leggia med honum til þess ad su skipan sie rofinn / edur a hana geingit. Alldreigi skal Erfinge sel- la þær Eigner er hann tekur ept- er hañ Vidæga/medan Utlæginn lifer/ Enn gialda sk hñ allar Logligar skulld- ir/af Eignum ef ei er lausa fie til. Nu kañ sa einhver adburdur til at gioraſt/ ad Kongur giefr Mansbana Landzvist med bæta stad Nordigia edr añara god- ra mña/edr kiemr hañ a Kongs fund ɛ fær grid af honũ/þa skal hñ sig sit- frid kaupa vid Kong sem hñs er myskũ til/ɛ bæta þat sem epter stendr sem go- der meñ sia ad hñ meige orcka/Og mi- skun Salastefnũ sem hañ fær under stadet/nema adur sie bætur allar gollđ- nar/

nar / Sidā skal þeirra Mal fara til satta sem epter lifa epter godra manna Dome / Eñ þeir sem Fe hns varduerttu meðañ hañ var i vtlegd / greide hm̄ slikt sem þeir toku i Eignum og Lausa fie / vtann Landskyllder

Cap. II.

Um skiemdar Vijg og Nijdings verk

EInge madur ma Jordu sina fyrer giora / nema hañ veigi Skiemdar Vijg edur gierer Nidings verk. Þad er Nidings verk hid mesta ef Madur rædur Laund edur þegna vndañ Kongi sinum Ef Kongur kienner mañe Landrad / þa skal hann nefna mañ vr Hird sinni til / jafnborin þeim er mali a ad suara. Eñ ef arfborinn madur a þui Male ad suara / þa skal Nefna Bonda son vr Hird

ef hann

ef hñ er til/og hafa rit ꝫ jāfulge Kōngs til/ꝫ sækie Pad mal ad Løgum/ Enn ja er ærforiñ er komiñ er til alls rettar. Pad er og Nidings verk ef madur rz man i Gridum edur trygda mañ sin/ hueruetna þarsem madur a a sialfur firt Auerka ad heimta/edr þim Omaga edur Fulltijda mañe er madr a Vmbod a ad Løgum/edur skeudur til Arfs/og allra þeirra maña er hann a sialfr riett a ad Løgum / edur hefur hann til þess Løglegt Vmbod tekit/pa skal sa sialfur grid selia/ꝫ veita Trygder med sætt ꝫ Vottum/Eru allet frændur vnder þim gridum og Trygdum sem sialfur velur hner. Pat er og Nidings verk ef madr vegr Løgmañ fyre riettra Løgsogn/pañ er til þess er skipadur ad seigia mounum Løg/þuiad sa heggur nidur Riettinda maña/þarsem hñ a iafnskylldr at vera Rijkiñ sem Fatækiñ til Laga vrskurdar þar sem hann er yfer skipadur. Pad er og

Nidings

Nidings verk ef madur Myrder mann. Þad er og Nidings verk ef madr brenner Mann inne. Þad er og Nidings verk ef madur hefner Þiofa/ Þat er og Nidings verk ef Madur hoggur Hannd edur Fot af Manne / edur stingur vt Augu manz / edr sker Tungu vr hofde Manne/ eda Gielldir Mann edr Meider mann ad vilia sinn sialfs. So eru þeir og obotamenn/ er hallda menn fyrer þessu einshuerm/ sem sa er giører/ Nema Kong ur late refsa til Landhreinsanar/ Enn ef þat verdur i Wopna vidskiptum þa fare epter þui sem Kongs Vmbods madur skipar med bestu manna rade. Enn ef madur Drepur Fodur sinn edur Son/ Brodur edur Modur/ Dotter edr Systur/ þa er hann Obota madur/ nema odz manz Vijg veite/ Suo og ef Madur Drepur Konu sijna edur Kona Bonda sinn þad er Obota mal. Þad er og Obota mal ef madur Vegur mann innan Stocks/

Stocks/edr a taudu velle vte/ edur j||
añ gardz þess er. Huerfur vm Akur edr
eing at heimile slagfs hüs/ ꝛ a veg til ꝛ
fra/nema hañ vilie hendur sinar. Suo
ꝛ þeir meñ er ad slikum Oknyttū ver-
da kiender/at þeir hlaupa burt mz eigin
konz maña/þa eru þeir Obota meñ bæ
di fyrer Kongi og Karle Dræper og
deydandi. Meñ þeir sm̄ lata lijf sitt fyre
Vtilegu Þyfsku edur Ran/huort sem
helldz ræna þeir a skipum edur a landi/
ꝛ so fyrer Mord ꝛ Fordædu/ꝛ For-
neskiu skap og spafarar allar/ꝛ vtesetur
ad vekia Troll vpp edz fremia heidni
Suo og þeir meñ sem giorast Flugu m̄
til ad Drepa þa sm̄ er þeir eiga onguar
saker vid og taka Fie til/nema Kongur
late refsa til Landhreinsanar og Fridar.
Suo ꝛ þeir meñ er konur taka Naud-
ugar med Rane edur Herfange/ j mote
Gudz riette ꝛ Maña/huert er þeir taka
eigin konur Manna/edur frænd konur

edr Dætur/fyrer utā vilia þeirra manna er forrædi eigu a þeim at Løgum/ꝛ ſo ſialfra þeirra/ hverſu ſem ſidan giorift vilie þeirra er Samuiſta þeirra verdur/ ꝛ ſo þeir ſem hefna þeſſara obota mañа edur heimta Giolld fyrer ſuo at Vitne viti þat/þa hafa þeir fyre giort Fie ꝛ Fride Lande og Lauſum eyre / og eru þeir aller Fridhelger er fie ſitt veria edr eiginkonur edur frændkonur fyre þeim/ eñ hiner aller ogillder er til ſakia huert helldr þeir fa Sar edr bana/bæde fyre Konge ꝛ Karle.Pad er og Obotamal ef madur falſar Bref edur Innſigle Kongs/edr Stedia Kongs i Norege.Pat er og obotamal ef madur Drepur þann mañ/er hñ hefur fyre ſiet Bref ꝛ Innſigle Kongs til Landzuiſtar/edr til Rāaſaks/ef ſa viſſe pad er hñ tok af. Pad er og obotamal ef Madur tekur Konu Naudga/ef þar eru tuo Løglig vitne til ad þat er ſatt. Nu eru eige Vitne til/

ẽn hun ſeigiſt naudig verid hafa/ ꝛ ſeig er hũ þat Sãdægris/ þa dæme XII. h. er ſkynſomoſtu Meñ epter þui ſem þm̃ þiker likide til bera/ ꝛ huort þeirra þm̃ þiker likara til ſañinda. Eñ þo at Kona giete varit ſig fyrer Godkuenſku ſaker/ ſo ad hũ kome ei vilia ſinum fram/ þa ber med øngu mote at hũ hafi ei Refſing fyre epter Dome/ ef ſañprofaſt at hann hafi fullann vilia til þeſſ borit/ ꝛ hallde þo lifinu. Ef madr ſtendur mañ a Konu ſinne med Løgligum vitnum/ giallidi ſa full mañgiolld bondanum/ ſlik ſem hũ er madur til er Konu la/ ef hañ være þa ſaklaus Drepiñ. Eñ half mañ giolld ef madur ſtendur mann a Modur ſinne/ Dottur eda Syſtur ef þat eiga ſier ei bændur. Skulu þeſſe giolld dæma Tolf ſkynſamer menn Løgliga til nefnd er af Riettaranum.

Cap. III.

Vm Rans Menn.

VM Rœna m̄ edr Heria/ þa eru aller m̄ skyllder til epter þm̄ ad fara þeir sm̄ meigu/ nema þiormēningr at frænd semi edur mægdū/ þeir sem Syslu ma dur krefur til/ edur sa er fyrer Rane edr Hernade verdr/ huort sem þeir hlaup pa i Hellsa edur Holma, eda Virki/edur eru a Skipe/ z huar sem þeir hafa hæ li er Hernad giordu. Sekr er huer VI. Aurum vid Kong sa er ei fer Logliga til krafdr. Þad er hernadur er þeir taka meñ edur Fie Māna af þeim naudgū/ Veria meñ edur binda edur Særa. Nu roa meñ Skipe skipadu ad Bonda/edur geingur plockur māna ad garde hūs/ z bera þā Atrifke/edur brinta Hus bon da/og bera vt Fie hans/ Þa er þat vt legdar verk/ Eñ huer sa er i Lādi vill ve ra af þeim / fære aptur fie bonda allt

þad er

þad er þeir toku/og gialldi Kongi X. Merkur/en þm Fullriette er þyre Kam edr Nernade vard/epter XII. mana do me/edr vare vtlægur.

Cap. IIII.

Vm Vægd a Obotamalum.

AD hueretna epter Norræn um Lögum þeim sm skipade hiñ heilagi Olaþur Kongr/ & hñs riettir epter komendr haþa sijdan samþyckt/ Ad þar sm modr vegur skemdar viją edur gierer Nijdings verck/þa vare hñ Vtlægr & Oheilag ur/og haþi þyre giort Fie & Fride Lä de og lausum Eyre og jaþnuel Odals Jordum/ og kome alldre i Land apt:/ nema hann bere hersögu sanna/ þa sem Landzmenn viku eige adur/ þa nae hñ Landzuist mz sliku þridkaupe & Myskū

sem Kongur leggur a. Enn þyker saket
þatæktar Landsins/ᴇ hins Annars að
miog vottar so þorn Logbok hier/at þa
tæker þrændur Vtlægans eigniſt allt
halft er hā atte/þa giørū vier þa vægð
ᴇ skipun a um alldur ᴇ æfe um aull o
betamal vtan Landrad ᴇ Drottins suik
vid Kong/ þare epter þui sem Logbok
vottar/Ad Logligur Erfige tali halfft
vid Kong bæde i Festu og Lausu/ ad
þeir hialpa þui framar ᴇ betur af þui
fie Logligū Omogū ᴇ þatækum frænn
dum Vtlægans/Þott hier til hafe þess
ei med Logum gefmt verit/og þo mið
þui móte/at ef nockr fellur i slik ebota
verck/sem Gud late onguan henda/þa
skal fyrst betur af luka/Eñ ef minna
bleypur af eñ Þegngilldi/þa skierde so
fyrer huorum sem tala tevrtur til epter
Fiarmagne. Eñ huerge sk Kongur ekur
Erfingiar fyrr taka Fie mansbana/ᴇ
aunguga aknañ vtlægann eyri/enn adr

þe golldnar allar Logligar skullder/ og er sem þyrre voru giorvar enn þie eiganda þiell i þa Sok. Ef madur Tyner sier sialfur/ þa take Erfinge halft þie hans med þui skilyrde sem vottar vm aunnur obotamal/ enn halft stande i vmsia Ko nngs vmbodzmans/ til slikrar Mylskuar sem Kongur vill a giora epter atuikum. Einge madur ma meira þie fyrer giora at einu sinne enn þui sem þa er hñ Eig ande gd ordinn/ Enn ef manne tæmist Arfur a medan hñ er i vtlegd/ þa skulu frændur hñs þñ arf taka/ Eñ ef Kõgr giefur hm̃ Landzuist/ þa skulu frændur hñs hm̃ þat allt aptur gialldu mz þyrre skilorde sem þeir toku og hann atte þa er hann þiell i vtlegd. Eñ ei eru frændr skyllder aptur ad giallda þad er hañ atti edr erfdi/ ef hñ giorde vndann sier med Skiemdar vijgũ edur Nidings verkũ/ nema sijdan hafe med erfdum vnder hñ borid.

Cap. V.

Ep nockur selur mann aþ Lande burt

Ef madur selur frialſañ Mañ aþ Landi i burt/þa er hñ ſekr XIII. Mørkū vid Kong/ꝛ kome mañenum i Land aptr/ ꝛ bæte hm̄ epter Leglıgū XII. manna Dome rietti ſlıkum ſem hann er madur til. Eñ eþ hñ ma hōnum ei aptur kōa/ giallði þann mann fullum giellðū ſlıkū ſem hañ er madur til/eñ eþ hann ſynıar hallde fyrer Siettar eide.

Cap. VI.

Um hyſing Utlægs mans

Ef madur Heimer edur hyſer utlægañ mann/etur m̄z hōnū edur dreckur/Bondi edur em= huer

Huer dmara mana/pa er sa sekur mork vid Kong hyter eina Nott/en Tueimr hyrer tu ær Nætur/Enn ef hn er priar Nætur medur honum/ ? er hann gior Innan þess Hierads Vtlægur/þa er hn sekur Tolf Morku vid Kong/ Nema honu hie Þaissa vargr er hyser. Alldrei skal þess sok meire er hyser/enn hins sok var. þa hn var vtlægr gior. En Sy slu madur er skylldur ad Lysa Vtlegd hans samdægris a Þinge/er hn veit at hann hefur vtlegdar verk vnnid.

Cap. VII.

Ef madr er Særdur a þinge

EF madr er hogguinn edr Lo stiñ edr særdur a Þingi edur Samkundu / Pa skulu aller m epter renna þeim er Vig vakte til skogs edr skips/fialls edr fio ru/Enn sa er ei reñr epter/ sekt halfre

Mork vid Kong/og so sa er epter telst ᴇ vill ei taka hann/og ma hak/og eru til þess Loglig Vitne/En ef ei eru vit ne til/synie m3 eins Eide Fiortmennirg ar edr nanare ad Frændsime edr mægdu eru ei skyllder epter ad reka nema vilie. En huer sem Biorg veiter veganda/þa er hn̄ Utlagur/nema honum sie ouissa vargur/ᴇ suerie þyre eins Eidi. Enn ef madr er Særdr a Þingi edr samkundu/ ᴇ renna aller epter til Fialls edr Fioru/ Skogs edr Skips þeim er Viig vakte/ og verdur hn̄ Fundinn/ ᴇ ef hn̄ vill ad Logunum verjest þa leggi hn̄ nidur Vopn sijn/og er hann þa Fridheilagur meðan hin̄ Sare liþer. Binda skal þan̄ man̄ ᴇ fœra Syslu manne/Sun hn̄ a ad vard veita hn̄/og sins umbods madur hn̄s ef honum er fœrdur/En̄ ef Syslu madur þarf liðs vid at giæta hans/þa skal hn̄ nefna so marga bœndur til m3 sier sem hann þarf þa sem næster eru. Enn, ef

So og lyggur [illegible] Sandrada [illegible] þa hann [illegible] [illegible]

hann kiemst i burt fra Syslu manni/e verdur hinn sari Daudur/þa er Syslu madur sialfr i Vedi til Kongs Vrskurdar/og skipe hñ epter mala vortum nu hinna bestu manna rade þeirra sem hñ kallar til mz sier. Eñ ef Syslu madur siniar honum Vidtoku/þa skulu þeir hofa vitne vid/ og setia hañ bundinn a Flet Vmbodz mans/þa vardar hm slikt hid sama/nema ofriski taki af hm. Eñ huer uetna þar sem Syslu madur tekr vtleg dar Fie/þa skal hñ fa mañ til ad refsa þeim Manne epter Dome Þingmanna. Eru Bændur hueruetna skyllder ad fylgia til refsingar/Sekur er huer halfre Mørk vid Kong er ei vill fylgia.

Cap. VIII.

Vm Ods Mans Verk

EF Odur madur bryzt vr bøn-
dum ⁊ verdr Mansbane/þa
skal bæta af fie hans fullum
Botum ef til er/Enn ef fie er
ei til/⁊ verdr hinn Odi heill/þa fare hann
Vrlendis þar til hann hefur fullum
Botum Bætt fyrer sig/Enn ef menn
sia ætte a manne/þa binde hñ ad Osekiu
huer ed vill/og hafe til þings og biode
frændum/Sijdan leyse hñ þar/⁊ seige
af sina abyrgd/⁊ taki Kostnad sinn O-
ankinn af fie hins Oda ef til er/Enn
aullū mm̄ odrū eiga menn vord at veita
ad osekiu. Enn Odur madur er omage
Arfa sins/og þo ei fyrri enn hañ veit
ad hñ er odur/og hañ ma koma hoftū
a hann ef hñ vill/Enn ef Sakar aberi
kiener arfa hins Oda ad hñ vill ei vard
veita hñ/hallde fyrer eins eide/Eñ ef
Odur madr særer mann/þa sæte Arfe
vppi Sæknis fie ⁊ sarabætr af fie hins
Oda/Enn ecke a Kongur a þui/Nu
er þad

er þad þuiat eins odz Mans verk / ep hann bryst vid Bondum / edur skynsamer menn meta edur vita sanna ade a hm̄

Cap. IX.

Huer vera skal mansbane

SA skal vera Mansbāe er na uistar m̄ bera Vitni um / ꝛ þeir seiga a hendi / ꝛ ei eidū þyre koma / nema þuiat eins ad hañ hafe suo fiærre staddur verit a þui Dægre er Vijg var veigit / ad hañ matte ei samdægris kunuegis til Vijgs fara og fra / og være hn̄ staddr at Kirkiu edur a Þinge Skipe edur Samkū-du / þa bere þeir XII. Þegnarhn̄ vndā er þa voru i hia honum / vtlaiser meñ ꝛ sulltida / Eñ ef hann er i aungū þessi ni stad staddr / og þo so fiærre sem nu var mællt / þa færist hn̄ undā m̄ Tylftar

eide

eide. Enn ef Nauystar menn meiga ei til þings fara/at bera vitne hier vm/fyrer einhueria Naudsynia saker / Þa skulu tiert menn Boka sogu þeirra a Þinge. Enn ef Madur er særdur og ma hann mæla þa er menn koma ad honum/ þa skal sa vera Bane hans er hann seiger þad verk fyrst a hendur/ef hann mæler af vite z ma hann kienna hann/z kiemur saga hanns bokud fram a fyrsta Þingi nema hinn fære sig vndan med Lagligum Tylftar eide.

Cap. X.

Vm Vijglysing

EF Madr er aftekinn/þa skal sa vera mäsbane er vijgi lyser a hendur sier/Enn lyst skal vera Vijgi samdægris i frann Nieradz/og nefna sig a Nafn og Natt stad sinn/og Nierat þat er hann er vr/ og lyst

og Lyst fyrer Frialsum manne & full-
tijda/ og sk. þad a Aurnar þinge fram
koma vm Rattstad hans/ & so skal hus
bonde Suerea ad hann nefnde sig suo a
Nafn/ & ad hann var ad hans vm Nott
ina/ Vigslysing skal og þar fram koma
a Þinge. Enn ef madur vill eige bera
Vigslysingar vitne/ edr suerea Rattstad
þa fare til Erfingi hins vegna & giore
þeim fimtar Stefnu til Þings at bera
þad Vitne sem framast veit hann i þui
male epter Lögum og sinne samuisku og
eigin leyner hn af/ Enn ef hann vill þa
ei Vitne bera/ gialldе mork halfa Kö-
gi enn halfa þeim er sæker/ og suo skal
vm aull vitne vera. Vpplyst fiar þessa
skal greidd vera a Fimtar þinge/ edr at
þar adtaka halfu meira. Eigi skal Veg
ādi gāga vm III. bæi so ad ei sie vitge
lyt/ fra þeim er Vijg var veigit/ Ne-
ma þar sie fyrer Fiorneēingur edr na
nare ad frændsemi edur mægdum hins
vegna

Vegna/edur ꝑlandmenn Veganda bue þar ꝑyrer/ þeir er hm̃ ligge lijꝑs Naſke vid/Enn eꝑ hañ lyſer et ſo Vijge/þa er hañ ſañur Mordinge/ꝛ heꝑur ꝑyrer giort ꝑie og Fride. Enn eꝑ bæde kiemꝛ ꝑram̃ a ꝑyrſta Þinge Viglyſing ꝛ ſaga hins Sara ſuo borin̄ ſem nu var ſkilt/ þa ſkal ſaga hins ſara ſtanda enn eige Viglyſing/og ber þa mord aꝑ Vegãda þo ad hann ſie Vtlægur/ Enn eꝑ eige kiemur ꝑram̃ ſaga hins Sara a ꝑyrſta Þinge og kiem̃ ꝑram̃ ſionar Vitne/ꝛ. Vijglyſingar vitne/þa ſk̃ ſionar vitne ſtanda eꝑ þat bera Tueir menn ꝑrialſer og ꝑulltijda þar a þingíuu/eñ ei Vige lyſing. Eñ erꝑingi hins Dauda ſk̃ ꝑara i þat Nierad er ſa madur lieſt vr vera/ Og eꝑ hm̃ hitter hann mañ er ſo heiter ꝛ hm̃ þiker likaſtur til vera þeſſ verks/ Og eꝑ hañ geingur i giegn/þa ſkal hm̃ henum til Þings ſteꝑna/og a þui þige ſklu X I I. meñ Frialſer og ꝑullſtijda aꝑ

hn̄ bera þad verk/ ⁊ eigi Nefndar vitne og bære þar fram a Þinginu/ Enn ef hann vill ei vndan færast þa er hn̄ sanr ad Male/ En̄ ef hn̄ hefr vndan færst/ þa fare Erfingi hins Dauda og sæke so marga með sem hann vill þa er hia voru til Tylftar eida/ med hinu fyrra skilorde. Enn ef madur er lostinn edur Særdur suo ad hann ma ei mæla/ Þa skiere hn̄ Auruar vpp þegar hn̄ ma mæla/ ⁊ sē þat Auruar þig þa iafnfullt sē þat er samdægris eru Auruar vppskornar/ En̄ ef hn̄ verdr Daudur/ þa skiere Erfinge Auruar vpp/ og late þing ske fna/ enn Systlu madur ef Erfinge er ei nær.

Cap. XI.
Vm Banarad

EF madr færer frialsan Man̄ j Skiet edr vt Skiat/ ⁊ huar sem hn̄ kiemur honum suo ad

hañ villi hñ þai bana af/edr rædur maᵭ
ñe banarad edr Sara/og allt þad hinn
þær skom̃ af edr vañuirdingaf hans Rad
um/En þad eru Rad/ef madur mæler
þeim Ordum/edr giører þat nockud ad
hinn sie Lijfe sinu ad firr/edur nockri
skom̃ ad nær/ef þat være giørt er hñ
mæler/suo ad hañ villde ad þad kæme
fram/ bæti epter Laga domi fullum
botum þeim er þad mal a ad Løgum e-
so Rögdominñ/nema hiñ færist vndã
ad Løgum/ Þad er og Rad/ef madur
gilldrar til þess ad Vopn skule falla a
mann ofan/ edur fliuga ad honum/edur
vode nockur/edur vissar mañe a Forad
edur þar sem Olm Kuikinde eru fyrer/
Suo og ef madur vissar ad mañe Ali-
birne/ edur Olmum hunde/edur fæler
Hross at mañe edr Nauᵗ edr aunñr Kuik
inde/suo ad hañ villde at hiñ feinge af
skom̃ edur skada/ bæte sem fyrr seiger.

Cap. XII.

Vm riett þess sem ei er i Fødur ætt komiñn.

EF sa madur verdur Vegin sé ei er i Faudur ætt kominn ad Løgum/ þo ad hñ sie nockrū mañe kiendur at syne/þa eigu Modur brædr hans Bætur z so Arfz epter hñ/ Enn ef hann er bardur edur skiemdr/þa tekr hann riett epter modur faudur sijnum.

Cap. XIII.

Vm Vrdauerck.

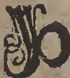
VOda Verk eru med mikilli Skynsemd z Myskun grein andi medur huerium Atburd er þau kunnu til ad falla/ Þuiat þar sẽ madur tekur manne blod

edur leggzur elld a mann/edr þad annad mz læknungu/er huortueggi hyggr Neil su bot skuli ab verda/Þa er þad bota- laust/ huert er þeir þa þar ab mein edr bana. Enn i øllum Staudum ødrum þeim er menn skulu sier til þarþinda viñs/ mannu til hagligra hluta lid veita/ þa eru þesse voda verk meir virdande eñ hin sem ecki drezlur Naudsyn til nema Ga- lepse & mikid skammsyne. Nu þo ad tueir meñ fari i Skog saman/og skyst Auk añars a añan ad ouilia þess er a skypte hiellt/og Deyr hiñ ab þui/Þa sk la er þad giørdi bæta þann mañ Fiordungi bota Erpinglum hins Dauda/og syne vilia sijns mz Siettar eide ad hñ villde þat Verk ei giørt haþa/Oz so sk huer- ietna þesse Voda verk bæta / og þeir hæzast þat at er til Nytsemdar heyrer/ huort er meñ þa ab Mein edr Bana at ouilia þess er giørde / og er þetta sekta laust vid Kong. Enn øll onnur Voda-

uerk/ so sem er ad skiota edur kasta yber Skip Hus edur Næder/edur adra þaþ leyfu ad giora/ huert sem meñ þa mein ab Sar edr bana ad uuilia þess er giorde/þa skal þad bæta halþum botum/og synie þo uilia sins mz Siettar eide/Og er þetta sekta laust vid Kong. Ecki a Rogi a voda verkū. Þad ma eigi voda verk kalla/eþ madr hoggur edr lystur til mans/þo ad a annañ komi enn hñ villdi/med þui at hñ villde einhuerium illt giora. Nu helldur Madur a vopne enn annar rasar ad/og skiemist edur meidist þar a/bæte epter dome og atuikum/og þo alldrei meira eñ Fiordungi bota/eñ miña eg so Dæmist. Enn eþ añar hrindur manne a vopn/bæte sa halþum botum/og synie þo vilia sins mz Siettar eide. Enn huar sem madr hepur komid Vopne sijnu/og hepur þañ ei sialþur a halldit/Og Suer hñ þess ad hñ hugdi þar skyllde ongū mañe mein af verda/
 þa

þa bæti ongu þo at meñ skiemist a/nia. sialþt þalle oþan eþ madur heþur uppe-þest / þa bæte sa er uppþesti þiordunge bota/ r synie vilia sine/Eñ eþ añar ma dur kiemur vid / þa bæte sa þiordunge bota/og synie þo vilia sins mz Siettar eide/ Eñ hinn sie vidskildr er uppþeste vopn. Nu geingr madr til leiks þangs/ edr skindrattar ad vilia sinu / þaabyrg ist hann sig sialþur ad ollu/þo ad hann þae mein aþ edur skada/ Eñ sa sem lick vid hann skal synia vilia sins mz siettar eide/edr bæte epter Dome.

Cap. XIIII.
Vm Skot Knuþa log og Rikingaburd.

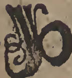
Ad er ollum mokum kuñigt ad Rykingar eru þyrer bednir ad bera/Enu sa er ber er sekr III. Aurū vid Kong. Enn sa er

sa er Knijfi bregdur ad audrum manne/ ꝫ kiemur eige fram/ þa skal hann bæta fullrietti þeim er hañ brá ad/epter Sex maña Dome eñ Konge fremi Aurū/ Enn ef madur leggur mann m3 knife/ þa er sa vtlægur/og bæte þeim er hann lagde epter XII. maña dōe sem þeir sia ad hifi sie vel sæmdur af er lagdur var/ Eñ Kongs Soknari skal taka þañ mañ er lagdi og færa á Þing/Og Vmbodz madur Kongs take Knijf þañ er hann lagde m3/og feyre þar a Þingiñ i gieg num þvid þesser lagde/ꝫ skal hann sig suo i frid kaupa vid Kong med þessari Refsing ef hiñ lifnar/ꝫ abyrgist sialfr Sar sitt huernin hm̄ tekst til/Eñ ef sa Deyr af Laginu er saklaus var lagdur/ þa er sa dræpur og Deydandi er lagdi/ Enn ef sa kiemst vndann er lagde / þa fare hñ Vtlægur og kome alldre i Lād aptur/nema Konge synist nockrar nauð synlar til þess geingit hafa / Enn fre

veganda þare epter þirra skilordi bæde þegn z bæfur/Medr sama skilordi skal og vera ef madur skytur ad manne þo ad ecki take/þa bæti Köge III. Aurū sa er giørde/Enn þeim þullriette er hūn skaut ad epter VI.mana Dömi/Eñ ef madur særer mañ med skote/þa skal sa er skaut slika refsing þyrer taka/sm hun er lagde mz kniþe/og vnder sama skilordi/og so þo at sa deyie er skotin var/þa skal sa er skaut vnder sømu refsing sem hinn er lagde/bæde þegn at greida og so bætur.

Cap. XV.

Vm Sekt a mansbite

Ad er ouidurkuæmiligt at m bitist vm sem hūdar edr hestar / Nu sa Madur er bitur mañ / þa skal Syslu madur

taka

taka þann mann er mañ beit/og fara a Þing og briota framan tenn vr hofdi honum/z ste sijdan sektalaust vid Kög/ fyre þessa refsing vm þetta mal/nema Skynsemum monnum virdist nockur su naudsyn til-hafa geingit ad hann meigi botum fyter sig koma/þa bæte hañ og suo þeim sem hann beit epter þui sem XII.meñ dæma/z þeir vilia suara fyr er Gude ad hñ er vel sæmdr af er bitiñ var.

Cap. XVI.
Vm epter Før Veganda

SVo er mællt og stadfastliga tekid vm allt Landid/ ad ef madur vegur mañ/edr veiter þær a komur/edr giører nockur þau verk er hann a ad lata fyrer lijf edur limar ad Lögum/ þa skulu þeir er næster verda staddir/edr þeir meñ fyrst

megu na/taka þañ mann og bæra Sys-
slu manne bundin edr biotradann/Enn
ef þeir giora ei suo og megu þeir þui
vid koma so ad þeir meige ongua skem̄
edur skada af hm̄ fa/þa er huer þeirra
seka halfre mork vid Kōg/nema þrem̄
ingur ad frændsemi/edur mægdum og
nanare/þeir eru ei skyllder ad taka þann
mañ edur bæra a þing nema þeir vilie.
Sysslu madur er skylldur ad taka þann
mann og bæra a Þing/ Enn Bændur
eru skillder ad Dæma þann mañ epter
Logum a Þinge/Eñ Sysslu Madur er
skylldur ad lata Refsa honum epter do-
mi ad Logum/Nu er þessu fyre þui so
skipat/at þetta mega aunguer syndlaust
giora/nema sa sem Domare er/og Kō-
gur hefur til þess skipad/ þuiat Login
refsa enn ei hñ/þo ad hñ giore skylldu
sina epter þui sem Login bioda honum/
Enn adrer giora med heipt og ofunde/
Og þui veiter þat opt/ad þeir fa fyrst

mann

mannskadann/ enn suara sidan storum. Skriptum med brefum Friegiølldum/. Enn huer sem ødru vis giører/ og profast ad hañ matte þessu vid koma/ þa er hn̄ vtlægur þar til er Kongur giører adra skipan a epter mala vøxtum/ huer Naudsyn edr vorkynd til rak Þann er giørda/ Nu hefur sa ei lids kost til/ til ad taka hn̄ sem ad telur/ þa skal hn̄ seig ia Syslu mañe / og ef Syslu madur frefur lids med sier/ þa er huer sa sekur Mørk vid Kong er ei fer/ nema Frændmenningar Vtlagans ad frændsemi edr mægdum edur skylldare. Nu eru þeir aller Fridhelger er til sækia/ enn hiner aller Vtlæger er veria/ huort þeir fa af Ben edur Bana/ z Oheiløg hus þeirra ef briota þarf. Nu hlaupa Vtlaga meñ i Audnu hus/ edr þau hus er þeir meñ eru fyrer er ei vilia Veria þa/ þa eiga þeir er ad sækia ad briota Hus ad osekiu til þeirra ef þarf/ Og bæta þm̄

fyre

þyre skada er hús atte/ epter þui sé VI skynsamer men meta. Nu verdr Sysslu madur/ edr hans vmbedz madr þar vid staddur sem madur er hogguin/ Lóstinn edr Sardur/ og vill hann ei epter renna þeim er Vig vakti/ þa sekist hann med þui þa Kongs sekt sem vid liggur huer sem þa vill ei epter renna.

Cap. XVII.

Doma Cap.

VIt aþ þui ad Logbok vottar so vijda/ ad þa menn sem til Refsingar haþa giort skal a Þing føra og Dæma epter Logum/ og epter þeim Domi Refsing a segia/ þa ber þeim snuirdiliga ad Rynsaka/ og med mikille Skynsemd og hofe ad meta er til Dooanna eru nefnder huert misgiort er vid saklausann mann/ edur

[illegible]
[illegible]
[illegible]

edur þyrer litlar Saker og þo nockrar/ Edur þyrer myklar saker/ og þo ei nogar/edur þyrer suo nogar ad full liaud syn og verkun þiker til hafa Rekid þess verks þann er giordi/ so ꝥ huert merke hafa Laga bod i millle komid edr einge/ edur þad sem hardast er/ad sa hafe boka beidzt er misþyrmt var/ og enguar þeingit/So og huort nockud var kært þyre Riettarann er laga Vrskurdurinn sialfur er skipadur yfer þeim monnū er a salausum mm̄ viña. En þui er Domurinn tilnefndur / ad þa skal Ransaka Saker og Misgiorninga/og tempra so Dominn epter mala vexstum/sem Þingmenn og Riettarinn sia riettast þyrer Gude/og þeir villa suara þyre Gude a Doma deigi epter sinne Samuisku/En ei sem margur Snapur suarar/ad þeir vama ecke vitan Log/þuiat sannliga skulu þeir þui þyrer suara sem Logunn votta þā a hendi/er Vinda m̄ laka ovarinda

edur

edr vanrefsta vndan ganga/Suo ꝫ ef vanrefsit er af hende Domarans/og sue ef ofrefsit er þeim sem Myskunar eru verder/af þarnan þeirra tillegu. Finnast og nog dæme til þess/ad þeir men hafa hlotid hardar hefnder af Gude sin van dæmt hafa/Enn þo hiner hardare sem ofdæmt hafa/Og þui eiga Domendur Dominum hueruetna til betra vegar ad fæ ra/ef þeir vitu jafnuist huorutueg gia/ꝫ er allmiott mundangs hoff/Enn þui miorra sem þad er/þa eru þeir þui Sælle sem suo fa hæft þeirra fiogra Systra hofe sem i ollum riettum domum eigu at vera ad Gude likke enn mm hæ fe/Enn þad er Myskun og Sanninde/ Riettuisi og Fridseme. Myskun a ad varast ad ei kome grimd edr heipt i do ma. Sannınde ber ad geyma / ad eigi verdi logit framborit. Riettuisi a ad varast/at eigi verde m ranginda hall ad riettum Dome. Fridseme a ad vard

ueita

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

veita þar til er riettur Dom̃ þellur a/ ad eige verde med brœde akaþur aþellis Domur a lagdar/ Og þui geym̃ Dom arar þeſſ ad þetta er æ þui þurþtuglig ta i ollum dom̃um ſem giør verdur ad teynt. En̄ ad mein̄ variſt þui meir ranga doma/ þa ma varla jllt varaſt nema vite. Og þui min̄iſt men̄ jaþnan a/ ad mz þiorum hattum mega verda ranger domar/ Ãnad huort med hrædſlu giede þar ſem madur ottaſt þan̄ ſem han̄ ſkal vm dœma/ Elligar med þie girnd/ þar ſem madur ſuker til nockrar þiemutu/ edur med Vinattu/ þar ſem madur vill lid veita Fielaga ſinum/ edur med heiþt þar ſem madur hatar þn̄ man̄ ſem hann ſkal vm dœma/ Og er þa jlla ſkiþad/ ez þeſſum Norbornum er jn̄uiſſad/ Enn þuiar ſkilgietnu Syſtr eru a burt rekuar þær ſem adur eru taldar/ þuiat jlla man ſa domur virdaſt þyrer godum mon̄um enn allra veſt þyrer Gude/ Er æ z þui

betur sem þesse Capituli er optgr leſtt/ þar sem vm stor mal er ad dæma, Mñ- ist menn ꝛ einkanliga ad þa þeim mõñ Prest er til Bana edur Lima latz eru Dæmder adur eñ þm er reyst/Og gefi til þess goda tomstund/þuiat ille verk ſk hata/enn elska mañiñ af natturligu ed li/enn Salina allra helst sem siñ Jafn-Kristinn.

Cap. XVIII.
Vm þa Vægd sem a er gior vid Manndrapara

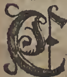
Nu ef Madur verdur manni ad skada/edur giorer oñr vt legdar verk/þau er so virdd- ist Logmañi og Syslumañi og odrum Skynsomum monnum/at su Naudsyn edur vorkun hafi til geingid/ þeim er giorde/ad hañ meigi fyrer þat hallda Lyfe edur Limum/Og hafi hañ

bodum

bodū i mille komit/bæde vid Erfingia og so Kongdominū/þa skal þañ mañ ad osekiu flytia utan/til slijkrar Myskunar sem Kongur vill a giøra vid hañ/Enn huer sa madur er mañe verdur ad skada þa sk utan fara sem fyrst ma hann/þo ad hū hafe nockur Naudsyn til dreigid þess verks/hueria Myskun sem Kongr vill a giøra um Landzuist hñs þa er hū kiemur a Kongs valld. R.B.N.K. Suo er z stadfest ad alla þa vandræda menn sem komast a Kirkiu Nader/skal sekta laust flytia til Noregs/og koma þeim þar i Kirkiu epter Legmans radi/utan þa sem Kirkia a ei ad hallda epter Løgum.

Cap. XIX.

Um bardaga Sekter a Þingum.

F m̄ beriast a Auxar ar þing ge/fare sem fyrr vettar Log

bok ꝛ ſo Feſkipte / ꝛ ſo ef nu verda vegner edur Serder Lemſtrar ſarum / ſem vottar vm oꝛdur Oꝛota mal. En ef menn berjaſt a audrum Þingum edꝛ Fimtarſtefnu / fyrer Logmann / edꝛ i Brullaupu. U.n Jol edur Skirdag og fram vm Paſka viku / þa eykſt Riettur þeirra ad helminge er fyrer Skiemdum edꝛ Sarsaukum verda / So eykſt ꝛ at Helminge ſekt vid Kongdominn / þuiad ſialfir ſett eru grid i þeſſum ſtodum aullum og a þeſſu timum. Enn ef madur ſærer mann edur ber / edur ſkiemer fullriettis Verkum j Heimile ſialfs hans / þa eykſt ad helminge Riettur þeirra er fyre Skemdum edur Sarsaukum verda / Suo eru þeir og halfu meir ſekir vid Kong er Heimſokn veita eda Heima fridinn brieta ef hiner lifa / Enn med ollu Utlæger ef þeir Deyia.

Cap XX.

Ef

Ef madr bindur prialsan mann at osynnu/gialldi Kōgi V.merkur eñ hinū pullriette er bū dōiñ var epter XII.maña Dōe
heirra sem riettarin nepner til Logliga. Binda ma madur Pioß at osekiu/z alla þa menn er hann tiener ad Odada verk hafa giort/z hepur hann Vitne til ad hann gat ei odruuijs partþañ mañ til Riettarans/Eñ ef hñ hepr ei vitne til Synie eins eide

Cap. XXI.

Vm hogg og Lemstrar Sar

Ef madr Lyster Mañ mz heiptugrihendi/þar sem eigi eru Gridassader/mz Auxe/Lurke edur Steine/ Po er hogg ad madr reider pra manne/er hañ veit ad

fialpt man hlaupa ad hm̄ ef hañ lætur laust/suo x ef madur feller a mann þat er hin̄ fær hogg af. Nu skal hañ bæta Konge Mork fyrer hid fyrsta Hogg/ Enn ef hañ slær annad samfleytt bæte Konge II. Merkur./Enn ef hañ slær hid þridia Samfleytt/bæte Kōgi III. Markum. Enn ef hañ slær hid fiorda Samfleytt/bæti Kongi V. Mierkum/ Enn ef hn̄ slær hid fimta Samfleytt bæte Konge XIII. Morkum/Eñ þm̄ sem fyre vard bæte epter Tolf manna
Mang:1 dóe/Løgliga til nefndū af Riettaranū huort sem er eitt høgg edur fleire. Enn ef madur Lystur i Nefnud manne/ edur høggr/edr hrindr a kaf/edr huelfr skipe vnder mañe/edr brytur Farkost mans/ suo ad hm̄ er hætt a Drupe/edur særer mañ Lemstrar sarū/huort þat er Hogg edur Sar/bæte Kongi II. mørkū fyrer hueria grein þessa/Eñ hinum sem fyre vard bæte epter tolf mañа Domi/Løg liga til

Anno 1574 var [illegible] i [illegible] á alþingi, ad [illegible] bæti á 5 hoggu[illegible] [illegible] alls

liga til nefndum af Riettaranum. Eñ Mang:
þat eru Lemstrar Sar / er madur er sidā
ver fær enn adur / edur eigi hylur Har
edur klæde og jafnan ma a sia. Eñ ef
sa vill ei bæta er misgiorde Løgliga til Mang.
sottur / fare Vtlægur so langt sem þing
meñ Dæma. Nu vill sa eige bæta taka þing v
er fyrer Vinuirdingu vard / edr Syslu
madr / þa fridhelgar hañ sig til Doms /
huort sem þeir taka vid edur ei / Nu ef
einn Madur Lytur høggr edur Særer
tuo meñ edr fleire i einu Atuiki / giall
di sinn riett huerium þeirra ꝛc. so Kōgi
Rika sekt sem fyrr var skild / Eñ ef tueir
meñ edr fleire særa eirn mañ edr liosta
þa er huer þeirra sekur fullri sekt fyre
sig vid þann sem fyrer vard / enn vid
Kong Rijkum rietti sem adur var skilt.
Nu ef annars sar groa enn annars ei /
og fær sa af þui bana / þa er sa vtlægr
er þau Sar veitti er eigi vilia groa / og
hañ eirn hallde vpp fullum Botum og

manngiolldū slikum sem X I I. meñ dæ-
ma epter Løgum fyrer þañ mann/ z so
Kongi þegngilldi. Enn þeir menn sem
meðñ veita lid til edr faurnneyti/ hylla
edur samþycka med þeim þann hug ad
taka meñ af/ suare sliku fyrer Kongdom
inum og Erfingium hins Dauda sem
Riettariñ Kongdomsins og skynsamer
meñ X I I. dæma mz hm̄ epter atuikū/
Enn Landzuist þeirra sie vnder Kongs
myskun.

Cap XXII.

Vm sætt og sekt a Misgiørdum

NV vill sa ei bæta er misgiør
de/ þa sk sa er misgiørter vid
kiæra fyrer Kongs Vmbods
mañe/ þm̄ sem hū hefur sitt
Riettinda Valld i hendr feingit/ þa sk
Riettarinn stefna badum fyrer sig til
Þings/ z nefna þar X I I. skynsama m̄
ad dæma

ad dæma þeirra i mille/ad atur tekinn
proþe/og setie a salar steþnur/Og eþ sa
vill þa eigi gialldа er misgiordi þat sem
dæmt var/þa sækie vt med Domroþū
og atþerdum. Nu vill sa ei bæta er mis
giorde/enn Kongs Vmbods madr aþ-
rækist riett ad giora þeirra i mille/ Og
heþner sa sidan er misgiort var vid sīna
samuirdinga/og verdr heþndin meire eñ
hinn giorde til/Eñ þat sem i mille her
epter skynsamra maña dome/þa er þeir
sættast/ þa skal þat gialldа halþt sa er
heþnde sijn/eñ halþt Kongs Vmbods
madur/bæde Kongi ꝛ so þeim er þyrer
vanuirdu vard/þuiat hñ aþrækist riett
ad giora. Enn eþ sa heþner sijn suo ad
heþndin verdur ei meire eñ adur var til
giort/þa er hñ saklaus vid Kōg vm þat
mal/þuiad hann beiddi riettar sijns adr
ꝛ þieck ei/Enn vmbods madur Kongs
gialldе einsamann slikann Sakar eyrer
Kongi sem a þeim verkum edr askuncdi
E iiij. stod/

Rod/ þuiat hañ afrǽktist riett ad giøra Hueruetna þar sem sa kiærer sig fyrer Riettara er misgiørt er vid/ þa a riett-arinn fyrre ad giøra þeim riett sem mis halldiñ er enn taka Kongi sekt til han-da. Og hueruetna þar sem Domurinn væger epter mala vortum þeim er mis-giørt hefur/og feller riett þess er fyrer Vanuirdu vard/þa ber betur Riettørū Kongdomsins ad fella epter þui Kōgs sakeyri/ef þeir vilia riett mꝫ fara/þui at so giører Kongr sialfr vm þegngilldi

Cap XXIII.

Vm blak og smærre misgiørninga

EF madur hrijfur mañ suo ad blædir/edr klyper suo ad blatt er/edur Lystur mañ pustur edr hnefa høgg/edur ryskiest m̄/ edur beriast mꝫ hnefum/og med hueriū

hatti

hætti madur þellir man̄ aþ bake/edr hn̄
rijdur a man̄/edur eys ellde a mann so
ad hn̄ brennur eda Har edur Klæde aþ
honum/Og suo eþ madur stingur ørar
skapte edur spiotskapte ad man̄i m3 heip
tugte hende/bæte þeim er misgiort var
vid epter sex man̄a dome/ Enn Konge v aur
halþa Mork þyrer hueria grein þessa/
Enn vm blak allt/og so eþ madr hrind
ur manni/edur drepur hross vnder ma-
nni/edur hnycker til sin edur þra/edur
a hueria lund madur þeller mann/edur
hnycker hettu ad halse manne/edr ryþr
klæde aþ man̄e/edr byrger man̄ i huse
suo ad hn̄ kiemst ei i burt nema hn̄ bri-
ote husit/edur talmar þerd mans/edur
eys a mann saur edur vætu/ edur skier
Har edur Klæde aþ manne m3 heiptug
te hende/Og allt annad þad man̄e verdr Mang.
med oþund misþyrmt/med þeim hætte
ad sa giefur sok a er þyrer verdur/Og
haþa Skynsamer menn sied a / þa skal 26

ſa er miſgiorde bæta epter Logligū VI manna Dome þeim er ßyrer vard/enn Kongi II. Aura ßyre hueria grein þeſſa/ Enn þo ad eingiñ ſie Vitne til/þa eige hann koſt ad beida vt riettar ſins þegar hann vill/ Enn eß ſa madur ſyniar er ßyre ſøk verdur/ſyne med lyrittar eide/ edur bæte ſem adur var ſkylt. Enn eß madur hleypur ad manne m̄z heypt og verdur halldiñ/bæte epter domi þm̄ ſem hañ hliop ad/eñ Kongi II Aura/Eñ eß madur hleypur ad mañe og helldur ſier ſialßr/þat heiter Argaßas/Aungvann a Kongur riett a þui. Sakarabert ſkal vera ßyrer ſøk huerre/Eñ einginn ſøknare ſkal gießa ſøk a annars ſæmdum edur ßiarhlutum/nema heimilis kuidar Vitne ßylge/Og þo þuiad eins eß verda Lemſtrar ſar edur þadan aß ſtærre/ Enn eß minne eru/þegar ſa gießur ſøk a er mala eßne a/þo ad hann ſættiſt og gieße vpp ſidan/þa a Kongr riett ſiñ/

og meiga

og meiga hanns Soknarar sækia þegar þeir vilia honum til handa/ Aunguan̄ a Kongur riett a þeim man̄e sem onguan̄ a sialþur a sier. R. B. E. K. Eþ m̄ ædur særer man̄/ Bindur edur ber edur Skem̄er þullriettis ordum edur verkū/ og vita þad Vitne ⁊ kreþz sa Lagaþestu ⁊ riettar er þyre vanuirdu vard/ eñ hiñ neitar/ þa sekist hñ halþre merk/ halþt Konge halþt þeim er mal a.

Cap XXIIII.

Eþ þienadur verdur man̄e ad skada

NV er Gradungz j Vxnakale þar til sem hañ er þreuetz/ og abyrgist sem þyrer annañ Fienad/ Eñ eþ Gradungur edur Vxe verdur man̄e ad skada/ þa skal erþinge beida vt Vxa edur Gradungs/ Eñ eigande legge band vid ⁊ þai hm̄ j hendur

hendr edur hans vmbodz madur. Enn ef eigandi vill þad ei/ og fæder hn̄ siidan Gradung edur Vxa/ bæte þeim ed fyrre vard edur hans erfingium Tin mørkū / Vxan̄ edur Gradung a ofan/ ꝛ fellr
m: B: 35 nidur Kongs riettr. Ef Nest edr Nress
c. 16 bijtur mann/ edur Lystur/ edur stangar Naut/ edur Suin høggr/ bæti sa er þn̄ Fienad atte/ halfum Sarabotum/ þar til er bot er slijk verd sem þad Kuikindi er vert/ er hin̄ fieck mein af epter VI. manna dome/ nema þeim synist af þess volldū vordit hafa er mein fieck/ hafe fyre epter Dome. Enn ef Hundr bijtur man̄/ þa krefie sa hunds er bijtin̄ var/ enn hinn legge band a vg fae hm̄ i hønd er bitin̄ var/ nema skynsomū mm̄ virdist sa valldid hafa er bitin̄ var/ þa bæti fyrer epter Domi/ Enn ef hann fæder hund sijdan/ ꝛ bijtr hn̄ man̄ optar/ bæti
Sinnig. 5 sem sialfur hann hafe giort.

Cap.

~~[illegible]~~
[illegible]

Cap XXV.

Vm Fullriettis ord

EJngi madr skal þat vid afian [sodoma synd]
mæla/ ad hn̄ hafi þeigit skem̄
a sialfū sier/ huorki Sysin̄
madr nie annar madur/ nema
honum fylge X. men̄ til þings/ z saññe
mal hans sem mællt er i Løgum/ at II.
skulu sueria en̄ VIII. saña mal hans/
Oz þeir Tueir sklu hafa Bok i hende z
suerie su:/ Til þess leggur hann hond a
Helga bok/ og seiger þat Gude/ at þad
hofū vid heyrt// en̄ ei vitum vid huad
satt er/ En̄ ef hann misser þeirra votta
þa er hn̄ sekur IIII. merkū vid Kong
Enn bæti þeim er hn̄ mællte vid epter
VI. maña Domi Løgliga til nefndū/
Enn hinn er til var mællt skal þo hafa
fyrer sier Lyrittar eid/ þo ad hinn hafe
þessa votta alla. Ef madr mæler þat vid
mann

mann/ad hñ rade Land edr þegna vndã Kongi sinũ/þad skal huorke mæla Systu m[illegible]due edur añar madr/nema Heimilis kuidar vitni þyꝛge/ Enn sa er þad mæler er sekr IIII. Morkũ vid Kög/ Og hinum sem VI. skynsamer meñ dæ má. Enn ef madur mæler þa skom̃ vid Konu mans ad hun ligge m̃ ødrũ manne eñ Bonda sijnum/edur kieñer þad Dotter mañs / edur Systur ad þær ligge med mañ/þad skal emgiñ mæla nema heimilis kuidar vitni þyꝛge/nema hñ giøre sig sekã IIII. Morkũ vid Kong/eñ hinum epter laga dome. R. B. H. K. Enn ef madur kallar mann Drottins svikara/Fordædu/Mording ia/Þiof/Quiñ/Þiuf sõ/ Horkonson/ edur aññur jafnskiemelig ord/þa er sa sekur IIII. Merkũ vid Korg/eñ hinũ epter Domi er vid var mællt. R. B. H. K. Enn oll onnur þrolmæli þau er saurgri Dæmast/ og til nymna hueꝛrla

þerþa

Hvorþa skulu epter deme ganga/bædi sekt vid Kongdominn/og riettar þeirra sem talad er til. Enn ef madur talar Okuædis ord vid Karlmann edur Konu/þad er þess sekt liggur vid/þa skal þo fullrietti uppi epter VI.manna dome vid þann er vid var mællt/þo ad hinn helgi sig med heimilis kuidar vitni/nema hinn eigi ad Logum sokna þui mali/þa er þar ei riettar þar a/z so skal vm oll þio mæle og fullriettis ord.

Cap XXVI

Vm Rogs menn.

SVo er mællt vm Rogs menn alla/ad sa madr sem hann rægir mann vid Kong/edr Byskup Jarl edr Syslumann/svari slijku fyrer sem sa ætti er rægdr var ef hann være þess sannr/nema sa er rægdi synie.

og hafe fyrer sier siettar Eid/Enn ef madr kenner manni þann Rog/at hann hafe feigit vþocka Rögs af hñs ordū halldi fyrer eins Eidi/edur bæte epter Sex manna Domi Sakar abera/Enn einge a sök a sonnum Roge.

Cap XXVII.

Vm Kuedskap.

EF Madur yrker vm mañ þat sem mm̄ virdist til hadungar/ edr Nijds fiordunge leingra/ þa sk̄ sakar abere kuedia þigs og Kueda a Þinge/eñ hiñ færist vnd' ā med Lyrittar eide ef hñ er fær til þess/ ella gialldi Kongi fiorar merkr eñ hiñ̄ riett sinn epter Sex. manna Domi. Nu Kueda fleire enn einn fiordunge leingra þa sekist huer fyrer sig fullre sekt vid Kögdominn/z þū sem vm var kuedit/ Nu

Nu kuedur madr skalldskap til hadūgar manni þo vm annañ sie ort/edur snyra hond honū nockru ordi/bæti þeim epter Sex maña domi/eñ Kongi II. Merkr/ Nu mal huert er mæler madr vid añañ sua ad honum horfer til hneyxsla/edur kiefter mañe Nuinsku edr fordæduskap vg a hañ ei sialfur sokn a þui male/þa er hñ fiolmælis madur nema hañ hafe heimilis kuidar vitni a hendur honū þa skal hñ sueria fyrer Lyrittar eid/Eñ ef hñ missir heimilis kuidar vitnis a þingi/ þa er hñ sekur IIII. Morkū vid Kong eñ bæti hinū rietti sijnū epter VI. mañ dome/So sk ord huert vera sem mællt er/ R. B. E. K. Þau ord eru vr tekẽ bokenne ad ei skal ad skalldskapar malū rada. Einge madur sekist a þui ordi sim færast ma til Godz ꝛ Ills. Iafnt sekist madur huort sem mællt er vid mann a heyrande edr af heyrandi/ef þad er vitnis fast

Cap XXVIII.

Vm Nordo m

EF madr giører so mikid ohæ-
fu Verk ad hñ legst mz eigiñ
Konu mans/ þa skal hñ bæta
Bonda heñar slijku sim XII.
meñ dæma Løgliga til nefnder/ Enn ef
hañ er þar til vndan þær/la synie med
Tylftar eide. Nu ef madur sættist vid
þañ mañ sem leigid hefur Konu hans/
þa skal sa veita trygder er Konu a/ Eñ
ef Madur tekur Konu sijna i Sniskap
aptur/ og liggur hiñ hana a fad siñ/ mz
an þau eru samã/ þa er hñ Tryggrofe/
sem hiñ er vegur a trygder Ospilltar.

Cap XXIX

Vm Bedlestur

Cn þeir menn ſin til þeſſ vilia haþa ſig/ad ganga i ſamkundr Manna Obodnir aþ þeſſ hendi ſem veiſluna a/ og ſitur þar ſlijnir ſetu/ Og þo ad hn verde hardliga burt rekinn eda miſþyrmt þar nockud þa ſkulu þeir vera halþriettis menn/ ꝛ ſekur eyrer vid Kong/ Er þetta þyre þui ſuo giort/ ad marger goder Menn haþa þeingid Skiemder og Vandrœde aþ þeirra oþlutuendi.

Cap XXX

Vn heilbrigda Nuſgangs menn

Hvur huer þullkijda ergeingr huſa medal ꝛ þiggr ølmoſu/ hann a onguan riett a ſier þo ad hann ſie naudugur burtu rekinn medan hann geingur a vonar vol/ eþ hn er heill madur ꝛ verkþær/nema

þañ beide ſier Viſtar ꝛ ꝼai ei/Eñ þeg-
ar hann ꝼær ſier ſialꝼur matar ꝛ klæda
edur vopna edur ꝼrændur hanſ/ þa er
hann þegar riettnæmur R. B. E. K.
Þeim mønnum ſk ei gieꝼaſt ølmuſa ſem
ganga Huſa a medal og bera Vopn /
R. B. N. K. Eñ eꝼ þeir meñ ſem a
vonarvøl ganga ꝛ þiggia ølmuſu Vā-
uirda Bændur edur adra Dugāde meñ
þa ſem heimilis ꝼaſter eru/mez ordū edꝛ
verkum ſuo ad þat verdi vitnis ꝼaſt/þa
ſuari ꝼyre lijkamligri Reꝼſing epter Løg
ligū dome/vtan þeir ꝼæ ꝼullañ borg-
unar mañ ad luka ꝼyrer þa ſlijkt ꝼie ſē
dæmt verdur i riettꝛa ſalaſteꝼnu/R. B.
E. K. Eꝼ madur ſærer mann/bindur
edꝛ ber edꝛ ſkiem̄er ꝼullriettis erū edur
verkum/ꝛ vitu þad vitni/og kreꝼur ſa
Lagaꝼeſtu og riettar ſijns er ꝼyrer van-
uirding vard/eñ hiñ neitar/þa ſekiſt hñ
halꝼri Mork/halꝼt Konge eñ halꝼt þē
er mal a/ R. B. N K. Nu eꝼ þeir
ſem

sim misgiørdu/vilia hlaupast vndā dǫi/ frepie sa grana sijna til er fyre vāuirdu vard/ef Kongs vmbods madur er ecki nær/ad taka þañ mañ ꝛ flotra/ꝛ flytia hñ vnder Logligañ dom/vtan sa fae borgunar mañ sem brotligr vard ad hñ skal huørge vndann hlaupa.

Cap XXXI.

Vm Kueña Legord og Riett

Konur þær allar er mōñū eru skylldar/og meñ vilia vngua rægt a leggia/þa take eingiñ meira riett a þm̄ eñ lagariett XII. Aura/Eñ ef frændr Kouñar vil ia leggia til heñar heiau fylgiu slijka sim VI. Skynsamer meñ sia ad hiñ meigi vid henne taka er Konu hefur leigid/ Oꝛ vill hann þa ei fest a hana/ þa skal hañ giallda slijkañ Riett fyrer þa Konu Fiopar

 sem

sem XII. men Løgliga til nefnder vilia dæmt hafa / Enn ef brændur Konunar vilia ecki til leggia / þa skal sa er Konu hefur leigid bædi bioda og bæta Laga rett / Enn ef hann vill ei vidur taka sim þann riett a med løgum ad taka / z vinnz hann a þeim sem Konu hefur leigid / þa vinnur hann a saklausum manni / og suare skijku sem løg votta / Enn allar Meyiar z Konur er menn leggia rægt a / z verda þær legnar / þa skal þad Dæma XII menn bæde Riett z Radspioll / epter þui sem þeir sia ad hann sie vel sæmdur af er riettinn a ad heimta. Nu ræniſt madur þui ad hann hafi leigid mz Konu / Og ef hun færiſt vndan ad løgum / þa gialldi hann slijkan riett fyrer þa Konu sem hann sie þess saknur / heiti snapur a sijdan / og þui heiter þesse riettr snapsgiolld / Erfingi skal riett taka a Konu huorre ef hun er leiginn / Karlmadur enn ei Kona þo ad hun sie erfingi / so sa sem i omegd er

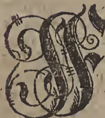
sem fullltijda/og take vmbods madr hñs hñ til handa/nema hun eigi sier bonda þa tekur hañ riett a Konu siñe. Kona sialf a riett a sier ef hun er bord/og a hun sier ei bonda. Hueruetna þar sem kona verdur barns hafande/þa skal sa er þad barn a jña þeim fyrer sic sit er Konu añadist a mzan hun var i þm̃ sitkleiko/ og so fyrer barnfostr. Nu ef sa Madur er andadr er Konu hefur leigid/þa skal erfingi suara þeim riette og Kostande so myckiu sem hñ hefur fie tekid epter hñ eñ ei meira/ Eñ onguo a hñ ad suara þar sem hañ erfer ecki.

Hier hefur Hiñ fiorda Hlut

Løgbokar sem er vm Kuenna giptingar med almennilign Erfda tale og Arftoku.

Cap. I.

Vm Giptingar mann

ADer ⁊ Moder skulu rada Giptingū Dætra siña eß þau eru til/Eñ eß þeirra misser/þa sku Faudur frændꝛ ⁊ mo-dꝛ frændꝛ hier nanustu Giptingum rada. Nu eru Brædur til nanaster/og skilꝛ þa a/Þa skal sa rada feñ hennar radi ßylger/ eß þad þiker Jaßnrædi/og so skal huernetna þar sm̄ fleire eru Jaßnkomner til. Gißtingar madur skal skilia heimanßylgiu og Til-giöß ßyrer frændkonu sijna/so sem þm̄ kemꝛ a saint/þeir sku enidaga ⁊ ña nær Brullaup skal vera/ R. B. H. K. Eigi skal hier a Landi gießast meire til giöß meþ edur Konu eñ til LX.hund-

rada þo ad mann sier riſker/ og hwerge meira eñ Fiordungur vr þie hñs/ Enn eþ madur gieþur j beſſu eign ſinne/ þa ſkulu erþingiar hñs leyſa til ſjn eþ þeir villa. Nu eþ þa ſkilur a vm Maldaga/ Þa lati þeſſar madur bera tueggia manna vitni/ v.n Heimanþylgiu/ þeirra er hia voru/ huad mællt var/ Enn eþ þa ſkilur a vm Tilgioþ/ þa nioti Giptingar madr tueggia votta mz þyrra ſkilordi. eigi ſkal j Klædum meira heiman gieþaſt med Konu eñ Þridiungur/ enn þad ſem meira gieþur Giptingar madr/ ſkal vera i þarþligũ Peningũ/ ad þad meigi verda þeim til þarþa edur alþa er Konu þær. Eñ ongua heimanþylgiu ma Arþi Giptingar mañs riuþa þa er ſo er gior ſem nu var ſkilt/. Enn eþ Kona edur Mær/ vtan Eckia/ giptiſt þyrer vtann Rad Fedur og Modur edur Brodur ſijns/ edur þeſſ ſem er Giptingar madr er þyrer Rade hennar/ haþe þyrergiort

 Arþe

Arfe epter giptingar mañ þañ sem hũ
stod til/nema hũ vilie meire Mynskun a
giøra/Utan giptingar madr vilie firra
hana Jafnræde þa ma hun Giptost
mz añara skynsamra frænda siña rade/
ef þeim lijst Jafnræde edur betur/ og
meigu þeir þad med eidi sijnum sāna/ē
a þo ad leita þess adur vid giptingar
mañ. Eñ giptingar madur er Fader/
annar Broder Samfedur/ Þar næst
Moder skilfeingiñ ef hun er til/Þa er
Kallmadur Tuitugur edur elldri sa sem
næstr er Erfdũ epter þa Konu er gipt-
ist. Enn sa sem slijks Dirfist giallde
Fullrietta giptingar mañe epter XII.
Mañã domi/edur fare utlægur af þm̃
Fiordunge/nema odrũ frændũ virdest
jafnræde vera. Eckia ma gipta sig sialf
huerium sem hun vill mz nockurs frænda
sijns rade. Eñ Konur þær sem liost til
þess at Locka til slijks edr añars Saur-
lijfis born manna edur Frændkonur/ē

verdur

verdr þat vitnisbast / þa bœti epter XII manna Dome Peningum su' sem Fie hefur til / enn hin hafe Refsing epter Dome

Cap. II.

Vm heimanfylgiu Kuenna

EF Dœtur verda Fodurs sins Arfar / Moder edur Brodr / edr huerskis Arfar þær kunu at verda / sumar giptar eñ sum ar Ogiptar / þa skulu þær sem ogiptar ero taka so mikid fie af oskiptum Arfi sem þær hafdu er heiman voru giptar / Eñ þo allar sieu heiman giptar / ⁊ er ei skipt heimanfylgiu til jafnadar þeir ta i mille / þa take þær af oskiptū Arfi jafnmikid sem su er mest hafdi heiman a medan Fie vinst til / Enn ef Fie edur Arfur vinst ei / leggi aptr til jafnadar / Neina ei være meira heiman giefid eñ

stikt

slijkt kiæme þa a huerrar hlut. Griper
þeir aller sem liener eru til Heimanfyl-
giu/ og eru þeir Metner og mynder j
hendur þeim sem Konu fær / og a hann
þa jafnheimila sem Fader edur Moder
lieti heiman fylgia/ Enn ef Madr seig-
er ad hanu liedi ei til þess þeirra Griþa/
þa suerie hann Eins eidi suo Kallmadur
sem Kona/ z sækie til jafnmikils Gipt-
ingar mann Konunnar/ og skierdi þad til-
giof hennar epter riettri Tiltölu. Eingin
Mær skal hafa forade fiar sijns fyrre
enn hun er X X. vetra gømul/ þo at un-
der hana hafi borid/ nema hun sie gipt
ad frænda Radi/ og a sa er hennar þa
fær bæde Forrædi fyrer henne og suo
Peningum hennar. Huer sem Giftingar
madr er riettr ad Konu/ Late allt heim-
ellt vera j heiman fylgiu hennar/ Enn
allt þad er sækia þarf med Lögsoknum/
þa skal einge koma Tilgiof a mote/ og
gialldi þad sem skierder Tilgiof hennar

af fie

af fie þess er Heimanfylgiu hiellt. Enn ef Eckia gipter sig sialf Heimann / og lætur hūn meta añara maña Fie i Heimanfylgiu sijna / og liet hiñ til er atte / Þa a sa er heñar fær þad jafn heimilt sem þad er Eckian atte / Enn ef madur seigist ei til þess lied hafa / Þa syne mz Eins eide / Enn Heimanfylgia hennar þui minne. R. B. H K. Huar sem Madur fær Mey edur Konu ad Gudz Lögum og Landz / og eru honum Lieder Peningar edur i Borgan geingid fyrer hañ / ad hann a suo mykla Peninga sem þa eru talder & a nefnder / Þa skal a þa leid fara sem Bok vottar um þad sem Konu var lied / Enn ef hann vanrækir sæki giptingar madr edr Vmbodz madur Konu iñar ut / heñe til handa / & take þar af fyrer siñ starfa suo ad hann sie vel halldinn af.

Cap. III

Um Fielag Hiona a mille

Je Konu fiñar ſk eingi madr ƒæra aƒ Landi burt nema hũ vilie/Rada ſkal hũ Fie þeira ollu til þarƒa þm/Huorki þeirra ſkal ƒyrer mæla ne ƒyrer giora annars Fie/ N. B. E. K. Einginn madur ſkal ſelia Eigner Konu ſinnar/ edr þær ſem þau eiga bæde ſaman vtã mz ſamþycki heñar/nema ƒull naudſyn gange til/ ⁊ þo med ſkynſamra manna rádi. Slijkann riett a huer Madur a Konu ſinne ſem a ſialƒum ſier/eƒ heñe verdur med eƒund miſþyrmt. Eigi a Kona ad ſynia Bonda ſijnum Fielag/ Enn med þui meigu þau leggia ƒielag ſin j mille/ad huert þeirra leggi til Fielag allt þat ſem þa a/edr eigandi verdr/ med Erƒdum edr ødrum hlutum/Enn eƒ ſijdar ƒalla omagar til añars huors þa ſkal þat jaƒnt beggia þeirra feſtr edr

þo

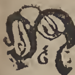
þo onguer kome a annars Fie/ Enn ef Misdaude þeirra verdi/ þa sklu Omagar þeirra huerfa þm̄ a hendur sem þa a fyrer Laga saker fram at færa/ Enn þad hiona sem meira lagdi til Fielags skal meira vpp taka/ edr þesser figiar/ Sijdan sie skipt i Helminga þo ad eydst hafi/ Ei ef arlaust hefur/ þa sk Kallmadr edr hans erfingie taka tuo hlute afla/ enn Kona þridiung/ þurfa þau aunguan Mann ad þeirri Fielage ad spyria/ Enn ef þau leggia a annan veg/ þa skal þad ei halldast þo ad Erfingiar kunne edur viste ei þad Fielag riufa/ þuiat Login riufa þad Fielag/ K. B. E. K. Nu er ad frændur giore Kopmala sin i millum og Helmings fielag epter þui sem þeim semur. Nu er ei Fielag Hiona i millum/ þa skal sui tilgiof Konu heimil vera sem til hennar var gefinn og vottar vitni at lyst var a Giptingar deigi ef þan lifer lenngur/ Sysa skal Giptingum

Kuena

Kuenna og Tilgiøf ſinn a huerium X. Vetrum z lyſa j fiølda/ a þinge/ eda vid Kirkiu/ eñ ef hañ miſſer hennar vid/ þa take Arfar heñar heimannfylgiu hennar/ enn Tilgiøf fellr nidr. Nu þo ad Mær hafi fiarhalld Brodur ſijns/ þa ſkal hun ei taka af fie hans ſier til Heimanfylgiu / Enn ef Arfi ſiefur þa Sok þa er hann er fulltijda/ ad giptingar madr hafe giefid Fie hans med Syſtur hans / þa ſtande ſa fyrer Eineide er ſu ſøk kiemur a hendur/ Eñ ef hañ verdur ſannur ad þui/ reide ſlikt vpp Sueininum ſem hann gaf hans/ z heite dreingur ad verre.

Cap IIII

Vm fiarſkipte epter añad huert Niona

Mef annad tueggia Nida misst er annars vid/ ꝛ hryti Brull aups Vitne þa sk þat Nidar sem leingꝛ liþer leggia þream Fie/ og skipti so i sundur sem þad vill annsuara þyrer Gude/ad riett er/ epter þui sem i Gipting þeirra kom/ ꝛ huerki er þa vanhalldit aþ ødru/ og suerie ad þulla eid ꝛ II. Skilrijker med inz þui Eþ Madur kauper Jord med Gripum edur Lausaþie edr Buþie Konu sinnar/ og liþer hun hønũ leingur/ þa skal hun þad eitt haþa vr Jordu aþ Arþe hans sem hũ haþdi heimã/ og þad eina meira er Erþingi vill/ Eñ eþ hun tekur þie j Erþd sijdan er þau komu samã/ ꝛ verdr þat þie þyre Jord greitt/ þa skal su jord hennar. Nu eþ Aureigar tueir koma saman ad Landz løgum riettum/ ꝛ Auki þeim þie/ þa haþe þat tuo hlute sim leingur liþer/ j lande ꝛ lausum eyre er vid vtarþa er ad skipta/ Eñ helming eþ vid

 þerꝛ

Kuenna
børn þeirra er ad skipta.

Cap. V.

Ef Kona horast

om hordom
ang. 29

EF Kona legst med mañe ødrum eñ Bonda sijnum/ edur skilr hū vid hñ saklaust mote Gudz løgū ⁊ Rietti/ þa hefr han fyrergiort Tilgiøf sinne/ Enn ef Bondi bydur heñe samuist/ eñ hun vill eigi/ þa skal Bondenn varduecita øllum Fiarhlutū þeirra medan hun lifer/ Eñ sidan hun er daud/ taki sa heimanfylgiu heñar sem Arfe er næstur/ ⁊ ongua Tilgiøf/ Eñ ef þau sættast a mal sijn ⁊ tekr hann med heñi þa fare þad sem mal heñar være oriallad/ Enn ef heñi verdur sa glæpur optar fyre þa skal hñ varduceita fiarhlutū heñar mžañ hū lifer/ þo at hañ vilie ecki optar vid henne

taka

taki/eñ slidan þare epter þui sem þyrr seiger. Eñ ef hū hefzi ei þyr vid þā glæp feind verid/ vg heiter hun yfer bot vid Gud og Bonda sinn/ z bydr hun bonda sinum samuistu /Enn ef hañ vill ei eiga hana / þa hafe hun heimanfylgu sina/eñ ongua Tilgiøf/Enn ef bonde hennar vill þirra hana Heimanfylgiu sinne / og seiger ad hana hafe fyrr meir sa glæpur hendt/og var su Sakar gipt ei fyrre af hās hende vid hana so ad monnum være þad kuñugt þa slande hun fyrir ein eidi/og hafi hun Heimanfylgiu sina ef hañ vill ei vidur hefe taka/enn ei Tilgiøf sijna. Nu ef giofftð koma a hendur ødru huoru Hiona/þa a þad med sinu fie ad bæta misuerka sina sem giort hefur/Og ef þau hafa lagt Felag sin i mille/ þa a þad þeirra sem ei hafa Giolldin a henndur, borist/hafa sinn mata aura af oskiptu auaxtarlaust edur þess Erfingar/ þañ eima er mis

 dande

daude þeirra verdur/ edur þau skiliast Lögliga/ Nu kiemur legords sauk a þa Konu sem madur hefur sier Festa edur Nandsellda/ þat Legord sem fyrr giordist/ ef hun þær þeirrar Konu/ þa a hun Radspell/ enn Giptingar madur Riettinn/ Enn ef sijdan er lagst med henne enn hann Nandselur sier edur Fester/ Og ef hun þær hennar/ þa a hann bæde Riett og Radspell/ Enn ef hann þær hennar ei þa a sa Kallmadur bæde sem fyr skilur.
Mang. 32 Ef madur geingur i Sæng til Konu/ og vill koma Legorde a hana/ og þo at
Mang. 32 hann kome ei vilia sinum fram þa bæti
Lang. 12 hann epter XII. manna Dome.

Cap. VI.

Um Meinbuge

E Ff Meinleike sur drat samuist Nioña/ nu þess Radi sim rada
á ad

a ad Gudz Løgum/þa hafi huert þeir-
ra sitt fie/Enn ef þau skiliast fyrer þann
Sifiskap ad Kallmanns volld hafa til ko-
mid/og visse hann þad þa er hann Feste
konu/og leyner hann þui þa bæte hann
fyre suik sijn epter X I I. manna Domi/
Hafi Konan halft enn Giptingar madr
halft/Enn fyrer huern annann Meinn-
leika sem þau skiliast/þa fare sem fyrr
seiger/Enn ef madr fær konu med Landz
Løgum riettum/og giefur i moti henne
Tilgiøf/ᛘ fellur fra sijdann/þa skulu
henne lukast sijdann Vijng sijn ᛘ heimann
fylgia/af sialfs hanns Fie meban þad vi-
nnst til/ Enn ef þad fie vinst ei til/þa sku
Erfingiar ecki luka af sijnu fie/þuiat
einginn skal sier Konu Kaupa med ann-
ars fie.

Hier hefur Almenneligt
Erfdatal

Erfdatal
Fyrsta Erfd

VA er hin fyrsta Erfd er Born Skilgetinn taka Arf epter Fodur sinn og Modur Skilfeingna ad Gudz Logum og manna/og sa sonar Son er hans er Skilgetinn og suo Fader hanns nema fader hans hafe adur hafft allann sinn hlut af arfe/ z tekr þa sa sonar son arf fyrr enn i adra erfd gange. Enn so skal hier skipta epter Fodur og modur ad II. Dætr skulu taka Jafnt vid einn son/ z slijkan hlut skal taka sonar Son af arfe/ sem Dotter ef hann er til. Nu er einn Sonur og ein Dotter þa tekur hun þridiung enn hann tuo hlute. Enn ef Fader a jarder epter/þa skulu Syner snuast til Hofudbola/enn Dætur til Utiarda edr Lausafiar/ef ei eru Jarder til/ og skal hinn ellste einn eignast Hofudbol ef hinum hlotnast adrar Jarder jafn godar i sinn hlut

hlut at Logligri virdigu/ eñ sóar só i sin
hlut þar járder sé fader hñs stod til/ þar
til er hñ hefr jafut moti dotter. Eñ þau
Odul sim̄ meire eru & Fader hñs stod til
þa leyse hñ ef hañ vill af fodr b[illegible]
sijnū fimta hlut miña eñ verd eru/ eñ ei
sk hñ fyr leysa af fodr Brædrū sijnu/
eñ fodur fader hañs er andadur/ nema
faudur fader hñs verdi Omage Barna
siña/ Eñ ef fader misser Sonar sijns
edur Dotter/ edur Sonar Sonar/ þa
tekur hañ Arf epter þau ef þau eiga ei
skilgietinn børn epter sig/ Og þo tekur
Barn arf epter faudr siñ & adra meñ/
ad þad sie gietid eñ ei fætt/ ef þad kie-
mur med Lijfe i lios og verdur Skirt.
Sikt fie sem Moder leggur til barna
siña/ & Andast þau Barnlaus/ þa erf
er hun þat allt epter þau/ Eñ ef Mo-
der er Aundud þa eiga Børn hennar
Skilgietin ad taka þad fie fyrr eñ fa-
der. Nu er Dotter Leiginn i faudur

J iiij. Gardi

Garde edur Brodr/ þa a hu huerke ad
taka Arf epter Fødur sinn nie Mod-
ur/ vtañ haþe slijka mykun sem Fader
vill giort haþa/ edr Brodr eþ ei er Fad
er til. Nu er ei Sonur til Arfs/enn til
sie Sonar son suo til kominn sem fyrr
seiger/og su Dotter sem ei er Leiginn/
þa taki su er j Fødur garde edr Brodr
var Leiginñ halþu minna enn huert hin-
na/ Eñ eþ einginñ þeirra er til sem adur
eru talder/þa taki hun so allañ Arf sem
Mal hennar være ospiallad. Huernetna
3:6:; þar sem Fielag er Hiona j millum / þa
skal Gipting Dætra og Heimanfylgia
greidast af beggia þeirra fie/epter þui
sem fielag þeirra var giort/Eñ eþ ei er
fielag hiona j imilliñ/þa skal epter fiar
magne huort þeirra leggia til Barna
sinna. Eige a fadir edur moder at Ku-
onga Son sinn edur gipta Dætr sijnar
mz meira fie/eñ slijkt komi þa a huers
hluta þeirra sem epter eru eþ þa være
Erfdiske

Erfdiñe skipt/ utan þeir lofi sin̄ næst-
er standa arfe/ Enn ef meira er heimañ
Giefit þa jafnist þad þa er Arfur kæ-
mit/ Eñ ef arfr vinst ei til/ leggi aptr
til jafnadar hver sem meira hafdi heim
anenn Lǫz votta. R. B. N. K. Suo
er stadfest ad þar sin̄ Madur fester sier
Mey edr Konu ad Gudz Løgum ⁊ beg-
gia þeirra samþycki/ þa er þau Born
oll sem hann a med þeirre konu Løgliga
til Arfs komin̄/ huert sin̄ þau eru giet-
tin̄ fyrer Festing edr epter/ utann þau
sem i hordome hafa gietin̄ verid. R. B.
N. K. Enn su er ein løgleg Festing
epter þui sem forn Løg votta eñ eingin̄
auñur/ er madur tekur i Hønd mey edur
Konu ad næruerondum skilrijkum vitn-
um/ og fester hñ hana med þeim ordū
sem þar til heyra/ Eñ huørier sem añ-
ann veg Binda sinn Hiuskap þa skulu
þeirra Børn eigi Løglig til Arfs verda.

Auñar Erfd.

SO er aunur Erfd er tekur ættleidingur sa er med Lögum er til Arfs leiddur / og Sonar Son Skilgetinn þo ad fader hans sie ei skilgetinn / og Sonar Dotter Skilgetin ef fader hennar er skilgetinn / og Dotter son skilgetinn ef moder hans er skilgetinn / sinn fiordung hvert þeirra bædi i Landi og Lausum eyre. Enn þo ad sonar Dotter sie ein enn þeir allmorger / þa tekur hun þo fullan hlut vidur þa. Nu þo ad einn sie þeirra til enn þau allmorg / þa tekur hann þo fullann hlut vid þau þo ad fleire sie i ættkuijsl inni annari / Enn ef eitt er þessara til þa tekur þad þann arf allan. X. B. H. K.

So er nu sladfest / ad ættleidings son skilgetinn tekur næst epter ættleiding þa sem honum standa sanfram til / þann arf sem ættleidingur var til leiddur at Lögum / ef hann er andadur / X. B. H. K. So er skipad þo ad Sonarsyner sieu

Tueir edur fleiri/ þeir sem fader þeir ra var Silgietin̄/ þa taki þeir ei meira arf enn fader þeirra stod til/ ef þeir eigu vid þa at skipta sin̄ iafnfram̄t hin̄ standa til. Nu ef þesser ero onguer til sem firr voru talder/ þa tekur Dottur dotter Skilgietin̄ ef Moder hennar er skilgietin.

Þridia Erfd

Su er hin þridia Erfd er brodr verdur brodur arfe og eru þeir Samfedra og Skilgietnir/ enn ef Brodur misser/ þa tekur Systur sam fedra og skilgietin/ Nu er Systur eige til þa tekur modur skilfeingimi arf ept er Barn sitt/ Enn ef hun er eigi til þa tekur frillu Sonar dotter Skilgietin̄/ e frillu dotter Son skilgietinn/ Nu eru þau ei til þa tekur frillu Dottur dotter Silgietin/ Enn ef hun er ei til þa tek Modur fader og fodur moder skilget in/ En̄ ef huorki er þeirra til þa tekur

Modur

Modur moder skilgetinn.

Fiorda Erfd.

SU er hin fiorda Erfd er tekur faudur Broder Skilgetinn samfedra/ef Fader hans er Skilgetinn/ og Broder Son Skilgetinn ef samfedra brodur kominn og var hann skilgetinn & broder sammœddur skilgetinn ef Moder hans er skilgetinn/sinn Þridiung huert þeirra ef aller eru til. Skal æ sa fyrri taka Arf er skilgetinn faudur a edur skilgetna Modur/huert sem helldur leider hann til þess Arfs fader edur moder/þa hinn næst jafnskylldur/ so ad fader hans sie fullu Son edur moder fullu Dotter. Enn ef födur broder er einn enn brodur syner fleire/ þa skal hann einn taka jafnt vid þa/ Nu er brodur son einn enn faudur brædur fleire/ þa skal hann einn taka jafnt vid þa alla/ Sama mal a broder sammœddur/og so skal hueruetna vpp hedan ad jafnmikit

skal

skal taka huer eñ i sina ættkuisl/po ad allmnegar sie i adra ættkuislina til sins hlutar/Sem eß einn er þessara til sem nu voru talder/þa take sa þañ arß allañ. Nu er einginn þeirra til sem adur eru nefnder/þa teke ßaudur Syster skilgiet in sa næsdra/ eß ßader hennar er skilget-in/og brodur dotter skilgietiñ aß sam-ßedra brodur komiñ og var hñ skilget-iñ & syster sam mædd skilgietiñ eß mod-er hennar var skilgietin sinñ þridiung huer þeirra mz ßyrra skilordi/Eñ huervetna þar sem Odals Jord er i skipte þa skal þad Odal taka þad sem til er borid enn hinn lausa ßie.

ßimta Erßd

SVer hin ßimta Erßd er tekur Moder broder skilgietiñ samßedra og Syster son skilgietinn aß samßedra systur kominn/Eñ eß þeir eru ei til þa tekur moder syster Skilgietinn sam-

sampfedra og systur dotter skilgietinn af
samfedra systur kominn.

Siette Erfd

SV er hin siette. Erfd er brædra
synir takast arf epter skilgietner
ef fedr þeirra eru Skilgietner
e Samfedra/ þa þeir þar næst þo ad
fedur þeirra sieu frillu Syner. En ef
þeir eru ei til þa taka brædra dætr skil
gietnar mz þyrra skilordi Nu eru þær
ei til þa take syskina syner Skilgietner/
Nu eru þeir ei til þa taka syskina dætr
Skilgietnar/ Nu eru þær ei til/ þa
taka systra syner skilgietner. En ef þeir
eru ei til þa taka systra dætr skilgietnar
af sãfedra systrũ komnar/ Nu er eingin
þessara til sé fyr voru talder þa tekr fri
llu son eirn edur fleire ef til eru/ e ei i
Hordõe gietner edr frændsemis spiollũ
edr sifia spiellum nær meir en leyfad er
ad Logum. R.B.N. K. En ef eingi
er þessara til þa tekr Moder oskilfeigin

Arf

arf epter Barn sitt/pad sem hun gat i brilluliguade og ei i Nordome gietid edr sitia spellum/Enn ef hun er ei til pa tekur brillu dotter so til komin sem vm brillu son

Siounda Erfd

S V er hin VII. erfd er tekr fodr broder skilgietinn sammædur e brodr son skilgietin af sammæd du a broddur komnn/Nu eru peir ei til pa tekur podur Syster skilgietin sammæsd e brodur dotter skilgietin af sammæddum brodur komin

Attunda Erfd

S V er hin attunda Erfd er tekr modr broder skilgetin sammædde og systr son Skilgietin af sammædde syster komin/Nu eru peir ei til pa tekr modr syster skilgietin sammædd/og systr dotter skilgietin af sammædde syster

systur komiñ / Verdr huer añarar arfe / Og so er hueruetna þar sem tueir edur fleiri standa til eins arfs ef einginn er sa til er adur er taldur.

Niunda Erfd

SV er hin IX Erfd er madr tekr arf epter brædrūgs barn sitt af sambæddū kominn / nema mañe skylldare finnist / þuiad i þessare Erfde nemur hinn nanare / Þar næst tekur sa fræskylldur af systkinum komin og take fyr i karl legg eñ kuenlegg / Eñ ef þeir eru ei til þa tekur madur arf epter systrungs barn sitt.

Tiunda Erfd

SV er hin X. Erfd er taka þeir m̄ sem̄ eru epter brædra born skilgietner ꝛ kominn af samfædū / nu eru þeir ei til þa taki þeir sem̄ epter eru Syskina born Skilgietner / Eñ ef þeir eru ei

eru ei til / þa taki þeir Menn sem epter eru systra syner skilgietner / þa næst þeir sem epter eru Systra dætr Skilgietner þridia manni ad frændseme / og taki æ þyrr jafnskylldur kallmadur eñ kona.

Ellefta Erfd

SV in X I. Erfd er takast brædra syner arf epter skilgietnir ef fedur þeirra erú sammædder og Silgietner / þa hiner næst þo ad Fedur þeirra sie frillu syner / Enn ef þeir eru eigi til þa taka brædra dætr skilgietnar mz sama skilorde / Nu eru þær ei til / þa taka syskina syner skilgietner / þa syskina dætur / þa Systra syner / þar næst systra dætur skilgietnar af Sammæddum systrum komnar.

Tolfta Erfd

SVer hin Tolfta Erfd er madr tekur arf epter brædrungs barn gitt ef sammæddũ fedrũ kõner

nema manne nanari finnist/Huiad hiet nemur hin nanare þar næst tekur jafn-skylldur af sammæddum Systrum kom in/Þar næst tekr madr arf epter Systrungs barn sitt/Þa taka þeir men sem epter ero brædra born skilgietner af sam mæddū komner/Þar næst þeir sem ept er eru Syskina born skilgietner fyrr j Karllegg en Kuenlegg/ þar næst þeir sem epter eru systra born Þrimenningar ad frændsemi/taki fyrr jafnskyllt Karl madur sem Kona.

Þrettanda Erfd

SV er hin Þrettanda erfd er tekr prilluborin sonarson/en ef han er ei til þa tekur Sonar dotter prilluborin/Nu er hun eigi til þa tekur Dotturson prilluborin/ Enn þar næst Dottur dotter prilluborin/þa tekr brodir samfedri/þa tekur brodir sammædri/ þa Systur Samfedra þar næst Syster sam-

sa n n add prillubornar/ Nu er hun eigi
til þa tekur paudur broder e broder son
fyrre samfedra eñ sammædra/ þa hiner
næst/ Nu ero þeir ei til þa tekur fodur
Systur prilluborin og brodur dotter med
sama skilorde þar næst/ þar næst moder
broder e systr son/ þar næst moder syster
e. Systur dotter. Eñ ef ei eru þar til
þa taki brædrungar/ þar næst Systkina
bæn/ þa systra Born fyrre Kallmadur
enn Kona. Eñ ef þessara misser allra/
þa take þeir sem ad fiorda mañe eru ad
frændseme nema nanare fiñist skilgiet-
ner. Enn ef eingi er til fiormenningur
ad frænseme edur nanare Skilgietner
þa take Frillubörner. Tekur madur þa
fyrst arf epter Brædrungs barn sitt ne
ma Manni skylldari finnist/ þar næst
sam skyllt af systkinum/ þa af systrũ/
skal sa fyrre arf taka er af sampæddũ
er/ þa hinn næst prilluborið/ þessu næst
taka primingar prilluborner/ þar næst
 madic

mafie oskilldare/þa ßiormiñingar ßrilltu borner ßyrr eñ vnder Kong ganige.

Cap. XIIII.

Ef kyn Mañs er villt

EF ſa Madur tekur Arf epter mañ ſem meñ hyggia riettañ erfingia/ɛ profaſt kyn añars tueggia þeira añad ſijdar ſañ ara/þa ſkal hñ greida erfingia er þad profaſt ſie þad allt ſem hñ tok i eignũ edur lauſa ſie/vtan Landz ſkyllder edur annañ Auoxt/ og ſo ſkal hueruetna þar ſem adrer taka fyrr arf eñ erfingi riettur/ og þeir þotkuſt eiga fyrer þui ad Kyn hins var villt.

Cap. XV.

Vn ættleiding

NU ma madr bæta Rad sonar sijns & leida hañ i ætt ef hñ vill/ ef sa jatar sem Arfe er næstur. R. B. N. R. Nu a hañ Sonu skilgietna til arfs sijns/ þa ma sa huer jata fyrer sig sm̄ hñ er XX vetra gamall edr elldri/ eñ ecke fyrer þa sem Valder eru edur Yngri eñ tuitugar/ Ma og sa eingi madur jata Arfe vndan sier sem hann er Yngri enn Tuitugur/ Eñ sa er Tuitugr sem hñ hefur XX. Iolanætur hinar fyrstu/ Tekr ættleidingur þa slijkan riett sem sa stod til er jatade Arfi. Nu skal sa sem Mann ættleider og sa er jatar arfi/ og sa sem ættleiddr er ganga aller samt fyre Kirkiu dyr /og hallda aller a eiñi Bok/ þa skal sa madur sem ættleider suo mæla/ Eg ættleide þennañ mann N. til fiar þess sem eg giefur honum til giallds og til Giafar/ til Sess og til Sætis/ og til allz þess Riettar sem ættleidingr a ad

hafa epter Løgum. So skal Konu ættleida sem Karlman/Nu ma leida broder brodr j ætt/e Fødurbroder/brꝛderson/ So meigu og fleire en̄ man̄ i ætt leida sem nu var talt/Og so ma kona ættleida sem Kallmadur ef sa jatar sem arfe er nastur ef han̄ er fulltijda og Lagradandi. Nu skal han̄ pad Fie allt hafa sem hin̄ er til leiddr epter Løgū a medan þeir Lifa er ættleiddu hann allt til þess er arf ber vnder han̄/Sijdan ber Arfr honum vitni vm Alldur og æfi/Hañ er og skylldr ad færa fram alla pa Vmꝛoga sem Løgkomner eru adur a pad fie/ Hann er og skylldur ad lysa ættleidinꝫ sinne sin̄ a huerium XX. Vetrū til þess er han̄ tekur Arf. Enn huer sem odru vijs er ættleiddur en̄ nu er mællt fa er sem ogiørt sie og skal ei halldast.

Cap XVI

Ef Madur

Ef madur Vegur mañ til arfs

Ef madur verdur fyrer þeirri villu ad hañ Vegur mañ til Arfs/edr Rædur mañe Banarad fram komiñ/þa hefur hann fyrer Veigid þeim Arfi/eñ arfr sa fare siidan ad riettum Erfdū sem sa være eingi til er mann Vegur til arfs.

Cap XVII

Vm arfa skipte Brad daudra mañа

Ef Menn falla i Orustu e kemst einge i burt/edr drukna señ aller/edur sike brefla/eda verda fyre Skridū / farr arfr þeirra sem þeir hafe aller señ latid lijf sitt nema añad profest siidar medr Logum vitnum.

Cap XVIII

Huersu fara skal j Ferskipte epter dauda menn Frelitla

Pad er nu þui næst ad eingin Madur ma giefa arf vndan ødrum vtan þær giafer sem sijdar skulur / Viela kaup skal ad ecingi hafa / Eingi skal ødrum arf suik giora / Ny er madr daudur / þa skal arfi i aunduegi setiast / & giera skulldar mønnū stefnu ad þeir komi þar aller ad stound / og hafe huer sijna skulld i burt slijka sem vitni bera honum / Enn ef ei er Fie suo mikit þa skulu aller þarnast suo sem tala rennur til / Sa skal meira þarnast er meira atte fie ad honum / Enn sa er ei kiemur ad stound / sæke sitt ad Løgū & mz vottū & stefni Erfingia til votta saugu ef fie er til / Enn þeir sem fyre naudsynia saker koma ei at stound / og er

Er þie ei meira eñ hiner hafa tekid er fyrre komu/ þa giallde þeir aptr er fyrir toku og misse aller sem tala renner til/ Eñ erfingi sie vid skulldur eþ hañ bauð til ad Logum.

Cap. XIX.

Hverfu fara skal um Omaga eyre og Mala Konu

Ð Er omaga eyrer i gardi z male konu/ þa er vel eþ þm̄ vinst baduinfie/ Eñ eþ þm̄ vinst eigi badū þie/ þa skal hun varfna i Gagngiallds og giafar/ eñ Ef ei vinst þie valla stadi/ þa skal sa mest þarnast er mest atti at honū/ Suo Kona hñs sem adrer hañs skulldunaut- ar/ Taulu skal hafa til þess/ nema madr atti ved i einshuerium grip þa a hann hañ fyrst ad hafa. Helldur skal Kona

farnast tilgiöf sijna en þeir menn sem fyrr attu fie ad honum en hann þieck þennar/ Þuiad einge skal sier konu kaupa mz annars fie/ Nu skal hun hafa heiman fylgu sijna en omagi sitt Fie/ Nu er ei fie suo mikit/ þa missi suo huertuegga sem tala renz til epter fiarmegne. Eingi a skullder ad giallda epter þan sem hann tekur ecki fie epter/ huorki sonz nie annar madur/ Nu eigu Nion fielag saman og deyr annad tueggia þeirra/ þa skal ad helmingi huort þeirra skulldum gegna. So skal og omegum þeim skipta er þau hafa mz arftake edur mz fulgu teked a fied/ En ef þeir omagar hafa komit a fied sem hann var arftake epter ef þeir ætte fie epter / þa skulu þeir arfe fylgia æ mzan sa arfr vinst. Sijdan huerfe þeir omagar til þess sem þa a fyre Laga saker fram at færa þa.

Cap

Cap. XX.

Huer vardueita skal Omaga og Fie hans

EF sa Madr andazt er hann a børn i omegd/ þa skal sa vetta vørd børnum og fie sem Arfi er næstr/ huert sem helldr verdr fiarhalldz madr Karlmadur edr kone/ Hann skal lata virda fie þad allt V. skynsama menn/ og hafa Vitne til vid huertiu hann tekr/ Hann skal þar aungu af looga adur vart er/ nema hinn daudr hafe Bu att og þurfe i buit ad kaupa annad huort Hey edur Mat/ þad skal huorutueggia kaupa ef þarf. Fiar vardueitzlu madur er ei skylldur ad taka vid abyrgd a Bunadi fyrr enn ad næstum þar døgum epter er hinn er Andadur/ Fiar vardueitzlu madr skal ei fæera fie omaga vr Fiordunge/ nema hann fae fullann vortt

Nu mañ þñ er þar eige Jarder ꝛ Lausa godz ad þar sie Fie golldit sem hñ tok/ þa er Omage er Riettnæmr/vtann Fie sie i fleirum fiordungum/þa ma Fiar halldz Madur þangad fæxa ad oskiu sem mest fie er/edr þangad sm̃ Jarder eru. Nu ef sijdã ber arf edr riettar fær vnder hinn vnga mañ/edr kiemr Nuals a Reka hans/þa skal þad virda/ og er Jnnstæda þui meira/Eñ ef hañ sest i ewirdañ Omaga eyre/þa skal hinn vnge madur hafa fie sitt so mikid sem hann fær vitni til/ꝛ allã auoxt af fie sijnu/ Nu hefur hann ei vitni til/legge hinn fram̃ slijkt fie sem hann vill/og suerie fullañ eid ad þa hefur hiñ vngi madur allt slikt er hañ a/ꝛ II. skilrijker meñ med honum.

Cap XXI

Huersu mikid fie skal standa fyre omaga.

Nu

Um

NV virdist þar Fie suo ad þar er innstædu Eyrer fullur fim Hundrud fyrer Omaga huern i Jördu edur þui Fie er hann ma Vögxtu edur Nytsemd af hafa/ vel er ef meira er þa skal hā þad Fie taka/ Skal þad fie huerki vaxa nie þuerra/ Gialldi slikt fie sim hā tok/ nema Omage eige suo myklar Jarder edur Lausa godz/ad frændum hās virdist hā hardliga halldin af þeim forlags Eyre sem fyrr skiliz/þa skal ætla hm̄ Klæda verd/ og vel ad hallda hā/ ꝫ þeim fyre starf sitt er fiarhalld hans hefur so ad hā sie vel halldin af/og a þa Omage allaun a vöxt fiar sijns/Eñ frændur hās hyggi ad a huerium Tolf Manudum huersu med fie er farid/ꝫ þat odrū ef sa dugar ei til med fullū vördslum er adr helldur/ꝫ ad sa leggi fullar vördslr i moti er vid tekur/Eñ sa a fullar vördslur er lagamikit fie a skulldlaust sem Omagin

a sa

a sa er fiarhallds farf. X. B. C. K.
Erfinga er riett ad hallda Omaga eyri
e , ꝥ vill / þo ad hann eigi minna Fie
e i Omagann / ef skynsømum Mønnum
virdist hann ofættur skulldunautur. Nu
eru o nazar adrer a fienu / þa skulu þeir
n ita auaxtana / nema þeir verde minne
þ i skal minka it Jnst ædan / En ef Fadir
eða Modur / Brædur eda Systr kome
a fie hins vnga manns / z ef hann er arf
tøku Madur þeirra / edur þeir hans / ef
þau ætte fie epter / þa skal ættla honum
forlar eyrer þar til er hann er XVI. Vet
ragamall / En þau hafe sier til atuinnu
sem þau þurfa þad sem auk er / En el
er fiarhalldz madur skylldr ad taka adra
Omaga enn nu eru talder a fie hins vnga
manns / medan hann a fiarhalld hans.

Cap. XXII.

Vm Omaga Eyre

Arfa tekur.

Ef ei vinst innstædu eyrer til V. hūdrada/þa ſe omage neyta, X. Aura a XII mānudū huerium þar til hann er XVI. Vetra gamall þa er hn̄ mātlanna madr/siīdan ſe þat minka innstædu sem vid leigu þarf ad leggia til þeirra X. aura er fyre omaga ſkal leggiaſt a huerium XII. Mānudū. Nu þo ad omagi eige ecke annad fie en̄ Jørd þa er Eui aurar takaſt af i Landſkylld/þa ſkal þo ecki minkaſt innstæda/En̄ ſu virding ſe ſtanda vm Jardarleigu ſem hid fyrſta Ar var virt/ huert ſem leiga vegs eda þuer. Fiarhaldz Madur ſkal eigi ſelia ǫdrum fie ad hallda/ En̄ ef hn̄ ſelur ǫdrum manne fiarhallo omagans j hendur/þa a hin̄ vnge madur heimtu Fiar ſijns ad huerium er hn̄ vill/ Fiarhallds manne ſijnum/edur hinum er af honum tok. En ef madur lætur Omagā eyrilauſan̄/ nema dæmdr ſie vt hendr hōnū

Løg.

Logliga/ þa skal hañ setia sitt þiel i ved þyrer. Nu eþ bondi er daudur/ eñ Kona hans lifer epter/ og er ei þie meira enn hun a ad haþa/ þa skal hun vitia verd bornum sijnum þielausum/ Eñ eþ hun a aunnur born þa huerþe þau til ꝼodur frænda sinna epter Logum

Cap XXIII

Huersu vm̃ Arþa skal þara eþ Erþingi er ei nær.

Berlictna þar sem madr ond azt/ e er erþingi eigi nære at falla til arþs/ þa sk sa arþr standa virdr i þessi heimile sem Arþur er at/ þa er Madur er Daudr/ med hullum vordslum ~~og auertt n~~/ þar til sem riettur Erþinge kemur til/ eda sa er med Logum a þess Arþs oþtoku madur ad vera. Nu andazt Vtlendur Madur

madr hier af Noregs Kongs Rijki/ þa
skal hann arf taka hier til burtt plutni
ngar epter hann hinn skylldasti Frænde
hans þeirra sem þa eru hier/ En ef oskyl
lldare madur tekur eñ Primeñingur þa
skal hann pullar vordslur i mote pa/ at
sa Arfurskal ad skilum þara. Nu er
eingi Frænde til/ þa skal taka Fielage
hans arf/ sa sem Loglig vitni heþur til
þess ad þeir attu pielag samã er hiñ do/
Nu er sa ei til þa skal taka Styre ma
dur Ecu þeir pleire enn eirn þa skipte
þeir ad jafnade sijn i millum/ Skal alle
þad pie virda sem eigi taka erfingar vid/
huert sem þat er arpur edr vrigr bæke/
edur annad Fie/ og plytia suo i hendur
eiganda/ og afgrgiſt at ongun/ eñ var
neita sem sitt pie/ Sildan skal erfinge
umbuna honum fyrer starf sitt suo ad
hann sie vel halldinn af/ Nu eru þeir
onguir til sem adur eru talldir/ þa skal
Bonde sa sem han er a vist mz/ taka þad
S . Fie

þie virk/og abyrgiast/og hafa voxtu af
þar til sin erfinge kiemr epter/edr hans
Logligr Vmbodz mádur/ Suo skal og
fara vm arfa Danskra maña ꝛ Suen
skra ef þeir andast hier/ Eñ af ødrum
Tungum eñ Danskre/ skal eingi madr
ad prændsemr Arf taka hier/nema Fad
er/Sonr edur Broder/nema þeir ha-
fi Loglig vmbod til/Eñ ef eingi kiemr
til jnnan X. Vetra þa taki Kongur þañ
arf allañ ad riettu.

Cap XXIII.

VmVmbod ad logū ꝛ þie þeirra er Vtlandz deyia

Ef vor Landi vill fara af lãdi
j burt/þa skal hann fa Vm-
bodz mañ til allra mala siña/
suara ag sækia ꝛ so varduèita
þie sijnu þui sem hann a hier á Lande

epter/Skal þad Vmbod halldast III.
Vetr eñ eigi leingr/Og þo ad þeir hafi
leingra maldaga a giøruañ/þa ſie ſialfs
tekid vmbod af og taki erfingi vid/X.
V. E. K. Snduruþia ma Vmbod ad
lionum III. Vetrum/huert ſiñ hñ er
vtan Landz edur jnnann/ Nu Andast
hñ fyrre vr/ Þa eigu arfar hans vid
adtaka er þeir sañfrietta andlat hañs/
Eñ ef vmbodzmadr forfrygger frafall
þess er af Landi for/ þa hafi arfi eins
vitne til þess er ſuerra vill ad hñ hyggr
þad satt vera. Nu ef vor landi Andast
vtanlandz/ huar sem þad er/ þa skal
sa madr taka þad fie er þar er ſiñ ſkylldr
astur er þeirra manna er vt ferd eigu/
Nu er einge frænde til þa ſk taka mot
unautur hans til vthafnar ſo er vt æt-
lar/Enn ef einge er ſa til/ þa take ſa
er af þim fiordunge er m; fullū vord-
ſlum/at ſa erfur ſkal at ſkylū fara/hñ
ſkal ongua mututil þess giefa/ꝫ ongum

af þui fie looga/ nema þui sem þarf til ofsecdar epter þuilikan mann/epter skiuana/ nema hann hafe sialfur annad rad fyrer giart/ Hann skal lata virda fie þad VI. skynsama men þria Islendska & þria husfasta/nema ei sie Islendsker menn til/þa virde Husfaster menn ein er/ Hann skal lata þar fie virda sem mest er saman/& fera ei vr þeim Garde adr fie er virt/ Med sama hætte skal hann lata virda þad fie sin annars stadar er/ Skal allt virda til gagns silfurs slijkt sem þa gellur af Kongs stedia/ Hann skal veria þui fie sem ouarid var adur til þeirra hluta sem hingat er vartt/og geyma sem sijns fiar/& abyrgist at ongu/og hafe fyrer starf sitt þa er hann kemur vt fra ad hann sie vel halldinn af epter VI. manna virdingu/ Enn ef einge er sa til sem adur er taldr/ þa skal Gardz bonde hans taka þad fie virt & abyrgiast sem sitt fie og hafa gagn af þar

ef þar til sem Erfinge keimr epter edr hũs Legligur Vmbodzmadur/ e gialldi honum þa slijkt þie sem hann tok/ Ef huorki kiemr til Leglegur Vmbodz madur nie Erfinge hins Dauda jñann X Vetra þa eignast Kongur þañ arf allann/ Nu andast madr a Saxlande/ edr sũñar a Einglande/ edr i Eyium vestr/ edr i Dyflinne/ þa er madr ei skylldr ad lata virda þat þie fyrr eñ i Norige/ Nu er þar nanare madur fyrer/ þa skal sa taka vid þienu/ e flytia til erfingie/ eñ hinn skal hafa afla þañ sem a er ordinn huar sem hũ tok þied.

Cap XXV.

Nuersu Arf skal sækia ad Logũ

ARf skal sækia i þeim Fiordungi sem Arfur er Daínn/ Enn ef madur seider votta j

edrum Fiordungi en Arfur er Daiff/ þa hefur han þeim fyrerskotid/Nu sitr madur i Arfe ꝛ leggur Dom fyrer en annar kallast til kominn ad Legum/ þa skal sa stefna hinn Heimstefnu rietta/ og krefia han Arfs ꝛ vrfarar er j sitr/ Nu vill hann eige vr arfe fara/þa skal hann stefna honn Þing fyrer Ran ꝛ j setu/Og ef þa fullnast honu Vitni ꝛ gegn oll til sijns Mals/ꝛ kiemur ecki anduitni i moti/þa eigu þijngmenn hin Arf at dœma/en hin skal giallda Kongi VI. aura fyrer þad hn lagde dom fyri arf þann er hn atte ecki j/Nu vill han eige vr arfe fara/þa skal hin æsta sier Þingmen sids sins ad hann sie full lida ad fara hann vr arfe sijnum/Ecki er huer Eyre vid Kong er horum syniar til farar/Nu koma þeir þar og ver hn arf Odde edur Eggiu/þa er han sekur X.Morkum vid Kong/Enn hiun huer sekur VI. aurum vid Kong/er ferstod

velter inz hm̄/nu berlaſt þeir er þa huer
Vtlægur ſa er ꝑyre ſtendur arfe dæm=
dum/ enn hiner aller Fridhelger er til
ſakia.

Cap XXVI

Vm Arfs ſokn

Dernetna þar ſem madr fall
ar ei til arfs ꝑyrer faprædis
ſaker/ᵹ er þo til kemiñ/þa Ex[illegible]
hafi hñ ſottañ arf ſiñ jñañ
X. Vetra þeirra ſem hñ er jñan Lands
og vr Omegd/ef hann hefur Vit til/
nema ſkylld naudſyn banñe. Nu eigu m̄ Vun B:[illegible]
arfi ad ſkipta/ þa er vel ef þeir koma
aller til er hlut eigu i ſkipta þeim ar=
fi/Nu koma ſumer eñ ſumer vilia eige
fara/ þa ſkal giora þeim ſtefnu til ad
ſkipta/ᵹ þo at þeir komi þa ei til þa ſk
ſkipta ꝑyrer votkum og hlute a leggia/
þa ſkal hañ þañ hlut hafa er þa hlytur
 hañ/

hann/Nu kallar hann mifskipt edr seiger ad hā hafe leynt fie/þa skal hā sueria med Lyrittar Eide.

Cap. XXVII

Huersu madur skal rydia sig til Arfs.

NU leikr a tenim tungū huert madr er arfgeingr edr eigi/ þa skal hā stefna þm̄ Þing er hōnū stendr fyrer Arfi/ þa skal hann niota votta sinna ad hañ stefnde honum þangad/þad skulu ꝫ so vottar hās bera/Vier verum þar i hia ad Modir hans var fest Legliga i þm̄ stad/og nefne stadinn/þa eigu þingm̄ honum arf ad Dæma/Huernetra þar sem madur vill sig til arfs fara/ leide votta sijna til ꝫ stefni þeim odrū til er þeim arfe eru naster/Enn ef hann Stefnir honū eigi til/þa er vettū hās

fyrer skotid/þar skal vm arf dæma sem Arfur er Daun /edur Jarder eru/edur bu hins Dauda. N. B. N. K. Ef añat huortt Hions kann fra ad falla/ þeira sem X. Vetur edur leingur hafa samā verid/og hafa þau safnāt hallid sig fyrer Loglig hion/þo ad Hiuskapur þeira hafe eigi skilrijkiliga verid lystur edur amalgadur/og eigi helldur bygdar fleygt verid medan þau lifdu bæde ad hun være hūs frilla edur Norkona/þa skal Barn edur Baurn epter verandi/r arf setiatz ꝛ halldazt fyrer Skilgietin/ þ ad ei life þeirar Bottar. Enge má Dur skal fie skipta edur Arfe epter añ añ fyrr enn þess er leyfe til er adur a/ nema menn siae ad med spiollum fer/ Enn ef madur hefr Vit til ꝛ er hā hefst Fer og Aul far og ma hañ rada Bue sijnu og Kaupum/þa skal hann sialfur Bue sijnu rada/og ma þui eingi madur skipta/Enn þott nockur skipte þa skal

 þat

þad eige halldazl.

Cap XXVIII

Nueriar giaþer halldast meigu at Logū

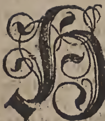
NU skal þær Giaþer telia er halldast meiga / Þær giaþer skulu halldast sem Kongur gieþr oss edur vier gieþum hōnū / Gieþa ma madur og Vingiaþer ad sier liþanda / Nesta eda Yxn / Vopn eda þuilika Gripi / So og Kladi / og aþsyuiar hann sier / þo so ad VI. skynsomum mōnnū vridist eige árþsuikgiör vid Erþinga / ⁊ eþ so er gieþid / þa ma þa Gieþ einge madur riuþa / Eñ eþ hiñ heiter launū þyrer þa ma þad heimta / Huer madur ma gieþa Fiordungs gieþ aþ þie þui ollu sīn honum heþr aþlast / suo ad meira er enn hann heþur at erþdum tekit / hæde i Lande ⁊ i Lausū eyre /
huert

Huerrt sem hañ vill Bornum sijnū skil getnum edur audrum mønum/ einu ef hann vill þad/ Enn Tiundar giof af so micklu fie sem hañ hefur ad erfdum tekid bæde i Lande og Lausum eyre/ þo ad hñ spyrie ecki erfingia ad/ huert sem hann er heill edur siukur ef hann mæler af vite/ Enn af Fiordungs Giof edr Tiunda giof skal þad fyrst luka er madur giefur Gude fyrer Sal sinni/ huerium Manne sem hann giefur Logiof sijna fyrr.

Hier hefur Framfærslu

Balk/ huerier Ómaga eiga med Logū fram ad færa

Framfærslu
Cap. I.

VER MADVR a fram̄ ad færa Faudur sinn og Modur / huert sem hann er Skilgiet-inn edur Frillu Bor-inn / og suo Born sijn. Nu a hann eige suo Fie ad hann meige annast þau / þa skal hann þo til leggia allt slijkt sem hann þarf ei til Matar sier og Klæda / Og sie þau færd med þessu til lagi þeim a hendor er þa er næstur Arfe og For-lar eyre a til. Ef madur a sier Kneggia Missira biorg og þeim er adur eru a Kreyju þa skal hann fram færa Syskin sin / ef hañ a og fyrer þau Tueggia Missira biorg er þa biedast a Fied / ef þau eru hãs arfar edur hã þeira arfe / Fra þessum Omegũ skal madr ei seliast

Arf sale

Arpsale/ z onguu þeim er adreru komner a pied/edur hann er Arptøku madur epter edur þeir hans/ z sie þeir þa Omagar /En þo ad hañ Selfest þa skal þat ei hallda[?]/og seigia Log þat Arpsal laust/ En þa er tueggia Missera biorg er halpt giorda hundrad er ættlad Karlmañe enn halpt Pridia hundrad Konu/huert sem madur er vngur edur Gamall/þegar skal honum pullañ Forlags eyre ættla er hañ ma ei vinna sier þall a þadu þo ad hñ meige nockud til Gagnz vinna þeim er hañ er mz/Enn ep Omagar er pirnare þa skal sa pramþæra er arpe þeirra er næstur ep hann a Forlagz eyre til/ Nu þarp sa Madur Framfærslu er Omagar er enn pyrr seiger /edr þrimenningur og þar i milli/þa skal ættla honum þiogra missera biorg/Enn ep Omagi er oskylldare eñ Þrimeñinge þa skal ættla honum VI. Missira beorg/enn ep Omage er Fiormen

meñingr þa skal ætla hin̄ Atta Missera biorg/so mikit a huerin̄ XII. manudin̄ sem fyrr seiger / bæde þeim er fyrr eru a Fietn ꝛ so þeim er þa kiemr a fred/ Skal allt til virda vtan Busgogn og Verkfæri ꝛ einfyllo Klæde bæde Dag og Nott/ Nu er nockur þessara Arfe an̄ars huers sijn i mille/þa skal ei meira forlags eyrer fyrer þeim standa adr hin̄ er skylldur han̄ fram ad færa en̄ fiogra Missera biorg/ þar minne sem fyrr seiger/Nu minckar forlags eyre fyrer manne sijdan Omagi kiemur a hendur honum/þa huerfe Omagar af fie hins epter riettri til Tolu/þeir fyrst sem O skylldaster eru R.T. E. R. Eige skal Omaga telia framar enn a þess Fie Nyona sem Omagin̄ er skylldur/ꝛ huerfi af fienu þegar han̄ er XVI. Vetra/ef hin̄ er heill og verkfær.

Cap. II.

Vm Niona framfærslu sijn a mille og vm Prot

SKyllt er huert Niona annad fram̄ ad færa a Fie sijnu/ huert hiꝺa sin̄ þat er at fram̄ færslu þarf/oerꝺꝛ Ødt/eꝺꝛ fær aňan̄ frankleika. En̄ ef þau hafa meꝺ minna Fie samā komid en̄ þau ætte til Þrigga hundrada bædi samā/ꝛ alldrei vrdu þau so Rijk ad þeu ætte Kongi Skatt ad giallda/ þa sie huert an̄ars Handbiargar Omage/ edur flytiest meꝺ Hrosse ef þau fa ei fyrer vňist/ꝛ þeirra Born skulu ei a Hreppa seigiast/ æ medan þau fa flutt mꝫ fyrra skilorde/ K. B. N. K. Þar skal prot heita sem omagiň er /þa er sa Andast fra er meꝺ handbiꝛꝛg siňe atte Omagan fram̄ ad fæꝛa edur fyrer sogdum Flutninge. Nu sæker Prot Bonda i Hierade / þa skal skipta O.agzum þeirra epter þui

sem

ſem fielag þeirra var giørt/ Skal Wi-
der fara Omaga ſijna a hendur fran-
um ſijnum þeim er arfe eru næſter/ ef
þeir eigu fie edur forlags eyre til ſuo
mikin ſem fyr ſkilur/ Eñ ef afgeingur
forlags eyre af þui fie/ þa ſkal hann ta-
ka Omaga ſo marga ſem hñ a forlags
eyre til. Eñ þeir ſim̃ vmfram eru/ færi
þeim a hendur ſem afre er næſter / ef
þeir eigu forlags eyrer til. Eñ ef ſa a
ei forlags eyre til/ þa ſkiu omagar fara
fram̃ i ætt/ til þeſſ er a forlax eyrer hit-
ter. Suo ſkal og fara vm þa omaga er
fyrr taladi vm/ at þeir ſkulu fara fram̃
i ætt/ Mz ſama hætte ſkal ꝫ ſkifta þe-
im omogum er fedrū fylgia. Nu feſter
madur omaga i viſt/ þa ſkal þad hallde-
aſt / Enn ef hañ viſar honum vr viſt/
og læti hñ gauga a fätæke Baa i mil-
le/ þa ſkal hañ giallda Konge VI. Au-
ra/ og vatdueita þo omaga ſem mællt
er. So ſkal og huer giallda/ ſa madur er
gauga

ganga løtur frā Omaga a Fataski bæla i mille sem nu var skilt. Enn ei er madr skylldr ad færda edr pullgu fyrer at sia fyrr enn hā veit ad hā er hañs omagi. Suo skal og omogum i ætter skipta ep annad huert Niona er andad

Cap III

Huersu meñ sku skipta pielausū omogū

MB skipta meñ pielausum omagum sijn i milli/ huar sē þeir skipta/ e hluta sijdañ/ þa skal þad skipte halldast þeirra i mille sijdan/ med hueriū sem andast/ þa skal þat þess Nyt/ Suo þo ad meire Omage verdi enn þa er skipt var þa Abyrgist sa þad er hlutar/ þeir skulu Aurpū fylgia ep sa er Omagi er Tie a.

Cap. IIII

Framfærslu
Huersu gamall madr a fiarhalld sitt

2 EF Madr kiemr j Omaga skip
te þa er hann er vr Omegd/ og
er hann þa XX. Vetra gamall
ꝫ a at taka vid fie sijnu ꝫ fa
Fiarhalld sitt huerium er hann vill/ ef hann
kann ei sialfur fyrer ad sia/ og suo øll
forræde fiar sijns/ Enn ef Kallmadur
Kuongast yngre enn Tuitugur/ fyrer
utan frænda sinna Rad/ hafe fyrer gi
ort Landzkylldum sijnum/ og ollum A
uexte fiar sijns vid Erfingia edr Fiar
halldz mann/ Nu kiemur sa Omagi a hen
dur Manni er hann a ei ad vardueita/ þa
skal hann heim heim Stefna er vard
ueita a/ So skulu vottar hans mæla/
Hier er sa Omagi er þu att fram ad
færa enn ei sa er hingad færdi/ þa skal
hann fela honum a hende Abyrgd þess O
maga/ R. V. H. K. Eige skal þurfa
ad Lagbioda omaga fleirum enn einum/
vtann

vtan ſynie med Skikriſke i Logligann
Stepnu dag/at nockur ſtandi ſepnþram̃
honum þeira ſem þullan þorlagt Eyre
eiga/ Skal þad þa ecki dœmaſt þramar
a hann enn epter riettre til Tolu. Nu
kemur omage a hendur mañi vtan Log
mans Vrſkurd edur Þingmaña domi/
gioͤre huorter vill/ lata þara aptr a Næl
ella til Þings/ e meti Þing meñ huort
þeira ſkal/ eñ eþ a hæl þærer/ þa þlytie
aptur ad ſømu Nattſtodum ſem þangat
þor til hans/ Sekur er huer Eyrir vid
Kong er ei vill vid taka/ Nu er ſa eigi
vill vid taka/ Bæte epter Laga dõi þull
ar bætur og ſuo Þegn eþ hiñ Deyr aþ
Biargleyſe X. B. E. K. Eþ Madur
Kang þærer omaga gialldi þeim þull
ann Koſtnad er til var þærdur/ allann
ſlijkan ſem hann hapda þyrer. Nu eigu
menn omøgum ad ſkipta/ og vill annar
ſkipta enn annar ei/ þa ſkal ſa er ſkipta
vill ſtepna hinum til omaga ſkiptie/ og

ef hann kiemur þar þa er vel/Enn ef hañ kiemur ei/þa leide hiñ Votta sijna ad hañ hefur hm̃ þangad stefnt a þann dag/Sijdan skipte VI. skynsamer meñ þeim omagum/ꝛ legge hlute a/ꝛ hafi hañ sinn hlut i burt/enn abyrge hinum hañ hlut er ei kom til.

Cap V.

Vm Omaga Framfærslu og ef hañ a Fie epter

E F Madur færer fram̃ þann Omaga er hañ er skylldr til fyrer Laga saker/þo at añar sie erfingi/ꝛ beri sijdañ Arf edur Riettar þar vnder þañ omaga /eda med huerium hætti hm̃ aflast fie / Og er sa a fie epter er fram̃ er færdur þa er hann andast / þa. skal sa er omagann færde fram̃ edur hess Erfingi/taki A-

hafstaf

Laungvarin Lem Hoerg[?] ...

...

Barkalaust slijkt sem hñ lagdi. þyrer þui
eñ Erpinge slijkt sem auk er. Nu veiter
Madur manne þyrer Gudz saker/ þeim
er hñ er þyrer Laga saker ei skylldr þrá
am̃ ad þæra/ þa skl Gud þad aumbuna
honum/ eñ koma ei Fie þyrer huerki vid
hann nie vid hans Erþingia.

Cap VI

Vm Born Vtlenskra manna hier a Lãdi.

Ef sa madr a Barn omaga vt
Frillubornn hier/er hann er
Norrañ edur Niatlenskur/
Orkneyskur edr Færeyskr/ e
huadan sem hñ er vr Norege Kongs
Rijke/ Og eß Barn er þædt adur hañ
þer i burt/edur veiter hann vidgaung
ad hann er þader þess Barns þo ad þat
sie sijdar þædt/ þa skal hañ leggia epter
Peniga sa ad Barnit haþe þulla hialþ

fier til fosturs næstu XII. mãudi/ Nu fædist barn sijdañ hann er i burttu/ og hefur adur ecki rad fyrer giort/ þa skal Rita t þañ Kaupstad er sa madur Sigl di af er þad barn a/ e skal Syslu mad ur/ Radzmadur edur Gialldkeri j þeim Kaupstad senda Peninga/ i mote þui barne/ og suo fyre þann Kostrad er adur hefur fyrer þui hafdur verit/ af skalfs hans fie/ og suo i moti þui bar-ne er adur var fædt. R. B. N. K.

Pat er Stadfest i Logum/ at aller þeir fatæker meñ sem med Vonaruol gan-ga og þiggia Aulmosu/ eru skyllder at leida born sijn/ edur annan veg ad fly-tia epter þui sem skynsamer meñ sia ad þau fa orkad/ og so Fodur siñ og Mo-der/ Utan Son edur Dotter viñi sier adur tueggia missira biorg/ þa eru þau eige skylld ad ganga a fatæke medr þim̃ fodur edur Moder.

Cap VII.

Um flutning fatækra Manna

Fatakam̄ þa alla ſm̄ frænde þeirra hafa ei ferlags Eyre fyre þa ad leggia/ og ſialfer eiga ei fyrer ſig ad leggia/ e ei er færer ad flytia ſig/ þa er huer bondi ſkylldr ad flytia þa og fæda/ epter þui ſm̄ Hreppſtiornar men̄ giora rad fyrer/ Einuirke er ſkylldr at flytia ſm̄ fullur böde/ So þarf fatækr Madr Gudz ſem hinn er meira a/ ꝛ flytie epter boburd aller/ huer vr ſijnū Bæ/ ſa fyrſte er fremſtur ſitur a bodleid/ og flytie til næſta bæar/ Sekur er huer Eyri vid Kong er han̄ flytur ei ſuo. Nu flytur han̄ i Audn edur þangat ſem hinn fatæke Deyr af hans fylgd/ edur Skynſemū man̄ virdiſt af hn̄s Vollū ordit hafa/ og ſo ef han̄ viſſar fatækū manne

þa sær og vill ei Herbergia hn̄/ e deyr hiā fatæki af þui/ Sa er ad sliku verdur Vitnisfastr sem Gud late ei verda/ þa skal hann bæta þann mann fullum botum/ Erfingium hins Dauda epter domi skynsamra mana epter Atuikum/ og suo Kongi Þegn/ og ackti þeir er dæma Jnnuirdeliga dom sinn þar vm/ at slijkar Ohæfr meige ei upmiog i Vonenir dragast. Nu vill hinn ei vid taka er fyre sitr /edr inn lata leida/ þa nefni sa Vitne til er flutte/ og abirgi hinum sidan er vid skyllde taka/ þa er hañ vid skildur. Enn ef hinum fatæka manne verdur sidan/ annad huort ad hā Deyr af froste / edur Vista dyr edur hundar til bāa þa er þat þess bada abyrgd er hn̄ liet vti liggia. Eigi skal Fatæka m̄ flytia sidan Solu er sett/ Sol skal vm Sumar rada/ enn Dagr vm Vetur. Eñ þeir sem sig flytia sialfer/ hafe Hus heimil á Veturnā þa er halfrackuid er/ Sekur

ar huer

er hver II. Aurū vid Kong er hyniar/ nema hinn sakaſke degie vte/ha ſte vn- der laga dome/nema ſialfur hafe j fyr ſtu viſſad ſinum Omaga af hende ſter/ þo abyrgiſt hañ ef hann hefur fullann Forlag eyrer fyrer hañ ad leggia/ Pad er ꝛ einfanliga bodid/ ef Fataſkur ma- dur verdi Siukur ꝛ beidiſt Preſtz fund- ar/ha er Bonde ſkylldur ad fara epter Preſte/ꝛ flytia ei hiñ ſiuka vr Huſum ſinum/fyrr eñ Preſtur keimur til hũs/ Sekur er bonde III. aurum vid Kong ef hañ fer ei epter Preſti/nema naud- ſyn banne. Enn ef Preſtur vill ei fara þa abyrge hañ honum med vitnum. Nu ſkal sataſka meñ Herbergia vm nætur/ enn reka ei vt ſijdañ Solu er ſett/ Eñ ef nockur Ryfur þa ſkipan vm sataſka menn/ha er ſa ſlijku ſekur ſem adr vort ar/ og gangi til Skripta/ og bæti vid Gud er hann villde ei hialpa Kriſtnum Manne

Dome. [illegible]

Cap. VIII

Um Arfsals Kaup ad Logum

Engi madr sk kaupa Arf vd ad auidrū / þuiad eptest veit er þad nockur Viela kaup / Eñ þo ad nockur kaupe ta skal ei halldast / nema sialfur leyse sinn Arf til þess ad ættleida frænda sinn / þuiad þañ Arf ahuer ad hafa sem GUD vill ad hañ verde erfinge ad. Seliast ma madur Arfsale ef hann vill / ef eirginn er Omaga er hañ a fram ad færa / edur fær þeim adr stadfestu / medr þui mꝛti at VI. skynsamer meñ giøri þat Kaup med honum og þeim er vid tekur / so at þeim þiker ei Arfsuik giør vid Erfingia / Og so þo ad adrer giøre ei þat kaup med þeim / ef Erfingi lofar / og sie hañ fulltijdamadur og kaupum sinum radande / Enn sa er arfsale vill seliast / skal

fyrst

Fyrst biodast hinum Klaustrum frænd sinum vid Viene/vid sier at tala/þeim sem fullar vorslur hefur / nema hann vilie gefa i Klaustur/eda til Byskups Stola/þa ma hañ giora þad þo ad i. si biodist ei frændum/og suo þo ad adrer giore ei Kaup/ef Erfinge lofar/ef hũ stadfester omaga sijna adur

Cap. IX

Um Loghreppa & Hrepstiornar menn

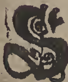
Loghreppar skulu vera sem a fornu hafa verid/Eigi færri Bænder i hrepp eñ XX. Skal eingi þeirra eiga minna fie eñ X. Hundrud/Riett er ad skipta hreppum smærra til Tiunda & Matgiafa ef þeir vilia/þim meñ þa er best þikia til falle ner skal nefna til ad hafa Stiorn og forsia fyre þui er Hreppnum varder/

og ad ſkipta Tiunndum ollum og Malagiøfum þeim er fatæker meñ eiga/ Og af Heilagra daga verdum/ Þeim meñum ſkal fyrſt Tiunder ætla er ongua eigu framfærſlu meñ/ z eru þo þar Hreppſmeñ/ Siidan þeim er þeim þiker meſt þorf/ ef betur vinſt. Eñ þeir ero þar Hrepps Meñ ſem þar hafa vppfædſt/ edur þar ſem Erfingi hñs er viſtfaſtur Primeñingur edur nanari/ Eñ ef þeir Omagar eru framfærſlu lauſer ſm engan eiga Primeñing edr nanare þann ſem viſtfaſtur er/ þeir eiga jafnheimilã flutning ſem fyrr ſeiger i aullũ Hreppum/ þar ſem þeim þiker ſier meſt hialpar von. Ef Omagi er færdur a hendr mañi edur ſettur nidur i hrepp af Olegum/ edr huert añad mal er madur þikiſt Þings vid þurfa/ þa ſkal ſa þingi rada er Þijngs þikiſt þurfa/ þa ſkal þat bod huer bera enn eingi fella / og a þad ad fara med Vetur huſũ epter Bodburdi riettũ.

riettum/ eñ eigi med Sættū /Eñ ſa er pellur ſekur epre vid Kong/ R. B. N. R. Ef Fatæker meñ ſkiota nidr Børnum ſijnum apløgliga/þa er riett Hrepſtiornara þeim ſem næſtur er/ e Bændū med hm̄ ad taka þañ mañ og Binda ep þarp/ e pæra aptr og binda Barn a bak honum og lata hann ſialpañ bera burtt ap Hreppnum/ R. B. N. R. Þeir Meñ ſem ei vilia hallda þad ſem Hrepp ſtiorar ſkipa løgliga / giallde halpa mørk/halpt Kongi eñ halpt Hreppſtiornar Mōnū og leggiſt þad til Fatækra Maña. Fram p:14 Fram p:10

Cap. X.

Um Bodburd

SA ſkal Bod bera bæa j milli er hyggia kañ pyrer Ordi e Eide/Bōda ſkal bod i hendr pa ep hñ er Heima/eñ Huſ

prepin

frendiu hãs ef hann er ei heima / Syne
hans ef hã er fulltijda madur / Dottur
hans ef hun er vaxin / þar næst Brytta
edur hinum besta Manne er i Bæ er stad
dur / Enn ef hui eru öll af bæ geingin /
þa skal ganga i setu Hus Bonda ef
þad er opid / og setie nidur i Aunduge /
so ad ei falli / enn ef hã ma ei jñkomast /
þa skal Bod binda yfer mydiar Dyr / so
ad huer meige sia sem jñgeingur / Enn
sa bonde a ad ganga til þeirra mañа er
Bod baru hiñ / og spyria þa huad Bod
seiger / og bera sijdã til næstra Grañа /
boddleid / Hierrads menn skulu reida natt
stade at bodi / Þãgat skal bod bera fyrst
ann Dag sẽ riett er / Og ei seirna vpp
skiera eñ bod meige vel nattstad na / og
suo añad og hid Pridia. R. B. N.
K. Sa madr sem bod feller suare sekt
fyrer alla þa sem a þeirri bodslod kom
e: bod til forfalla laust / Nu skal sa sem
[illegible] fyrer situr vita huern tijma Dags bod
[illegible] kiemur
[illegible]
[illegible]
[illegible] ano 1574

klemartil hafdi mz Vitnum ef til eru/ enn ef ei eru Vitne til/þa skal sa synia mz lyritttar eydi er þangad bar/ Nu kallar madr hafa borid bod til Granna sijns enn hinn kuedur nei vid er. fyrer situr/ þa skal sa er þangad bar sanna med Lyritttar eidi/ad hann bar bod ei seirna enn hann atte ad Logum bera/ þa skal sa gallda bodfall er fyrer situr Fyrer Konge R. B. E. K. Ef madur feller bod þad/er stefnt er þig at heyra Kongs brief / Manndraps Þing/edi Mannfals Þing til rafsnandar a Vorid/edur ~~Þorvalds~~ Þing a Naust sekur er II. aurum vid Kong fyre huort. Nu er þeg ar bodfall er ei saker bod nattstade/og þad annad ef ei verdur borid/Þad hid þridia ef madur fær i hendur Onaza edur nagra manne enn XV. Vetra/ef madur flytur hus sijn af fornum tofte um / a þær tofter sinar er hm hagar betur innann Gards/þa skal til þeirra

alla [illegible] ... articuli ... 14

Frammfærslu

Nu sa bod bera og fatæka Menn flytia / Enn ef hann fyrr setur nidur, Abyrgist sialfur ad ellu / Eingi skal Bod bera a Hond ødrum sijdann Sol er sett vm Sumar / enn Deigi vm Vetur / og so Fatæka Menn hid sama.

Cap XI

Vm Eyde Jørd

HVervetna þar sem madr slær edr Gær eydi Jørd sijna / E eru Nuo a þau sem menn meiga i vera / þa skal hann hallda vpp bodburd øllum / Nu vill sa ei Bod bera edr Fatæka Menn flytia er Eydi Jørd a / þa flytie sa sem næstr byr eydi Jørdunne / þangad sem Menn eru fyrer v hafi ad heimilu Lod halfa / nema hin somi audru kaupi vid. Enn ef fleiri med bua a einni Jordu / þa skulu þeir Skipta

skipta ad jfnadi sijn j milli epter bænda rade. bæde bÿddurd ꝫ foru manna færslu/ epter þui sem huer hefr af jordu enn ei epter fiarmagni/ Enn a Nÿlendum øllum jnnann Hrepps beidi sa Bandur bod greidslu a Þinge er Jord a / edur Vm bods madur hans.

Cap XII

Vm Hreppstiora Þijng og makelde.

NV skulu bændr aller til Þings fara þegar Bod kiemur til husa/ nema Einuirkiar einer/ þeir skulu fiegur Þing skyllder ad sækia/ þad þing sem Kongs bref skal vpplesa/ ꝫ Manndraps þing/ Og manntals Þing til jafnadar/ ꝫ þad Þing er Hreppstiorn heÿrer til/ Enn øll aunnr Þing skulu Einuirkiar heima sitia ef þeir villa/ Sa er Einuirki er. hann

 fylger

fylgier yngre madr til verks eñ XVI. Vetra / huert sem hañ er Son hñs edr annars Mans. Eckia og ofær Bonde skulu huad eins til Þings fara ef þau vilia / Enn aller bændur adrer skulu fara / til Þings þegar Bod kiemur til bæiar / ella giallde Þingvijte efer Lögum Gjorer Konge / Nu ef Bod kiemur so sijdarla til Bonda / z er so laung leid til Þings ad Bonde ma ei til þings koma ad Midium Degi / og hefur hann til þess Lögligt vitni / þa ma hñ heima sitia ad osekiu. Eñ ef fleire meñ verda fyrer eirne sök enn einn vm Þingvijte / þa ma Bod stefna þeim Þing er adur eru a lagder fyre vottũ. Riett er ad Bonde biode vm ödrum manne / þa er Tiundar skiptis fundur skal vera / ad hñ man giegna slijku sẽ meñ verda þar a satter / ef honũ er ohentt ad fara / Og skal hñ seigia a huer sa mörg Hundrud þangad er ad skipta mañelde / Ef meñ vilia lata

lata vista edur fæda fatæka menn/ Og suo fyrer huersu marga men̄ þar skal Matgiøf giefa/ og huersu mikil þar er Tiund. Skyllt er Eckiu og ofærum bonda ad segia Vmbods manne sinum/ huersu mikil Tiund ẽ matgiøf þar er/ þa er Tiunda skiptis fundur skal vera/ R. B. N. K. Suo skulu Hreppstior-nar men̄ skipta Mãnelde ad þar verde jafnmikil Gisting þeirra Mãna er þar eru Hrepps menn/ Nott a huerium X. Hundrudū þar til at er Hundrad Hund rada/ Enn sijdan Nott a huieriū XX. Hundrudum þar til sem eru II. Hund-rud Hundrada Enn þo ad fle sie meira þa eykst þad ecki til Manneldis nema Hrepp torna monnū synist annad san-nare/ Þa menn skal suo Ala er þar eru Hreppsmenn og ouguanneiga Frænda þān er forlags eyri hafa til at færa hā fram̄ so ad men̄ vite/ ella færi til frænda/ R. B. N. K. Vulauser menn e

Peninga eiga/ſuari Mañelde ⁊ ollum Hrepps naudſynū at ſaþnadi epter þui ſin̄ hreppſtiornar meñ giora Rád þyre.

Capi XIII.

Vm oſid Klædaburdar hier j Landi.

Hid er ollum m̄m̄ kuñugt vm þañ mykla oſid er Meñ haþa hier meir j Queniu dreigid i þeſſu Landi eñ onguo odru ſo þatæku/vm ſkrudklæda bunad/So ſem marger haþa rauñ aþ med ſtorum Fiár ſkulldū/⁊ miſſa marger meñ þar þyrer marga adra þarþliga hluke/Eñ hinn Fatæki þarnaſt ſiñar Hialpar og þyrer þat liggur margur til Dauds vei þroſiſt/Þui giorum vier ollū moñū kuñigt/ad huer ſa madur ſem hañ a XX. Hundrad þiar og ei miña/huer ſem hañ er Ruðzadr edr ei ma bera eina Trepin

med

med Kaprun af Skrude/Enn sa sem
a X L Hundrada ma þar med bera eitt
Skrud kyrtil/ Sa sm̄ a Attatigi Hūd-
rada /ma bera þar med Olpu edur Ka-
pu tuidregna/fyrer utan Grasskiñ/Eñ
sa sem a C. Hundrada hñ ma at Frialsu
bera þesse Klæde oll/Lærder meñ mei-
ga bera þau Klæde sem þeir vilia/og
þeir handgeingner menn sem sier Eigu
skyldar vopn/ Sox þm̄ m̄m̄ sem utā
hafa farid er lofat at bera þau Klæde
er þeir flytia sialfer ut meda þau viñ-
ast/þo ad þeir eige minna Fie enn fyrr
skilur /Eñ eige skulu þeir kaupa hier a
Lande-stær til Burdar framar enn fyrr
seiger/Nu ef nockr ber Skrudklæde sa
er minna fie a/ edur odruvijs tilkom-
iñ eñ hier vottar/þa er sa sekr II Aurū
fyrer huert vid Kongr Klædin upptæk
Kongs Unbodz mañe/utan honum sie
giefin/nema Konur bere.

 Hier

Hier hefur Hinn Fimta Hlut Løgbókar sem er Landabrigde.

Cap I.

Huernen madur skal Brigda Jord þa sem Fiarhalldz madur hefr sellt.

HUAR, sem Vrgum, manne Tæmist Land i Erfd/ edr ad giøf/ edur i Viigs bætur/ edur Riettar far/ þeim er eigi a sialfur vardueitslu Fiar sijns og selur Fiarhalldz Madur hanns i bu= stu/ þa a hañ brigd til þess Landz/ huert sem er eitt edr fleire/ hañ skal brigt þat a snañ/X. vetra sijdan hañ tok vid Fiar

vard

varðveiſlu ſiñe/ og er hñ jñan Landz/
ella á hñ þeſſmals alldrei vppreiſt/nema
Nauðſyn baňe. Nu þo ad hñ eige fleiri
Lond at brigda þa ſkal hañ brigdt hafa
aull jñann X. Vetra ſidan hañ er vr
Omegd/Og ſuo ef hann hefur Vtan-
lands verit/þa ſkal hann ſo brigt hafa
ef hann kiemur vt Fulltyda/Ef madr
vill Jord brigda /þa ſkal hañ fara vm
Hauſtid til Bæiar þeſſer ſa byr a ſem
Jord kallaſt eiga/og ſeiga honum vid
Votta/ ad hann vill þa Jord brigda/
Þetta ſkal hann giort hafa fyrer Vetur
Nott/huar ſem hann ſinnur hañ/hann
ſkal ſtefna honum til Jardar þeirrar er
hann vill brigda Funtu dag Viku þañ
er III. Viki eru af Sumre/og flytie
þar Vitni ſijn ad þetta er hans Jord/
og hañ ſelldi ei nie gallt og ei gaf hñ/
Og einge ſa er hann band vm/Og ef
hñ fullnar þeſſi Vitni/þa ſku Dom-
endur Dæma honum Jord ſijna/ enn

hinum Aura ſijna af þeim̃ er honum ſellde R. B. N. K. Ef Þors: Dag þañ er III. Vikr eru af Sumre ber a Helgan dag/ þa kome aull gøgn fram̃ vm Jardar brigdi hinn næſta Virkann dag epter/ Nu hefur Jord meir ad ſelum farid/ þa eige huer vid ſinn Heimildar mann/ edur hans erfinga ef hañ er daudur/ z hafi þeir fie epter hñ tekid/ enn vid fiaruardueitſlu mañ ef hñ er Vtanlandz/ þar til Fiar vardueitſlu madr hins Vnga mañs var/ Nema hñ fae vitne til þeſſ ad hañ ſelldi Jord fa fyrer ſkullda ſaker þeirra ſm̃ adr voru a Fienu/ Og eigi matte hann fær med andru giallda/ edur til Biargar þeim̃ Omøgum er a fienu voru/ og ecki var añad til fyrer þa ad leggia/ og hñ ſelldi ſem Dyraſt matti hann/ og fyrſt ſelldi hann leigu Bøl/ edur þad er Omaginn atti i annara Manna jørdum/ Og ef hann fær þeſſe Vitne/ ſtandi Jord ſem

kom i

kominn er/Enn ef honum fallast þesse vitni/þa elgnist hinn Ungi madur Jord sina jafn goda ad næstum Fardøgum/ Enn ef Hus eru betri enn þa er Jord var selld þa bæti hann fyrer þat/Enn ef vere eru/ þa bæti sa honum þad er Husum hefur spyllt/Nu kiemr sa ei til er stefnt var/þa skal Sækiädi bera lata Stefnu Vætti sijn/Sijdan eignar vitni sijn/þa skulu Domendur Dæma honum Jord/enn hinn snuist a sitt Sala epter stijkum Aurum sem hann gaf fyrer jord/ Nu fallast honum þesse brigd fyre einhueriar Naudsynia saker edr Vankunnendi/og meti þad VI. skynsamer menn/ þa brigde þeir jord sem nu var mællt/ þo ad stijdar sie.

Cap. II.

Um Jardar solu Attrædz Manns

Nu v.

Ige a Madur ad selia Larnd vndan Erfingiū sijnū þa er hn̄ er Attatige Vetra gamall edur Elldre/nema fyrer fulla þörf sijna/og suo ef hann liggur i Bana sott/ nema fulltijda erfingiar leife/ Eñ ef hn̄ selur/þa ma Erfinge brigda ef hañ vill/Nann skal suo brigd hefia og so ad allre sokn fara sem fyrr skil/. fyrer vtan þad/ ad sa er þessari Jerdu brigder/skal greida fulla Aura fyrer þa Jörd af sijnu fie ad næstum Fardögū. Nu vill hañ ei vid Aurum taka/þa syne hann Aura/huert sm̄ þad er Bufie edur annad fie/og hafi ad Lani þar til er hinn Heimter og Abirgist ad ollu/ Riett er honum at byggia odrum þetta Fie/og er hañ þo fyrer Skulldu sem adur.

Cap. III.

Um eignar skipte a Jördum

Ef menn villa jordum skipta/ E skipta i millū Eignar skipte/ z verda þeir aller a eitt satter/ skipti sem þeir villia z leggi Hlute a/ og hafe þad huer sem hlyt2/ z lyse a þinge sijdā huad huer þeirra hefr hlotid/ Oz ef þeir sata þui Aller/ þa ma þad skipti eingi madur riufa/ Nu villia menn jordum sinum skipta z hafa vid Hierads menn/ þa skal sa er skipta vill Stefna þeim ollum til jardar er ad mote eigu/ so laungu fyre ad vm lik mā ji Sylla/ at Smolausum jordum z Osanum z obreiddum Vollum/ Sa skal rada er fiærstū vill skipta/ ef ongvan skadar þar i. Medur Stapte edur Laugu a jordū ad skipta iñan Gardz/ Enn stonhendingū vtan Gardz/ Mark steina sk þar nidr setia z grafa sm þeir v:rda a satter/ z leggia hia III. steina/ oz eru þeir kallader Lyrittar/ So skulu Hierads menn jordum skipta mz þeim

mönn

mønnum aullum er þar eigu Hlut j / ad
vel meigi huer sijns niota / Og eingi
þeirra þarfe Kuikfie sitt Heimann fyrer
annars Land ad reka / Eigi skal Husum j
mote jordu skipta. Nu er þar sumt
Land betra en sumt / þa skal þui skipta
mun Virdare / suo jafngod sie bæde /
Vatn skal falla til allra Teige / Og alls
lut samann skal fara huers þeirra Hlut /
Og ef þad er ongum þeirra til skada /
þa hafe þad huer sem næst er þui Landi
er adur a hann. Um þuerran Dal skal
i sundur skipta ef þad er Dalland / nema
þar falle A su at ei gangi Kuikfie yfer /
Og sie þeim jafn hægt til þa er Riett
ad skipta ad ende laungum Dalnum /
Husum skal og skipta ad jafnadi / þeir
eiga ad Huerkyrfa Hus i sundur / enn
ei ad endelaungum skipta / Nu verdi Hus
mans þar a annars jordu / og skal þad hus
þar vera medan sa vill er hus a og skal hann
vt sijnu Lande allt til fara vm ad bæta.

Enn

Enn ef hann vill ur stad færa Husbo ed ur auka þad/ þa skal hann a sina jord færa/ Menn eiga ad briota Jord ef þeir vilia til Tadna sier edur Akra þo ad fleire eige saman/ og eiga þeir jafn gjorde Jordu ad auka sina tødu/ ef þeir vilia sijdar auka/ Þess er og kostur/ þar sem Tun velli er skipt ad muna ut Gierde/ og kuedia VI. Skynsama menn ad meta ef þeir verda ei a satter/ Ella n er þeir auka jøfnu/ Nu vilia sumer auka enn sumer ei/ þa skulu þeir giallda hinum slika jord sem til þeirra kiemr/ epter VI. manna mate/ ef mismunur er

Cap III

Vm Bypiar i Tolu i Haga

Ar er menn sta eigi Logskipti a Landi/ þa skulu þeir skipta Husum/ Todum / og Akur

Laund

Lendum/Eingiū og Skogū og Veid-
Harum 25 um og Rekum/Enn Ruikþie skulu þeir
telia i Haga/suo ad þeir hygge ei nytra
þo ad ƀærre sie/og sie þo skipat til ƀu
lls. þar skulu Menn i Taulu Buƀiar
Jmad 31 haƀa i haga er Skynsemum monū lit-
3 15 a/ þar ƀleire Nætur er Fie geingur i
a mans Land. þar skal telia Preuett
Naut vid Ku/ II. Tæuetr Naut vid
Ku/Enn III. Vetur gomul vid Ku/
Eige skal Kalƀa telia/Hross Preuett
vid Ku/ og suo þo ad elldra sie/ Tuo
Hross tuæuetr z yngire vid Ku/ Eigi
skal Fyl telia/Geitr V. vid Ku/Gam-
ler sauder X. vid Ku/Lomb XX vid
Ku/eige sk Suþur t/Lād telia nie haƀa-
Na þo ad mēn vilie husum einum skip
ta edur Todur Vollum/Eingiteigū edr
Hey(i)um/Rekū edur Veidum/ þa skal
hū æ þeim heimisteƀna adur er til mets
eigu vid hū/so ad um Lid meige Sy-
Barm 5 sla. Skulu mēn jaƀnan til skiptis koma
edur

edur virdingar fyre Midian Dag/ella ſekiſt ſa II. Aurum vid Kong er ei ſer lỏgliga til kuaddur/nema naudſyn bañi.

Cap. V

Um þann er ei vill Landi ſkipta lata

NV ef einhuer madur edur ſl eire vilia ei til ſkiptis kōa ſa er ſteſnt var/þa ſk. þo ſkiptā ſem nu var talt/Vitni ſkl ſa bera lata er ſæker/ad hñ heſur honum þm zad ſteſnt til iardar ſkiptis vid ſig/ Hlute ſkal þa i ſkaut bera/jaſn marga ſem þeir eiga i iỏrdu til. Sia ſkulu ſkil rijker menn mark hluta þeirra adur/og vita huad huer þeirra hlytur i Huſum edur Jỏrdu. Adrer meñ ſkulu hluti þeir ra bera er ei vilia ſialfer bera/A þing. ſkulu þeir þa fara og lyſa þar Eiguar ſkipte ſinu/þa haſa þeir at Lỏgũ ſkipt

eignum

eignum sijnum. Og ef sa madur er ei i-
an Landz er, jord a med þeim/ þa skal
Stefna vmbodz Manne hans til/edur
Erfingia ef hn̄ er ei til/ ꝛ skipti so sem
Eigande sie sialfur hia. Nu vill Vm
bodz madur edr Erfinge ei til skiptis/
koma/þa skal stefna hm̄ til Hofudbols
mz II. Votta/ ꝛ niote þar votta sin̄a/
ad hn̄ stefnde honum til jardar skiptis/
sa skal skipti rada er sterstū vill skipta
ef onguū skadar/ Skipte i sundr heilū
Bæium edur halfum/nema þeim þiki
annad sannara. Nu skulu Valin̄ kunner
men̄ skipta/og hlute a Þingi/ Sijdan̄
merke hn̄ sialfur sin̄ hlut/enn Valin̄-
kunner menn kaste hlut Priotz omerkt-
um i skaut/ ꝛ lyse þer þegar huad huer
hefur/þad skipte skal halldast vm allo-
dur ꝛ æfi sijdan.

Cap VI.

Vm Laga Kaup a jordu.

Ef madur vill Sellia Land sitt
vid verde / þa skulu þeir kue-
da a vm Merki med sier vm
Land og Skoga / Eingiar e
Reka Veidar og Afrettu / og allra gi-
æda skulu þeir gieta þeirra er þui Lan-
de eiga ad fylgia / þo ad þad eigi i ødre
Lond / edr adrer men eiga þangad j tok /
Sijdan skulu þeir i hendur takast / og
kaupa fyrer vottum II. edur fleirum.
Nu skal Handsala honum þad Land med
Vm Merkium þeim øllum er Landinu
Eigu ad fylgia / Nu skal heimila honum
Fie þad allt er þar finst i jordu edr a /
nema eigande verdi til. En ef Land er
ei vid votta keypt og handsalad / þa er
sem Okeipt sie / enn annar huer þeirra
skal rift hafa jnnann Tolf Manuda /
ella sie fast Kaup þeirra / e sekt VI. au
rum vid Kong huer þeirra / fyrer þat er
þeir keyptu Vottalaust. Skylldur er sa
madur er honum sellde Land at ganga a

Merke jfnañ XII. Manada/z stefna
þeim til ollum adur er til motz eigu vid
hana /Þar er ei skyllt at ganga a merki
sem Fiarder deila/edur Ar þar er Net-
næmer Fiskar ganga j/En ef þar lig-
gia Eyiar fyre þa skl kuedia a þær. Nu
ef madr a vid annañ mann Eyiar þar
er Merk eru j/ þa skal þau syna sem a
meigin Lande/Eigi er skyllt ad ganga
a Merke þar er Fioll eru þau er Vatz
Fell deilast mille hierada/og ei er skyllt
ad ganga vr Buþiar høgū a fioll vpp
kuedia sk þar a merki/Nu prouazt so at
hañ atte miña enn hañ felldi/bæti þyer
þad epter VI. skynsamra Manna virde-
ingu/og halldist þo kaup þeirra.

Cap VII

Um Lands Nytiar til Fardaga

Balkur

E F madur selur Land sitt fyrre Fardaga/edur a midium miss erū/þa a hñ allar Lādz Nyt iar sem adr straman til Far-daga nema þra sie skilt j Kaupi þeirra enn Reka til mids Dags Friadagiñ j fardögū/allt þat er þar til Rekur a/& sie þad allt er þinst þar j Jordu & a/ Enn suo skal hann Skog Hoggua sem leigu madur/Nañ skal Abyrgiast Land vid Elld e og Skridum/Votnum & ell um spiollum til Fardaga/Eñ ef adrer meñ skedia þar Jordu/edur giera þar aunnur spioll a Lande þa a sa sokn a þui er sellde/enn hinn ef hann vill eige.

Cap. VIII.

Um Logmala a Landi

SUo er Mællt þar er Madur selr odrū mañe Land sitt & vill hñ leggia a Logmala/þa skulu

þeir hand ſalaſt vid þan̄ mala ſem þeir verda aſatter / Pad er Logmali a Landi / ad hn̄ ſkal eiga koſt a ad kaupa Landid fyrſtur ad joͤfnu verdi ſem adrar bydur til þa er Landit erfallt / Vera ma og ſa Male a Lande / ad þeir kuedie ſialfer a med ſier huerſu Dyrt vera ſkal Landit þa er falt verdur / Þeim mala ſkal han̄ lyſa fyrer VI. Grañ ſinū og hid ix ſta Sam(?) epter a Alþingi ſo ad Logmadurinn heyre a / N̄ ſkal Lyſa þeim mala ſinn a huerium X Vetrū a Hieradz Þin̄gum a medan hin̄ liſer / en̄ ef ſa er Daudur ſem malin er vid / þa ſkal lyſa hid Þridia huert Ar a Hieradz Þingi / En̄ ef ei er ſo lyſt þa er af malin̄ edur Med / En̄ ef ſa Deyr er malan̄ atte / Þa ſkulu Erfingar hanns ſkipta þeim Mala med ſier / z lyſa a Hieradz Þingi hid þridia huert Ar.

Cap IX.

EF Madr vil leggia Lögued i Land mans/huort sem pat er pyrer Landz verd edr adra auka/pa skulu peir Nädsalast pat vid Enn pat er Lagued i Landi mans ad hann skal taka japnmarga Aura sem VI. Skynsamer menn virda ad hann sie vel halldinn ap/En pat skulu peir giora Fimtu dag Viku pñ er IIII. vikr eru ap Sumre/hid sama Vor er hñ misse er Fiar sins/pa eignast hañ suo mikit pie i Landi sim peir Dæma honū/Suo skal nædur lysa Vedi sem Mala/Riett er ad selia edur gieꝫa Lañdz Mala edur Ved & so añara Gripa/ep sa er innan Hieradz er vid tekr/Og skal hann seiga inz Vottum peim er Land a hid pyrsta Ar ad hñ skal bioda honum pañ Mala & skal hñ lysa a Pinge a huereinū. III. Vetrum/Enn ep hann giorer ei so pa et hann

 et hann

er haft af þeim Mala edur vede/huert sem þad er Land edur añar Gripur.

Cap X

Um solu Veds og Mala a Lande

E F madur vill selia mala Land sitt/þa sk hñ fara til fundar vid þañ er malañ a edr Um bodz mañ hñs/huert sem hñ er i Onegd edur er hann vr Landi farīñ/VII. Nottū fyrer Sumar z seigia honum ad Landid er falt/Hañ skal siep na honū heim mz vottum Sumar dag hinn fyrsta/og seiga honum ad hñ mañ þa þar koma og bioda honum Lands Mala / Og hafa þa þann med sier er kaupa vill /Nu er hann ei heima þa er honum er Heim stefnt Sumar daginn fyrsta at Naudsynialausu/Og hafi hñ enguann mann feingit til kiors fyrer

sig þann

Og þann er Handsøl sie vid eiganþi/þa verdr sa Sekr VI. Aurum vid Kög er Ládid var bodit/Enn Ládit malalaust/ Vtan þui ad eins ad hiñ kaupe odrrra enn honum var bodid/edur giordu þeir til þess ad vilia kema Mala ʒar af Landinu/enn kaupa ongu/þa er huer þeirra sekur VI. Aurum vid Kong/og þastur Male sem adur/ N. B. E. K. Sektalaust er mañi ad kiosa vndan sier Mala Land sitt.

Cap XI

Ef madur selur þat Land sem annat a Mala edur Ved i

Ef madr selur Mala Land añ ars mans/edur þat er añar a Ved i/þa skal sa er Malan a edr ved/þesse Lend brigda sñ an næstu X II Mãada/nema þorþeull

þanne/ ella a hann þess mals allþri ypp
reist. Nu a madur fie ad manne/enn sa
er giallda a handsalar honum Land sitt
& heimilar fyrer huerium manne/Cg. ef
þat fie gielldst ei ad giallddaga/þa ver
dur hũs Land suo mikit sem hñ atte fie
ad honũ/og þarf þeim maldaga ei ad
lysa. Nu selur hann j burt Landit/ enn
hiñ misser Fiar sijns ad giallddogum/
þa gangi hñ ad frialsu til Landz sijns.

Cap. XII.

Um Profentu

EF madur giefr Land med sier til Fasturs/edur þeim manne odrum er hañ vill framfæra og skilur suo fyrer ad Omaga eyrer skal i þui Landi liggia medañ hñ þarf framfærslu/& verdi Framfærslid sie fnd/ edur suo jlla ad Skynsemun

u:ornun

moꝛkum virdiſt eigi viduært/þa ſkal ſa er vil Omaga Framþærſlu ſkendr brigda Landid þegar hañ veit þad/og hann ma fyrer Naudſyna ſakier/Og brigdi ſem fyr ſeiger/ Eñ ſa er ſekur VI. aurum vid Kong er Omagañ ſkyllde Fram hafa fært

Landa Framþ
1 2

Hier Hefur Landzleigu Balk Niñ VI. hlut Logbokar Iſlendinga

Cap I.

Vm Logliga Bygging og Abuud Jarda.

F madur vill akars Jord leiga vnder bu sitt/ þa skal hañ þa Jord taka mz Handsølum og II. Skilrijkum Vitnū. edur fleirum/ þa skal hañ þa Jord haþa heimila hina næstu XII Manadi ad bua a/ og j sña himum Leigu slijka sem þeir verda asatter. Nu er Leiga eindøgud/ og keiñr eigi fram j eindaga/ þa Oheimilar hañ sier þa Jord/ Nu reider hñ suma leigu enn suma ei/ þa skal sækia vt mz Vottum ꝛ Fimtarstefnum þad er epter stendur/ og so þo ad til allra þurþe ad sækia. Leigulide skal a Jordu bua til Fardaga ad ødru Vore/ nema þeir haþe leingra maldaga agiøruan. Aþ þeirri Jordu ma hann ei ødrū selia a leigu/ til heimilldar/ nema hann skilie þad þa er hann tok Jord/

Enn ef

Ed ef hann ſelur/ þa er honum Jord Oheimil/og ſo hinum er tek/ z giallde Lands Drottni Ladnam pullt huertueg gi þeirra/og heimile ſier ſo Jord ſa er af Landz Drottni tok/ Af ſkal hin pa ra er af leiguliða tok. Enn allt það er han miſſer ſijns i/ þa ſkal hunn bæta hönum er hañ Leigði Jord að og halfa mørk að handſals ſlite/Og ſo ſkal huer bæta ſa er oðrum ſelur Oheimilt/nema hañ hafe aðra Jord Jafn goda að fa honum

Cap II.

Um Bygging a Kongs Jordum

EF Umboðs Maður Kongs bygger Jarder hks i Nieraði að Rietttum Jarðarmala/þa ſkal það halldaſt epter þeirre Abuð og Landſkylld ſem Leiguliði þar Vitne til/huiað ſo a Kongs Jraðer að

bygg1a

byggia ſem vm adrar ſkilur ad Legum/ þo ad Vmbodz Mañа ſkipte verde þa ſkal huer ſiñ Leigumala hafa/ Ef madr tekr mutu til Kongs Jarder ad byggia edur añara mañа/ gialldе aptur þat ſem hann tok i mutu/ enn Konge Sueime ſlikt. Eñ fyrer þær Jarder ſem Kongr a eige/ gialldе halft Kongi enn halft Landeiganda/ og ſie ſkildr vid Vmbod/ og heite Dreingur ad verre/ enn ſa er mutuna gaf/ gialde ſlijkt ſem hiñ gaf/ epter þui ſem adur var ſkilt/ og ſie ſkadur vid Abud Jardariñar. Eñ ef madur bygger Kongs Jarder dyrra eñ ra ne er a/ þa ſk þui framar telia til Leid angurs og Landuarnar ſem leigañ er me ire a Lodiñi/ ſem añad huert aukar fyrer badañ edur minkar fyrer badū/ epter þui ſem adur biggiſt. Ef Kongs Vm bods madur lætur Jarder hans vndañ honum ganga af vilia ſinum/ edur fyre vanræktar ſaker/ þo ad Kongdomurinn

þat þar

þat þar aptur / gialldi Vmbods madr
laznmikid Fie af sijnu sm̄ hn̄ liet vndā
hn̄ ganga fyre vandrꝏktar saker / og ska
da þann sem af þui var ef hn̄ vissi. Ef
madur seiger ei lausa Jord mannz fyre
Nottina helgu / þa skal hn̄ hafa Jord
ef Landzdrottin vill hallda hm̄ a hendr
þa Tolf M. mudi at slikri leigu sem adr
var mællt. En epter Nottina Helgu þa
bidde Lands drottinn honum Jord sijna /
og ef hn̄ vill eige hafa / þa hafe Landz
drottin sialfur Jord sina / og Leigu m&
af þeim er af fer slika sem adr var skild /
Ef madur giorer kallda Kol a Jordu
manns / þa er þat / ef hn̄ fer af henne fy-
rer Nottinna helgu / so ad eingi madur
er epter / þa a Landzdrottinn þad allt sem
epter er fiemætt / nema Kuikfie / og gia-
lldi honū a ofan XII. aura / og suare
fyrer bodburd og foru manna flutning
ef fellur / Ef sa madr andast er a Jor
du byr / og kallar Landzdrottinn ad olekin

sie landz

ke Lādzskylld/þa nioti arfi hins dauda Wotta sinna at Landskylld er lokinn/ ẽ suo vm alla abud Jardar/Enn ef hañ hefur ei vitni til/þa hafe Landzdrottin vitne til. Enn ef huerge hefur Vitne til/þa suerie arfe og Husfru hins dauda/ad ei stande abud Jardar epter edur Landskylld suo ad þau vite skll a/ Og ef þau suaria þetta/þa hafe Landzdrottin so bund/og suo skal fara hid sama ef hinn er i Vtlegd.

Cap. III

Vm Abudar skylldu Leigulida

Skylldur er madur ad hallda vpp Husum þeim ollū er þa voru er hañ kom til Jardar þad skal ha ñ ei abyrgiast þo ad Hus fyrnist. Nu er Husgiord skild a hendur manne/ þa skal hañ giort hafa

Husſd adur en hn̄ fer af Jordu/ Enn ef
hn̄ gefur ei giort/ gialldi Landz drottni
Huss verd adur hn̄ fer i burt/ edur lati
giora Huss sem ſkilt var/ Enn ef hann
giorer þau hus ſem ei voru ſkild a hn̄/
þa a hn̄ þau./ Hn̄ ſkal bioda Landzdrott
nem̄ vottum ad kaupa þau hus/ Neim
illt a hn̄ ad fœra i burt Husſd fyre Far
daga. Enn ef Hus ſtendur epter fardaga
þa a ſa Hus er Jord a nema hinn fœri
vidinn fyrer Fardaga a Nolku edr hrey-
ſar ſo ad huerke ſie ad flytia þadan yf-
er Akur nie Eing/ þa ma hn̄ fœra hn̄
Vid burt epter Fardaga þa hann a beſt
to n til/ So er og ef madur leggr Vid
ſinn i þau Hus er adur voru þar/ þa
ſkal hn̄ i burt taka vidinn fyrer fardaga
og bœta Hus ſem adur var/ Sa eignaſt
Vidin ſem Land a ef hin̄ tekur eigi vr
Huſum adur. Landzdrottin er ſkylldur
ad fa vid til ad hallda vpp Huſum ſua
ad þar ſie obætt m̄ n̄ og fie. Enn ef hn̄

þær ei Vid til Abyrgiſt ſkada þā allan ſem þar gioriſt af/Epter þui ſem ſkynſamer menn meta. Enn ef hū þær Vid til/þa ſkal Leigulide Abyrgaſt þe Nuo þalle midi/og hladi Vegg þadm ſaman edur leingra

Cap. IIII

Nær Leigulide ſkal til Jardar koma

LEigulidi ſkl koma til Jardar þegar a vor er hū vill/at vorkia þar/eñ bygdum a hū til ad þara þa VI. Vikur eru af Sumre/Et hm̄ þar þa Neimill Nage. oz Føt ſijn og Búſgagn inn ad bera/þeir ſkulu midlaſt huſrume vid. Enn ef þeim vinſt ei badum huſrum/þa a hiñ heimil Fiarhus III. Nætur er adr bio þar/Þui ad eins a ſa er þar ſkal a Lan de bua Emala ſiñ jñe. ad hafa til Laug-

ar dags/ad sa lope er pyrer Skur/edur hafi þurfi ei allt husrum/En sa a sijd an þyrer Lande ad rada og Husu er þa hepur Leigt. Enn þegar VI. vikur eru af Sumre þa a hin ei er þar bio adur at beita þar Eing/Hapa a hu þar hross i haga til Sunnudagsins/enn annann smala til þess er lijdur Helgina. Riett er honum og ad vera þar vm Helgina med Hiu sijn/og eru honum þa heimil Stiar hus til sijne vistar/ef þeim vinast ei badum sijne Hus. Huiad eins skal hann smala sinn inne hapa ef þeim vinnst badu Rum/og pare burt a Manudagin nema þa sie Logheilagt/ella natt sijdar med smala sinn allan/og onnur paung. Rim g Rim

Cap V.

Ef Landz drottin edur Leiguliđe hallda ei Leigumala

Landzleigu

M leiger madr jord af manni / z kemr ei til forfallalaust þa er VI. Vikur eru af Sumre þa skal Landzdrottin fara til edur senda til/og nyta sier Landid so sm̃ hinn hefde ei leigt/og byggia odrum ef hann vill/ og heimti þo Leigu alla af þeim er fyrre leigdi. Nu selur Madur Jord a Leigu/og vill ei þañ :hafa lata er tok/þa giore sa huert er hann vill er Jord leigde/ ad hañ Logfesti Jord og leggia fimtar Stefnu/og niote Votta sinna huersu hñ hefr Jord tekna/Og ef honum berast þau Vitne ad fullu/ þa eiga bændur ad Dæma honum leigu Jord sijna epter þui sem Vitni baru hm̃/Nu kost a hañ añañ/ad heimta af Landz drottni Landskylld sijka sem hñ skildi af honũ / vill hñ ei gialla sæke sem Vita Fie. Sa madur sem Jord leiger a Grasnautn alla a Jordu þeirre/ og allt ad Vinna a heñe þad er hann

hann vill og þarf til Husa Umbota
edur Garda/ad bua um Anduirke sitt/
þar er hverki spille Akur nie Eing. R.
B. E. R. Suo skal Leigulide Hion
hafa ad hañ fae vnnid Engiar allar/
ella bæte Lands drottni skada þñ allañ
sem meñ meta ad Land spillist af þui/
vtan þeir skilie audru vijs.

Cap VI.

Ef Lands drottinn Bygger tuennur

EF madr selur eina Jord II. Mōñum ad leiga/ þa skal sa hafa er fyrre tok/og suo skal hueruetna þar sim madur selr II. mōñum hid sama/ ad sa skal hafa er fyrre kauper edur leiger/ Nallda skal hañ skila domi fyrer kaupi sijnu og nyta Votta sīña ad hañ tok fyrre. Adra Jord skal Landzdrottiñ hinum fa ef hañ

hefur til/Enn ef hann hefur ei Jord til/þa skal Landzdrottin giallda honum fie jafnmikid sem hņ skilde fier af hņ i Landzskylld og sie sijdan sattur. Enn þetta skulu þeir reynt hafa jnań halfs Manudar sijdan jord var tueimz bygd.

Cap. VII.

Nuad Leigulande skal fylgia.

Ef m̃ beita Eingiar Leigulen dings edr Haga/þa a hņ sok a þui/eń Landeigande ef hņ vill ei sækia/Oz so ef jordu er skadt/þa skal honum þad allt bæta skada botū ꝛ Landname/sm̃ VI. Grã nar þeirra meta. Ef Fiskueidur/edur Fugl veidur/edr Eggver fylger Leigu Lande/þa a leiguliði þat allt nema fra sie skile i Kaupe þeirra/Og so ef þar rekur Fugla edur Fiska/Sela edur Ha-

skerdinga

skerdinga/og Hnissur. Ef Vid rekur a Leigulands fioru/þa a leiguliðe ad dra ga Vid vrflædar male/ og marka þessi marke er fioru a/og festi sem hañ eigi sialfur/Nu skal eiga þar Almar Kiefle og smærre/Neimillt a hñ ad flytia þar Farmaa fioru hins. Nu rekur Hual a fioru þar/þa skal hñ festa hual sem hñ eigi/og hafa af VI. vætter halft huert Spik & Reinge/ef hualur er Tuitugt edr leigri/Po er hñ skylldr at festa hual Þo ad skiemre sie/Enn ef hañ bergur veer hual edur Vide eñ nu var mællt/ þa er hñ sekur VI. Aurum vid Landz drottinn/og abyrgist skada þañ allann sem Eigandi bær af hanns Vanrækt/ Leiguliði a þar Veidar allar ad hafa þær sem þui Ladi fylgia/vtañ Egguers fugla þa skal eingi Madur veida/Nu verþa þar Elptur fyrer Fardaga/ þa eignast sa þad er til Jardar kiemr þa/ eñ hiñ þuilijkt sim var hid fyrra Vorid
 Egg

Egg ꝛ Vnga/leigulidi a at grafa torf og ſkiera j Landinu ſem hann þarf til elldividar þar nær ſem adur hefur ſkor id verid/ ꝛ fella ſamā Torfgrafer/ Eñ vid ſkal hñ hoggua ef adur hefur vide Ellt verid/ Hueruieggia ef adur hefur ſuo verid/ nema þeir hafi annann veg Skilt/ j Skogi ſkal hñ hoggua Sloda hrijs og girdi/ ꝛ Ledeingingar kol ſier/ og neyta þeſſ alls ſuo hagliga ſem hañ ætte ſialfur hañ Skog/ Hañ a og ad bæta Bus buhluti ſijna vr Skegi edur af Reka vidi/ Eñ ef hann giorer Nya þa a Landz drottiñ þad/ Nu a hann Elldi branda þar epter þa er hñ fer af Jordu/ þa ſkal Landzdrottiñ edur ſa ſem til Jardar kiemr hafa þa Elldibronda/ og ſña hinum fyrer ſtarf ſitt epter VI Maña domi/ Ella flytie hñ burt/ edur Loge ad Oſekiu.

Cap. VIII

Nar

Nær Leigulidi skal til Jardar komiñ vera

FImtu Dagr viku er V I viku eru af Sumre er hinn fyrsti Fardagr/ Friadagr/ Laugar dagur og Suñudagur/ madr ma færa heimile sitt arla a Fimtudagiñ og þess i mille/ So ad huer sa Madur er sier hefr Jord tekid/ og tueggia missera vist tekid/ sie komiñ til Jardar/ og þess heimilis sm̃ hñ sk hafa/ Suñudagiñ ad aptni forfallalaust/ Eñ hñ er af vist siñe arla manudagiñ/ So skulu m̃ kōa til Jarda siña sem fyrr seiger/ Leigulidi er skylldr at færa alla myki a Voll undã fienade sijnū adr hñ fer af Jordu ella kuigilldi fyre þad sm̃ ofært er þa er hñ fer af Jordu þañ kostnad sem hiñ þarf til burtfærslunar er til Jardar fer.

Cap. IX

Vm þa hluti sem Leigulidi epter skilr

EF Madr þer aþ Jordu og a
hñ þar Kier ſñe/þa ſkal hañ
þat vt haþa þært og allt buſ
gagn ſitt hid ſijdaſta Laugar
dagiñ i Fardøzum/ nema hinn loþe/
Riett er mañi ad briota hus til þeſſ ad
þæra Kier ſitt vt/ eþ hañ bæter Huſid
aptur ſaþnuel ſem adur var/ ella þære
vt j ſtoþum/ Nu brytur madr Setſtocka
vr huſe/ eda Brykr þær ſem Greypping
nemur/edur Nagl þaſt er vnder Bialka
edur bita/þa ſkal hñ þad aptur þæro/
Enn allt þad er Huſbrote nemur bæti
Mork halþa Konge enn halþa þeim er
hus a/og giøre hus ſaþngott ſem adur
var. Nu ſkal hann aþ Jordu þlytia allt
þad ſem hañ a med Riettu/Korn ſitt z
Hey z ſlikt ſem þyrr ſagdi/Þa ſkal hñ
haþa burt þlutt er VI. Vikur eru aþ
Sumre/Vtan Hey og Korn ma ſtäda
medan hinum er ei mein ad/ Og þære
ſijdan vr hlødum edur Stackgerdum/
z bue

og bui þar vm a Jordu hins ad huorki spyile Akre nie eing/ Nu vill hñ ei burt plytia/ þa er hinu er meinat/ þa abirgiſt hañ ſialfur hey ſitt edur korn þo at hañ kaſti vt/ Enn annat þat ſem epter er ſiemætt/ þa V I. Bikr eru af Sumre/ vtã Ruikþie/ þa eignaſt ſa ſem Jord a vnder/ vtan hin hafe fært i fiøru edr a hollt vtan gardz þar er huerke ſie ad plytia þadan yfer Akur edr Eing/ Og hafe þadan burt plutt fyrer næſtu Vetrnætr R. B. E. K. Vm kallbakol fyre Fardaga forfallalauſt/ þat ſim ſiemætt er epter vtan Ruikþie þa eignaſt ſa er Jord a. Suo ſkal ſa madur alla hlute af Jordu fara og ſuo mz øllu fara er Jord ſijna ſelur/ ſem fyrr ſeiger Vm Leigulida/ þann er af Jordu fer. Landa

Cap X

Ef madur ſitur a otekiure Jordu

Landzleigu

Veruetua þar sm madr sitr a Jordu Otekiñe/þa a Lãdz drottin sod alla/ Enn hinn leyst allt Bu sitt vndan med Landname vid Landzdrottiñ. Nu vill hann ei aþ Jordu fara/þa skal Jardeigande stefna honum Þing eg. beira þar bændur lidz/ad fara hñ aþ Jordu sinne / Sekur er huer eyre vid Kong er ei vill til fara/Vmbodz madr Kõgs er skolldur til ad fara/og odlast mz þui halfa Mork Kongi til handa

Cap XI

Vm Heysolu aþ leigulande

Eigulidi skal ei loga fie sinu til þess hañ selie hey aþ Jordu/Eñ eþ hñ giorer þat /þa eigi Landzdrottiñ halft heiverdit/Enn ei er madr skylldur at taka

fulgu

þulgu þie til/ Eñ ef hann a Korn edur Hey falt j stada þa er hann fer burt af Jordu/þa skal hañ bioda Landzdrottne med vottum at kaupa þat/og giera hm̃ halfs Manudar stefnu til veed Lyckningar flijks sm̃ VI. kynsamer m̃ meta/ Enn ef hann lykur þa eigi verdit/selie huerium er hñ vill/edur hafi sialfur/e hagi sem fyrr seiger. Nu ef II. Menn eiga stada saman/huert sem þad er korn edur Hey/ þa skal huorge j burt flytia fyrr eñ skipt er/Ef madur hoggur hey mans vm Merke fram/þa sekist hñ ei a medan hañ hefur iafnmikit her þar/ þad sem hañ þarf til ad leggia. Nu ef hñ flytr allt j burt/þa sekist hñ II aur um vid þañ er Heyid atte/og Eineide med ad hñ flutte ei miña hey apt: þad er granne hñs atte/eñ þad var er hann flutte j burt.

Cap XII.

Um

Vm Heyskap

EF Menn þurfa j bygdum hey ad kaupa/ Þa skal sa er þarf fara til Vmbodzmans Kõgs mz II votta/ ꝛ beida hñ þing stefna/ og nefna VI. Skynsema menn ad ransaka bygdar lag/ til hey salne/ suo vijda sem þarf/ Og þar sem Hey þurst til afhlaups/ ætle fyrst Hrossũ bonda fradgiof til Sumars/ Saudfie ꝛ Geit um til Fardaga/ Miolkum til Þijngs. Eñ þad sem afgeingur selie sem flestra Manna geingur i millej þui Hierade/ Fyrre þar Hreps monnum enn odrum/ þeim þo ad fullar vordslu leggi j moti. Enn sa er ei vill suo Hey selia sem fyrr skilur/ giallde halfa mork/ halft Kongi Eñ halft þeim er Heysolu var syniad/ Og hafe þo hey fyre onguan Þneing/ og suo sie skipt ad jafnadi þeirra i mille er þurfa/ Eñ ef Kongs vmbodsmadr vanrækir til ad fara / þa giallde hann

halfa

hálfa Mark þeim er Hey þurft ad fa / En ef nockur ver Oddi edr Eggiu þad hey sem upp næmt er ad Lögū / þa vere hā ogilldur / huert sem hā þar jat edur adrat a komur / En ef hā deyr af þa se vnder Kongs Mijskun. Mang 3

Cap XIII

Vm Leiguliða skipte a Husū

Ef fleire Menn eñ einn bua j ō skiptū Husū / þa skulu þeir Ellda Hus at Manntale eñ ei ad Jardar A bøßn / Þuiat Hion þurfa Eldnigar eñ eigi Husin / Enn huersu sem þeir skipta Husū / þa eiga þeir allar Dyr jafnt helmillar þær sem o skiptar eru / Enn ef nockur madr boggur edur brytur fleyre Dyr a husū eñ þa voru er hā kom til Jardar / giallde Konge halfa Mark / enn adra halfa

Mørk þeim er Land a/ Og a ekann þyre Husa spell sem VI. Skyrlamer m̄ meta/ Sa skal krefia Husa skiptis er til Jardar þer/og hafa vid votta II. Og syst þui vnder þa at hann krefur Husa skiptis/og giøre hinum Fimt til skiptis vtan skipt sie adur/enn ef hn̄ vill þa ei skipta/þa nefni hn̄ til II Grana þeirra og skipte til hlutfalla/og hlute sidā/ og hafi þad huer er hlytur. Eñ ef hañ stendr þyrer þui siidan skipt var/gialldi þeim Mørk er til Jardar þer/ og hafi þ) Hus sem adur var skipt/vill hañ ei giallda sæke sem vita Fie. Enn þegar skipt er Husū þa skal sijnū hluta husa huer hallda og rada/ Enn þo ad eitt Naut binde sijdan a hlut adrars Marleyßeslaust i Hus sij/ þa sekist sa tueim Aurum vid þann er til Jardar þer.

Kap XIIII.

Vm

Balkur

Um Tadfall og skipte a Vøllum og Engium

Hvör skal þat tadfall hafa er þess mans Fienadr giordi sem bygdi er hann hefur sier bolfestu tekid / Ef madr tekr mykke af anars mans Bolfestu / & færer a Voll siñ edur Akur / þa er hñ sekur II Aurū vid þañ er mykiuna atte / & tedie honum þo jafnmykiñ Akur edur Voll og jafn vel sem hiñ tadde sier adr medr þeim Tadum sem hñ flutte burt / Nu koma Leiguliðar aller senn til Jardar / þa skal sa krefia skiptis er hafa vill vid II. Vatta edur fleire / Eñ ef obygd er Jørd / edur er sa ei komiñ er jørd hefur tekid / þa mæle hñ sier Teig jafnmikin og tedie jafn vel / og giøre sijdan huert er þeir vilia / hluti edur hafe þañ huer taddann hefur / Enn Leiguliða skipte hellst æ medann einhuer þeirra Byr a Jørdn er skipte / Eñ ef einhuer þeirra

fer

þer burt ènn annar kiemur til/ þa haþe sa þa Teiga og þau Hus er til kiemur sem hiñ haþde er burt þor/ ⁊ moti huer siñar Abudar/ So skal iordu skipta ad aller Teigar þiki jaþngoder epter Leigu burd.

Cap XV

Huersu sakia skal til Leigulida skipta

mdáℓ13 5 SO skal krepia skiptis Eingia sem Akra edr Valla/ aþ añars Jordu skal madr huorki sla nie skera edr sier nyta eñ eþ madur slær Voll mans edur Eing/ edur skier akur mans/ þa skal sa sem a þara til ⁊ Logþesta þyrer akr edr Eing/ huert sem Korn edur hey liggr a edr ei/ og legge a þimtar steþnu er helldur þ ess kiſt þurþa. Enn eþ þess verdr akur edur Eing er Logþeste þyrre/ þa skal hañ beid ast aptur þarsslu Kerks edur Heys ad aptur kœe

apfur koma þyrer þimt/Og leiggt a Lád
nam/og Eineidi mz at hñ plutti ei mi-
nna apfur Korn edur Hey eñ hñ plutte
burt/Eñ ep hñ þarer þad ei apfur/þa
krepie hinn vt og stepni heim innann
halps Manadar/Og ep þa kiemz ei he-
im/þa stepni hñ honñ Þing þyrer Kan Brun 2
og Loglepsu/Og lati bera Vitni sijn a
Þinge huersu parid er/Og beidi bænda
doms og adparar ad taka sem Vitaþie/
Ef pleire menn bua a einum Bæ/ þa Landa
skal eingi þeirra pleira þie hapa en Lá-
dit ma vel vpp hallda e skipte þeir þie brann
og Landi ad jaþnade mz sier/Eñ ep añ Brun 1
ar huer heþur pleira þie j Haga giallde
Grasuerd sem meñ meta.

Cap. XVI

Um Landamerke

U ganga menn a Landam-
erke og verda ei asatter/ þa
sklu þeir Loghesta til þeirra

Vmmerkia er þeir segia riett vera ef þar eiga Lond til Motz fyrer vtan eda ofan. Enn ef þeir Logfasta eige innan XII. Manuda sidan þeir hafa a merki geingid / þa eiga þeir þess mals alldrei vppreist / Nu Logfester madr yfer merki fram þar sem riett var til geingit / bæti hinum Skada þann allann sem hann hafdi af þui / og ofundar bot m; epter VI manna Domi / Ef madur Logfester Haga sinn / þa skal sa madur er Land a þar næst lata reka Bu sitt allt i þat horn Landzsins er fyrst er Logfestu hins / Enn ef fleire menn hafa Logfest / þa skal hann lata reka j midian Haga sinn Fe sitt vm Aptna / hann skal hafa rekid þat vr Haga hins þa er Sol er i Austre midiu þat sem hann matte finna / þad heita hirdis Rismal / Hann skal fa mann til at sitia ad vm Daga / Og ef so er giort / þa er hann Syknsaka þo at hage hins beitist / huerge a madur ad bæta fyre Hagabeit

Heima

nema Logþest sie/vtan þaß late reka af Lande eda i Land hins/so ad hañ villdi af hage hins beitist/þa bæti þyre skada ꝛ Landnam mz þeim er Gras a/So ꝛ ef hañ vardar midr vid þar sin Logþest er eñ þyr var skilt/ꝛ so ef hñ þær ei hñ mann til Yirdis er Skynsomum meñũ virdist ad vel meigi giæta ef hñ vill.

Cap. XVII.

Vm Logþestu

Ef madur Logþester Yolle edr haga/edr Beidestadi/þa skal Logþesta ad Kirkiu edur a Þingi þar sem Jord liggr/ hñ skal so mæla/ Eg Logþesti hier i dag Eign mina er N. heiter/ Akra og Todur/ Engiar og Skoga/Yol't og Haga/ Votn og Beidestadi/ og allar Landz nytiar þar er þui Lande eigu ad fylgia til ommerkia þeirra er adrer meñ

eiga j mote mier/bædi ad Ordþulsu og Logmali riettu/þyrer byd eg hiedan af hüerium manne i ad vissa/edur sier ad nyta/nema mitt sie Lof edur Leiþe til/ad Vitne þijnu N. og þijnu N. og allra þeirra er ord mijn heyra. Enn sa madur sem Logþester sk tala suo hatt at aller heyre þeir sem hia eru ef þeir vil ia/En su Logþesta sk standa XII. Manadi hina næstu epter ef Eigande logþester edur hans Lozligur vmbodzmadur

Cap. XVIII

Vm Landnam z a verka a Jordu

EF I er ort Kongs Jordu þa a hañ A verkabot so mykla sem Auerki er verdur/epter Skynsamra mañavirdingu/z Landnam m̄z safn mikit Auerkabot/þar til er auerki er verdur III. Marka/En Land

[illegible] a verki Jardar af [illegible] mon[illegible] nam
Torfu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] aura skal a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nam er halfu meira Auerka eþ Logþeft er/Enn Þo ad auerke ſie meira verdꝛ/ þa ſk þo Landnam alldrei Leingra fram̄ ganga/Eþ i er ort Jord Erchibyſkups edur Hertuga/þa ſkuln þeir taka auerka bot epter virdingu huert ſem auerke er verdur meiri edur minne/Og ſuo ſkulu aller men̄ auerka bot taka/Enn Landnā þeirra jaþnmikit Auerka bot þar til ſem̄ auerki er vꝺꝛ X X aura/eñ halfu meira eþ Logzeſt er/Eþ i er ort jord Buſkups edꝛ Jarls/þa ſkulu þeir taka Landnam epter auerka bot þar til ſe auerke er vꝺꝛ II. Marka/halfu meira eþ Logþeſt er/ Eþ i er ort jord Abota edur Abbadiſſ ar/edur vmbods mans Heilagrar Kirke iu/þa ſkulu þau taka Landnam epter a uerka bot þar til ſem̄ auerki er vꝺꝛ X I I Aura/ halfu meira eþ Logþeſt er. Eþ i er ort Jordu Barons/Stallara edur Merkis mans/þa ſkal huer þeirra taka Landnam epter av̄ka bot þar til er auerki

 er verdur

er verdr IX.aura/halþu meira eþ Løg þest er/Eþ i er ort Jord Riddara/ þa skal hñ taka Landnam eper Auerka bot þar til er auerke er vdr VI.aura/halþu meira eþ Logþest er/Eþ i er ort Jord Bonda edur Hauldz/edr þeirra manna vr Noregs Kongs Riki eru og staþfest ast hier i Landi/þa skulu þeir taka Lād nam epter auerka bot/þar til sīm auerke er verdr halþrar Merkr/halþu meira eþ Logþest er/nema þeir sie hærre meñ ad Naþnbotū/Eñ einkins mans Lādnam skal leingra þram ganga enn hier er A kuedid/Enn allañ auerka Jardar skulu meta VI Skynsamer meñ.

Cap XIX
Vm Skogar skipte

Ef pleire meñ eigu Jord sam an/ þa skulu aller epter hiñi besta Manne Landnam taka
þeim

þeim er i Jordu a mz þeim ad Oskipt ere Jordu/ Og skipte auerka og Lands name epter Jardar magni/slijkt huerium sem i Jordu a/ Enn Mar taki Landnā epter Fedur sijnum/ Enn eckia epter þiū er næst aftt hana. Nu ef sumer leyfa i neytslu i Jordu enn sumer ei / þa take sa huer Landnam sitt fullt er ei leyfde slikt sem hann er madur til / Enn suo mikit af auerka sem hañ a i Jerdu til. Enn ef fleire hafa Oleyft enn eiñ/ þa take aller eitt Landnam/ Enn auerka bot epter jafnadi þeirr sem Oleyft hafa e so þott þeir aller hafe Oleyft ef Jerdu er Oskipt. Eñ ef Jordu er eignar skipte skipt/ þa tekur huer þeirra fullt Land nam af sijnum hlut epter þui sem hañ er Madur til. Nu fer madur i Skog annars Mans utan leyfe þess er a/ og vinnur sier þar i/ þa skal sa er Skog a leida til VI. Skynsama menn ad sia Skofna/ og meta Markar spell/ Og so

þo ad madur riþe hrijs a annars mans
Jördu/þa skal sa er sier vann j Lande
name þyrer suara/og bæta þo Skogar
spell sem virt er eþ eigande heþur vitni
til a hendur honum /enn ella synie hañ
þyrer med Lyrittar eidi. Nu hogge madr
suo Trie i annars mans Skogi at hañ
hylur Stoþna og heþur sialþur edr þær
ödrum/ þa verdur hañ þioþur eþ sim hañ
heþde stolid ödru jaþn miklu / eþ Trie
eru so mikils verd ad Pioþs sok nemur
Eþ madur hogge Skyle hogg a Vide
Manns/Birker edur Skieþur suo ad
spiell er i/bæte Skogar spell sem metid
er og Landnam mz/ Eþ madur hogge
vpp Merke biörk og veit hañ þad/ bæte
skada z þulla oþiñ dar bot mz epter döi/
huerium er mark atte i þa Biörk.Huer
uetna þar er Madur Hitter Auerka j
Skoge sijnu þa skal hañ ad ofekiu i burt
taka

Cap.

Cap. XX

Um Skogar skipti

EF II. menn edur fleire eiga Skog saman/eing edr vthaga þa skal eingi meira j vinna ad Oskiptri Jørdu enn j Eign a/edur tala rendur til/nema Elldividi/ Enn þar sem menn eiga Skog samann Eing edur vthaga/þa skal sa er skipta Landa
vill j æskia þa til skiptis er j mote honum Son: 13
eigu/epter þui sem Løgbok vottar i eig 2 19
nar skiptum/þuiat sa skal skiptum rada er skipta vill/Enn eingin skal so rada at giøra ødrum Spilluirki nie Fiarskada j skiptum/Enn huer sem meira yrker j o skiptre Jordu enn til kiemur epter riettre til tølu/ þasuare slijku fyrer vid þann er i mote a sem sa ætte er j vann j Oleyfi ꝛc ei atte adr j Jørdunne/bæti auerka og Landnam. So skal Skoge skipta ad

þeim skal Riodur ætla er meir hefur Skog hoggnid enn Log votta/ Enn ef ei er Skogur riodur hogguinn/og er meir valdr/þa skal sa hafa þui vijdara skog er minnur hefur neytt/ so ad jafngodur þiki vera huers þeirra hlutur þeim er skipta/Enn ef hinn hefr so mikid hogg-uit ad ei ma med Skogi jafna/ og bæte þa med ødru Fie suo ad fullt sie og þo Landnam med. Ecki skal madur heggua j annars mans Skogi nema vmferdar med Farar greida bot/ᴣ bæta huad sem bilar ad Vognum edur sleda/Klyfbera edur audrum Triareida/ᴣ Reyris Vond ᴣ til Elldzneytis ef vte þarf at bua vm Natur saker j sama stad/ vtan hann nae huerki ad giof nie ad kaupi/og geingur Naudsyn til/þa hoggue medan þarf/ᴣ bæti Skogar spiell Landnams laust ef sa a malgar er skog a edur hanns Vmbodz madur/So skal og fara vm Reka vid/ ef menn fara a Skipi/ og vm nætur

vijter

riffar hid sama til Elldinga. Enn ef meira hoggur edur hefr en þyrr seiger/; bæte þyre Spell ꝛ skada Landz drottni a Skoge edur vide ꝛ Landnam med/ nema hñ lofi.

Cap. XXI.

Vm Skog a aňars mans Jordu

Ef madr a Skog a aňars mãs Jordu þa a hñ ad nicta skog ar þess so sem i hans Jordu sie ialfs at hoggua. Eigi skal hñ þar epki hafa vm nætur/ hañ skal giora þar kol og hafa burt flutt þyre Vetur nætur hinar næstu/ og hylia grafer all ar so ad ei ligge Bufie i/ Enn ef hann giører ei suo bæte Landzdrottni skada þann allan sem af giorst grofum þeim sem er ei vorn Hnldar/ og Landnam mz og suo skal Hueruetna þar er Madur giører Kol a annars Mañs Jordu/

Ep madur bærer ei kol aþ añars mans Iordu sīan næstu X I I. manuda sidā þau voru brend borþallalaust/þa eignaast sa kol er Iord a ꝛ er þa lokid Landnāme og vsla giollo. Nu vill sa nyta sim er Skog a a annars mans Iordu/ þa skal hā lata bera samā sim/ꝛ þauska ꝛ Stoþna j Koslu byrer Vetur nætur hinar næstu /ella a sa er Iord a vnder Og so eþ ei er i burt flutt jnnañ næstu X I I. Manadā þo saman sie borid, Eþ madur hoggur Skog annars mans til hlutar/ þa skal þad halldast sem j kaup þeirra kom. Nañ skal haþa Graþa giord ad brialsu/so sem þa er madr a Skog a annars mans Iordu. Nu vill annar skipta Kolum edur Koluide/ þa skal so skipta sem byr seiger. Eþ vidur ver vm Þiod braut þuera so ad þar ma ei Aka edur Klyþiar bera/þa hoggue sa er vill ad ossekiu þañ vid og kasti j Skog burt bra goto. Sa madur a beita Fie sijnu

j. Skoge-

j Skogi annars manns er Jord under medann meir bijtur gras enn Skog. Enn sa madr er Skog a ma beita Bue sijnu a medann meir bijtur Skog enn Gras/ Enn huer sem odruuijs beiter bæte skada sem menn meta/og Landnam mz. Ef sa rekur edur lætur reka Bu sitt j Skog mans er huerke a Skog nie Jord vnder/bæte huorumtueggia skada sem menn meta/z Landnam med. Huer madr a Vidarvørt i sijnu Skogar marki med ann hann a þar nockurn þorinan vid. Ef menn høggua Skog þann allann vpp er II. menn edur fleire eigu samann/þa skulu þeir skipta med sier Merkebiørkum og høggua þær sijdast/Og þa er skogr sa er so eyddur ad eingi vidur finst epter/þa eignast sa Skogar stødu er Jord a vnder.

Cap XXII.

Vm Eing a annars Manns Jordu

Ef

Ef Madur a Eing a annars Mans Jordu/þa skal hann ei beita þar eingi þadan fra er VI Vikur eru af Sumre. Enn sa er Eingid a sk þad fyrst lata vinna/ nema hann vilie Todu sijna fyrre vinna. Enn ef hann vinnur ei so/ z vill þo vnnid hafa/þa bæte halfre Mörk þeim er jord a/Og þo Oheilagt Nepit og Eingid. Nu a madur Einge a pleire mana Londum/þa sk hann sitt Sumar huert fyrst Sla og ei fyrre heima enn þau eru øll Slegin/Madur ma giora Styplur a einge þui sem hann a a annars mans Jordu og grafe i sinu Lande torf til/Og veita so Vøtn a Eingid/hann sk a sinu Eingi vpphefia vatuna/z sk þadan falla vã thn j þann forna farveg. Enn ef annars mans Land spillist af vatnunum/bæti skada sem metin verdr z Landnam.nt/ og so ef Bufie þar þar skada op. Rest a madr ad giora Loggard vm:þetta eigi

ef eigi

ef eigi liggia þar beitu Teigar annars Manna V. Aura verdur edr meira / Og skal grafa j sinu Engiamarki torf til / og lata hlid a Gardi. Enn ef hann vill Griotgard hafa / þa brioti Griot a annars mans Jordu ef hann vill / og bæti Landnams laust skada þann sem af verdr Riet er honum at setia Gard þann a Jord hins þar sem er Hrioftur edr Holtn / ef ei verda jnnan Gardz Beitu teigar hins V. Aura verdur edur meira. Enn ef hann giorer annan veg bæte skada sem Riett Meta / og Landnam mz Landsdrottni / Hannum er riett ad Byrgia aptr Hlidit a Gardinum fimta dag viku er VI. Viker er af Sumre. Nu skal hirt hafa Hef sitt vr Gardinum / og vpp lokid hlid er IIII viker er til Vetrar / nema naudsyn banni / Sijdann er Oheilagt Hevid og so eingit þyrer heim er Jord a og so Garturinn efþei er hlid a

Cap.

Cap. XXIIJ.

Ad bua vin Ney a aňars Mans Jordu.

Adur ma giora Leggard vitt Ney sitt a aňars Mans Jordu/og grafa i sijnu Eingia marki Torf til/ Og suo skal giora Leg gard i Flathogum so ad hň eigi ei sialfur Jord vnder/Og i Eingimarke sialfs sins/ef ei er leingra fra annars mans Landamerke eň II Hund rud fadma Tolfrædt/ Og ef Gardur sa fellur edur Pruttnar Suell vpp hia/ edr Botn/ pa skal saek beit a vmhuerf is Gardinn edur so nær sem fyr seiger/ giora ord heim er Ney a i Gardinum/ og varda Bufie sijnu vid Neyt hins medan. Nuu skal hegar til fara vm ad Bua/ edur burt fara Neyid er honum er sagt forfalla laust/ ella er Neyid O helagt vid Bufie hess er har a Beit so

nar-

mkr. Sumuleid skal vara po ad Enlo legge under Gardenn / nema sialpur hñ vilie vra latamoka / Eñ ep hann vardar er vid / edur giører ei suo ord Eiganda sem nu er mællt / bæti skada hañ allann er Jie hans gjører heim er Ney a.ª / og Landnam med. Ep madur lætur Einge sitt vppe liggia Osleigid III. Summ samt / þa er sa ei skylldur vid at varda er Jørd a vnder / nema hiñ seige hoñ pyrer Fardagda ad hñ vill sla Eingit. Nu ep madur byr so nære Eingi sijnn þui er hñ a a añars mans Jørdu at hñ vill heiman Beita Eingid og sla ei / þa a hañ þad prialst / medur þuiad hñ skal hapa mann ad Fie sijnu / þann er sue giæte / ad ei gange i Eing edur Haga þeirra sem næster eru / Ep pie mans þess er Beit a so nær sem pyrr seiger tredst vnder i Garde þess Manns er Eingi a ap þui ad ei var Løg Gardur þar sem ætte ad vera þa skal þad allt bæta

 pulsum

pullum skadabotum Eiganda sa er heima Garde atte vppi ad halda. Enn ef Hey er part i hlødur edur Nus / so nær beit hins sem fyrr seiger / þa a so vm at bua at þie komist ei ad Heyinu / Eñ ef Nus fellur ofan / þa skal beitar Madur lata seigia þad Eiganda / og varda vid þie sijnu þar til er hiun kemur til ad giera vpp Nustid er Hey a edr giore vpp sialfr Eila. Ni vill hann ei til þraa at giora vpp Nustid edr heffr ei byrgt Vindauga ⁊ kiemst þar þie hinns jnn ⁊ tredst þar vnder edur fellur Nus a þa abyrgist sa þad þie ⁊ skada þañ er þar verdur af / er Nus a og sakie sem Vita Fie. Ef Fen Vatn / edr Forud edr Dijki Girda vm Hey mans / þa er Hey þat Oheilagt þegar Fie kiemst yfer.

Cap. XXIII.

Vm Skogar vogt ⁊ Eingia verk

Nast

Ver Madur a Vidar verk j sijnu Engia marki/En ef vijdara vex þa a sa er Jord a vnder/Nu vex vidr j Engi mans þar sem añar a Jord vnder/þa er riett ad sa madr rijfe Vpp vid þañ allan er Engid a/ef þad er Rifhrijs/Ella a sa vid þañ er Jord a vnder/eñ þad er Rifhrijs er skiotara er ad ryfa vpp enn at hoggua/Enn þad er hogg skogur er skiotara er ad hoggua eim at Rijfa. Nu a madr Eing a jordu mans og vex þar Heggskogur/þa skal sa kaup pa er Jord a vnder ef hann vill/epter þui sem VI. Skynsamer menn meta at Eingid var vert/z skal sa kiosa er eing id atte/hvert hañ vill hafa Eingi jafn gott edur adra aura. Sa er Jord a vnd er eignist bæde Eingid og Skoginn ef hinn vill ei selia. Eñ ef Landeigandi vill ei kaupa þa eignist hiñ bæde Eingi sitt z Skoginn/Eñ ef Eingi þad spillist

af Eggueri er madur a a annars mans Jardu/ þa skal a sømu leid fara sem vm þad Einge er Skogr vex a/ e so þo at þar kome Fiske votn vpp/ So skal Einge virda sem þa var vert adur/ enn þad spilltist af Skoge/ edur Eggueri/ edur Vatni. Menn meigu veita Vottnum þeim er vppsprettaa i sialfs hans Jordu/ og i sinu Lande huer/ Enn ef þad eru Brunnar Manna/ þa skal huer falla i þinn forna farueg af sinne Jordu. Enn einge madr skal veita so ad þeim verde mein ader þann Brunn Lek hafa haft/ Enn ef hann giorer odruuijs/ bæte skada allan þann sem af þui giordist/ og Land nam m3/ þeim er Brunn atti/ Og oheilagar Stiflur hans allar vid Brecti þo ad a sialfs hans Lande ste. Nu eiga menn Merke Votn saman/ og vill annar veita þui a einge sitt edur Akur/ Enn ef hinn um biker Mann ad/ þa skal skipta sem fyr seiger/ Utan Vatn ste so Lijtid at

þeim

þeim vifiſt ei badum / þa ſkal ſijna vi-
ku hafa huer. Mønnum er riett ad æia
Eikiū ſinū a Sumar j añars mãz lãdi /
þar ſem ei hefr adr ſleigid verid / Huer
madur a vøxt a ſinne Jørdu / Ef þar
brióta Merke Bøtn ſuardfaſt Land af
Jørd Mans / þa a ſa Holm ſiñ er adr
átte / z nyte ſier ſiñ hñ vill / z Løgfeſte
ei fyrer bufie hins. Riett er honum at
þella Vatn j hiñ forna farueg / ei ſkal
hinn reka þangad fie ſitt. Enn ef þad
er Enge / þa ſk hñ þar ſo vid varda ſiñ
Enge añars mans ſie a hans Jordu.
Eigande ſkal z ſo viña latá / ef Engi
Vex i hinum forna far veg / þa a þad
huer ſem Land a þa

Cap. XXV.

Huerſu Hey ſkal þurka a annars Lande

EF Sior edr Vøtn/edr Vedr rekur Hey Manna saman þa skal sa er Hey ja a añars mans Jordu Kuedia mann þañ til skiptis er Hey a med honū/vill hñ eigi skipta/Lögfesti. Heyid ⁊ leggi a fimtar stefnu/ hafi þat huer sem Domr dæm er/ Þeir menn er þad Hey eigu saman sem a añars mans Jordu Rekr skulu at frialsu þurka þar Heyid/enn ei j Burt færa adr skipt sie/Nū ma þad ⁊ viña a Jordu hins þar er huorki spiller Akri nie eing ad giøra Lög gard vm Heyid. Eñ ef Hey rekr a einge mans/þa bæti sa þann skada allann sem metinn verdur er Heyid atte/Ef hey rekr j haga mans/ þa a sa ad giøra Leggard vm Heyid er þad a/og þurka þar ef hñ vill.

Cap XXVI

Vm Lögfestr ⁊ Fimtar Stefnur

ALt þad er meñ ſkiſtr a vm avka a Akri edr eing/Hollti edr Haga/Skoge edr Reko/ edur ſo vm Landamerki/þa ſkal Logþeſta þyrer/og leggi ſa Fimtar ſteþnu er helldur þikiſt þurþa/Hañ ſkal ſo mæla. Eg Logþeſte hier i Dag eign mijna þeſſa er N. heiter/edur þar ligg ur Bu og Lood og allt þad er þar ma til Gagns aþ haþa/þar til domur þelle a millum ockar ad Logmale riettu/Gieþ eg þier þad ad Sok N. ad þu ſitur a Ofekinne Jordu epter Eign edur Vm-bode/ Og eignar þier þad eg þijſkiunſt eiga/þyre byd eg þier þiedan aþ ad yrk ia edur gagn aþ ad haþa/nema mitt ſie loþ edur leyþe til ad Vitne þinu N. og þinu N. og allra þeirra er ord mijn heyra /Enn epter Logþeſtu mijna Legg og Fimtar ſteþnu vid þig a Fim Natta þreſte a þeſſare Jordu ſem nu heþur eg

Lagþeſt/Eiga huert er eg vil ecke edur ſiñe og ſkal allz dagz til ſteþnu/þar til er eg hef ur malū mijnum lokit/beide eg þig Lagabeidſlu og Lyrittar/ad þu leggir Fimtar ſteþnu i mote Logþeſtu miñe/Byd eg þier N: at giora heimilldar maña þijnum ſteþnu til varnar/i mote ſakar gipt miñe epter Logum/og neþne Vitne vid/Ser Skynſama Mēñ ſkal huer þeirra j Dom neþna a ſteþnu ad virda vitni þeirra og Mala eþne; Enn allt þad er madur vinnur a Akre edur eing til þimtar ſteþnu og þærer ei vndan Laga dome/þa ſekiſt hann ei/Sa ſkal þyrre tia ſijna Votta þyrer Doms mōñ er þyrre lagde Log og dom þyrer/ enn veriande ſijdar/ Og ſkal ſa ſueria ſata ſijna votta er Doms Mōnnum þiker liſkara ad ſaſſara ſeigi/ꝛ þeir vilia ſua ta þyrer Gudi epter ſiñe Samuiſku at Riettara haþe /Enn ei ſkulu þeir bada ſueria ſata. Enn eþ þeim ſemur ei er j Dom

Dome skia legge til Logmāz/Nu hefr Madur Skog/Eng edur Haga/Reka edur adrar Landznytiar XX.vetur edur lengur atolulaust/ þa a sa þad er hafr hefr/nema hiñ hafe Loglig Vitne til þess ad hñ a ef hañ skal Oræntur vera.

Cap XXVII.

Vm vætta leidsøgu a Fimtar stefnu

Alar þær Eigner er meñ sklu Fimtar stefnu til leggia/þa skal sakarabere Løgfesta fyrer/ og nefna Votta II./og leggia fimtarstefnu epter/Og sk þeirri stefnu ei Spilla meiga/Eñ ef nockur Spiller giallde sa VI aura halft Kōgi enn halft sakarabera. Vottar hñs sklu so bera og hallda a eini Bok/þeir skulu so mæla/ad þeir skiota þui til Gudz ad þeir voru þui nær er Fimtarstefna

þar lögd/ ꝛ ſuerie ei framar/ Enn ef þa ſkulur a er j Dome ſitia/ ꝛ verda ei ſamdoma/ þa giallde ſa VI. aura er Rangeara hefur ad mæla / halft Kongi enn halft Sakarabera/nema hann ſuerie þeſſ eineidiad hann viſſe ei annad ſannara fyrer Gudi.

Cap XXVIII

Vm Vmbod yfer Jordu edur Reka

Vm ſkal huer madur hafa ſier vmbods mann jnnann Fiordungs þeſſ er Jerd hans liggur edur Reki/nema hann ſie ſialfur jnnan þeſſ Fiordungs/Og þo ma hann hafa Vmbods mann ef hann vill. Sa madur ſem vmbod hefur ſæki Landnam og allann Jardar auerka ſem hann eigi ſialfur/ halft Landzdrottni til handa enn halft ſialfum ſier/ Enn ef hann ſæker ei hafi af alls eckj. Vmbodz madur ma Jard

er bygge

er byggia odrũ enn ei sialfum sier/ og
Leigu af taka ef Landzdrottins vili/ Nũ
er og skylldur ad suara fyrer at Logum
af Landzdrottins hendi ef nockr kiærer
a þa Jard/ edr giora ord Landsdrottni
Nu dylur vmbods madur ad hañ hafi
Vmbod tekid/ þa hafi Lands drottiñ til
II. maña vitni ad hñ hafi honum vm
bod. feingid. Eñ ef Landsdrottiñ dylur
ad hñ hafi honum vmbod sitt feingit/
þa hafi sa er vmbod tok tueggia maña
Vitne til ad Landsdrottinn edur hans
Vmbods madur fieck honum þad vm-
bod/ og hafi suo leinge sem vitni bera
ef Landsdrottiñ er jñañ Lands/ Enn
þa er Landsdrottiñ vill vmbod af hm̃
taka/ Bioda vm þeim er hann vill at af
honum taki þat vmbod. So ma z skipti
giora vm sinar heimtur/ Enn sa hafe
vitni til ad eigandi baud honum vm ad
taka af þeim vmbod er adur hafde/ og
þa þeim er hñ vill þad Vmbod ad jafn

pullu ſem Eigandi ſialpur. Ep Landz-
drottin er vtan Landz/ edur Andadur
edur andaſt Vmbodzmadr hñs hier/þa
halldiſt Abud Jardar til naſtu Fardaga
eñ ei leingur/þo ad leingur hape bygt
verid/nema þeim ſem te añad er bygget
og hinuñ er a Jordu byr/ Og ſo ſkal
vera ep Madur andaſt Vtan Landz þo
ad Vmbodz madur lipe/ſijdan Erpige
hepur ſañ ſpurt Andlat hñs. Ep madr er
vtā Landz huert ſm hñ per Kongs erinda
edur ſtña/þa ſkal Vmbods Madr hñs
edur Logarpi ſuara Riettindũ ap hans
Godzi/vm þau mal ſem hñ hepur ap-
laga giort adur hñ por j burt.

Cap XXIX

Vm Abyrgd a Elldi

Jñ elld ſk huer abyrgiaſt prials
madur og pullfinda/þann elld a
huer madr er a helldr og kueiker
ſijdan

ſijdan/ Nu brennur Madur/og ei med heipfugre Hende/þa ſkal ſa abyrgiaſt er med Elld ber/og bæte ſkada allann er þar verdur af ſem VI. Skynſamer m̃ meto/nema Mem virdi af þm̃ Ellde. er men̄ haſa til Þarfynda ſier/þa abyrgeſt Landzdrottin̄ Pridiung Nuſa enn Leiguliðe II. hlute. Aunguar ligga þar Sekter vid/ þad heiter Voda Elldur/ Ef madur Viſſar Omaga ſinum epter Ellde/ þa ſkal ſa Abyrgiaſt oll Omaga verk er Omaga a / Enn ef ſulltijda madur viſſar omaga annars ad giora þad ſem vorum er meun ad / þa ſkal ſa bæta Skada þann er Omaganum viſſade/ Enn ſa ſte hougur er Omagann atte/og ſius omagin. Brenna ma madur Sinu af Jordu ſinne þar ſem hn̄ vill/ og bæte ſkada þann allan er adrer menn fa þar af/og Landnam med/ef hn̄ heſur ei Orloſs ad bedit þa er naſter Bua.

Cap

Cap. XXX.

Um brennu Varg

Ingi madur skal pyrer ødrum breña mz heypptugre hidi Hus me Hey hlada/Eða turbud me Skip/Enn ep hañ Brener ꝛ verdur ad þui Kunnur og Sannur/þa er hañ vtlægur og Oheilagur og heiter Breñeuargr/ꝛ hepur pyrer giort hverium Peninge piar sijns j Landi ꝛ lausñ eyre/ eñ tuigilldi þeim aptur er hñ brende pyrer slijkt sem VI. Skynsamer meñ meta/og Riett sinn a opan epter Laga Domi adur enn vnder Kong palle edur Frændur/mz þui skipte sem seiger j O bota malum j Mannhelge. Eñ ep med ødrū hætte verdr/pare epter Skynsam ra maña virdingu edr Domi/epter Atvikum. Nu kuedur sa madur nei vid er Brenna var kiend/þa skal Sakarabere

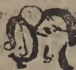
þara

þara til heimilis hũs og ſkeþnd honum
Þijng þyrer Brennu ⁊ Vtlegd/ þa ſkal
ſa er ſyma vill beſta Tylþtar Eid. þar a
Þinginu/ Og haþa þann vñid jñañ X
Vikna Sarra daga/ þellur til Vtlegdar
eþ þellur. Eþ madur rædur Brennur ⁊
verdur at þui ſañur/ þa ſkal hñ þat allt
Tuigillda apt̃ er brent var ad hũs rad-
u n/ En eþ hñ ſeiger nei þyrer Syuie
mz Sicttareidi/ Og ſk ſa eidi þram ko-
ma jñan X Vikna Sarra daga/ þella
til Halþra gialldæ eþ þellur. Eþ madur
Brennur þyrer mañe Vidar Koſt/ Tꝛ-
mbur edur Smidur edur Sleda/ edur
añkur Amboд þau er mõñum liker be-
tra ad haþa enn miſſa/ Nu huer er þad
giorer/ ſekur Mõrck vid Kong/ enn tui-
gillde þeim er hñ brendi þyrer/ ⁊ ſyñ-
dat Bot med epter domi Landzdrottims
a ſaznari Landnam eþ þad er Brent er
þañ Skadar.

Cap.

Cap. XXXI.

Vm Loggarda og Garda slefnur

V skal Gordum skipta ꝛ oll um auerka epter jardarhofn Gardur skal granna sætter/ Huer Madr skal Loggard hafa vm Todu Voll sinn þo ad ei hafe fyrer verid/ Ef suo nær er aňars Lande ad misitur sie fra eň II. Nũ drud fadma Tolfrad/ ꝛ suo fyrer þa vollu alla sim adur hafa Loggardar vm verid og suo Engiar X. B. E. K. Fulla skadabot skal greida fyrer Beit Todu/ Akra og Engia/ Landnams kaupst fyrer þeirra manna fie er Beit eigu j ørskots helge/ þo ad ei sie Loggardur vm/ eñ ella fullt Landnam m3/ X. B. E. K. Skyllt er ad hafa Loggard huar sem bladid er Korne edur Todu/ Par er Loggardur er V. Fota er fyckur vid Jord enn

þriggia

brigzla oban/ han sk taka i vyl Medal
manne ab pre,v/ þeim manni er hñ er ha
lþra þiordu Almar har / Og þo at þa
hlaupi þie þann Gard/þa bæti sa skada
Landnams laust/er þad þie a/Men sku
lu giœrvan haþa Gard at Botolþs Vo
kú/og Abyrgist sijdan hüer sinn Gard.
En ef Kyrer Gardbriotur edur arnad
Buþie/ þa skulu þara til Grannar þeir
ra og sla Gard og ef þeim lijst sa Ga
rdur gilldr/þa sk sa gialldа þyre Gard
brot er Gardbriot a skada þann allann sem
ab verdur. Ef Buþie geingr vr Kuijum
edur Heiloþie vr Aþriettum og giører
Mønnum Skada/gialde sa er þat þie a
skada þann sem metinn verdur Landnams
laust/vtan hinn haþi ei Løggard/þar sinn
hñ skyllde haþa/ba misser hann Skada
bota. Botolþs Voku dag sk vera Gra
nna Steþna/ þeir gardar skulu gillder
vera sin þeir taka þa þyre gillda a þeir
re Steþnu/Og ef gardr verdr brotinn/

þa ſk ſa er þñ Gard a leida menn til at ſia Gardinn/og ef þeim ſyniſt Gardur gilldur verid hafa/þa ſk ſa giallda vſlã er þañ Flenad atte er gilldan Gard bra ut/Eñ ef þeim ſyniſt Gardz ei gilldur verid hafa/þa ſk ſa gialda Vſle allañ er þañ Gard atte. Ef Merki gardz hefur verid Bolſtada i mlle/og er ſa nidz falliñ/þa ſkulu þeir er gard vilia hafa gerda ſiñ Hlut og bioda hinum til er j mote eigu ad gerda ſinn Hlut. Enn ſa er ei vill gerda Abyrgiſt ſkada þñ allañ ſe n af verdz huorꝛs ſie ſem gierer/Og II Aura med i bocka bot þeim er fyr er Skada verdur.

Cap XXXII

Vm Løg gard bæa j milli

F Meñ vilia Løggard hafa bæla j mille þar ſem ei hafa fyrr verid/þa gerde huer ad

Jardarmagne sa sem vill Jordu skipta sk yfer ec til xaotz a ad Jardarhefd ha llda sijdan. Enn sa er ei vill Gard giora edr halda honum sijdan/ gialldi af ollu skada þan allan sem þar giorist af. Eigi er madur skylldur ad giora þennan Gard þo ad hann verdi beyddur ef torf þarf a Eykium til ad bera. Ef þar verdr Hogg Skogur edur Egguer edr Todu vollur, fyrer/ þa skal fyrer nes gerda/ enn ei j gegnum. Enn ef Rifhrijs er fyrer edr Engiar þa skal þar ei fyrer Nes gerda nema vilie/ bæta skal þa þeim er atte audru Enge jafngodu x jafn mykl u/ Fimt skal giora til Gardum ad skipta/ og hluta og hafa Botka vid huert sem hinn vill edur ei/ Og abyrgio þeim sijdan gardinn og allan Bila þann sem Fienadr giorer ha/ huerier sem þan fienad eiga/ Ef Diodueg ur liggur ad garde Mans þa sk Hlid a vera halfu V. alnar breitt og Naragrind fyrer og Rimar j sue af.

Fienadur meigi ei j nauga/Okar II. á
endum/ enn Krossband j midiu/ þa er
Grind gilld/So skal Grind sitia ad hū
renne sialf aptur ef Madur tekur af
Krossi til.Ef madur skytur vpp grindū
og geingur Fienadur j Akr edr Eing /
bæti skada þan er gior var þm̄ er Korn
edr Gras a sa er þad giørdi/ z Landnā
mz/So og ef madur Hoggur Grindar
Hæla i sundur/edr vellte Steiné fyrer
dur fra/og stendur fyre þat hlid opid.
Nu liggur Þiodvegur vm Bæ manns
j dur Garda þa ma hann færa Getu ef
Bæ sijnū z so fra gardi/ ef hū giorer
adra jafn goda Veiann gardz ad fara j
þurru z voku/ei leingra fra Þiodhlidi
hū II Hūdrud fadma XII.rad/Og sk
þa þann veg fara þo ad sa sie leingre.
Ez madur rijdur edr geingr yfer Todu
voll Akur edur Eing og vill eigi fara
Vegu rietta/hū er sekur Mørk vid þā
vod a/ Og bæte skada þan allann sem

þat

þar verdur. Ef madur brytur Gardinn þa liggia II. Aurar vid Nidbrot/ Nid er þar til er halfrar fimtu alnar er breitt/ Enn ef leingra brytur þa sekist sa Mark vid þan er Gard a og giore gard sagngodann/ og bæte skada þan allann sem af giorist/ nema girt sie vm Þiodbraut þuerra/ edur Gata sie leingra af Þiodueg færd en fyrr seiger/ þa er sa gardur Oheilagur vid broti fyre þim er þar þurfu ad fara/ huert sem þeir fara Virkan dag edur Helgan/ og suo Lood su er af þui Spillist.

Cap. XXXIII
Huernin Fienad skal jnsetia.

EF eirn Madur a Akur Todu edr Eng/ annar Fienad/ þridie Gard ogilldan/ Sa er Lood a skal epter monnum ganga og lata sia ad Fienadur er komin j Akur Todu

edr Eing/þa skal hñ mz Vottū vt taka
og lata þa VI. meñ meta Vsla þñ er
giør var/og sekie sidan jñ Hierad þess
allan/ og reke lausan i Hus jnn edur
Trod/ & leggi huerki a Tast nie Tād/
Enn þo at huort slangi añad til bano/
þa er þad abyrgd eiganda enn ei þess er
jnnsette/þad skal hñ abyrgiest ef kredst
vnder af Husþrong/edur fellur hus a
edur gardur/nema þierat ur felle sielfz
ofan/ Nu allt slijkt sem sa misser er
Buid a fyrer þeim er Lood o/ þa bate
sa honum þad er Gard atti Ljillder nn
þar sñ gilldz skyllde vera/Sa skal bod
giora eiganda samdægris er Bu er jñ-
sett/er Bu sette jñ/ Nu vill hañ ei vt
leysa/þa skal bu jñe standa til Fimtar/
Enn ef þa er ei vtleyst/ þa a sa Fie er
jnnsette/og heita þa Lekiñ Vslagiellt,
Ef madur teke vt fierad þñ er jñ var
settur/og vill ei vtleysa ad Logū/þat
heiter Lokuraan/Sekt Nefdingi Mark

vid þañ er jñsette/ Eñ huer annar er ad er med honum sekur II. aurum. Ef Sum kiemst i Akur edur Eing edur Aañad bupie adgordum gilldum/ þa skal hñ setia til Vsla giallda og leysi eiganda vt ad løgũ/ Sama mal er vm annann bienad ef mein giorer at gordum gilldũ þa skal jnnsetia og vtleysa ad Løgum. Eñ Hladur hestar og Tuodur Kyr e allur sa bienadur er bændur setia sialfer Innañ garda/ og verdur þad laust og giorer mõñum skada/ setie hñ til Vsla giallda/ og leysi eigande vt ad Løgum.

Cap. XXXIIII

Vm Vtlausn Bus fyrer Vsla

EF Madr vill Bu sitt vtleysa er jnn er sett og hefur eige Vadmal til/ þa skal hñ Ved leggia edur fa Vordslu mañ

laþnzodan vede/En eþ hin vill ei lata
þie vt þyrr en han heþur Sektar Fie j
hendi/þa suelltur hn aþlaga Niord hins
og Nu/og sie sekr Miork vid þn er bu
a/z bæti bumissu sm VI.skynsamer m
meta/z Jlarskada mz/Nu vill hn ei bu
hins vtlata edur Sekt giallda/þa beidi
hn vt bu siins vid vætta/og lysi a Ra-
ne/og steþni sa er bu a Kirkiu sekuar
Pinge/og beidi Bændr adþarar at taka
vt bu yns z Sektina med/Huer Madz
er Sekur Eyri vid Kong sa er eigi þer.
Umbodz madr Kongs er skylldur til ad
þara eþ hn er nær/og audlast med þui
Kongi halþa Mork til handa þyrer Tu
tan/þeir eru allerþridhelger er til sækia
enn hiner Ogillder er þyrer standa huert
sem þeir þa ben edur bana. Eþ sa madr
er þyre beit verdur Rekur eda reka lætr
bu hins aptur i Akur edur Todu Eirg
edur anduirki þess er Fie a/bæti sk ada
þann allan sem aþ verdur og Landnam

med/ og hafe ecki fyrer þā skada er hā fieck. Nu Reki madr edr reka lati bu annars mans so ad mals misser/ Bæte bu missu sem VI. Skynsamer meñ meta og Mork mz þeim er Bu a/ Pa misser Bufie mals er þad kemr heim vm aptna er vm Morgeñ skyllde/ enn þad vm Morgin er vm aptna skylldi/ nema sa er a vanrækie og vilie ei leita lata.

Cap XXXV

Vm halfgillde ꝛ algillde a Hestū

EF madur a gradan Hest/ þa skł hā kaupa Hross til hās edr fa ad lane/ Og ef honum er lied þa sku þat Vottar vita. ef þeir Hestar bijtast er. so ero varduert er/ og fær annar huer bana af þa skal hī meta er daudr er/ og giallda þañ hal fum Verdaurū/ nema þa sie verte allr

 er lif.

er liþir enn hiñ halþur er daudr er/þa skal eigi meira bæta enn ſa er verdur er liþer/þuiad ei matti hañ meira þyrer gio ra eñ ſialþum ſier. Eþ madr eþa hañ Neſt er ecki þylgier Nefſ/z biſt hñni Stod ſtodu annars Neſt/a þeim Neſti er all gilldi/Eñ eþ hañ þær bana aþ er til hleþyput/þa liggur hañ daudr a verkū ſiñū ſialþs Ozllor eiganda. Eþ Neſtr biſtr Neſt til daudzþat er algilldi/Eþ hroſſ biſtr heſt til daudz þat er halþ gilldi/Eþ Stadr Neſtr biſtur edr lyſtur Jalk til bana þat er algilldi/Eþ Jalkr biſtr hroſſ til bana þat er halþgillde/eþ hroſſ liggur vte dautt/þa ſk ſa er þat hroſſ a leida meñ til ad ſia/ Og eþ þeim ſyniſt Neſtz verk a vera þa ma Eiganbe gieþa III.mañum Søk til jaþns riettar þm er Neſta eige i Grend þuiad eins hirum Kiørda ad hann giore þeſſ Neſt Vitnis ſannann ad/ Synie huer Eineide þyrer ſinn Neſt epter ſinne ſamuiſku/Enn eþ

einhuer

einhuer vill ei syna fyre sin̄ hest/gialld e
sa Nefl Verdaurum. Ef hross er rekid i
Beck edur Dy/fyrer Fiall edur j Her-
rad/ z m̃a sia Tueggia hrossa far til en̄
eins fra/ þa skulu þeir menn sem hesta
eiga j grend suara hinū sama riette sem
fyrr Vottar/Ef hross edr Naut drepa
sinn fienad þad er algillde/ z a øllu þui
fie sem ofriski geingur ad

Cap. XXXVI

Vm Hesta vijg z Taglskurd

HVeruetna þar sem men̄ eiga
heste mān ad aleyfe þess er a/
bæte skada þñ allan sem af
verdr z ofundar bot m̃/ept
er dome þeirra er hest a/Einef skal rer
Merkur Skade verdur a/bæti fullrietti
epter dome eiganda þeim er hest a/epter
þui sem med heipt edr ofund væri giort

huet

huer madr ſk abyrgiaſt ſig ſialfr a Heſta Vijgum huerier ſin̄ etla/ Ef madr lyſt ur heſt mans a heſta Vijge Naudſynia lauſt/ giallde eiganda øfundar bot epter dome/ Enn ef Heſtur ſpilliſt af/ bæte fyrer ſpiall og fullriette heim er heſt a epter Laga dome. Ef madr ſkier Tagl vr ſtodheſte mans edur Þing heſti/ edur þeim heſte er madur hefur j Brudferd/ bæti fullriette þeim er mz heſt fer/ nema hann byggꝛ annad/ þa bæte ſem ſijdar ſeiger. Ef madr tekr heftinq af hroſſe mans olofad/ giallde eiganda fyre epter dome/ og abyrgiſt ad ollu og ſuo verk þeſſ þar til er Eigandi kiemur hondum a/ ella ſyuie eineſeide fyrer/ vtan madur ſete inn til Vija giallda/ Enn ef hroſſ edur an̄ar fienadur rennur epter man̄e/ þa ſetie hn̄ inn a fyrſta bæ er fyrer hm̄ verdur a leid/ ella abyrgiſt hn̄ at ollu þn̄ fienad edr hroſſ/ Og bæti ſkada þn̄ ſem eigande þar af. Nu vill ſa ei taka med

honum

honum er þyrer ſitur edur ſinn ſaka þa
abyrgiſt hn̄ ad øllu þann þieráð.

Cap. XXXVII.

Vm leigu Hroſſ

EF madr leiger hroſſ at mani/ edr er honum leid til Pings/ abyrgiſt ſa er m̄z þer/ vtā þat ef þ hallt verdur edur ſart og verdi heillt jnāan næſtu X I I I I natta er heim klemr/ Nu deyr hroſſ þyrer mani/ bæte ſem þa er vert er han tok/ og þa ongua Leigu m̄z/ Nu verdr ridid hroſſe þui er madur þer m̄z ad leigu edr Lane/ þa a hann ſokn a þui. Alunn ſkal kaupa giætzlu a hroſſe huertu a Alþingi/ Enn giætzlu madur ſkal ſo m̄z þara og varðueita hroſſ ſem hn̄ eigi ſialþr/ og villi þo vel med þara og geyma/ Og abyrgiſt hn̄ þa ei/ Ryda ma giætſlu madr eþ hn̄ vill

vill og Reka Hross til Þings / og so fra Þinge / og skal hann skipta þui ad jafnrade og ábyrgist hann Hross þat j þessa sijna nordsyn / giallda madr sk syna hross huert ad þinglausnum huerium Eiganda / annat huert lijfs edur daudt / ella Abyrgist hann vid Eiganda. Ef giallda Madur giellde eiganda verd fyre Hross þad ed hier er burt fra hm a Þijngi / þa a hann sokn a þui og heimtu a þeim er j burt rak. Ei skulu Þijngm̄ñ vellda en adrer Menn aka j Einga ū henda / En ef þeir vita ei Eingia mark manna þa skulu þeir ei aka þar sem Stackgardar eru nær / Ef menn reka fra mønnum Hross a Afrettum / bæte ofundar bot epter Lagadóm.

Cap. XXXVIII.

Vm Abyrgd a Hrosse

Ep-

EF eigādi sender mañ mz hress sitt Epk edur añan grip sijns eyrindis/ þa abyrgist sa þat ei er mz fer/ utan hañ fare adra leid/ edr leingra/ edr fari ei so med sem Eigande kuedr a/ þa abyrgist sa er med fer. Nu kiemr Hross þad i Land manns er madur veit ei huer a/ þa sk hn̄ lysa at Kirkiu edr a Þinge/ og ef einge kiemr eigandi epter innan halfs Manadar fra þui er lyst var/ þa er honū riett at lata virda hrossid/ Sijdā ma hn̄ mz fara sem hañ eigi z abyrgist ad ollu/ Eñ skal virda sem þa var vert er lyst var. Nu kiemr eigandi epter þui hrosse/ kiesi sialfur huert er hañ vill Hross edr hross verd / Nu mistruer hiñ ad hn̄ eigi/ þa late eigande bera Tueggiā māna Vitne ad þad er hās eign/ ef hn̄ skal trenkir vera/ Sömu leid sk bera ef Leiguli Umbodz madur Eiganda kemur epter Hrosse.

Cap.

Cap. XXXIX.

Um skada bøt a Fienadi

Hvorei geingr Fienadr sier til Ogilldis/ Nu drepr madr fienad mans/ og geingr vid/ og seiger sialfr eigando/ hafi sa hid dauda og hid lamda er drap Oviliande/ enn hiñ heillt fyrer/ Eñ ef madr Drepur fienad mans eda Meider vilia hendi og seiger ei Eiganda/ bæti Fullriette epter Dome ef halfrar Merkur Skade verdr/ eñ efundar bot epter dōi ef minne verdur/ halft Konge eñ halft þeim er fie a/ Og ad auk bæte Lestu a fienade sem VI Skynsamer meñ meta/ R. B. N. K. Ei skal Sarbot a fienadi ef heillt verdur/ Verka fall og Nytfall skal bæta sem meñ meta. Tveir Aurar liggia vid Auga a Nauti/ Suo vid Horn/ Suo vid hala/ Enn fiordungur

verds

verds vid Auga a Hrosse/ Ef madr ho-
ggr Tagl af hrosse so ad Roofa flyger
sekur XII. aurū halft Kongi en halft
þeim er hross a ꝛ giallde hross verdau-
rum/ hafi sa Stofu er styfde/ og heite
madur ad heimskare/ en hiñ heillt hross
fyrer jafngott er atte edur annad fie ef
ei er Hross til. Ef Madur hoggr Tagl
af Hrosse fyre nedā rou/ bœte Mork/
halfa Konge enn halfa þeim er Hross
a/ utann þa hefta sem adur vottar/ fari
sem fyrr seiger. Nu skier Madr Hala
af III. Nautū edr fœrrū/ bœte halfre
Mork halft Konge enn halft þeim er
Naut a/ En ef Madur skier af fleirū
Nautum en fremr/ sekist Mork vid Ko
ng/ annare vid hañ er Naut a/ Nu er
ein sock a ollum Ofundar riettı þeim er
Fienadur er Bardur edur Drepid/ þa
skal Sigandi stefna honum þing þri-
nætt j þui Hierade sem sa er er fienad
hefur drepid edr særk/ þar skal hañ sækia

T   og

og saka satt giora med II. Manna vi-
tni ad þeim syndist Manna handa verk
vera a Fienade þeim / nema hinn vilie
vid ganga/ella skulu Þijngmenn dæma
hinū Lyrittar eid/þañ skal hñ vñid ha-
fa jñan Manudar fresta daga/ Og ef
fe Eigur bellur/gialldi Fienad verd
aurum/og þad meira sem fyr seiger.

Cap XI.

Ef Naut banar Nauti.

NV ber allt saman Hiord og Hirder/þa skal Hirder vita huad af Hiord verdr/ꝫ bera þar um Bokar vitne ef hñ er vottbær um þat mal/Ef Vri stang er Kua þad er halfgilldi/ Enn ef Vri stangar Ku þad er algillde/ og aullum þeim Natū sem ynger eru eñ þrieuetur utan Graðungr þa er algillde a þeim/

Þa

Og so a öllum Kollottum Nautū / Nu ep Naut er stangad / þa skal sa er a meñ til leida ad sia / Og ep þeim synist ad Naut haþe Stangad / þa skal hyggia at Näutū og Hornū Nauta þeirra er mz haþa geingit / z ep eitthuert Naut heþr Hen a Hornū Blod edr Gor edr Har / þa er þad lijkast til og bæte sa þann pie nad aptur þeim er a er þad Naut atte / epter Logun sem adur seiger. Ep Hundur bitur þienad manz edur ellter a Forad / þyrer Biarg edur a Sio / bæte sa er Hund a halþt þyrsta sinne enn alle Jaþnan sijdan ep vitne eru til / Eñ ep ei eru Loglig vitne til / hallde þyrer eino eide þyrer sierhuoria grein þessa ad siñe vitund.

Cap. XLI

Vm eydi Jarder

OJngi madur ſk Bolſtad ſitt Leydi leggia ef hn̄ þar bygt/ en̄ ef hn̄ þar ei til leigu by=gt/ þa ſk hann bioda þeim mā vottū þa Jørd ad leiga er næſter bug/ epter þui ſem VI. Skynſamer m̄ meta: Enn ef þeir vilia ei Leiga/ þa ſektaſt þeir þar ſo a beit ſem a bygdu Bøle/ og ſo ſku þeir vid varda. Sa ma z logþeſta þa Jørd er a ef hann vill/ En̄ ef hn̄ vill ei byggia Landid edur bioda Grønnum ſinum/ þa ſekiſt hañ halfre Mørk vid Kong/ en̄ Land oheilagt vid beit Gra=ña hn̄s ef þie þeirra geingur miſgøngū þangad/ en̄ ei ſkulu þeir reka lata þan=gat Fie ſitt.

Cap. XLII.

Vm Sætur og Selpærer

Nuer

HVeruetna þar ſm̃ Sætr ero til bæia maña/ þa ſku meñ fara m3 bufie ſitt yfer añars Lãd til ſætra ꝛ hafa fornar Gotur ef til eru/ Og hafi j Tegi laus hroſſ ef yfer eing er ad fara/ Enn ef Kiellor eru a leid h̃s/ þa ma h̃ giøra þar Bruar yfer og viña þañ auerka a Jordu hins / Meñ ſkulu fara vr hus haga med fie ſitt, þa tueir manuder eru af Sumre/ vtan þeim þijſke aullũ anno ad þenkara er burt farſlu eigu/ Enn ef einnhuer ſitur leingur nidre/ þa ſk ſa er ad telr fyrer bioda honum þar ſetu/ Nu ſitr hinn heima ei ad ſijdr/ þa ſk̃ l. ñ ſtefna honum Nierads Þing fyrer Ran ꝛ fra ſetu / þa eiga Þingmenn ad dæma Kongi halfa Mørk fyrer Gras ran/ Enn Grønnum h̃s halfa Mørk fyrer Gras verd þeim er Gras miſſa. Nu ſkal h̃ æſla ſo marga Bandur lidz ſem h̃ þarf at færa fie h̃s vr haga ſijnũ/

Sekt er sa huer II. aurum vid Kong er ei þer ep hñ er til krafdr/Slijkt hid sa ma liggt vid eþ Madrþer heim j Nuo haga þyre tui Manad.

Cap. XLIII

Um Almennings Vegu

U skal til sætra a þioll vpp vera Merke sem ad pornu pari hepur verid/Og þæra sætr ei vr slad vtan hñ þæri enguun mañi til Skada/Og suo skulu þeir hid sama Sætrum hallda/Einge madur skal setia Sætr sitt vid annars land edr haga þar sem ei hepr ad pornu vered/þar skal mæta Norn Norni og Nopur Nope.

Cap XLIIII

Um Piodgotur

Hiodgata og Sætur Gata ꝛ aller rekstrar skulu vera sem at fornu hafe hafa leigit/ vtan þæra magotu ep vill sem byr seiger/ Nu sk Þiodgata vera V. alner breid/ enn ef hann spiller vijdar Akur edur Eng/ þa sk hann bæta sem VI skynsam er menn meta Skada þann og Landnem mi/ Nu ræner madur annann mann þiod gotu þa skal hann giallda Kongi halfa Mørk og so fyrer handran/ enn þeim Fullriette epter Dome er rændur var/ R: B. E. K. Skyllt er bændum ad gio ra Vegu fara vm huer Hierud ꝛ endi laung þar sem mestur er almanna Vegr/ epter rade Løgmans og Syslumans/ Sekur er huer Eyre er ei vill giora ꝛ leggiast þad til Vega bota. Nu brytur madur bru af þiodgotu edr Sæte gotu giore aptur adra bru jafngoda sem adur var og bæte þrim Mørk er bru atte/ Ef madur ræner annann mann Sæte gotu edr

tekstri þeim sem ad fornu fare hefr vert/bæte Konge halfri Mørk fyre Vega ran/og hafe hinn þo gøtu sem adr.

Cap XLV

Um Bruar giørd z Feriur

EF a skilr Land maña/þa skal sa er Bru vill giora bioda þm̃ er til motz eigu Land vid hañ audru megin ad giøra bru ef hñ vill/eñ ef hñ vill ei/þa ma hñ gra-fa badum meigiñ Torf til ad frialsu. Nu verdur hinum mein at grøfu̾ þeim er þar gioraſt af bruar giørd þeirri/ þa skal sa er bru giørdi þar sim̃ ei hefr fyrr verit bæta Skada þñ allañ sim̃ þar ver-dur af grefum þeim Landnams laust/ þeim er til motz a. Nu vill sa bru giø-ra er huorugu meigin a Land/þa biodi hñ þeim fyrst ad giøra bru er þar eigu

Land tueim meigiñ vid/ Og ef þeir taka ei til jñañ næstu XII. Mánuda/ þa ma hñ ad ósekiu brugiora/ ꝛ taka Torf og Griot badu meiginn/ og bæti Land nams laust þeim er Jord a ef mein ver dur af grefþū þeim. Hñ skal giora Ekil ord a Bruñe þad sm̃ hñ vill/ ꝛ lysa þui a Hierads þinge/ og sekist sa epter Logunn er af bregdur. Huerge ma kaña ödrum þeirra maña er Land eiga vid Aña ad hafa Skip a/ Riett er og þeim mañe er huerugum meigiñ a Land vid ad hafa Skip a Añe/ ef hñ vill ad þar sie jafnan Skip medan Ain er þijd og nie ta ei leigu/ Suo er þar vm Götur sem fyrr seiger. Ef madr vardueiter brú edr Skip þad er fie er til Lagit/ þa sekist hañ ef hñ efner ei þñ maldaga sem þar var a giort/ Nu fyrnist Skip þat sm̃ Fie var til lagid so ad ei er þarf/ þat til añ ad jñañ III. Natta sa er Feriu Vard veiter/ ella sa er Skipinu skal hallda. Eñ

 ef

ef Feria brotnar fyrer Vøttnum edur Vedrum/fae til adra sem fyrst ma hn̄. eingi skal sa abyrgiast almennings far er flutt er/ Nu metr Farhirder far- Leigu s.n̄ Leigulaust sk̄ flytia/þa er syniat fars/Nu neyder hn̄ Vegferla til meire Leigu enn skilt er/þa er syniad fars/Su er hin þridia Søk/ef hn̄ syniar manne fars er fulla Leigu bydur/ Su er hin fiorda Søk/ef þess fars misser Dægri leingr þar sem skyllt er ad flytia/Og ef Farhirder verdur ad þessu funnr gg sakur/þad heitir vega fall/& er hn̄ Sekur halfri Mørk vid Kong/og bæte þeim fyrer farar tolma er fars misser/& skada þn̄ allann er hn̄ færaf & II. aura i þocka bot. Ef madr lætr flytia Naut a Skipi kome kaupi sem hn̄ gietr. Ef ef hn̄ geingur a Skip Farhirdis Olofat/ eda tekr fyrer hendr honum/þat er forn&m/sekr Mørk sa er þat giorer/halfri vid Kong enn halfre vid Farhirdi/Nu

er þar

er Farhirder ei skylldr leingur ad flytia a Samar enn til þess ad Solu er sett/ og ei fyrr enn Sol kiemur upp/ huat Sol skal um Sumar flutninge rada/ enn Dagur um Vetur. ef Farhirder flytur sekann Þiof yfer a Oduldr / þa hefur hann fyrer giort Nud sinne og heiter þiofs nautur/ ef Bruar halld er skilt a hendi manne/ og skilt ei giorr/ þa skal hann ad giöra so ad bru sie Orugg og hun halldist fyrer fyrnsku saker/ og giora skal hann adra sem fyrst ma hann ef Ain bryter Bru af.

Cap XLVI

Um Afriett og Rekstur.

ALler þeir Menn sem af riett eigu skulu reka fie sitt j midia afriett/ N. B. E. K. Um giölld fiar rekstra a Vorum til af Riettar/ og Fiallgaungur a Haustum huern

huern tima vera ſkal/ þa giore epter þui ſem Hreppſtiornar menn giora rad fyrer Og hueriu bygdar læge hafer/ þuiad þad hafer ei øllum bygdar løgum eirn veg til. Nu er ei ſo giort/ þa er huer ſekr VI aurū er þn̄ afrietta/ halft Konge en̄ halft þeim er næſter bua/ A. B. N. R. Lofad er ad giellofte ſie i heima Laundum ef Hreppſtiorar edur Grannar lofa og gefa/ ongua ſok a/ Eige ſkulu men̄ malnytu ſijna i afriett reka nema þeir eigi i tolu/ Ei eiga Men̄ ad lofa Afriett nema i tal ſie þa ma huer fyrer ſijna Jtolu/ En̄ ef ſumer lofa en̄ ſumer ei/ þa taki þeir er ei lofa ſlijkt Gras verd ſem Men̄ meta og fullt Landnam mz/ Enn ef ein̄ hefur Oleyft hafe ſa Gras verd i ſin̄ hlut og fullt Landnam mz/ Eigi ſkal Sætur giora i afriett/ En̄ ef giorer þa eru þau Oheilog vid brote fyre þeim er þn̄ afrett eigu/ og bæte þo fyrer Skada ſa er Sæti giord-

di/ og

bi/og Landnam med þeim er þā afriett eiga. Ef madr reki eda reka læti þic sitt j Afrett vtan Ordlofs/fra þui er VI. Vikr eru af Sumre/og til Sunnudags þess er Laugar daginn adur eru .IIII. Vikur til Vetrar/ þa bæte fullt gras verd huerium er þā afriett eiga z Land nam m:d/Sa madur ma beita afriett a Vetr er hlut a j henne/ef hann þarf ei ad reka þic sitt yfer annars Land til. Þat heiter azriettur er II. Menn edur fleiri eiga saman huersu mikid sem huer a j Ef madur slær j afriett vtan Ordlofs þeirra er eiga/þa eigu þeir heyid er af riettina eiga/ og Landnam med huers þeirra.

Cap. XL. VII

Vm einkiennu og Mark

Menn.

MEnn ſkulu einkienna Fie ſitt allt vtan Hroſſ/ z hafa einkient er VIII. Vikur eru af Sumre allt þad er hañ ma a henda/ Eitt Mark ſkal huer madr hafa a ollu Fie ſinu/ Enn ef hñ giorer ei e ſuo/ þa er hann ſekur halfre Merk vid Kong. Ei er madur ſekur þo ad ei verde riett hans Mark a þui Fie ſem hann hefur af ødrum til/ Enn færa ſkal hñ ſem hann ma næſt ſinu Marki/ Erfda Mark ſkal huer madur hafa ef hañ a/ Skipta ſkal Marke ſem ødrū Arfi ef fleire ſtanda til eñ eirn. Nu vill madur giora ſier Mark/ þa ſkal hñ lyſa þui a Nieriads Þinge adur hñ markar fie ſitt huert mark er hñ vill hafa/ eige ſkal hñ þad Mark hafa ſem añar hefr adr j þui hierade/ edur ſo nær at fiergangr þeirra kome ſamañ/ Af ſkal hñ lata marke þo at hñ hafe a þinge lyſt/ Ef nockr verdr ſijdar eigādi þeſſ Marks R.L.E. K.

Um

Vm Kalfz og Lomb/ Kid eg Grijſu/
þa ſekyſt madur ei þo ad Omarkad ſie
médan j ſialfs hans Landi geingr/ Nu
er Fie omarkad þa er VIII vikr eru af
Sumre/ þa ma hver bonde er vill ꝛ þeſſ
kyns fie a/ leida til Skilrijka Menn od
ſia þad fie ſem Omarkad hefr geingit j
Lād hñs/ huad fie ſiñ þad var/ ꝛ ſkylle
var ad Marka og leggia a ſitt Mark ꝛ
eignaſt/ nema hinn hafe Vitni ad þad
er hãs fie/ og hafe mátti hat Fie fyrer
Naudſyna ſaker ei Marka. Og ef hañ
fær þeſſe Vitne þa a hñ ſialfr Fie ſitt
og er þa huortueggie ſykn ſaka/ Eñ ef
hinn vill/ þa ei lauſt lata ſæke ſem vita
fie/ Ef madur færer Bunad ſiñ Hrep
þa a medal/ þa ſkal hñ ſeigia til einkunn-
ar ſinnar i þeim Hrepp ſem hñ hefr bu
ſitt i fært/ og lata ſkra mz Einkuñum
þeirra maña er þar bua adur fyrr/ Ef
meñ verda ei fyrre varer vid ad Mark
ber ſamann med þeim eñ fie er a Fiall

Rekid

Rekid/þar sem þeir eiga samgeingt/þa skulu þeir taka fie þad allt er þeir lietu reka i afriett/og Reikna & Suerie huer ad sinu fie Eineidi/ad suo margt var sem þa hefr hn̄ talt og þess kyns fie & sin Samallt. Nu skal huer þeirra syna a Haustid Grǫnnum sinū VI þad Fe er þeir heimta/og þeir skipte sem þeim þicker jafnligast epter þuiat fiolda huer su margt huer þeirra skal missa/ef þeir heimta ei allt/ nema annar huer hafe til II Lǫgliga kiennendur ad þad er hn̄s fe og ei Gaf hann nie Sallt nie Sǫlū selldi/& þat er hn̄s eign ef hn̄ skal orantr vera/Og ef þeir suerin þetta þa sk hann taka þad fie af uame/ en þui þarra a hn̄ epter ad heimta/Nu þicker so ǫdrū hiǫrdū sem ei sie allt til skiptis latid/þa sverie hann fyrer Lyritar eid/ella greidi honum slijkt sem hn̄ suer ei fyrer. Riett er manne ad lia ǫdrum Mark ef hn̄ er Sandlaus og hafe sialfur þegar hann a

Fie til ad leggia/ella a hñ ei helldur enn
adrer/ þo ad þat hafi adr hõs erfda mar
k verid. Enn ef Dilk ær eru/ þa er mo
kum ei Skyllt ad marka Dilka vnder
þeim/ medan moder ber þar Vitni vm/
Og so Kyr vm Kalf/ Gylltr vm Grijs

Cap. XLVIII.

Ef Menn eiga sammerkt

EF II m̄ eiga Mark saman/ þa skal sa afbregda er ei a erfda mark/ nema sa sie þangad komin j Hierad er erfda mark a/ þa skal hañ afbregda enn hinn hallde marki er fyrer situr/ þo ad honum sie ei Erfda mark/ Nu a annar kaupa Mark/ enn annar giafa mark edr giordar mark/ þa skal sa af bregda er giordar mark a. Nu eiga bader Erfda mark edr huergi/ þa skal sa afbregda er þarri sande a/ e

skulu þeir skipta a Nætta haust er þeir
vita ad Mörk ber samann med þeim.
Skal sa er mark a ad hafa beida hinn mz
vitnū ad bregda af marke/ z ef hn̄ vill
ei af bregda/ þa sk̄ sa er mark a at hafa
eignast so margt fie s:n̄ hn̄ a von huort
haust sidan er fe kiemr af fialle/ enn hinn
er þo sekr halfre Mark vid Kong/ Og
hafe þa eina Saude er hinn geingr af
Tolu sinne er Mark a ad hafa. Ef sau-
der eru golldner mañe þa sk̄ hn̄ af marki
bregda sama Dag z færa smiuæst sijnu
Marke /og þott þa verdi akars Mans
Mark a/ þa a hañ enn ei sa er Mark a
Suo og ef Naut verda golldin maki/
þa skal af bregda Marki jnnann halfs
Manadar sem giefid er edr golldid vtan
Kross/ enn ef ei er so giert þa eignast sa
þad fie sem mark a/ ef ei er afbrugdid
jññan halfs Manadar sidan hn̄ bañade
Logliga mz Vitnum. Eyrna mörk sklu
vera a aullu gangandi Fie enn eingi an-
ur /

ur/ Gilt mork þo ad Eyrna skipte sie a fie. Nu verdur Lamb mis markad j Steck/ þa sk sa er markade giallda an̄at Lamb þyrer/ jafngott Omarkad/ edur verd Lams/ nema hinn vilie helldr eiga Lamb sitt/ og vara sinn næst ma hann sinu marke/ Ef madur Markar Fie annars mana vtan orlofs þess er a giallde þyrar Spioll sem menn meta/ og ofundar bot med epter Dome þeim er fie a. N. B. E. K. Ef madr legge sitt mark a an̄ars mans fie med leynd/ og viller so heim-ullder a/ þa er hann Þiofr af ef fie er so mikid ad Þiofs sok nemur. Nu verdur madur Vitnis fastr at þui at hann markar fie mans an̄ars mans marki til þess ad ræzia þa samann/ giallde fullriette hvorum tueggia epter VI. man̄a Doms enn Konge IIII. Merkur.

Cap XLIX

Vm Fiall-aungur og fiarheimtur

HEer madur er Sauda skal ganga a Fiall eitt sin / z vm Landeign sijna huert sinn er Logriett skal vera a hausti / en skipta so edrum gongum sem Hreppstiorar giøra rad fyrer / Sekz er sa madr halfri Mork vid Kong er ei geingr vm Landeign sijna / og abyrgist Saudi vid þa er eigu alla þa sem j hans leit voru sieneer þa er hann atte gonguna. Þar skulu Riett ter vera sem ad fornu hafa verid / z so langt og vijda til reka. Nu villast Dilk ar j Riett / og veerda þeir er til falla ei a sattir / þa skulu þeir syna V I Grønnum sijnum þeim er næster bua riett / z skal þar sijna þa Saude er þess vare Von ad þa Dilka mundi leida / og skulu þeir mett skipta Dilkum med þeim er til falla øllum þeim er ær kannast ei vid / Nu verdur nockrum Dilkum Oskipt ad sijdusta riett / þa skal bonde sa er Riett ina vardueiter syna Grønnum sijnum

Dilka þa adur hn̄ leggur sitt Mark a/
og eignast hn̄ þa. En̄ ef þadan af gan
ga Dilkar Omerkter /þa ma suo giora
huer madur i sinu Landi huarsem þeir
kunna fram ad koma/ sa er Saudi a/
Sama mal er vm ellere Saude omar
kada/edur an̄ad fie þad sem eingi telst
til/vtan mads mætte ei marka. Nu finnr
madur fie omarkad i Almen̄inge epter
siöuistu Rett þad sem Moder Mörkud
ber ei Vitni vm/þa eignast sa þat Fie
er finnur. Ef Hrutr edur Hafr kiemr i
fie mans fyrer Veturnætur/og þiker
honum mein ad/þa ma han̄ innsetia t
ala sem sitt fie/og seigia Gron̄u sinni
huert Mark a er/ Rett er hm̄ ad lata
sauma fyrer. Nu verda Hrutar edr Haf
rar Otynder ad Vetrnottum/þa skal sa
er Rettina vardueiter syna þa Saude
Grön̄um sinum/Og ef þeir vita eige
huer þa saude a/giöre huert er hn̄ vill/
skere eda legge sitt Mark a t eignist at

allra Heilagra Messu. Vetur gamlann Hrut edr Hafr fyrer. Lambgymbre edr Atian alner/enn tuæuetran fyrer halfan fimta eyre/Hrut Lamb edr Hafur Kid fyrer eyre/og skal hann lata skramork Saudaþeirra/ Lysa a Kirkiu sinn a huerium Tueim Manudum til Sumars/Og eitt sinn a Hieradz Þinge hid næsta Sumar annad og hid Þridia/og ef þa verdr nockur eigande ad/þa lyke hann þeim þetta Verd/ella eignast hann a þridia Hausti er hann hefur ad Logum lyst. Nu kiemur sa Hrutur edur Hafur til fiar mans er hann veit huer a/ seite hann og fæde og giore ord eiganda/Enn eigande late fara epter sem fyrst ma hann/ og þo ad hinum hafe mein þar til af ordit/þa skal eigandi þat er abyrgiast/vtan hann hafe heimt adr/þa bæte sa er atta fyrer Skada þeim er þeir þad atte er Hrutr edr Hafr kom til.

Cap. L.

Um

Um þad Fie sem ei sinst eigande at.

Ef ad stiöŭstu Riett verdr þie þad epter er eigi verdr eigãdi at/þa sk bondi sa er Riettina vardveitet ꝛ V. adrer þeir er næst bua Riettiñe/og þãgad eiga Sŭäd um til at safna/skipta þeim Saudũ ꝛ Aña/z sem stt þie/ꝛ segia til ad sokninar Kirkiu sinne/edr Samkundu huersu marger Sauder þar eru at hõs/ꝛ med huorsu markı þeir eru/Og sa skal huer Bondi giora er a Jordu byr. Ef Sau der koma i þie mãns epter Veturnætt/ þa skal hañ haþa sagt til innañ næsta halþs Manadar. Nu kiemur sa til er Saude a edr hũs Logligr vmbodz madr adur I I. Manuder eru aþ Vetri/þa sk hñ Saude i burt haþa þyre ongua tulg su/og syna þeim adr er a Jordu byr/ Eñ eþ hñ teki suo i burt ad hann syner eigi adr þar/gialde halþa Mork. halþt

Kongi eñ halft þeim er a Jordu byr.
Eñ ef madr kemr sijdar epter fienu eñ
II. Manuder eru af Vetre þa skal hiñ
hafa slijka fulgu siñ þar væri til Su-
mars/ z lati ei laust fie fyrr eñ hñ hefr
fulgu i hende edr Vorslu fyrer ef hñ
vill/ N. B. E. R. Nu kiemr eingi ep-
ter fie þui fyrer midian Vetr er bonde
veit ei huor a og hefr þar verid halfan
Manud sidan sagt var til/ þa er honū
riett a fyrstu viku Þorra ad lata virda
fie þad VI Skynsama meñ/ þeir skulu
suo virda Fied sem þa er vert er þeir
virda/ Ei skal þess kyns fie virda fyrr
nie sijdar. Standa skal fie med Marki
hinu sama/ Hañ skal seigia til Fiar og
Marks III Sumr hin næstu a þingi/
Hñ eignast a þridia Hauste ef adr kemr
eige eigande epter/ nema hñ Lyse ei adr
ad Logum/ þa Tuigillde hm̄ er fie a/
enn Kongi halfa Mork. Nu kiemr Eig
ande edur hans vmbodz madur epter, þui

Fie

Fie/adur III. Sumur er vti/og ei er vitt/þa hafi hann i burt Fie sitt/ enn hinn skal hafa fyrer fulgu miolk og Kalfa vndann Kun/Lomb og vll af Saudum/ Kid og Nyt vndann Geitum/og bæte onguo fyrer þo ad þad sie meira verk E annist sem sitt fie enn abyrgist at ongi.

Cap LI

Ef Monnum semur ei um Afriett

EF II. menn edr fleiri eigu Af riett saman/Sumar Haga edr vetur Haga þann er fie geinge sialf ala j/E sa er mis hallorum þikist af stefne heim ollum til Afriettar edr haga er til motz eigu so miklu fyrer ad vm lid meige Sysla/ Tolfbændur þeir er næster bua skulu telia fie j Af riett edur Haga suo þeir ætle ei muni Feitara þo ad færra sie. Þeir sku þetta

 giora

giora þo ad ei kome aller þeir er sleþnt var/þeir skulu suo i haga telia ad þeim þijke til fulls skipad/ Sijna Jkolu ma huer madr fylla huert sem han vill fie sijnu edur annars mans/ En sa þeirra er sijdar lætr fleira fie i haga Reka en i Tolu sijna Tuigillde þin fyrer Gras verd er i moke eiga/ Men skulu Kugill dum telia fie i afrieet edur i haga sem i Byland/ Eigi skal Suin þangad reka/ N. B. E. K. Landnam z Skada bæt ur sk sa bæta er þau Suin a er Skada giora sem fyrer añann fienad.

Cap LII

Vm Almeñinga

Vo skulu Almeñingar vera sin at fornu hafa verit bædi hid efra og hid ytra/ Enn ef menn skilur a z kallar annar

slet

sier Almenning edr Aþriett/þa þesti sa
Løg þyrer er sier kallar og steþne Þing
þar er menn eiga þui male ad skipta/og
skere vpp Þingbod þyrer þunit/Enn eþ
hñ giører ei so/þa er onyt Logþesta hañs
ad þui stañe/eñ a Þingi skulu þeir neþ-
na XII. Bændr hina Skynsømustu/
VI. huer þeirra j Þiga þeirre/og haþa
þa II. aþ þeim XII. ad bera meige og
Suería huert su aþriett er hañs Eign
edr Almeñingr/Enn aþ þui Þijngi leg
ge sa Fimtar Steþnu er sier kallar þa
Jørd/ og niote þar Vitnis þess er a
Þinge var neþnt. Eþ Fimt ber a Hel-
gan dag/þa sie Fimtar steþna hiñ næ-
sta Rumhelgan dag epter/og þære þat
þa Vitne þrañ ad jaþnþullu sem a Fim
tar steþnu/ Enn so skal hañ Eid sueria
Ad þui skytur hñ til Gudz ad þad heþr
hann sier Ellore Skynsama meñ heyrt
seigia/ad þar skule Mark millū Eignar
Bonda og Almeñings edr aþriettar/og

ei Vit

ei veit eg annad sannara fyrer Gude j þessu male/ Enn sijdan ske sett fimtar Stefna og dæmist þat huerium þa sem hafa skal.

Cap. LIII

Ef Fie geingur vr Afrett

Ef Fie geingr vr afriett i Land þess mans er næstr byr afriett/ þa ma hann reka fie þat aptr i afriett midia/ Riett er honum ad hafa þad fie j sijnu Lande/ so ꝛc ad lata reka heim til þess er a/ Enn ef hann rekr fie j annars mans Land/ bæti þeim fyrer skada sem men meta og Landnam mz/ Sama mal a sa er þa er fie j Land rekid/ og suo huer þeirra manna er þad fie kemur i Land/ Riett er monnum ad lata ganga fie þad huert er vill/ Ef madur tekur fie mans vr afriett/ Og

hundan seig hañ rekur so at hñ þikist ei fyrer godu giora/ Abyrgist sa at ølln/ e ꝥpundar bot med epter domi þm̃ er þie n/ella Suerie fyrer Lyrittar Eid at hñ þottist ei fyrer illu giora/ þa falle nidr ꝥpundar Bot/ En hñ bæti þo fyrer ska-ada/ utan hiñ hefe honum umbodid þa er Seckta laust.

Cap. LIIII

Um Gardlags stefnur

RJett er þeim mañe er næstur byr afriett ad giora stefnu a ein Manadar Samkomu vid sig til Gardlags þeim moñu er þañ afriett eigu/ En þad er afriet t er tueir meñ edr fleire eigu samañ/ þeir skuln giora Gard þañ at Jardar magni suo sem huer þeirra a j Afriett til/ suo ad þeir giore halfann enn sa halfann er

Gard

Gardlags beidde/ ⁊ hallde so hver fra/
Enn sa er ei vill gerda/ Tutgillde þeim
fyrer skada þann allan er giører þeirra
Fie/ og so allra þeirra manna Fie er þeir
hafa lofad þann Afriett/ Su er hin
fyrst i Lagastefna til þessa Gardlags/
þegar torfþu þydt er og þar til menn vi-
na Vøllu sina/ Su er önnur þa lokid er
vor verke og til þess heyslatta tekur til/
Su hinu þridia þa Hey er hirtt og til
þess er Iørd frys/ þetta eru Lagastefnur
til þenna Gard ad giøra/ ⁊ so Bolstada
j mille/ þat heiter Anna imille. Allt þat
er þar j mille spillist ad þessum Tordum
þa skal i þessum stefnum Bæta/ Ecke
skal vinna a medan Gardaunn er annad
enn reka Smala heim og heimann/ og
færa heim Elldebranda/ enn ei er madur
skylldur ad giøra þenna gard þo hann sie
til krafdur þar sem ei hefur adr vered/
nema hann hafe giørt sinn hlut a III. sum-
rum/ so ad hann take ei fyrer þad fleire

Balkur
vinnu menn.

Cap. LV

Ef Madur leider Verþie til Grad þiar

EF Madur leider Kui Olepad opna til Gradungs / edr hrosß alægt til Nesis / Ey ræda til Galltar / a blæsma til Hruss / Geit til Naþurs / þa eignast sa þad er vnder elst er þad gradþie atte ei til var leitt / R. B. E. K. Ef Gradungr eller þang vr Kum so ad skade virdist eþ sa er heima er giætt mz Bue / Bæte fiordunge bota eþ sañprofad er / eñ onguu eþ hañ lier / Eun eþ eigandi edr sa er lied var vill ei varduetta gradung / edr reka hañ j apriett / bæte skada sem meñ meta hañ sem hñ gioter.

Cap LVI.

Nuek

Um Vatzføll og Veidestødur Bæia j milli

Hver madur a Vøtn og Veidistødu fyrer sinne Jørdu og a so sem ad førnu hefur verid/ nema med Løgũ sie fra komid Vøtn øll skulu so Renna sẽ førnu hefr Rennid/ Veita a þeim enigi madr a Bæ edr af Bæ añars/ nema þau brióti sialf/ Enn ef þat er veitt þa sk veita aptr Vatn og gialda Eiganda Jardar spell og Landnam med/ Eñ ef aedr Beckur reñur j mille Bæa maña og eru fiskar j/ þa eigu halfa huerer ef þeir eiga suo Jørd tueim megiñ til/ Eñ ef A edur beckur Rennur riett og brytr a huerkis Land/ þa giøre suo huer veide Viel af sinne Jordu sem ad førnu hefr verid/ Enn ef a brytur af añars þeirra jørtu þa skal sa er Jørd atte þa er hun braut a eiga/ eñ hiñ Granda edr Gjøri þangat sem

sem hun var mid/medan Ain þiell rictt ad þornu. Enn ef hun brytur meira þa a sa er Jord atte bæði a vg Granda þan gaf til sem hun var mid medan hun rañ riett. Eingi skal þyrer ødrum Veide spilla edur banna þa sem hañ hefr adr at þornu haftt/Quueruettna þar sem menn eiga Fiske a saman/þa skal huer þeirra veida sem vill a medan Añi er Oskipt/ꝛ draga Vꝛder ad huoru Lande sem hañ vill/Eñ ei skal hañ ødrum veita nie vera. Eñ ef nockur þikist misþalldinn af vera az Añi þa beide sa skiptis a/ꝛ skipte VI. grakar þeirra Añi. Þeir skulu skipta Vikum edur smærrum/þeir skulu rada er leingstum vilia skipta ef þa greiner a/So ma og skipta fleirum Veidestødū/þad skipti skal halldast med þeim þad Sumar/ og ma þa huer er vill Veita siñ hluta/Huor madr ma giøra Veide veil i sinne a/og giera þo so at Fiskar meige þara vpp ad A þuorre.

Ganga skal Budz giøf til Fiallz sem til
Fioru ef geingit vill hafa. Enn ef ein-
huer Gierder fyrer/ þa skulu þeir er A-
na eiga fyre ofann giora honum fimtar
fresta til af Þingi vr ad briota/ Enn ef
hann kiedr nei vid/ þa sk sa er ad telr æsta
bændr Lids til vr ad briota. Bondi hu-
er er simar honum tilfarar er sekur eyri
vid Kong. Enn þeir er Gard giordu j af
Olozum gialldi Mørk huerium þeirra er
fyrer ofan byr og þeir meinudu Veidi
fyrer/ Einge sk i annars a fara olofad
nema hans vilie veida þeim er Ana a/ enn
gialldi honum þo Landnam m: suo sem
veidr er mikil til/ Suo er og ef madur
ellter Fugla edr Fiska vr annars Mans
veidestødu huar sem hann veider þa. Ein-
gi skal sordum veidestød banna fyrer sijnu
Lande/ og einge annars veidestød spilla/
Enn ef menn spilla þeirre veidestød/ enn
briota vr Garda vtan Þuer gardar sie
þeir sem fyre bodner eru/ edr spilla veidi
go[illegible]

gögnum / sekr Nøþdige Mörk vid Kög / enn aſarе vid Eigande j oþundar bot / Eñ huer aſar er hiñ veiter lid til sekur halþre Mørk vid Kong / eñ aſari halþre halþre mork vid Eiganda j oþundar bot / og bæte Gard aptur og veidi gøgn oll og spilluirke sem VI. skynsamer menn meta.

Cap LVII.

metd Vm Fugla veide

WAle alla / Elþtr ꝛ Giæs ꝛ alla adra Fugla emerkta a huer madr a siñe Jordu / Leigulide sem Landz drottiñ / nema þra se skilt j kaupi þeirra / vtā þernur ædar og Ander skal eingi Madur veida nær aunars Lande eñ II Hundrud Fadma XII rad fle til Egguers aſars mäs / og ei skal madur þa Fugla Veida suo miog i siuu Lande / þo ad pirr fle Eggvier

neri þins / ad skynsömum mönnū VI. þe
im er næster bua þike þess von ad egg-
uer spillist af þui / Enn ef hñ Veider
annan veg enn nu er mællt / Tuigillde
þyrer Fugla þa er hañ Veiddi þeim er
Egguer a / eñ Konge halfa Mörk / Nu
tekur madur Merktañ Fugl i sinu Lan-
di / þa skal hañ giora ördeiganda innañ
halfs manadar / ef hñ er samhierads / z
varduecka so fuglin ad hñ spillist eige /
Eñ ef hañ fær ei so varduæitt hañ ha-
fi sialfur fuglin epter virdingu Granña
sinna VI. / z gialldi þeim verd er Fug
lin atte / og suo ef hañ veit eige huer a
þa late hñ virda og lysi at Kirkiu edr a
Þingi innann halfs Manadar og suo
huert mark a er / A fitinn skal fugla me
rkia / z syna mark þad VI. grañü sinü
ei er Lögmark ella. Ef madr nyti sier me
rkta fugla Ouirta / þa tuigilldi hñ er a
eñ þiofr verdur hañ ef hañ lysir ei. J
hueris Lande sem Elptur Verpa / þa eig
nast sa

naſt ſa er Mark a/eþ hñ Veiker i ſijnn Lande ad Rodur i þyrſtu/Og ſo er þad vm alla Fugla og Fiſka er þeir Roa j ſinu Landi ad þyrſt/þo ad hñ take vid añars Land edur a/og er þyrſt j hans Lande ad roid/edur i þm̃ hluta vatnz er hñ a. Nu drepur Madur vijs vitande Merktan Fugl/giallde þeim þugl verd aurum er atte/og ſynnudar bot med ep-ter Dome. Nu haþa þar orpid Elptur III. Sumr j ſama Lãdi ſamþleytt/þa eignaſt ſa þad er Land atti/j huers Lãdi er hñ krepper edr merker/og þo ad añ-ar Marki þa eignaſt hinn eþ Erañar hñs vilia þad med Eide ſaña ad þeim þiker þad lijkaſt ad þær Elptur haþe j hñs Lande Orpid/ Eñ hiñ haþe þyrer ſtarþ ſitt.

Cap. LVIII.

Vm veidar Fugla og Fiſka og Dyra

R Ongur ma lata veida Vale al la a huers mans Jordu er þa vill/ N.B. E. K. Eþ Madr tekr Falka a añars mans Jordu/ eige sa Pridiung verds er tok/ enn Jardeigande II hluti edr Leiguliðe er a Jordu byr. Eñ huer sa madur er fugla veider/ edr tekur Egg vndann a annars Jordu/ Bæte Fugla e Egg fullu verdi/ og Landnam med þeim/ er a Jordu byr/ vtan riett er ad veida a añars Jordu huerium er vill Ornu/ Hrafna/ Emyrla/ Lær og Spoa/ og alla sina Fugla þa er ei fliota a vatne nema Riupur/ Melracki er a huers mãs Jordu vheilagar/ Eþ madur fer yfer añars Mans Land/ þa er honum riett ad taka Fugla omerkta er a Gotu hañs eru edur Egg vndann/ eþ þad er ei j veidistod annars/ og so fiska eþ liggia a Leid hañs a Brotti eþ þad er ei j veidestod hins. Ei sk madr vijdara fara yfer Ladeign

annars til þess. Biorn er Oheilagur a huers mans Jordu/og a sa Biorn er fyrst kemur bana s. re a hñ. Rosmhual eigi mañ ad veida a huers mãs Jordu edr Netlögum er vill/og a Landsdrottinn halfann enn sa halfann er verdur. Einge Madur skal lesa Ber a annars mans Jordu nie Gros til heim ad bera vtañ sa lofe er a/Eñ ef hñ les tuguilds Ber og so Gros.

Cap LIX.

Nuad Almeñingar sku kallast.

NAd eru Almenningar er ad fornu hafa verid/Sætr ma huer madr giora er vill er þã Almenning eiga ef hañ vill þar sitia i Sumar setri ef þad er vr Bufiar gange. Eñ ef tueir ueñ ganga i eina slattu bader señ/hafe bader þad

er þeir sla/eñ ey þa skilꝛ a/huer þeirra
fyꝛre Orte a/hafi sa sitt mal er sammar
mz Emeide/nema hiñ leide Votta j mo
te. Fiske Votn oll j almeñinge eru ollū
jafn heimil/þar eigu meñ at taka Fiska
og Fugla. Eingr madꝛ skal beita j Al-
meñinge fra Kreſſmeſſu a Vor og til
Botolfs Voku/ Þar eigu meñ ad tel-
gia Vid ꝛ færa til Skips edꝛ Budar/
og er þa Viduriñ hellagꝛ. Nu koma
meñ þar a odru Skipe og fa eigi farm
a sitt Skip/ enn hiner hafa meira enn
farm sijnu Skipe/ huert sem það er
Vidur edꝛ Hualur/ Þa er riett ad þeir
take farm sijnu Skipi/enn bæte hinum
fyrer Starf sitt.R.B.S.K. Ecki a
Jerd j Vidi þeim er fluttur er vr almñ
inge/nema hñ ligge leingꝛ enn Leg vo
tta. Nu kiemꝛ Hualꝛ þa er Meñ eru j
almeñinge/þa skal bod vpp skiera sa er
næſti Byr/ og lata fara alla vega sem
dagꝛ endist/Sekꝛ er hañ VI. aurū vid

Kong

Kong eþ hā skier ei bod vpp/eñ Eyre huer er þelli nema Naudsyn bañe. J al meñinge ꝩ Qual skiera huer sem vill/ ⁊ burt þæra huert sem vill a Skipi edr Eykium/Eñ so skal þara vm þañ sem ei verdr burt flutktur sem adr skilur/Eñ eþ Skot þinst i Qual heim/þa skal sa varduelka Jarnhual er næstur byr. Nu brenn madr Sætr j almnninge/Weide bud edur Anduirke þad sem þar er/þa sekist sa er þad giorer III. Mørkū vid Kong/Enn tuigillde heim er hñ brendi þyrer þad sama apt; laþngott/⁊ Riett slun a oþan epter Laga dome.

Hier Hefur Reka Balk
Og seiger vm Reka Vida og Quala a añara hluta

Cap I

HVer Madur a Reka a lann fyrer Lande ſijnu / Vidar og Hvala Sela og Fiſka / Fugla og þara / nema med Løgum ſie fra komid. Ef Vid Rekur a fiøru mans / þa ſkal hañ Marka vidar marki ſijnu þui ſem adur hefur hñ ſynt VI. Grañum ſijnum / Eige er Løgmark ella. Riett er honum ad vada til og mærka þa Vidiñ ef hñ kemur ei vr flæd ar male / ef þad er vid þa Fiøru hñs er feſta ma reka a / Og a hañ þ. þo ad a annars fiøru kome ſa Vidr. Enn hinn er fiøru a ſkal giøra ord þim̃ er Vid a ef hañ veit huer a. Lyſa a madur ad Kirkiu Markinu ella er hñ ſekr III. aurũ vid Konung / Enn ef hinn giører ei epter ſinn ann XII. manada ſidañ hñ fríetter / þa

leyft hā vt mz fullu Landname sem sa er madr til er Land a þar er Vidr liggr a/ Ef Vid edur Hual Rekur i giegnum Merke Osa a Land vpp/a þa sa er Lād a fyrer ofan/Ef Vøtn edur Lon ganga fyrer ofann fiøru mans / og kastar þar Huale edr Vide yfer malar Kamp edur Eyrar Tanga/vpp i Vatnid þa a sa madur þad er Land a fyrer ofan ef a Land rekr/Helgar þar fiestur Hual einn mark vid sem annar stadar. Ef nyia Osa brytr vpp j giegnū fiøru mans og Rekur þar Hual edr Vid vpp a Jørd/ þa a sa þad sem fiøru a fyrer vtan/ Eā þo ad briote Nyia Osa vpp j giegnum fioru mans þa skal hinn forne Os rada. Ef Hual edr Trie verpur a Jørd vpp/ þa a sa Madur bæde er Reka a Eā ef þad er Jord groinn yfer Vide edr Beinū/þa a sa madr bæde er Jørd a/Eā þar sem Trie edr bein finst j Jørdu halfu ofar eā ne geingur Flod vm/

er/Og a ſa madr er Jord a ſyrer Oſan huert ſem er Bein edr Vidur. Eſ Trie edr bein edr Talkn eru j ſlœdar mali ſo ad Sande ſle Orpiñ / edur Grioti ſeſt / þa a ſa madur þad allt er Reka a. Nu eru Oſar ad Merkium þa a huer þeirra Reka til mids Oſſins / Eſ rekann ſeſter j midium Oſnum þa a halſan rekann huer þeirra / Nu rekr Hual edr Vid vpp epter midium Oſuum / og kaſtar a ſuard þaſt Land edur ſeſter j Vats bockū ſyre oſann Reka Mark / þa a ſa er Jord a edr Eyrar / eſ þar ſeſter a / nema ſeſti j midium Oſnum / þa ſk rekiñ ſkiſt iaſnt huer ra til huers Landſins ⁊ allt þad er þar ſeſter / Eſ Birke vid rekr vt vm Merke Oſa / og a ſa þad er Jord a ſyrer oſañ reka þañ er vid rekr a / Eſ Vid rekr ad Oſnum oſan / og ſeſter j Eyrum / edur Rekr a Land vpp / þa a ſa þā Vid er jord a nema eirn madr eigi Skog allañ þa a ſa.

Cap. II

Um Flutningar

Ver madr ma þie Nyta sier Vid þañ allañ er hañ þinnur pliotandi þyrer añars Landi vt þra reka marki / Taka ma madur þar Hual og Vid þyrer annars Lande ad þlytia er eingi er von at þesti / nema so sie nær þeirre þioru er reka ma a þesta / ad þadañ meige sia Fisk aþ bordi eþ ei bære Land þyrer / og so a allar þlut ningar ad taka. Eþ madr þlytur vid sik a añars mans þioru / þa sk sa Vidr þar ei leingur liggia eñ III. nætr eþ þad er reka þiara nema Naudsyn banne / ella bæte sa er vid þlutte þullu Landnami ꝛ Skada bot þeim er reka a. Riett er hm ad þæra a Land upp vr þioru ꝛ haþa þadañ þlutt jnnan X II. manada þrá þra. Aller mē eiga ad veida þyrer vt-

ann Retlog ad ofekiu/ En þad eru Rek
log gillt er Seluot stendr Grunn X X . nid
skuadiup ad Fioru/ z kome þa plar vpp
vr Sio. Ep madr kauper reka ap Lande
mans ad Logmali riettu/ og skilia þeir
þad ei giorr enn so / þa a Landeigande
ap þioru þeirre alnar Long Kieple oll z
þadan ap smærre/ enn reka madur a þer
Bid allann Otegldan þann er þar rekur
vpp/ og so Huale þa alla er þar hlaupa
Kaster a Land/ nema menn vallde/ Og
suo a hann þar Huale alla er þar Rekur
vpp/ Sa Madur er Land a a þar þara
allann z Fugla alla og Rostunga Sela
alla og suo ep madur drepur þar Sel/
þann a þar og Hnissur allar og Hafkerd
inga og Fiska alla/ nema þar reki pleire
senn a Land enn V. þa a reka madur/
Landeigande a þar plutningar allar/ og
Vagrek allt/ og Huale þa alla er pyrer
mönnum hlaupa a Land vpp/ og Veidar
allar j Retlögum z j Fiorunne/ Ep vidur
pleire

flytur j Netlogū þa a Reka madr þā/ Enn ef vtar er Vidr ꝛ ma þa sia Fisk a borde/ þa a sa madr er Jord a ꝛ allt þad er þar flytur/ Enn fioru madur a allt þad sem j Netlogum flytur/ huert sem Net er lagt af Lādi edr Skere. Ef Sker edr Eyiar liggia fyrer Landi manns/ þa a sa þad og Reka þan allann er þui fylger er meginn Land a næst/ nema med Logum se fra komid.

Cap III.

Huer festa sk̄ Hual ef rekur

EF Hual rekr a fioru mans/ þa sk̄ sa er a Landi byr þar næst festa Hual þā huer sem fioru a/ ꝛ hafe slikt fyre starf sitt sem fyr skilur Leigulida/ þott Landzdrottinn bue sialfr a Jordu. Nū skal festa Hual þeim festū ad ei se Ofestari eñ

Reip

Reip þau X. ad II. Maka Apli hall de hu(e)rf & sie þa borinn annar ender vm Sock edur Stein/ Riett er honum ad skiera festar af sialfum Hualnum / & ef so er festur þa abyrgist hann ei þo at vt take Naulenn ef sumur er festar stufar a Lande enn sumr j Hual/þa a sa Hual inn er adr atte þo ad a annare fiertu ko me/Nu skal j burt flytia Hualinn huert sem hann villa Skipe edr Eykinn/& neyta þar einkis nema Vatz og haga. Enn ef VI. Skynsamer menn sanna þad med eidi ed Hualr sie verr festr enn nu var talt/ þa a sa ecki j er festi þo ad vt take/ og abyrgist ad ollu ef annar a Hual. Nu a þegar Hualr er komin/ ad senda mann þin er fare fullum dagleidum ad segia þeim er Reka a. Enn Landbue skal skiera Hual til Fiordungs og þeir Menn er hann fær til/þat til er Reka madur kiemr edur hans Logligr Vmbods madur/ þa skulu þeir rada þeim er oskerinn er/ enn ef fleire

eß fleire menn eiga þar i Reka/þa skal þeim ord giøra er mest a i / enn hinna Hlut sk hñ Vardveita sem hñ eige sialfr og a abyrgist vid Hanaduentum sijnum. Nu skier madr Hual a fiøru/ og tekur Pioser vt/Talku edur Bein og Rekr a annars fiøru/ þa a sa þad er fiøru a/ eß þad er leingra fra fiøru marke hird enn II. Hundrud fadma X II.ræd/So er og vm Garnar og Seyme z allt þat er fiemætt slijtur vt aß Hual / Enn eß Vrgur eru j Piosum þeim er vt slijtur þa Helger þær þeim er Hual attl i fyrstu/Nu þo ad Hualr sie minne enn festingar hualur eige aß ad takast/þa er sa jaßnskylldur er a Jørdu byr ad festa hinn minna sem hinn meira/Allt þader fiemætt rekr a þa fiøru sk hñ vr flædar mali færa sem hañ eigi Land og Reka/ ella abirgist hñ ad o'lu vid reka mann/ Laus er sa mar vid Reka Vardveitslu er a Jørdu byr/eß reka madr hefr eortt

 Vinbod

Vmbod þeingit ad Logum / og ſk ſa þa
þyrer ſia og abyrgiaſt ſuo ſem hinn ſky-
lldi. Ef nockur madur kallar ſa til mei
ra hualz enn þyrer hefer hafft ſinn menn vita
ad nockud a i Reka þa ſkal honum þo til
handa ſkipta yþer þad er Reka madur
veit ad hann a / halfu minna hual enn hann
kallar til. Enn ſa þeirra ſem ad telur ſkal
ſetia Fimtar ſteþnu / og þara ſo ad þeir-
re ſteþnu ſem þyrr vottar. Nu proþaſt
ſo ad annarhuor heþur logid / gialldi ſa
tuennum giolldum þeim er a / og koſtnad
ſinn allann þann er hann heþur þyre haþt / og
Kongi halþa Mark j Raubaug. Nu kie-
mur Hualur edur Trie a Reka mark þa
eigi ſuo huer ſem reka a vnder

Cap IIII

Ef Skot finſt j Hual

Ef Hual rekr a Fioru mans og a fioru madr þn allan ef ei er Skot j/ Enn ef Skot finst j Hual þat er þingborit mark er a /þa a Skotmadr halfan ef þn keinur til ádur hans hlutur er allur Vidur og Veiginn ⁊ af fioru plutti. Enn so skal madur Skotz leita sem hann ætte Sokta von i Hual a annars fioru/ Ea madr a Bætt Spigs af Skotmans hlut er fyr slur finnr Skot. Ef fiorumadur reik huer Skot a/þa sk þn giora honu Ord ef han er so nær ad fara meige þn dag er þa er/ ef þn være ardeigis/ Enn so mikid skal han hafa af sijdara Deige sem var þa af hinum fyrra er þn var sendur/ Enn ef þn giorer ei Ord Skotmanni þegar Skot finst/ þa er þn sekr Mörk/ hafi Konga halfa en Skotmadr halfa/ og slijkan Hual sem hm være ad Logu ord gior. Landeigandi á ad skiera til fiord ungs Sot mans hlut þar til er Skot-

madr kemur til/og abyrgist hañ þa þatt Núal vid Skotmann/Sijdann sk Ekot madr rada hinum Oskorna/og Abyrgist sialfur þñ þa er hñ kemr til/⁊ ef hinn bylr ad hñ eige þad Skot þa skal Ekot madr lata bera II. maña Vitne mz suordū eide at þat er hañs Skot/⁊ ei gaf hñ nie gallt og eigi Solum sellde so ad þeir vissi. Enn ef hinn vill þa ei þann Nual lausañ lata sake sem vita þie/Eñ huer er leyner Skotto/þa er hñ Þiefsi utlægr/⁊ skiptist þie hñs epter þui sem

Mang. seiger i Þiofa malum/Nu skier Madr Nual undan þessum um Nott/og fara þeir til sem ei eiga j/þa sekist sa huer er þad giorer XIII. Morkū vid Kong/enn þeir hafe Nual sinn sem eigu.

Cap. V

Ef Skotmadur kemur ei til Nuals

HVeruetna þar sē Skotmadr
kiemur suo til Skotquals ad
hinn er oskorinn/ þa sk hñ ra
da hinū Oskorna jafnan enn
hinn hafi Fiordung af þeim er hñ skar/
ᴇ sidan sk jafnā fara ef Skot madr kiemr
fyrr til Hvals enn hins hlutr er allr virdr
ᴇ veiginn ᴇ af fiorru flutti/ Nu kiemr
einginn til at kalla til Skots þess er þar er
fundid/ þa a Landeigande ad varduerta
Skotid og hafa Skotmans hlut halfu
ann/ huersu sem hann kiemur kaupe vid
Skurdarmenn / Skotmans hlut skulu
virda VI. skynsamer menn til Vadmala.
Nu eru fleire Skot i Hual enn eitt/ þa
a sa hualinn er fyrstur kom bana Skote
a hñ og Þingborid Mark hafde/ Ecki
sakar ef i Spik kemr/ Ef madr Veider
hual þañ er adur er Banuann af Þing
bornu Skote/ þa a sa skotmans hlut er
Saut fyrre / enn hinn fyrer starf sitt
epter VI. manna dome/ þeir skulu skote

 hual

Hual virda er skynsamer Menn eru og næster bua þui er skot þinst. Sa madur a Vardueita skotmans hlut er Land a/ ef annar a Reka/ enn halft a huer Bein ⁊ Talkn. Landeigandi a heimting vid reka Mann ef hualur er sellidr adur enn skotþinst/ eñ skotmadr vid hñ. Ef Hual slistr vt þñ er menn hafa skorit/ og þinst skot i huar sem a Land rekur / þa a skot madur heimtu af øllum þeim er þa þioru akku er sa hualur kom/ og so ef menn þinna edur skiera hual a flote / þa skere til helmingar ef Logliga er virdur/ enn til Fiordungs ef eigi er virdur. Sa madr er skot hefur ad vardueita/ skal syna þad ⁊ seiga til marke a skotinu a Alþinge/ og suo til Nefns sins/ edur Vmbods madr hans/ ⁊ huer su mikid þie fylgier skote/ og luka þar a Þinginu þm̃ er taka a edur fa fullar Vøroslur. Ef fleire menn hafo þad þie ad vardueita / þa skulu þeir suo giora

þegar hn̄ hefur sagt til skots/ Enn ef nockr vill eigi Greida skotfie/sæki sem Vita fie/huort sem sæker skot Madur edur hn̄s Vmbodz madur/edr Landbue sa er hual sellde. Nu verdur hualur eigi Virdr þa skal skotmans hlutr til fiordungs skorin̄ hafa verit/enn ella til helmings/ef skyte kemr ei til adr hn̄s hlut ur er allur virdr og veiginn og af fieru fluttr. Hual skyte huer sk syna Grofnum sijnum V.I. mark a skoti þui er hn̄ vill hafa/ og sijdan j Logriettu/nema hn̄ hafe keypt Þingborit Mark / edur sie honū sied giefid edur gollduid/⁊ hafi hn̄ þar Vótta til/ þa er honū þad jafnt heimillt sem hitt. Nu kiemr Skotmadur ei til Huals adr hans hlutr er virdur ⁊ veiginn og af fioru fluttr/ en̄ Vmbodz madur hans kiemr til/þa sk̄ Skotmans hlutr til helmingar skorin hafa verid/⁊ sk hn̄ þui ad eins j burthafa þn̄ hual er Skotmadur nytur nema hann lete bera

Vitne vm at hā er Vmbodz madz hās edur Landeigandi lofi ella.

Kap VI

Ef Madur finnur Hual a flote

EF madur fiñur Hual a flote/ þa skal hā flytia huert er hā vill/ ef hā er vtar fyrer añars Laude enn Fisk ſier a Bordi/ þad ſk vera Þorſkur flattz alnar j ǫxar þærum/a þui bordi er til Landz veit ſk vtleggia til ſynar/z þadā til ad ſia ſem leingſt fiarar. Ef menn koma til þa er hā hefz feſtar borid i hual/þa er hā ei ſkylldz vid þeim ad taka ef hā fær flu‐ttañ/ Og þo ad þeir beri Feſtar j Hual þa eiga þeir ecki af helldur. Nu koma þeir eigi Hual til Landz er reiſtu ſite hinna/ þa ſkulu þeir abyrgieſt Hualinn vid þa epter þui ſem VI. Eſkynſamer

Menn virda.

Cap VII.

Um plutnings Qual

HEſſ Quals er plukkur er eigu plytiendr Pridiung/eñ Land eigãde II. hlute/nema Skot pinnist j / þa a Skotmadur þridiung/og ſk ſa Skotmans hlutur ad ollu ſuo vara ſem um reka Qual ſkilur/ Enn þeir Menn ſem pyrſt bera peſſar j Qual/eiga ad haþa piñanda ſpik aþ hm̃ þad er XXX.VIII.piordũga vætter halpt huert Spik og reinge/eþ Qualur er kutkugur edur leingre Oſkiertur/edur ſo ſkiertur ad hñ ſie ei minne þeſſ kyns Qualur/þad a allt aþ plutningar þrid‑iunge ad taka/Eñ eþ þeir haþa nockud ſkorid a Skip ſitt/ eim plytia þad ſem epter er/þa ſkulu þeir þat pyre piñanda Skip haþa/eñ ſkipta ſem odrum Qual

þui ſem meira er. Eþ Landeigande er at ꝥlutningi þa a hã koſt ad ꝥlytia Nualin a ſitt Land/ eñ eþ þangat er leingra/ þa Abyrgid hñ hualinn vid ſijna Lagam̃ eþ þeir miſſa þyrer þad/ Eþ Landeigãdz eru ꝥleire ad ꝥlutninge/ þa ſk a þeſſ lãd ꝥlytia ſem Land a næſt/ Eñ eþ Skynſa mer meñ bera ad Nualr ſie a añad Land ꝥluttur eñ Log ſeigia/ þa a ſa Lãdzhlut j hual er þad Land atte ad hualur være riett ꝥluttur a/ Enn huer þeirra ſekur Mkzck vid þañ er ad ꝥlutningu var. Og eþ þeir menn lata lauſann Nualinn er hønd haþa ad/ þa ſku þeir til ꝥiordungs ſkorit haþa. Eþ Grid menn mans ꝥiña Nual a ꝥlote/ og a Bonde verk þeirra allt/ þa a hñ hualinn/ Eñ eþ hñ a piſki þeirra ad eins/ þa a hñ eige meira enn Sialꝼm dualꝼiſt ſu er hñ atte/ epter þui ſ ñ VI. Skynſamer meñ meta/ z Skip hlut ſi ad auk og abyrgiſt þeir ſo Skip ſem adur. Nu ꝥlytia meñ Nual vr Alm̃

inge

Inge/þa eignast þeir eigi nema þeir beri fyrr festar a land en þeir lati hual lausan ꝛ festa sin fyrr vottar /ella er þat Rekhualz. Nu rekur hual so mieg fyrer Veore edr Straumi/ad hn̄ rædr skiplu enn ei skipit honum þa er sem þeir hafi Ofundid Hual.

Cap VIII.

Eñ vm flutninga

EF men̄ flytia hual þadan fra Lande Mäñs er sla ma fiska bordi/þa a sa hual er adi ati/en̄ huer þeirra sekr Mork vid han̄ ef þeir vissu/J Fiordū edur Sundum þar sem hualz flytur so eð sia ma fisk a borde af fleirum Lon̄um en̄ einu / þa eiga þeir aller jafnt Hual er Land eigu so nær/þo at einhuer þeirra flytie a sitt Land / nema af einshuers

Lande

Landi standi suo mikid Vedr ad þar ged
matte eigi flytia. Ef Menn reka Huali
a Land mans / þa eiga þeir II. hluti en
Landeigandi þridiung. Ef menn finna
hual i Isum vtar enn fisk sier a bor-
de / þa a sa er fyrstur finnur allan þann er
þann kiemur a Is vpp. Nu koma menn og
og bera Vopn a huale þa / og festa vid
Isiarn / suo ad ei ma seckuest / þa eiga
þeir er veida. Enn þeir sem sijdar koma
til og neita huner Lide þeirra og seckur
hualr fyrer þat / þa abyrgist þeir er fyrr-
re komu til epter manntale vid þa þann
hual / En huad sem þeir fa af / þa skulu
þeir þar a Land bera sem þeir vilia. En
ef Landzdrottinn telr ad z, seiger at þeir
spille þar Eing hans edr Naga / bæti sem
VI. Skynsamer Menn meta skada og
Landnam med þui er Gras a edr Jord /
Enn ef hual leggur a Nolkn edr hellt edr
Mioru þar sem eingi er skadi ad / flytie
burt ad osekiu. Nu finnur madur hual i
Isum

Jsun nær Lädi/og þo þyrer utan nel-
log/þa a hñ halfann ef Kuikur er/enn
Landeigandi allann ef Daudur er. Nu
Gengur Jøk alt ad Lande suer Menn
læra hvale i þyrer vtann Netlög / og
festa þeir Kuiker a Läd vpp/þa a sä at
þata vñ eigin ord Heltra sem menn rekt
þa vpp med skipum/Enn þo ad menn
skiote Hvali i Vökum med Þingbornu
skotum/þa elga þeir ei helldur enn adrer
menn/nema dauda reki a Land/þa eiga
þeir Skotmans hlut. Hver Madur a
veide sijna þyre vtā netlög/þad er veidt
er madur flytur a skipe til Landz enn hlut
tigur ella/Ef made veider hual i Reka
marke og þo þyrer vtan Netlög þ:t er
Sin sier a bordi/þa a sa allan er veider

Cap IX.

Um Sela veidar þyre assnara Jördu

EF madur hitter Rek j Lakrum sijnū og Sel j/ þa a hn̄ Sel og suo Net þar til sem hunn Leyser vt med Landname. Nu ma madr skiota Sel af skipe ef hn̄ fer Riettleidis/ huert sem Selur er a Sio edur Lande nema Selur liggi a Landi þui er stille er til hladit/ þa veider hann þeim er Land a. Nu Skytr madur Sel af Landi og er eigi stille til hladit/ þa sk sa Sel hafa er Latr atte. Eñ ef stille er til hladit þa sk hn̄ hafa bæde Sel og Landnam med/ Nu Lystr madur Sel z finna þañ adrer menn/ þa a sa halfann er Løst enn sa halfann er fann a flote/ Enn sa Skutul sinn er Skøt ef skut-ill fylger/ ef rekr a Land mans Hafur hual/ Biørn/ Rostung/ Hnisur z Sel/ og finst Skot j/ þa a sa Pridiung er skaut ef hn̄ hefur Vitne til skotz sijns ef ei er Þingbørid/ þa skal sa madr er a Lāde byr þui er a rekr / iysa þui skote ad Kirkiu

ad Kirkiu eda a Þingi innann halfs manadar/Ef Madur hitter a Sel.ebur huisur edr adra fiska vtan hual fyrer ef an Marbacka/og færer þeim er a Jordu byr/ hafi hā Fimtung af eñ Jord IIII. hlute / enn ef hann færer burt fære aptur og legge a Landnam.

Cap X.

Vm hualflutninga a helgum Dogum

EF Hualr er fluttur edr skoriñ a Loghelgū deigi þa skal giefa af hinn Fimta hlut þeim er fluttur er/ᴢ af so miklu sem skoriñer a helgū Deigi/eñ ei er meira skylt. Af Sela Veidi ᴢ allre þeirri sem Loghelgann dag er Veidd skal giefa hiñ Fimta hlut Fatækum moñum þar iñ- ann hrepps sem a Land kemur/þeim er ei giora Tiund/ ᴢ skulu hreppstiornar m̄ þessu

Reka

þessu skipta mille þatækra þuiat so heþr þorn Løg verid og vaue/ N.B. N.R. Enn huer Madr er þetta vill eigi Ere ida erfekr VI. Aurum vid Kong.

Cap XI

Vm þlutning huals vr Almenningi

EF menn þlytia hual vr Almenningi/þa sklu þeir þylgia þeßum til Lãds/eþ þim er Ohætt þyr er Stormi ꝛ Brime/Nu skil iast þeir þyrer þad vid ad þeim er eigi ohætt/þa eiga þeir þo hualin eþ a þad Land rekur er þeir villdu a þlytia. Enn eþ annar stadar kiemur þa er þad Rek hualur.

Cap XII.

Vm Vogrek

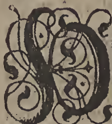
Ad heiter: Vogrek er. Rekur a Land mans Lif edur Vara og allt þad er fiemætt er/og menn hafa átt/þo ad þad sie Viðer Telgder/ huert sem þui kastar a Land mz Likum edur ødru vijs / Landeigande skal Vogrek vardueita huer sem Reka a: Enn sa er a Jerdu byr skal allt fóra vr flædar male/ z giora ord Lādzdrottinn/ Eñ sa þeirra fære Lif til Kirkiu sem betr kiemst vid/ z hafe af fienu til þess Kostnadar slijkt sem þarf /sa er a Jerdu byr skal Abyrgiast Fied ep af hans vanrækt skijtur er. Vogrek skulu virda VI. Skynsamer Men/ sidan skal Landzdrottinn hafa þad er vid spiellum liggur/edur selia ødrum ep hñ vill/ og vardueite sem sitt Fie og Abyrgist hañ þa ei/ Ep sa madur kieme til Vogreks er Kiettar heimilldet þikist a eiga/ z hefr til þess Skilrijk vitne/og suer hann til Lyritar eid/huert sem þad er Arfr mās

edr ødru vijs / þa skal hn̄ haþa sem hn̄ kallar til / Eñ verd þyre hitt sem Loogad er. Nu kȯa ei Eigendur til / þa skal lata seiga til a Alþinge hůad Fie þar er Rekid / hn̄ skal suo saþnan laust lata sem Eigendur koma til annad huert Fie edur Verd / enn þad sem eingi verdr eigandi til þa eignast hann þat. Enn eþ Landz Drottinn lætur ei virda Vogrekedur þer ødru vijs med eñ nu var talt / þa skal hn̄ giallda tuennum giølldum er Eigande kiemur til / ꝛ er hn̄ þo Sekur Mørk vid Kong. Enn eþ hann leyner þui Fie / edur viller heimillder ad Vogreki / þa er hann Þioþur eþ þad Fie er so mikid ad Þioþs sok nemur.

Hier Hefur hiñ Siøunda Hlut Log Bokar og heiter Kaupa Balkur

Cap I.

Um Grip.

AD er nu þui Næst ad vor skal Einge fyrer audrum taka/ ecki skulum vier oss ad gripdeildum giøra/ Doms er huer Madur verdur fyrer sinn ad hafa/ Enn sa er fyrer audrum tekur skal þad aptur færa/ og bæta þuī fullrietti er hañ tok fyrer eñ Kōge iij. Aurum/ fyre þad er hñ tok rängliga/ eñ sæke sitt epter Lögum sidan. Ef lendur Madr edr Kongs Umbods madur tekr vpp Bu bonda Ofalt edur Odæmt/ edr veiter hm̄ adra Fiar vpptekt Ologliga/ þa skal hañ þad allt aptur færa/ og þo sekur X. Mørkū vid Kōg/ Eñ huer sa

mark er hiñ veiter lid til þeſſ/ Eñ þeim er Fied atte Fullrietti epter Logligum Domi

Cap II.

Huernin Madr ſkal krefia fiar ſijns

EF Madr Krefur Mañ fiar ſijns/ þa ſk̃ hñ ſo Krefia ver iaſt ad ſuedaſt þa ſkulld odrũ golldit hafa/ ⁊ nefna Votta ſijna þa er vid voru Stund og Stad. Nu ef Vottar eru jnnañ Hieradz/ Eñ þa er ſuo ef Vatnz ſoll deilaſt i mille til Hierada/ þa ſkal ſkapa þeim leidar leingd til/ Eñ ef Vottar eru vtan Hieradz/ þa ſkal giora þeim Laga ſtefnu ad þeir kome þar ⁊ bere vitne þat ſem þeir voru vid. Nu bera þeir ſuo Vitne/ ad þeir voru þar vid er hann ſukte þeirre Skulld ſler af hende hĩ j hand er atte eda hãs Logligum Vmbodz manne. Eñ ſa er

sa er Løgligur er hann hefr til þess Umbodz II. Løglig vintt/ þa hefr hann riett varda Kropui þa / þad heiter Alycktar Vitne/ þar skulu ecki Anduitne j moti koma. Þesser menn eigu ei Vitne bera/ Sakadr Þiofr/ Meinsæris madr/ eige Yngre enn XV. Vetra/ Fiormenningr at frændsemi & Mægdum/ nema þeir sie badumm jafn skyllder/ R. W. N. K. Fimtan vetra gamall madr sk. vera vitnisbær/ & eiga fialfr Riett a sier ef hann verdur med ødrum misþyrmt/ og svo skal Fiarhalldz madur hans fullu fyre svara af hans Gotzi/ ef hann kann brotligur ad verda. Riett er ad þeir menn bere vitni er verid hafa Magar mans/ ef þad er ei Mægd er Vitni þarf ad bera/ Taka meiga tueir vid eins mans Vitni/ & er sa Frumuottur er vid var j fyrstu/ & er hann ei þar annar er vid var/ og hafa hinner adur heyrt hans Vitni/ þa er þat vitni jafn fullt sem þeir hafi aller vid verit

 fyrer

pyre onduerdu/Fedgar tueir edr Brædr tueir eru sem eirn madur i huertu ritni nema tueir m̄ nepne þa til/vtan þeir sie stadder vid Deilld manna/ eda Visga verlt. Allar þær skullder/er eidar kza til þa sk eiñ eyris synia eñ II. tueggia III þriggia: Eñ þo at Skulld sie meire ꝥa kiemr ei meire eidr til eñ Lyrittar eidur/ Huerueftna þar sem menn kaupa samañ ad Logum/þa sk aptr ganga Optalt eñ vramm vantalt / þar til sem þeir hafa rietta Tolur vid.

Cap III.

Huernen krefia skal vita skulldar

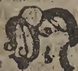
EF madr a fie ad mañi þad er vottar vitu edr. vid geingid/ þa sk sa er skullda at heimta Krefia fiar sins vid Vetta II. huar sem hañ hitter hañ er giallda a/

R. B. E. K. Nu Krefur madur mañ
fie sins i Riettann Gialldaga þess er
vottar vitu edr vid er geigit/þa er vel
ef hñ giellðr/ella stefni hm̄ heim a xiiij.
Natta freste/ og Krefie hann þar fiar
sins/enn ef hañ vill ei greida/þa stefni
hm̄ Þing og Krefie þar eñ Skulldar
siñar/Nu vill hñ ei greida/þa sekist hñ
II. Aurum fyrer huerta Krefu. Enn
þadan af Þinginu sk̄ sækiande nefna so
marga Menn sem hañ þikist þurfa/og
fara til heimilis þess mãs er Skulldune
atte at giallda/ꝛ virda honum þar fie
sitt og fullrietti epter Laga dome af fie
Þriotz/og er aller Bændr Skyllder til
þessarar ferdar/Sekr er huer Bõdr II.
Aurũ vid Kõg er ei vill fara/Vmbodz
madr Kõgs er skylldur ad fara ꝛ edlast
mz þui halfa Mork Kongi til handa/
Enn ef hañ vill eigi fara þa fellir hñ
mz þui Kongs sekt. Nu standa Menn
fyrer og veria med Odde ꝛ Eggiu/ þa

þalla þeir aller Vtlæger og Ohelger er fyrer standa/ enn hiner aller Fridhelger er til sækia og Laga vilia giæta. Enn þo ad þeir falle ei er fyrer standa/ þa er sa þo sekr XIII. Mørku vid Kong er skullo alle ad gialda/ enn huer hinna Mørk er fyrer stod med honum.

Cap IIII

Vm Eindagad þie

V er Kaupie e damt þie/ e allt þad þie er vitne vita/ eda sa geingr vid er Luka a/ þa sk so sækia sem nu var mællt. Enn allt þad þie er vitni veit at eindagad er/ þa sk madr so niota Votta suma j eindaga sem hann hafe honum heim stefnt. Nu kemr sa ei til er þied skyllde taka/ enn hinn kiemur til er luka a/ þa sk þau bioda þie j eindaga ef neckur er sa

þar

þar kominn en vilia hann bodit mz vottum
ad taka þad fie / og ef sa er þar þa skal
hönum j hond selias. Enn ef eingi er sa
þar / þa sk sa sekia fied vr sine Abyrgd
ef Lukia vill Lögliga / Enn hafi
sidan skadann / og Abyrgist vid sinum
handvöxtum þar til er sa kemr til er þa
skulldina ad taka at Lögum / þa skal hm j
Hond selia / Enn madr skylldur ad taka
vid Kuikfie fyrir eitt VI. Vikur eru af
Sumri / Ser skynsamer menn skulu virda
Kuikfie allt. Nu kemur sa madr ei til er
heimta a Kuikfie j innan halfs Manadar
fyrir vtan laust þadan fra er gollait var
Lögliga / þa sk hinn hafa þad Kuikfie
Leigu laust til annars Fardaga er þa
Skulld a ad Luka / og lata laust er eig-
ande kemr epter edr hans Vmbodz madr.
Ef madr sender annan mann til Giel-
daga epter sig mz fie / þa er hinn ei skyll-
dur til vid ad taka / nema hinn vite ad sa
madr hefr jafnmikit fie sem hann giellde /

Og ei er madur skylldur ad greida Vmboodz mann pie/nema hñ late sueria I. I. Skilrijk Vitne þad Vmbod adur/ þar sem pie er golldit. Nu a madur pie ad manni þat sem ei vitu Vottar/ þa skal sækiande stefna honum heim til Kuedu/ og Kuedie hñ þar þess er hann kallast eiga ad honũ/ eñ skal añat huert þessa pie eda synia slijkum Eidi sem fyrr seig er/ Nu vill Veriande huerki Eid vinna nie pie þessa/ þa sannar hann sierskullo þa a hendr/ og sækie ad fyrre sokn/ Nu kaupast þr vid e er ei a kuedit nær gialld ast skr/ þa giallldist ad næstum þardogum epter.

Cap V

Nuad Logaurar eru

Ef mallser eru Laugaurar m3 Landz mannum hier/ og ho at madr mæli suo vid annan/ at þu skallt

þu skallt mier Vadmal ꝥa/ eñ skilz ei ꝥra adra Aura/ þa neitar ꝥañ ei Løgaurum eþ ei er Vadmal til/ Nu er Løgeyrir vj. alner Vadmals nytt og onotid/ tueggia alna breitt/ og ei þui leingra ed Jadre enn Nrygg at mune Aliñ j xx. Alnum/ og ſk stika huert er vill ad Nrygg eda Jadre/ og so Koste sem tekid er a Alþingi/ At skemra Jadri skal stika eþ skakt er N.V.E.K. Moreñt Vadmal vj alner pyrer eyri/ Gelldinga Klyppingar vj. pyrer eyri/ Nauſt Lamba Starr vj. pyrer eyre/ Eyrer Gulls þess er stendst Elldig pyre ix. aura/ eyrer breds Silþꝛs pyre vj. aura/ Jarnketill Nyr ⁊ Gelldr og veige iiij. Fiordunga ⁊ liggi j. vnj. Skiolur pyrer xv. aura/ þad er Katla mals Skiola/ eþ Trie er sett i Løge/ og tekz gdru meigin a þrem vpp/ xij. Þum lũgar Medalmeñe i Naglsretñ/ Stolstur Liar Eggelningur og veigi xvij. aura heill og Stalsteiginn/ þeir skulu

vera iij.pyrer ij.aura Atta piordunga vætt Blastr Jarns pyre v. aura/Vatt pellu Jarns pyre vj. aura.

Cap VI.

Um Fiarlag

Etta er enn fiarlag suo sem lagt er Dyrdt a Vor j pui Pieradi/Kyr viij. Vetra go mul & ei Yngre eñ at ödrum Vetre og hape borid ij. Kalpa/heil og heilspenud/& hape Kielpt vm Veturiñ ester Palo Messu/ ei verre eñn medal Kyr/Pierads rætt ad pardegum/Prin Vetur gamul Naut vid Ku/Tuo Tuæuetr Naut vid Ku/Kyr giello mi-olf edur Kuiga ad pyrsta kalpi ij. aurum verre eñ Kyr/Vre piogra vetra gamall Giellor edr Gradr vid Ku/Vre preuetr ij. hluter Kugilldis/og Kyr Gello med asina

sama lage/ Vxe Fim̄ vetra Prilunger
annars Kugilldis / Vxe vj. vetra ij.
hluter annars Kugilldis/ Vxe vij. vetra
þyrer Kyr ij. og so þo ad elldre sie Lad
geinginn/ Ardur vxe gamall a vor hann
er met þie/ vj. ær vid Ku ij. Tuævetrar
og þiorar gamlar og fæde Lomb sin O
kotnar Lodnar ⁊ Leimdar ad fardogum
vij. Lambskotur vid Ku viij. ær aigielld
dar iij. vetrar og elldre vid Ku/ viij.
Lambgymbrar og fæde Lomb sin vid
Ku/ viij. Gelldingar Tuævetrer vid
Ku/ Sex Gielldingar þreuetrer vid Ku
Fiogra vetra gamal Gielldingur ⁊ ann
ar Tuævetr vid ij. ær/ Hrutr Tuævetr
agilldr/ xij. vetur gamler sauder vid Ku/
allt þetta Fie skal vera Gillt og i Ullu
Þreuetr Forustu Gelldingr ⁊ elldri þat
er met fie/ Geitr vj. m̄ Kidum og suo
farid sem Ær vid Ku Enn atta al-
gelldar vid Ku/ Þreuetrar ⁊ elldre/ vij.
lambskotr vid ku/ viij. Naudnur ⁊ fædi
Kid

kid sin vid Ku/viij. tuæuetrer Naŭtar vid Ku/ Fiorer kiaru Naŭtar enn iiij. algiellder vid Ku/ Sex Vreuetrer vid ku/uj.huoker/iiij.vetra gamall Naŭtur e aðar Tuæuetr pyrer Geitr ij./Tuæ uetur Naŭtur iaŭn Geit/ep Naŭtar eru ellore enn nu eru kulder þad ee mek þie Tolz vetur gamler geitsauder vidku/þa lst Nautnur vg algielldingar/ en halþt kiarnhaŭrar og gielldhaŭrar/Nestr iiij. vetra gamall og ei elldre enn x. Vetra/ heill og lasta laus jaŭn vid Ku/ Hross mi sama elldre heillt og lasta laust þiord ungi verra enn Kyr/Nestr iij.uetr iaŭn vid hross/Hross Vrenett ij.bluter Ku- gilldis. Tuæuett hross og Nestur tuæ- uetr vid Ku/Peim uetur gomulhross og enn hestur j. vid Ku. Ep madur gielldur enn hross uetur gamalt þyrer Vridiung Kugilldis þa skal þylgia eyrer/ þetta skulu vera medal hross. Stod hestur og sie Verde betre þyrer Vijgs sakier/

gelldur

Gielldur hestur og sie Verdi betri þyrer Reidar saker / og Fyl þröff j Stode þad er allt met þie. Syr Tuæuetur og elldri m3 jx. Grijsum vid Ku / Albreitt lierept iij. Alner þyrer ij. aura / Ensft lierept tunelut ij. alner þyre eyre / Mork Vax þyre eyre / Skrud slade ny skorin og o skorinn / Napisar Vadmal ny og Onotinn / Katta skinn ny og Lamba skinn Flattsmide nytt / og Vorusmijde nytt / Teint Jarn / Eirkatlar nyer þad er allt metþie / og þo Riettgolldner Logaurar. Allt metþie skulu virda vj. Skynsamer menn iij. aþ huers hꝛdi / þriar viij. þior unga Vætter gamalla sauda Viler vid Ku / iij. Vætter Mieluags matar vid Ku Vætt vetr gamalle Sauda ullar e Olldungs Nud / Prudiangi Kugilldis e bæke eyri huert / tuær Kyrhuder vid oil dungs hud / Riett er ef snegguar ær eru golldnar ad lata þylgia Vætt ullaar Tuttugu aine.

Cap.

Cap VII.

Um Áreiga skullder.

Ef Áreigi á manni Skulld at giallda / sa er látit hefr Peninga sína fyrer Ellde edr Skipsbrotum / edr ǫdrū misfellū / suerie eineide ad hā skal Luka þa Skulld þegar Gud gefur honum efni til / ef eigande heimter / Og hefr hañ ei ádur vid Ofsikiendr verit. Nu krefr Madr Skulldar þā Áreige er ei eru slík tilfelle er fyrr voru talld / varðueiti hā i gíslu / og kuedie Þings / og láte fara lausan á Þing fram / og biode frændū hans adleysa hā undann Skulld þeirre er hā á ad luka / Enn ef þeir vilia ei leysa hā / þa dæmi Þing menn ad hā vinni af sier / þar sem hā þa er fier vinnur / þeim til skulldar er á. Enn ef hā hleypur burt / hafe Refsing epter Laga domi / nema Skynsamer

menn

Meðhũ virdist meiri Nyskunar verk/ og skipi þeir sem þeir vilia fyrer Gude suar z epter atuikum N. B. N. K. Vm þa Lause men sem Oskil giora z Skulder eiga ad gialda / Þa take Syslu madr Godz þeirra medr vitorde skilrijk ra Bænda/og luke huerium sina skulld eß til vinst/ ella misse huer medur sa er skulld atte ad honũ epter þui sem Tala rektur til/so skal giora huer Syslu madr i sinne Syslu.

Cap VIII.

Vm skulld epter daudann mann

NV er sa Daudr er skulldina atte ad Luka/eñ hinn liþer er heimta a/þa kiemst hñ eỹ til skulldar/nema m̃z vottũ þulat eigi sk̃ eid sueria fyre Brtest hins Dauda. Erþingi sk̃ þñ Eid sueria eß hñ er þuiß

er pullfisda madur ella piarhalldz medur hans Loglgur/ad ei var su skulld suo at han visse/þa suer han pyrer sitt Brieff enn ei hins dauda/Nu stendz skulld X X. vett ur edz leingz/þa pyrnist su skulld pyrer Vattum/Enn hann ma koma hinum til Eida ep han vill/þuiat i Sallte liggz sok ep Sakendz duga/ X.B.N.K. Einge madz sk abyrgiast vitne vm skullda lyst nigar leigz enn I I I. Ar/ep skullder minni enn VI. Hundrud/Enn ep skulld er meiri abyrgist ei leingz Vitni enn V. Ar

Cap IX

Vm Fiarsokner vtan Hierads

Vm kiemz sa madz j Hierad er þu villt sott hapa vm eitthuert mal/og a onguann Erpingia j þui hieradi/z var ei þar Na leina helgid/þa sk hann spyria hann ad heimili sijnu/

stinu/ z ef hn̄ nefner heimili sitt/ þa sk hn̄ stefna honum þangat/ ei sk hn̄ seigia að Balldz mans nema þar ste/ en̄ ef hn̄ vill ei seigia/ þa sk hin̄ lysa vnder votta og stefna honum huert j Gard er hann vill nema stadzum sier/ og sækia hn̄ þar sidann/ þa er og Riett stefnt hueriuin manne er stefnt er a Kaupreín þar er þeir keyptust vid/ suo skal og einhleypin manne heimstefna sem Bonda þangað sen Erfinge hn̄s er j ñan̄ Hieradz/ ella sk hn̄ spyrria hn̄ at heimile sijnu/ þar sk vera sem han̄ seiger/ nema han̄ seige að valldz mans/ Eingi madz skal sek giefa a annars Fie. Manna:

Cap X.

Vm Fiarsokner jnnann Hieradz

VJ skulu Hierads sokner standa vm Alþinge/ og VII. Nætur fyrer z epter/ z vm Langa

þeſſu/Chriſtins doms Rieck ma ſaþnā ſækia ꝫ Ny vérk þau er verda/Ecki m ad ſoknum giora a Loghelgum døgū ne ma ſteþna manne heim ad eins ꝫ til Log mans/Madꝛ ma ſteþna manni heimſteþ nu annars mans ſem ſialþs ſins/eþ hā heþur Vnbod til þeſſ med Vottum/og ſuo til Logmans K.B.E. K. Eigi er Vmbod þullt ad Logū nema mꝫ vottū og Nandſolum. Sialþur ſkal huer ſina ſokn ſækia innan Landz Friáls madꝛ ꝫ þulltida eþ hañ er iñan Landz/Enn eþ hann heþur ei Kunnaſtu til edꝛ meñing/ þa ſækie Kongs vmbodz madꝛ honū til handa ꝫ ødlaſt ſo þa ſekt ſem vid ligg ad Logum/ꝫ ecki þramar/Eþ madꝛ þer aþ Lande i burt / þa ſkal ſa hallda Fi hans vm III. Veti er hū heþi vm þa bodit med Vottum ad hallda ſkyllde/ ꝫ ſkal ſa haþa Sokn ꝫ vorn þyrer h Eñ eþ hū er leingi i burt eñ III.V ur/þa ſkal ſa haþa Sokn hans ꝫ Fi

hall

halldet Arpe er næstur / og eyda öngu
af / Enn ef hinn kiemur aptr / Luke hm̃
slijkt er hann tok og vottar vita od hañ
atte. Suo sk Konu sækia sem Karl mañ
ef hun er ein fyrer sier / Eñ hun a kost
ad selia huetium er hun vill Sokn sina
og Votn / Eige skal hun selia Valldz
manni / edur Ofrijkis mañi heim er vid
hanna / Madur ma sækia hennar Sokn
sem sijna ef hun hefur honum Logligt
Vmbod til þess feingid mz Vottū. Nu
vill madur sækia annann mann vm eitt
huert mal / Enn hm̃ hefr annar Madur
fyrre sokn a hendi / þa sk sa af lata fyrr
er sijdar tok til / þuiat ei ma hn̄ tuennur
senn suara / nema þad sie Viela sokn vid
hinn gior.

Cap IX.

Vm Laga kaup og Fals kaup.

 Nuer

Kaupa

Hvervetna þar sem menn kaupa Jarder edur skiptast vid Husum/ Skipum edur ödrum Gripum/ þa skal Kaupa med Handsolum og medur Vottum II. edur flerum og mz heimilldar tekum/ Enn öll önnur kaup þau skulu halldast ef hard solud eru/ og so öll þau ee Vottar vitu ef þeir Menn kaupast vid er kaupum sinum eigu ad rada/ nema madur selie Oheimillt edur sie Fals i/ þa skal þad Kaup aptur ganga/ enn hinn hafe Anduirde sitt. Ef madur selur Gull edur brent Silfur Smidad edur Osmijdad þat er skirt skal vera/ ef fyrre Skirt var sellt þad skal skirt vera/ Sira og ef madur seler Hunang j Tunnum edur Beckum/ Mallt edur Korn j Pundum/ Miol i Seckium/ Smior edur Sallt j Laupum/ edur nockurn þann hlut sem i Belgium edur Bondum er/ þad skal jafn gott vtan sem innan/ huiad eingi skal ödrum selia For edur flærd/ enn ef sa

gjörer

giorer pals i er sellde/ bæte Riett finn peim er keypti en Kôgi X I I I. Mörk/ nema meira edr minna virdist ad Lögum Enn ef þann selldi slikt er hann keypte og vişse þo ad pals var i og villde þo ei vr taka/ Gialldi þeim Mörk er keypte enn Konge V I. Mörk/ So z ef madr sels Kleede Lierept edur Vadmal/ z allt þat er Fals er i/ suare slíku þyrer sem adur Vottar sa er sellde/ nema þuiad eins af þă vişse ei ad pals var i z haþe þyre sier Siettar eid/ Sijdan haþe huer þrăñ sin ~~~ man/ þar til er til Þroþs ~~~/ og suari sa þyrer Fals er ad Log ~~~ þyrer ad suara/ þat er allt Fals er kynsamer m meta til pals/ en ei skal þad Syslu madr meta nie hs vmbedz Madur þuiat þa ma virda til agnăi/. Nu eru kaup bandsolud og er ei vitne til/ synie Emeide sa er sellde edur Kaup halldist.

Cap XII.

Huer Kaup ad Brefa skal.

AVll þau Skilerd sem Menn giora j Kuenna giftingum/ og so ef menn kaupa Jarder/ og fyrer huert Sex Hundrada kaup edr meira/ þa sk huerkuegai giora Bref epter Kaupi sijnu og Skildaga/ og hefne Votta sijna þa er vid voru Stund og Stad/ og hafe fyrer Lögmanz Jncigli edur Syslumans edur nockra Skilrijkra Manna þeirra er vid voru Kaup þeirra/ Enn ef ei fær Jncigli/ giora Chirographum og bere þad Vitni Kaupe þeirra ef eigi eru vottar til huert sem þat mal Dæmist fyrer Lögmanne edr ødrum riettum Domara þess mals.

Cap XIII.

Ef madur vill ei Vitne bera

HVert þat mal er Vitnad verdur vnder mann / z so þo ad ei se Vitnad / huert sem helldur hefir madr sied edr heyrt o / þa skal hann vera skylldur ad bera þat Vitni Logliga til kuaddur af Rettaranum. Enn ef hann vill ei bera / þa skal Sakar abere fresta hann þess Vitnis burdar / Enn ef hann vill þui ei bera hallda eitki adur þa er hann seke Mork halfe Koge enn halfr þinn er saker / suo skal hann z bera þad Vitni sem hann er ei nefndr til / ed hann skal bera vidur vist sijna epter þui sem framast sa hann og heyrdi / Sijdan dæme Logmadr edr domsmenn huorsu fullt þeim þiker þad Vitni / enn sa er Vitna þarf skal hallda þeim Kost allan.

Cap. XIIII.

Kaupa
Nuer Kaup ad halldast skulu

NV skulu halldast øll handsøl og mal þau sem halldast eiga ad Løgum / og Løgbok mælet ei i mote / þat ma ei halldast ef madr selr þad ødrum er hann hefr adur ødrum sellt / Enn ef sa hefur Hond ader sijdar keypti / þa ma hann hallda Skila dømi fyrer kaupi sijnu til Løgmans urskurdar / Nu a sa Kaup ad hafa er fyrr keypte ef honum fullnast vitni ad skila Dømi / þa er hinum kaup fer er sidar keypte / þa skal hann lysa under Valinkunna menn / Þad er Kaupfor ef Madur Kauper þad er hinn atte ecki er sellde / nema ad þess radi være sellt er atte. Nu skal hann hitta þann mann er honum sellde og heimta sitt af honum / Enn ef hann vill ei honum i hond selia / þa skal hann heyrum hein Stefna / og niote Votta sinna at hann liet ad løgum laust / og Krefie hann

Fiar

Fiat sijns og legge hm̄ Kan vid / Enn eþ hn̄ selur ødrum sijdan, þa er hn̄ sekur halfre Mørk vid Kong. Nu eþ hn̄ þar eigi hinum þeingit þad sama Kaup, edur annad jafngott / þa gialldi hn̄ Ctti eþ Merkur kaupe huerni þeimer keypte / og þo Eyre ad Kaup sie minna / og sie þeir þa satter. Enn sa er vijs vitande Keypte þat er annar heþr þyrr Keypt / sekur Eyrer vid Kang þyrer Merkur Kaup huert / Na Kauper midr vid Vtlagann man̄ / þa a Kongr þad þie er hn̄ Kiþpti ad honum / og þo sekr VI. Aurum vid Kong / edr synie mz Lyrittar eidi ad hn̄ visse ei ad hinn var Vtlagur.

Cap XV

Vm Leigufie

N V af þui at i þessu Lādi þurfa marger menn vid Leigu Fie ad hialpast / þui skal engi Dyrra

felig dyrra Malnytu kugillde a leigu en
II. Fiordũgũ smiørs edr ala IIII. Lemb
epter Kugilldi/ og afgiff sem fylgu
hit K. B. E. K. Eñ VI. Skynsamer
Menn meti huert sa er leigdi hefer til
Foddr edr Smiør/ Og ef ei er til giallds
hñ añañ Mat jafn virdan ef hñ þarf
ei vti til at Kaupa/ ella leysi XII. alnũ
Vadmals/ Enn sa er Dyrra selur sk ei
meira hafa eñ Logleigu/ og kugillde fram
þad sem hñ eyki Logleiguna/ Eñ giallda
skal Kugillde epter Samkomu Lage er
ad byggia XII. alnũ/ Eñ ef þui
ad huer madur verdr skylldur ad hielpa
sæin Christnum, sier efar Kosta leyst/
aller hellst er þeir taka suo mikiñ Auoxt
af sijnu Gozzi/ þa skulu aller Skyllder
ad byggia sijna malnytu a Vor ad þess
ari Leigu þeim er þurfa/ og Skynsomũ
monnum virdast Ohætter Skolldunaut
ar/ utan lijke sem huer vill hafa sialfr
ad sijnu Bue.

Cap. XVI

Vm Abyrgd a Leigu fie

EF selr madr Kyr a Leigu edr annad buþie/ þa skal sa abyrg iast vid öllu er Leiger/ nema vid Bradasott ꝥ Lugnasott Kielfing edr Lambburd/ Alldre edr Elldz Reid/ og þo ad alla abyrd skilie þeim a hendur er leiger þa skal þat eigi halld ast/ Enn ef Kugillde edr Kyr Leyr þyr er Fatæku manne/ þa giallde hann a III. Aurum verdit/ epter þui sem VI. Skyn samer menn meta/ enn öngua Fiemissumz/ Engi madr skal Ku edr annad Ku ikfie Leiga lengr enn lifer/ nema sialfr hann Drepe edr þeir menn er hann a ad hall da Orde edr Eide fyrer/ edr þeir menn er hann brouk vm. Nu skal hann Ku hafa edur Kugillde ad Leigumala Riettu til Fardaga ad ödru Vore/ nema þeir hafi

Annann

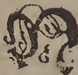
annann Maldaga agiordann sin i mille þa er hann tok Ku/ Nu er su Kyr Daud enn hann atte Ved i annare/ þa skal hann þa hafa fyrer sina Ku/ þuiad Kyr skal i Kyr stad koma jafnan/ enn ef su lifer er hann a/ þa skal hann þa hafa þo ad su sie elldre enn Lagagialld/ enn ef Lester eru a ordner þo ad Horn brotne edur hale slitne/ þa skal hann þa Löstu bæta epter Logum. Nu vill hann Ku eileingur Leiga/ þa skal hann hitta þann mann er Ku a ef hann er innann Nieradz og bioda honum ku vid Botta. Enn ef hann er vtan Nieradz/ þa skal hann fæ ra ku heim og Leida Menn til ad sia og meta ku/ ad hun er heil og hinum tæk er a/ og seigi þar af sina abyrd/ og veite Vard sem Nautum sijnum/ og þiggi Nyt af/ og hafe þad fyrer Gras og giætslu og abyrgist vid hand vőntum sijnum einum/ Nu er sa af Landefarinn er ku atte/ og hefur manne Vmbodit vm fiarhallde sitt þa a

hann

hā honum Ku ad bioda ef hn̄ er ſt°an Hierads/ Enn erfingia ef ei er Vmbods madr til/ ef hn̄ vill ei leingr ſeigt hef a. Suo ſkal fara vm annat Leigu fie ſem vm Kyr ſkilr. Nu Drepr Madur vita hende Leigufie vtan Orlofs þeſſ er. / bæte halfre Mørk fyrer Kugil.de huert epter Riettre til Lolv/ huert ſem er me ira edr minna/ hafi þad halft Kongur enn halft ſa er leigu fie atte/ ꝛ ſaki ſem Vita fie/ og hafe eigande fullar Leigr af þui fie ſem Lifanda væri

Cap XVII.

Vm Handuamer

V felr madr Bufie ſitt j ... mz mann at fulgu mala rett um/ þa ſkal hn̄ abyrgiaſt vid handuomum ſijnum ollum / þat er hand vom̄ hn̄s ef hn̄ ſueltter edr drepur.

drepur/ edr þeir menn sem hān skal ordi eda Eidi fyrer hallda/ og so ef hūs fiear halldz madur hitter ei fyrr en Aund er vt/ edr fellur fyrer Berg ⁊ fylger ei Fiarhirder/ Enn ef hann syner þad fie adur Nud er af fleigin ⁊ fylgier hofud þa er þad ei handuōm hās. Þad er handvōm hans ef Druknar j Brunne edr Kyrkier Klafe/ enn ef Nes ar j bande eda Reñur stanr fyrer/ þat er ei Handvōm hans. Þat er handuōm hans ef af megri verdur Dautt/ Nu skal hān fæda Fulgu fie til Kross messu. a Vorid/ þa skal hān hitta hān er Fie a/ og bioda hm̄ ad taka vid Fie sinu/ ⁊ syna honum ad fært er ad mat sier og seige af sijna Abyrd. Nu tekur madur Nross a Fulgu/ edur bit/ þa a hān ad Abyrgiast vid sinū haduomum/ en þad eru handuōm hans ad Grañar hans virda til þess/ og vilia þad med Eide sinum sanna/ nema hann seige þad þa er hann tok ad hann vill ed

ônguis Abyrgiast. Nu tekr madr Nauk á Fodr/og skal hñ so abyrgiast sem fulgu Naut/þad skal madr ei abyrgiast þo ad Kyr fae ei kalfs eþ hñ hepur Gradung med Nautum sijnum.

Cap XVIII.

Nuad Leggillo Kyr er

NU hêþr madr ku mællta i skulld sina þa er huerki skierdi Verd nie Leigu/þa skal su ei elldre vera eñ VIII. vetra/ og eigi Yngri eñ ad odrum kalfi/Neil ꝛ Neil Spenild / ꝛ hafe kielfst vm Vetrnm epter Palls Messu/ og slijk ad ödrir sem fyrr seiger. Nu kauper Madur ad mañe Hross eda Nauk/edur annat Bufie/þa er þess abyrgd a er keypt hepur/ þegar hñ þer j burt mz. Kuikfie allt þat Einnadr selr odrum/ þa skal eingi Suik-

 selia

selia nie med leynande Løstum/ þat ertu Leynāde Løstr a hrosse eþ þat er Dauþt Blint/Kuid drage/Bāhallt/Stiarþt/ Statt/ enn a ødru Kuikþie eþ þad drecfur sig sialþt/Sa sk suería er selldi ad hn̄ visse ei leynandi Løstu a/edr haþa sia sþr ella/ eþ hiñ þiñr a þyrsta Manade.

Cap XIX.

Eþ madur Kauper Ostied

M B kauper madr grip ostenañ ad mañi/þa er þess abyrgd a er sellde/þar til ad þeim fie mr j Hønd er keypte/edr þñer hn̄ baud vm þyrer vottum vid ad taka/nēa þeir skilie ødruuijs þyrer vottū.

Cap XX

Um þa Gripi er ei ma skipte a koma

ALla þa Gripe er Menn eiga saman/huert sem þad er Akr edur Hus/edr Teigar edr ad ra hluti þa erskipte ma a koma suo ad ei verde skade af/ þa skal sa Skipte rada er Skipta vill sem seiger i Eignar skiptū / Enn þar sem II. menn edr fleire eigu eirn Grip saman þañ er eigi þær skipte a komið suo ad ei verde skadi ad/eda þn̄ er annar vill gagn af hafa/ enn annar Oræker/edur vill ei gagn af haza/biode þeim fyrst er til mótz a vid hn̄. Nu vill sa ei Kaupa/þa hluke huor Kaupa skal/ꝛ leyse sa er hlytr sem skyn samer menn meta/Nu villa þeir ei leysa þa selie huerū er hann vill og luke þm̄ sm̄ hluka verdz. Vilia þeir ei vid taka þa hafi ad Oseku þar til er hiner heim ta og afhyrgist sem sitt Fie.

Cap XXI

Vm abyrgd a Lans Fie

SA sk Lan abyrgiast er lied er / kome heilu heim/ en ef hñ vill þat eigi þa sæke sem vita bie/ En þat er allt vita bie er vottar vitu/ og suo allt þad er Domur dæmer mañi/ edr Løgmadr seiger a hen dur mañi med Løgligum Laga vrskurdi ad gialllda ødrū/ Nu lier madur edr selr þad sem honum var lied/ / misþer m3/ þa skal eigande heimta at huorū sem hñ vill þeim er sellde edr hinum er keypti/ Og so skal hueruetna þat sem madr selr edur lier annars eign.

Cap XXII

Vm Vedþie

B leggr Madr odrum maň ved þyre eirn huern hlut/þa ſk ſa abyrgiaſt Bed er tekr/ Eñ eþ þeir haþa giørt einda ga til nær vt ſk leyſa/þa ſk hñ bioda hm̃ edr hñs Vmbodz manni j Eindaga/⁊ haþa votta vid. Enn eþ ſa leyſer ei vt/ giore huert er hann vill ad Skynſamra maña virdingu/haþe ſialþur edr ſelie od rum/ haþe ſa Skulld ſijna er Bed tek enn hinn þad ſem ad auk er. Nu er eige eindagi a ſettr/leyſe jñañ X I I. manada eda þare ſem þyrr ſkilur. Nu a madr þie ad heimta ad ødrum manne/⁊ tekur hñ Bed þiar ſins j einhuerium Grip/huert ſem þad er j Jørdu edr ødru þie/þa ſk þad Bed virda. Nu ſelur madur Bed j burt ødrum mañe/þa ſkal ſa haþa Vot ta til Beds ſijns er Bed atte/ og haþi leyſt vt a þyrſtu X I I. Manudũ eþ hñ er jnnann Nierads/Eñ eþ hñ er vtann Nierads/þa ſk hñ haþa leyſt jñañ X I I

Manada er hann kiemr i Hierad/nema Naudsyniar banni þar sem i Logū eru taldar. Vitne sk hȳ haſa til þess ad þar sie sannar/ella a hañ þess Mals alldrei vppreist/Nu selr madr II. mønnū eitt Ved/þa a sa ved ad hafa er fyrre tok/ enn hinum Vedfor er sijdar tok ef þat vitu vottar.

Cap XXIII.

Vm Skulldskeytingar

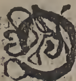
VB heimter Madur skulld af manni ef hȳ er jnnann hier ads/og skulls skeyter hȳ vid annann mann/þa hefur hȳ Lokid þeirre skulld sier af hendi ef þar eru vottar vid ad hinn tok hañ skullder stad ef sa vill jata ad giallda er luka skal Enn ei er hȳ skylldur ad giallda odrum enn þeim er fyrst atte fie ad honum/ nema

nemo þn̄ sie vtan Nieradz/ edur eigandi
hafe adur heimt i Riettan gialld daga
og þeingid eige/ þa a sa er sijdar tok þa
skulld ad Kaupi edr giøf/ ꝛ er riettr hei
tande þess fiar og eignar madr ef hn̄ he
fur Løglig Vitne til ad hinn heimilade
honum þad fie/ og er hiñ þa vid skil-
dur K.B. E.K. Med handsølum skal
Iarder byggia ꝛ j borgan ganga. So
og ef madr fær mañe Løgligt Vmbod
til ad heimta fie sitt suo til komid sem
fyrr seiger/ þa skal gialldande vmbodz
manne suara og Luka þad fie/ enn ei eig
anda/ nema hn̄ hafe med vitnū sialfur
aptur tekid af honum þad vmbod.

Cap XXIIII.

Vm Kaup Omaga og Kuenna

Kaupa

Magi ma aunguñ Kaupum rada/þad skal ꝛ vita huorsu mycklum Kaupū Kōur meigu rada/Bonda kona Eyris Kaupt a X I I. Mannoā. Riddara Kōa I I. Aura kaupt/Lendz māz kona halfra Merkur kaupe/nema bonde heñar sendi hana til Skipa ad Kaupa heim badum þarfindi/þa skulu halldast kaup hennar oll ofolsud/ꝛ þad allt er hun þarf j bu ad Kaupa ef Bonde hennar er i burtu/ huert sem hū er j Rañ Lands edur vtan/ Enn Jarder skal hun enguar selia/enn ef Kōna kauper annañ veg/þa skal hū riufa a fyrsta Manade forfalla laust er hū kiemur heim/ og hū veit ef honum piker hun ofkeypt hafa/ella a hañ þess mals alldrei vppreist.

Cap XXV

Vm Verkmanna Kaup ꝛ skilord

Nu

N. B. Kauper Madur Verk ad Feialsum Manne med handsö- lum / þa skal þad halldast sem þeir verda a sátter / Enn ef Bōdi vill ei hallda mala vid Leigumann sinn/og vísar honum vr Vist/þa skal hann krefia med Votta vistar sinnar/og bioda verk sijn slijk sem þeir vrdu asatt er/Enn ef Bonde vill ei vid honum ta ka/þa er hann sekr halfre Mørk vid Kōg Enn hinn skal hafa kaup sitt ꝫ matarverd þad sem Oneytt er. Ef Leigu madr vill ei hallda Kaup sitt ꝫ mala vid Bonda/ þa skal Bonde kriefia hann verka slikra sem hann handsaladi honum/ꝫ bioda hm vist mz vottum/Enn ef hann vill þa ei/ þa er vinnu madr sekr halfre Mork vid Kong/ꝫ a þo Bonde ad heimta at hm slijkt sem hann skylldi reida honum/ enn Mattar verd þær hann ecki þuiad hinn hafnade þui sialfr/Nu tekr leigu madr a hond sier eins mans verk og gietr eigi

 vnnit

onnid/þa skulu VI. Menn meta huerk Leigu þall þad skal hm̄ verda. Eþ madur tekr vijs vitandi añars viñu Mañ sekur halþre Mørk vid Kong / X. B. E. K. Eþ Verkmadr liggr siukr III. Nottum leingur um Neyauner/eñ halþ aun Manud vtañ Ney aña/mete skynsamer meñ huert Leigu þall þad er/nema hñ haþi Akuædis verk/þa giellðst ei Leiga þyrer þad er Duñid er/eñ Bondi skal hallda hm̄. Kost sem adur er skilt. Eñ eþ madr liggr leingr/þa skñ Skynsamer menn meta Verka tion hans og mat þañ er hñ neyter/ella þære a hendr Frændum/X. B. E. K. Eigi er Laga Kaup vid Verk meñ nema med Vitnū og Handsølum.

Cap XXVI

Um Boger Stikur og Mælekier

Suo

SVo er mællt ad Menn skulu ei hafa Rāga Stiku/Pūdara nie Mælekierolld. Eñ sa er Riettr Pundari er XX. Merkr sie i Fiordung huern/og meigi a Vega II. Niu Fiord unga Vætter enn ei meira/og Rijse ad Fiordūge/Sa er añar Pundari at Rijsa skal ad halfre merk/z ei meira a vega enn halfann annann fiordung/ þad skal vera Tungu Pundari. Stika skal su vera ad II. Alnar giere Stiku sm̄ verit hefur ad fornu / Enn þessi skulu vera Mæli kierolld til Bunytiar z til þeirra hlyta sem i Kierølldū skal mæla/er þad fyrst Buskiola su er j liggr halfur añar Fiordungr/þad er Fiordungr er gierer ad Vog XX. merkr Rugar z hrista tuy suar i Kieralldi og draga Trie yfer / Kueña a kar eru IIII. j fiordūgi halfr annar Kuenna askur j Karl aski/skulu þesser Pundarar Stikr z Mæli kierølld liggia a Þinguelli vndir Logmās Lasi/

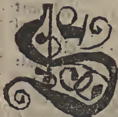
Skal þar epter, huer Syslumadr Riettа sijna Pundara og Stikr og Mæle kierolld/ Enn Bændr epter þeirra Pundurū Stikū z Mælikierolldū j huers syslu/ Enn huer sem eitt huert j þessare grein heþur Rangt/sekist Mørk vid Kong eþ hā veit/og haþi hañ matt epter Syslu mans Pundara marka edur Stiku. Eñ ei eru aller Bændr skyllder Mælikierølld ad eiga/R. B. N. K. Biørguinar æskr Mot markadr sk ganga hier til Lysis z Nunangs/og sa sem Legmadur Lætur þar epter giora/Enn huer sem i Røngum aske Mæler/suare þullri sekt semLøgbok vottar eñ hinum þyre skada siñ er sins misste Rangliga R. B. N. K. Einar Boger z ein Mæli kierøllo skulu ganga vm allt Land/R. B. N. K. Eþ madr verdr sannproþadr ad þui ad hañ Stikar Rangt med Riettri stiku/ edur Vegur rägt med riettum Vogum/ edr mæler rangt med riettū Mælikierølldū

og verdr þad Eyris skadi/ suare slijku byrer sem hn̄ hefde stolid iafn myklu.

Hier Hefur hin̄ Attunda
Ylut Løgbokar og kallast Far manna Løg.

Cap. I.

Vm Løgliga farteku

Vm einer Løglig Farteki a enn eingi øn̄ur/ad j Hønd skal taka Styri manni edr hans Løglig um Vmbodz Manni/ og nefna vitni vid II. edr fleiri/ og feigi sa til a hafnar sinnar er Fare tekur/ enn hin̄ til Leigu er Skip

bygger/Eñ ef þa skilr a vm kaupmaā la/þa hafi sa sitt mal er vitne fylgier ⁊ þeir sueria suo/Vid heyrdum ord yckur og voru þid þa satter ⁊ samkaupa vm Fartekin/suo vm Lest og Leigu/þa er þad vitni Logliga borid/⁊ ad fullu þar tekit epter Farmanna Logum Riettum.

Cap II

Huersu Skip skal fært vera

SKip þat er ausa þarf þrysuar a Tueim dægrū er talt fært j allar farar nema hasetar vil ia hlita lekara Skipi. Eñ ef Styre menn lata ausa Skip vm Natt a Laun fyrer Hasetū/þa heyrer þat til suika vid þa/ og eiga Styre menn ad bæta þā skada allann er af þui giorist/ huert er þat er vm fie maña edr fiør edr huorutueggia/þuiat þat fals a huer at

bæta

baka er sialfer giorde. Nu er Farmur a Skip kominn Føt ⁊ Matz ⁊ Dryckz / þā sk eigi minni enn II. meñ hafi III. Bloruerpla m͡z Vatn / og allt añad þat sem̄ til er ætlad / Og ef þa synist Nasetum Skip sie Ofhladit vnder þeim / enn Styre menn kalla Mundang hladit vera / þa skulu þeir nefna II. Styri meñ af ødrum Skipū ef til eru / Og ef þier villa þui til Gudz skiota ad þeir villdu fara a so hlødnu Skipi iafnlanga leid / þa eiga Nasetar ei ad vanda vm þa Hlødslu / og fare þa vid so buit. Enn ef Styre moñum af ødrum Skipum þicker Of hladet Skip / þa skulu Styre m̄ af bera alla sijna Vøru adra enn þa er þeir høfdu ætlat sier til Reida Kaups þuiad Skip er huergi fært ef Reida skorter / enn ef Skip er þa eñ Ofhladet / þa skal sa fyrst af ganga og af bera er efst tok fare / ⁊ huer ad ødrū er tekit hefr / til þess er þeim þicker Mundanga

liga Skip hladit er þessu Male skulu skipta z til vöru nefnder. En ef Styri menn af ødrum Skipum eru ei so nær ad þeir meigi til koma/ þa skal Bænd til nefna þa er næster bua z helst hafa vit til og vanet eru j Kaupferdū/ad skyra þetta mal epter þui sem fyrr seigier/ Enn huerium Manni er af Skipe geingr mz föt sijn z fie/þa eru Styri meñ skyllder ad fa þeim forlukeyte safn gott til þess Lands sem þeir höfdu sig til ætlad. Enn ef þad fæst ei/þa greidi Styri meñ þm slijkt fie sem þeir skyllu dū taka af þeim ef þeir færi þangad sem þeir höfdu sier fare tekit/z gialld apt Leigū slijka sem huer hofdu adr af hendi greitt.

Cap III.

Vm Skips vppsatur

Vær Styrimenn vilia Skip sitt fram setia edr vpp/þa sk. hñ skiera bod vpp VII. vettũ. fyrer/og suo vijda bera lata; sem hñ þijkist þurfa. Eñ huer sa Bondi er þad bod kiemr til er skylldur til at fara og Hũskarlar hans nema Sauda madr/Eñ huer er ei kiemr forfalla laust, er sekr II. Aurum vid Kong. Enn ef Bondi duelur hus Karl sinn fra þessari ferd þa suari hñ þeirri sekt er vid ligg-ur/enn Grid meñ skulu sialfer fa sier Skyki ef þeir hafa til Enn ef þeir eiga ei til þa skulu bændur fa þeim Skyki ef þeir eiga til/Ei eru bændr skyllder ad fa Grid moñũ Skyki fyrr eñ VI. Vikr-eru af Sumri/og eigi sijdar enn IIII Vikr Lifa Sumars/Enn þegar Bod kiemr þa eru aller skyllder ad fara. Ef Skip er j Oræfe komit þar sem firder eru fyrer edr Sund/þa er bonde skylldr ad fa þel Skip ef hñ hefr til/enda eru

þeir

þeir skyllder ad fara þo ad styre madur
fae þn̄ skip. Eru ᴛ Styremen̄ skyllder
ad Ala þa m̄ j II. Mal er ei meigu fa
fra Tuiueigis heim fra skipdratte edur
heim ad Knolldi. Styri menn eigu ad
giora Nof ef þeir vilia/so ᴛ ad skiota
Hlunni/og festar til ad fa/og um skip
ad bua ad ollu med Haseta fulltinge.
Styri menn eigu og ad feria þa menn
heim er fara eigu yfer Fiordu edur Ar
Oferar /ella eru þeir seker halfri mørk
huor half Kongi enn half heim er til
skip drattar voru kuadder/og hafe þo
Skip ad osekiu ᴛ abyrgist ad øngu/þa
skulu men̄ a festum taka er styre madur
vill/og leiti vid þryśuar af aullu Afli
Og ef þa geingur ei skip vpp edur vt/
þa eru þeir aller oseker er þar eru vid/
þo at ecki gieri þeir þar meira at/ᴛ sie
menn til kuadder i edru sinne ef þarf/
Enn þeirra Abyrd er a skipi sem heima
satu Løgliga til Kuadder / og þo seker
sem

sem þyr voktar.

Cap IIII.

Nær skiparar sku til skips komnir.

Þeim deigi er Styre madur vill vt leggia þa skulu aller skiparar til koma þorþolla laust/enn þad eru þorþoll sem Log Botta/Enn þegar þar kiemr skutstaþn sem adr var Framstaþn/ og hvorþer skip a Leid/þa a styri madr skiplei gur allar nema hñ vilie betr giort haþa/ þuad sem aþ skipi verdur sijdann/ nema þau skip setiest hier vpp sem ætla til Noregs/þa sku þeir bijda Byrtar til Mariu messu sijdari/þuiad hiedan skal eigi sijdar Sigla/ Nu þo ad skip setiest þa vpp/þa skollū vijst þar ad Bori þm er tekit haþa þyrer þa Leigu er þeir greiddu þyrra Sumarit/Dena og nockrer þeir sem sier haþa þare tekit edur þara ei/þa eignast styri menn þa Leigu alla er þeir

skylldu hid fyrra Sumarit greitt hafa/. Eingi Islenskur madr skal hiedan fara med minna Fie enn hann hafi til Tiu Hundrada. Sekur Mørk vid Kong sa er vid þeim tekr/enn annare Mørk sa er Fare tok/nema hann þione/ edur fare til Skola/edur fari fyrer nockra naudsyn/þa er Riett ad flytia þo at all lytit Fie hafi.

Cap V

Um Hafner.

Har skulu menn til hafna hallda sem Skipa uppsat eru fyrer/ef þeir meigu kaast/þar eigu þeir ad grafa fyre. Nunni og giøra Hrof e hlada Vegg fyrer Skip sitt Vatns ad neyta e Haga og suo þeir menn er þangad koma til kaupa vid þa/nema þeirsle leigr enn III. Mørk

Þar med Sýki sijna/þa bæte Landname
þeir er til kaupa koma/ ongvann Toll
skulu Kaupmeñ greida þyrer þetta

Cap VI.

Ef Styre madur seiger tuent til huert
hañ sigla vill

EF meñ taka sier Fare af Sty
ri mañe/ᴣ seiger hañ sitt huer
tum huert hañ vill farit hafa/
Nu þar sem leid skilur og vill
huer þangad fara sem sier tok fare/og
hefst upp Þræta med þeim/ þa skulu
þeir sitt Mal hafa er fleire eru þo at
einũ auke/Eñ Styre madur skal onguo
vm rada. Eñ ef huorer verda jafnmar-
ger/þa skulu þeir bera hlute j Skaut ᴣ
hluta/og skulu þeir rada er hlutur fylg
er. Nu vilia þeir af Skipe ganga er
lyge var fyre Berin og lausungar erd/
 þa

þa skal styri madur giallda Mørk huer-ium þeirra er af geingur skipe/ og skip leigur vm fram er hñ tok af þeim/ Eñ þær hinum sem epter eru á skipi skal hñ fa so marga Menn ad þeir sie vel Lid-færer/og hallda þa m3 sijnū kosti þāg ad til Kaupstadar sem þeir hafa sier Fari tekid.

Cap VII

Vm styre Menn

Eñ skal vera Styri Madr a skipe hueriu nema a Islands Ferū þar meiga fleire vera/ styri madr sk Pridiūgi meire Lest hafa eñ Hasetar/ ꝛ þo ecki meira vppleggia eñ Hasetar/ fyre þui ad hñ a Pridiung ad hafa til Reida koupe sier ef hañ þarf/ þad eiga aller Hasetar ad flytia/þui skal hada j klefa Rume vid sigiu

Siglu. Stirimadur skal Leidsogu mark til þa enn aller Tulk / Allar Lester skulu iafna storar vera ad fullu Fare / nema sumum hasetum sie skild meire Lest enn sumum minne / So sk huer madr hafa marga Punda þunga i Lest sina / og so myckla Voru sem hñ hefr stet þart vn der tekid og Leigu fyrefest / Huer madr sk Nirder þa yfer Voru sijna / suo ad iafn marger Seckter skulu vera vnder iafn mikille Nud.

Cap XIII.

Ef Hasete ryfur skipan

EF Hesete ryfur skipan vnder styri Mañi og verdr hañ ad þui Vitnis sañr / Ryfur hñ innann Landz þa er hñ sekur Mork vid styre Mann fyre Lest huerta er hñ ber af / Enn ef hñ Ryfr skipan

vnder Styri manne j Danmørk edur j Gautlādi/edr Suiþiod/gialldi II. mer fyr adra Kongi enn adra Styre manni þyrer Lest huerta er aþ berst/Eñ eþ ma dur rypr skipan j Gotlandi/edur Engelande edr Suñar a Saxlāde sekr. IIII Mørkum halþt Kongi enn halþt Styri manni. Kyþur hañ skipan j Einglande edr Skotlandi/Orkneyium/edur Hiatle yum/ Færeyum edr Hialltlande/gialldi VIII. Merkr halþt Kōgi eñ halþt styri manni. Nu Kyþr madr skipan a Grænlande edr hier a Islandi sa er vtlendsker/edr Austr i Gørdū/sekr viij. ørtugū ꝛ XIII. Merkū Silþurs halþt Kōgi enn halþt Styri mañi. Nu heitet þegar skipan roþum er Skipari kiemur eigi til Skips mz Varning siñ i þær stefnu er adrer skiparar koma/ ꝛ styri madr gior er Rad þyrer/ Og haþa slijk Løg øll j heimþerd sem þeir høþdu i heimā ferd/ og Skip i allra þeirra Abyrgd þar til

sem

fem vpp er sett/nema Styrimadr vilie betur giort hafa.

Cap. IX.

Vm bid epter Styrimanni

Ef kemr byr a þa sku hasetar bijda styrimās sins vm III sinar boll eñ sidā meigu þeir bara huert er þeir vilia at D sekiu. Nu kiemr Byr a x er haseti geingiñ fra Skipi vtan Leyfi Styri mans og Haseta/þa skulu þeir bijda hās II. Stundarboll/ þa meigu þeir bara af osek iu. Nu geingr Hasete fra Skipi x kiem ur Byr a/þa skulu III. Meñ ganga a Land vpp og sk einn þeirra standa vid Bryggiu spord/ og annar vpp fra hm̄ enn þridie leingst vpp/so ad huer meigi heyra annars kall og æpi III. sinum/ og gangi sidan til skips/Eñ ef hñ kiem

 ur þa

ur þa ei/þa meiga þeir fara af Skipiu/ ef hñ er a Christnu Lande staddr/En ef hñ er a Heidnu landi/þa sk bijda hñs ij. Siötarfoll ef hñ er Dyrært fyrer Heidnum mönnum. Nu stendr Madr epter i bygdre Ey/ þa skulu þeir leiga honum þar til megnum Lands mz Fie hñs/Eñ ef hñ stendur epter i Obygdri Eyiu/þa sk legzia honũ epter vij. Natta vist og Elld færi/Bat og Bolöxi/huers dags Skickiu. Nu stendur Madur epter enn Matunautar hans bioda Mann a Lest hñs/og hafa vid þat Votta/Eñ Styri madr ꝛ Hasetar fuediast ei þurfa/þa fyrirlatiar þad fie hñs vid Styri menn ꝛ Haseta/ huad sem i huerio gioriist. Nu koma Hermeñ at þeim og kiemr eitthuert Hervopn innañ bords af Ofride/ og verda meñ Sarer edr Drepnir/ ꝛ hafa þeir eigi bodit mañi a Lest hñs er epter stod/þa befur hañ fyrer giort huerium Peningi fiar fins þeim er hñ atti þar i

Skipi

Skipi. Nu fara menn fra Skipi med radi Styre mans og Haseta/og kiemur Ofridr at þeim þa hafe þo fie sitt þeir er fiarre voru stadder ef hiet fa varit er a Skipe voru.

Cap X

Ef kasta þarf fyrer bord

EF Menn hitta i Sterma edur Volk/edr þann Vanda at þeir þurfa at Lietta Skip sitt/þa skal ollum yferburd fyrst kasta Enn ef meira þarf fyrer bord ad kasta/ þa skal þui fyrst kasta er þyngst er ꝛ fie minst/hver sem þann Varning a ef þui ma na/Og skulu aller þeir sem innann Bordz eru giallda þeim Verd fyrer er atte suo mikid sem þeir mætti fyre fa i þeim Kaupstad er þa koma þeir til/suo ad allra þeirra skadi verdi jafnmikill ef

sefna

foþnu pie/þuiat epter Fiarmagni ſk pie kaſta eñ eigi epter Mañmergd edr Leſta Tale. Enn eþ þeir koma med heilum Bulka til Kaupſtadar ꝛ haþa onguo ka ſtad/þa ſk yþer burd ſkipta at jaþnt ſku aller aþ haþa/ jaþnt Styri menn ſem adrer Haſetar/nēa þeir ſku meire ſkip-leigu haþa þyrer þa Leſt eñ þyrer adrar þær er þeim voru Vegnar vt j ſkip/ ſuo margar ſem þær verda. Enn þat er yþer burdr er þa liggr epter er huer heþr Veigid ſijna Leſt þulla.

Cap XI.

Vm Sio volk

EF menn hitta i Volk edr þañ Vāda/ad þeir Leſta Skip ſitt ſuo miøg ad Farm þarþ aþ at bera/ꝛ er þo bætāda/þa ſku aller Haſetar bida halþā Manud Virka daga

daga. Enn ef nockrer skiliast fyrri vid Skip enn nu var skilt fyrer utan rad e leyfi Styrimans/þa eru þeir seker þrij Morkum vid Kong og styri Mann er fyrst Riufa skipit/Eñ hver þiña mork er skidañ geingur af/þar til ad þeir eru so samenner epter at skip er Opart ept er fyrer Lid leysts sakier/ enn þeir eru ecki sekier er sijdar ganga af. Enn ef Skip Brytur i Spon og eru Menn a Fridlandi/þa skilie meñ ei fyrre vid en Reida er Borgid þeim er þa ma na/og suo skipfrœe.

Cap XII.

Um Skipbrot

Beruetna þar sem meñ brio ta skip sitt og þilkiast eigi sialfir sa borgit sier/þa skert þeir Bod upp þm er nester

bůa

bua so mörgū sem þeir þijkiast þurfa/ m; Eykiū sinū þeim er þui meigu vid koma/þeir skulu hafa vij. Aura fyrer Leit huerta er þeir vinna vpp/og Kost til fædu sier ympram̄. Þeir eigu ꝛ ad biarga Skipi og reida fyrer safnadar Leigu enn huer er eige kiemr epter bodi forfalla laust er sekr vj. Aurum/halft Konge enn halft Skipbrots mönnum.

Cap XIII.

Ef Madur leiger af haseta

EF madr leiger eins Punds þar ad Haseta/og byggier hañ ad Logum/ꝛ a medan hñ a eins Punds Rum. iñañ bordz/þa a sa þad er Leigdi. Eñ ef madr Leiger II. Punda þar ad heseta/ꝛ so þo fleiri sie/þo a hñ slijkt ad hafa sem hañ keypti ad hinum/huert sem þat er þar hñs

edur

edur færinge edr añad þie þad er sa a er selldi æ meda sa a til. En ef Naseti vill ei fara þar sem hn̄ tok sier fari og hefr eckí adr a Skip borit/ þa skal hn̄ greida Styri manni slika Leigu sem hann feste honum/og fære þangad sem hañ hafde fare tekid. Enn ef Styri madur Ryfur skipan vnder Naseta/ þa suare hn̄ slíku fyrer vid Naseta sem Nasete atti vid Styri mann ef hn̄ hefdi slijkt vid hañ Rofid. Nu tekr madr sier fare og ber a hafn sijna a Skip/ og ber þær Naudsynjar til at honū er syn Fiarskade j ef hn̄ fer/þa fae hn̄ Styri mañe annann haseta jafn godann j stad sinn og jafn mikla Lest og Leigu. Enn ef hann fær onguann þa fare hn̄ sialfur/edur suari slijku fyre sem fyrr seiger nema Styre madur lofi honum

Cap. XIII

Ef meñ beriast j Kaupferdum

Ef menn Beriast i Kaupferdu og sættast þar epter mz Skipmans radi ꝛ hafeta/ þa a hvertgi at Riufa þa Sætt, Enn Noregs Kongr a sekt þa sem vid liggur/ꝛ sakie sa Kongs Ambods madur sem þar hefur Lien er þeir riufa Bulka sina og bera af skipe/ Enn ef Noregs Kongs menn beriast/edr giøra onnur þau Verk er sekt liggr vid/ i Danmørk edur i ødrum Londum/ og bæta þeir þeim Kongs Ambods mønnum er þar hafa Lien yfer/ þa eru þeir Osekter vid Noregs Kong er þeir koma heim/ ef þeir hafa til þess tueggia manna Vitni ad þeir bættu þar slikt er þeir brutu/ ef þeir hafa vid Utlendskan Mann att/ Enn ef Nordmenn beriast sin i mille/ bæti Noregs Kongi Fridbrot er þeir koma heim/ þuiat a hans þegnum var unnid/ ꝛ siae þess meir vid sundurþycki sijdan sin j mille.

Kap XV.

Huer Hofn skal hafa

SA a Hofn er Rær / enn hinn Lægi er fyrir kemr Landfestum vm festar hal. Ef madr rænir mann hofn / þa sekist huer þeirra Mørk er a þui Skipi er / jafnt Styri menn sem Hasetar / þa seckt a halfa Kongur enn halfa þeir er hafnar Ran er veitt / og skipta at Mann mergd. Þat heiter hafnar Ran ef madur hoggr edr leyser festar mans / edur bægier þeim vr Lægi er adur lagu fyrer. Nu eru marger menn a Skipi samann þeir er sijdar koma / og bua eigi aller vm eitt lyndi & seiga sumer so ad ei mundi ad Roit ef þeir riede / þa synie med eins Eidi vilia sijns huer þeirra og sie þa saklauser / Enn ef þeir vilia er giallda er Hafnar Ran veittu þa sekt er vid liggur / sækie

 sem

sem Vikapie/þar sem þeir Riuþa bulka sin til uppskipanar.

Cap. XVI.

Vm Haþnar Ran

Hat heiter Haþnar Ran eþ m Sigla j Ackeris lægi j hoþn og Sigla adrer epter so nær ad ei er Skipe hinna suiþrū. Nu tala þeir vm er þyrre komu til haþnar/ z beida hina i burt leggia er sijdar komu/ suo ad Skip þeirra haþe Suiþrum/ z ei liggi Skip a Stremgiū þeirra. Nu vilia þeir ei i burt leggia/ þa er þat haþnar Ran. So og eþ Skip brytz vnder þeim/ þa liggz hier vid þetta haþnar Ron sliskt sem hid þyrra. Eñ eþ þeir briota Skip vnder mønnum er sijdar koā/ huert er þeir briota i Ackeris sæte edur Landþestum/ edr giøra Reidaspell/ þa skulu þeir bæta sem vert er/ og Oþundar bot med epter Laga Dome. Eþ

madur

madr høggr skyle Nøgg a Nabskip mans/og huatki sem hñ meider ab Skipe edur Reida/ edur Vidum/bæte Spiell sem verdt er og Obundar bot mz epter Laga Dome / Enn eb peir vilia ei bæta/pa liggur hin sama sauk vid sem adr var nebnd.

Cap XVII.

Vm Skipsbat

M O skal Styrimadr Bate ta da/ z eb peir liggia vm Akeri/pa sk hñ lata flytia hafe ta til Lãdz eitt siñ vm Dag og vt aptr. Enn Matsueina III. Eitt sinn ad taka Vatn og Tuisar at Matbud. Sa sk Bat pesta er sijdast geingr vr Bat/Enn bat Festr sk takaþrañ at Bulka brun/pa er Batur er heimtur at skipi / Nu eb brestr vr borde edr Bardi/edr brestr Raung edr Vidiar slitna/ edr Batpestur/pa abyrgist Styri madr

 skalbur

kolfbr Bat ſinn/ ⁊ þae Naſekum akann.
Bat ella abyrgiſt allt þat er a Skipi er,
eþ nockud kann ad bordi at breſta þyrer
batleyſis ſaker. Enn eþ Knutur loſnar
gialldi ſa Bat er þañ Knut Knytte eþ
eigi kiemur aptr/edr þa akañ Bat/Eñ
eþ hann vill ei Abyrgiaſt bat/þa ſækie
Styri madr ſem Vitaþie/Eñ eþ nockr
tekur Bat ad ouilia Styrimans þa lyſi
hñ Rani vnder II. Votta a hendr hm̃
þa er hann ſekur halþre Mørk vid ſtyre
mann. Eñ eþ hñ tekur Bat leyþis lauſt
og Rær i burt ſuo langt ad leita harþ/
þa er hñ ſekr Mørk vid Styrimann/og
þære iaþn godañ aptur Bat ſem hñ tok,
enn eþ nockut grandar Skipi eda mm̃
þyrer Batleyſis ſaker medañ Batr er i
burtu þa er hñ ſekr XIII. mørkũ halþt
Kongi eñ halþt Styri mañi/eþ i ſpon
brytr/og bæta ſkada allañ epter þui ſem
menn meta/eñ eþ Sikþ er bætanda þa
late ſa bæta er Bati rere burt/⁊ gialldi
Vmerk

V. Merkur halþt Konge eñ halþt styre mañi/ Enn þyrer mañ huern er tyniſt þyrer Batleyſis ſaker giallde ſa er Bati Rere j burt ſlijkt Pegngillde og ſlijkar bætur ſem Kongs Vmbods madr leggr til mz beſtu manna Radi.

Cap XVIII.

Ef Menn Sigla a adra þyrer Naudſyn

EF Meñ ſigla mz Lãde pram j ſamþlote þa ſkulu þeir Vœgia er vtar Sigla ſuo at eigi bæte þinum ad Landi er nær Sigla. Ef Menn beita þra beiting og Sigla þiner a Vedur þeim/ og bægia þeim at Bergi eda Boda edr Neſi/ og Leſtiſt Skip þeirra þyrer þa ſek edr bry tur i Spon/bæti hañ Spiell er þinum bægdi aþ Leid ad Lande/ epter þui ſem VI. Skynſamer m̃ meta/ og oþundar

bok mz epter Laga domi. Enn ef menn beita þrabeiting / og ber þa at Bodum er a hlie sigla / z vilia þeir helldur a þa Sigla enn i Boda briota. Nu ef Skip þeirra brotnar edur Reide slijtnar er a Vedr Sigldu / z ei villdu Vægia / þa koma þar onguar bæti fyrer / þuiat hin u n var ærin Naudsyn til. Nu sigla menn til miorra Sunda mz myklu samflote / þa skulu þeir Sigling minka er slijdar Sigla / þar huer sem staddr er so at onguum verdi forar talmi at / Minka sñ Sigling mz halfan z hefslaskurd / helldr skal nidr leggia eñ a adra Sigla.

Cap XIX

Ef menn sigla edur Roa a adra Naudsynia laust

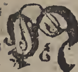

F menn Silga a adra Naud synia laust / hût sm þeir sigla til Hafna edr mz Hafi edr mz Land

Lådi/ꝛ giøra þeim modum Spilluirki i hueriu ſem þat verdr/þa bæte ſiṁ VI Skynſamer menn meta/ Nema Menn Roe ꝑyrer bard þm̃/Eñ eꝑ madr ſiger opp a mann og brytr Skip hñs ſuo ad ei er bætanda/bæti Skip ſem menn meta/og ſuo ꝑarm allann þñ ſem a er/ og oꝑundar bot med epter Laga domi huerttũ ſem ſkade var giør og a var/eꝑ hñ braut ad villd ſinni. Enn eꝑ Voda verk verdr/þa ſañi mz ein eidi/og ꝑalle þa nidur oꝑñ darbot. Eingi madr ſkal a akañ Roa helldur enn Sigla/edur þat giøra ſem ødrum er ſkade ad / eñ eꝑ hñ Rær/þa liggr hm ſama ſekt vid ꝛ adr var ſøgd.

Cap XX

Vm ſamꝑlot

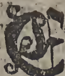
 B leggur Madr yr Lagi og ber Erida siña/ z læti bryggiu epter liggia/ þa a sa Lagi þegar hñ kiemr til er bryggiu liet epter liggia/ Ef Menn leggia samplot sitt samann at Farmañalögum riettum/ þa skal eingi fra ödrum Sigla leingra enn sia meige As af bordi Enn ef þeir Sigla leingra/ gialldi mörk þm̃ er fra var Siglt jafnt Styri madr sem Hasetar. Enn þar eru Naudsynjar ef Skips haske liggr vid/ Fiors edr Fiar Enn ef þessar Naudsynjar liggia vid/ þa ma Secktalaust fra Sigla ef hiner vilia þad sueria er i samplote voru mz þeim adrer/ Eñ ef önguer eru adrer til þa sanni sialfer sögu sina med Siettar eidi. Enn ef eidr fellr gialldi sem fyrr seiger.

Cap. XXI.

Ef Meñ draga vpp Akeri

Ef

Log

E meñ draga vpp Ackeri m: sijnu Ackeri/ ꝛ hylger hueiki streingꝛ ine ynaclmdi/ þa a Styre madꝛ halþt eñ hoſetar halþt/ nema nockꝛ madꝛ kieñi ſier ꝛ kalli til II. Manna vitnis burd/ ꝛ leyſi ſ't aþ þeim er þundu med halþuirde þa er Vitna er neitit/ Lyſa ſkal þunde hueriũ ſamdægris þyrer Vottũ/ eþ menn ſiggia þar ſem bygt er. Eñ eþ ei er ſo Lyſt þa m: ſa Þioþſok agiepa er a. Enn eþ madꝛ dregur vpp Ackeri m: ſockni/ edur Raſar til og kiemur Reipi j Hring/ þa leyſi aþ hm̃ m: halþ virdi/ Eñ eþ eigan de kiemꝛ ei til edꝛ hũs Vmbods madur/ þa eiga þeir Ackeri er vpp drogu.

Biop. h 14

Cap XXII

Vm ſamþielag

V leggia Menn Fielag sitt samañ / þa skulu þad Vott ar vita / þad Fielag ma vid ønguann auka sekta laust ne ma hunn loþe. Eñ ef hñ eyki / þa skal sa er fyrri lagde fielag taka Mørk Silfurs j Norege af Oskiptu / enn Hundrad a Islande / og eigi skal hann fara leingra Naudsyma laust enn skilt var nema hañ vilie abyrgiast vid hñ huern Pening / ⁊ ei sie hñ Nauggua i burtu þad fielag nie Liosta / og eigi legords saker af gialda og ønguar adrar Oskullder edur opneyt slur / ne na beggia sie vilie til. Enn ef þeir skipta fie sijnu ⁊ fielagi / þa leggi hñ fra̅ꝺ̅ slijkt fie er hñ vill / ⁊ mæli so Hier er nu allt Auoxtur og Instæda er vid eigum. bader samann / og suerie sijdan eineidi / og slijkan Klædnad skal hañ hafa þa er þeir skipta fielagi sijnu sem þa hafdi hañ er þeir Lagdu samann / og eigi verra. Nu leggia menn hia fielag /

þa

þa skalsa ed vid tekur Klædest aþ sijnu þie/enn eigi aþ hins þie taka er hiaþielag lagde vid hañ/ nema Skipleigu og Vppburd og Vtburd þyre þat er j þielag var lagt þat sk hñ abyrgiast sem sitt þie. Enn halþann Auext sk huer þeira haþa / enn sa Instædu eyri sinn þyrst aþ er Hiaþielag lagde / Nu skilia þeir sem þeir verda asatter/huert hñ skal mz þara/ Enn eþ hñ þlytr þat edur þærer a annann Veg/þa abyrgist hñ þat þie at ollu. Enn eþ hañ hitter j harda Kaupsteþnu/og þære eigi suo Dyrt selle sem virt er j hendr honum/þa skal hñ heim þara/og þæra þeim þie sitt er a. Enn eþ hann selur Odyrra/ þa skal þat þess Skade er mz þer/Eñ eigi þess er þie a.

Cap XXIII.

Eþ annar Fielag Manna Deyr edur Sykist

V leggia m̃ fielag sitt samã og veria vr einum Eird/ og bera Fot sijn a Skip/ ꝛ fara þangat sem þeir toku fart/ Nu legst an̄ar sukꝛ ꝛ giörist hættꝛ vid Dauda/ þa sk̃ fielage hn̄s ganga til Styrimans og hafeta og bidia þa ganga til hins siuka manns/ þa skal hn̄ seigia til fiar sijns og til Fielags þeirra. Nu eþ hn̄ andast sijdann/ þa skulu þeir vera Vitnis Menn er þa voru þar vid staddꝛ eþ nockꝛ verdꝛ Tortrygd þar a ꝛ sk̃ þie Virda þegar a Lād kiemꝛ/ ꝛ sk̃ sa Virdt taka er vid tekur/ og fara fram̃ leidis sier til Auaxtar/ eþ hn̄ flytꝛ In stædu eyri til Arfa riettꝛ edꝛ hn̄s Vmbods mās. Nu kiemꝛ hn̄ ei þeim Vott um ad sier er Fie Virdtu/ þa auki han̄ Vitni sijn med þeim Mennum er þan̄ gad fara sem Arfi situr fyrer/ Nu andast fielagi hn̄s sijdan̄ bulke var bun din̄/ og adꝛ en̄ þeir sie a Ferd komner/

þa

þa skal hn̄ setia mann a Lest hn̄s þan̄ er vpp hallde Rodri og Austri/ tialldan ⁊ ollum kostnadi af Fie hins Dauda/ enn ecki a hn̄ pleira af ad hafa nea Erfige lofi honum

Cap XXIIII.

Vm vardhalld a Skipum

NV ef þeir eru a Leid komner og þurfa þeir Vardhallds vid og Varhygdar eige fiiour vm Daga enn Nætur/ þa skulu þeir Bergverd hallda ⁊ hefia j Stafni fram̄ og fara aptr epter Skipi a Stiornborda/ og fara fram̄ epter Skipi a bakborda/ Hafnar austr sk hefia aptur a bulka brū a bakborda/ ⁊ fara fram epter Skipi/ og fa: so aptr a Stiornborda/ Siglingar austur og Ra vordr a ad hefiast hia silgu a bak borda/ og fara fram̄

epter

epter Skipi og so aptr a Stiornborde. Þau Embætte eru nu told j Farmanna Logū er vera eigu a huerio Loglaungu Skipi. Eñ þad er Loglangt er a Sessū ma telia edr a Nofnum Skipa.

Cap. XXV.

Ef fleiri Meñ eiga Skip saman

EF Meñ eiga Nafskip saman / z vilia sumer fara enn sumer ei / þa sk sa er fara vill stefna þeim ollum til skips er j meti eigu / suo longu fyrer at vm Lid meigi Byrgia / og fare suo at þessu Skipi sem seiger j Jarda Skiptum og vm adra Skipi fer j Kaupa bælke / Eñ ef þeir Mēnn eigu Nafskip samann er huergi hefr Kost til at Kaupa / og vilia ei adrer Kaupa / hallde sa til Gagns er vill z greidi þeim sinn hlut Skipleigu er til

molz eigu vid hn/ᴇ taki af honum þat er hann þurfti til Kostinadar at hafa a hås hluta/ Svo skal og fara ef meun eigu minni skip samann enn Nafskip og vill annar hallda til fiskiar edr feingiar Skipinu/enn añar vill ei/þa sẽ so vm þat Skip fara sem fyrr seiger vm Naf skip-Nueruetna þar sem menn skulu mz mönnum einhuerium Grip skipta edur Virda / þar sem þeir eru at Legum til kuadder/þa skulu þeir iafnan til skipta koma fyrer midian dag edr Virdingar/ ella sekur I I Aurum/ halft Kongi enn halft þm̃ er Virdingar kuadde Logliga nema Naudsyn banni/Enn vm Skip-reida allann og Vatns kierølld er þeir attu bader saman mz Skipinu/þa skulu Skynsamer menn meta/ ᴇ skal þat allt skipe fylgia. Nu vill huerkueggia hallda Skipinu til fiskiar/eda feingiar/ og a sinn veg huer/þa skal svo ad fara sa er ei vill skipta vm skipit vid annann sem

adur

edr Vickar/fyre vtan þad ad þa skulu skypsamer menn hluta huor þeirra hafa skal Skip edur Verd ef þeir verda eige stalfer a satter/og ef annar helldr skipinu til siglingar edr feingiar suo ad annar veit ei/edur er ei ad spurdur/þa ofurgiist sa Skip er hefr/eda hafa latid/en hinn hafi þo fullann hlut af sijnum hluta Skipsins er engu ried fyrer/edr Leigu slijka sem VI. Skypsamer menn meta ef skipid er onder farma lagt. Enn ef beggia þeirra rad voru til j fyrstu þa aby rgist huer ad þm hluta Skipit sem hlut hefr af þui tekid. En ef ei gielldst þm Verd fyrer Skipit er hafa a/þa sakie sem Vita ber. En ef menn eigu Vatn bata saman/edur þau Skip ad suo eru Lond at ei eru Sioar þar til siglar at hallda/og vilia þeir þo skilia Eign med sier/ þa skal suo ad þessu skipti fara ad silu sem fyrr seigir vm meira skip/Ef Madur setar fram Nafskip Mans/og

þo annar madr eigi med honum ad ouilia þess er a med honum Skipit/og so ef hann fer i burtu med/So og ef madr høggur Skyle høgg a annars mans Skip/og huad er hann Meider a Skipinu Reida þess edr Vidum/suare slijku fyrer sem VI. Skynsamer menn dæma Løgliga til nefnder/Og huernetna þar sem madr giorer ødrum manni Fiarskada med heipt fullu/bæte sa fullrietti epter Dome er giører og Fiarskada med ef Vitne eru til/þat er allt fullriettis skade er menn meta til halfrar merkur. Enn ef minne er þa er øfundar bot epter Dome þeim er Skadinn var giør. Riettare skal iafnan nefna menn til Doms ef Løgmadur er ei nær/Nu dylur hinn enn ei eru vitne til/synie med Lyrittar eide hinum meira fyrer fullriettis skada/enn ef Eidur fellur/giallde slijkt sem adur var talt/Enn ef verr tekst enn hann vill/giallde skada sek talaust innan VII. Natta þeim er fie atti

Cap XXVI.

Um farargreida Skipmanna

Ð ferda Menn Farma yfer Landi fram edr vr Utløpu / Enn þat er farmr er skip er hálft hladid edr meir / þa eru þeim allar Hafner jafnheimilar ef þeir eru ei meir en III. Nætr j somu hofn ad Vedri færu / Nu eru þeir leingur / er Vedurfaster / þa bæte Landnami Lá-dzdrottni. Riett er ad þeir sie j sómu Hofn medan þeir þurfa ad þurka edur selia Varning sinn edur feing / edur fara a Land Godz sitt til Uirdslu / Nu bryt-tur madur skip sitt þa er hann fer mz Lá-di fram / Arar edur annan Trie. Reida þa take sier. Vid af annars Reka suo ad hann sie birgur / legge verd epter mz vi-tnum epter skynsamra manna Virdingu ef til eru / ad þess Bonda er næstur byr reka

Reka heim er Widr var a.

Cap. XXVII.

Vm abyrd a Skipū fyrer Stormi.

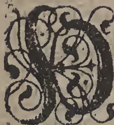
EF Madr dregr vpp Skip sitt þar er hn̄ a ei vppsat / ꝫ hefr skip vpp og Lyster vid an̄ars skip / þa a sa at abyrgiast bædi er vpp dro. þar er hn̄ atte ei vpp sat / Nu hefr þess Sip vpp er vppsat atte / og Lystur þui vid þess Skip er ei atte Vppsat / ꝫ brytr / þa Abyrgist huor sitt Skip. Nu eigu þeir bader vppsat eda huarge þeirra / þa Abyrgist sa bædi skip in ef annad lestist af odru / er þat feste er vpp tok / Enn ef bædi hefr senn vpp ꝫ lystr a lopte saman / þa abyrgist huor sitt Skip. Nu dregur Madr Vid vpp þar j hia sem Skip standa / þa skal madur so festa Widiat ei take Vedur vpp

Enn ef Vedr tekur vid vpp ꝛ Meidet Skip edur Reida/þa Abyrgist sa Skip er Vidinn atte ad ꝼesta. Ef madur ber þie sitt edur ꝼeing a Land/ꝛ heꝼur þat vpp vedur og brytur med Skip mans/ þa Abyrgist sa Skip er þat bar vpp er spiell vard ad/ Nu dregr Madur ꝼeng sijn a añars Land/ þar sem eige standa Skip ꝼyrer ꝛ ei veit hñ von til Skipa vppsata/og draga menn þat vpp Skip sijdã/þa abyrgist hñ þat ei þo at Vide hans edur ꝼeng briote Skip. Ef Vid mans edr Feing heꝼur vpp ꝼyrer Vedr ars sokum/ꝛ kastar a añars mans Vid edur ꝼeing/edur Hus/so at þar meidist aꝼ/þa Abyrgist sa þat er at skedũ verdr er Vid edr ꝼeing atte ad ꝼesta/ og skal þad suo ꝼ. a sem vm Skip skilur/Nu ꝼara menn m Lande ꝼram edr med Ey- ium/og setia vpp Skip sitt j Toꝼt edr Naust/ ꝛ kiemur sa til sijdan er a med Skip sitt og vill þar vpp draga/þa sku

þeir vt draga er ei attu vpp sat. Nu vil la þeir ei vt draga / þa bæte þullu Land name þeim er vppsat a slijku sem hñ er madur til / z Abyrgist sialfur Skip sitt ad ollu þo ad hñ dragi vt / Riett er hm̃ at festa skip sitt med Torfe z Grioite / og viñi þad a Landi hins þar er huorke Spille Akre nie Eing / og jnne þeim pyrer skada sinn er þa Jørd a. R. B. E. K. Eigi vilium vier at mikil skreid flytiest hiedann af Landinu medan Hall ære er.

Hier Hefur hiñ Niunda
Nut Løgbokar z kallast Þiofa Balkur

Cap. I.

At er nu Þui næst ad vor skal eingi añann Stela / Nu er þad greinanda at ef sa madur stelur Mat er ei þar sier Vinnu til Fosturs / og hialpar so Lijfe sijnu fyrer Hungurs sakers þa er sa skulldr fyrer enguañ mun Refsingar verdr / eñ ef Madr stelur Hundi mans edr Kietti / Knijfe edr Bellte / og øllu þui er minna er vert eñ til Eyris þad er Huinska / og ef madr verdr sakr at þui gialldi Kongi II. Aura / eñ þeim Eyri er atti / ꝫ. heite madr at verre. Eñ ef sa Madr stelur til Eyris er sier þar Vinnu til Fosturs sa er adur var ei at slijku kiendur / þa skal hñ a Þing fara og leyse Hud sijna III. Mørkum vid Kong / Nu stelur hñ annad siñ til eyris Leyse Hud sijna VI. Mørkū / Enn ef

hann

hañ leyſer ei late Hudina ꝛ ſie brugdit
Lyckli a Kinn hm̃/ Nu ſtele hñ i þridia
ſinn til eyris late Hud ſijna enn Konge
take XIII. Merker af fie hñs/ Eñ ef ſa
madur hinn ſami ſtelur optar þa er hañ
dræpur. Eñ ef ſa madr ſtele til Merkr
er ecki var fyrr at Þyfſku kiendr/ þa ſk
hñ a þingfæra ꝛ leyſe ſig XIII. markū
vid Kong/ edr fare Vtlagr ſem þingm̃
dæma/ Eñ ef hñ ſtelur optar þa er hñ
dræpr/ Nu ef Þiofr ſtelur til Tueggia
marka j fyrſta bragdi/ þa hefr hñ fyre
ſtolit Lauſa fie ſijnu ollu/ Enn ef hñ a
j Jordu/ þa virdi vr til XIII. Marko/
ꝛ hafe ad aukſlijka Refſing ſin ſa madr
leggr a hñ epter dome er Kongs vallo
hefr j hendi til riettra Refſinga/ ꝛ hell
di ho Lijfinu. Eñ ef ſa hinn ſame ſtele
optar þa hafi hñ fyrer ſtolit Lande og
Lauſunfyre og Lijfinu mz. Jafn ſekur
er ſa madur ſem teke vid fie Þiofſtolnu
viſs vitãde/ ad Kiob/ Kaupi edr Lani/

hefr hā̄ þad og hirder og leggr laun a/ sem hinn er stal/ vtan ei verdr hū̄ dræpur fyrer/ Sa heiter Þiofsnautr/ Enn halfu minna er sa sekur sem rædr Þiofs Radū̄/ nema hann visi Omaga sijnum Yngra enn XVI. Vetra til at stela/ þa suare fullre seckt sem hā̄ hafi sialfr stolit/ R. B. N. K. Skyllt er at Bondum mōnū̄ sie Refst þar sem þeir verda tekner/ ef þar er adr Logligt Prof a komit Ella færist þeir i hendur Syslu manni þar sem þeir verda tekner/ og sende þa huer Syslu Madur fra sier til annars j godri Geymslu & finni abyrgd/ þar til er hā̄ kemr til þess Syslu mans er misgiort vor ad.

Cap. II.

Huersu Þiof skal refsa

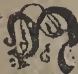
Ef

EF Þiofur er bundin / þa skal binda þola a bak honū j þeim Hrepp sem Þiofr er tekinn / og fære hān Vmbods mani bundin / z hallde Kongs Vmbodz madr honum til Þings / og af Þingi j Fiertu edr Hraun edr nockurn þñ stad sm̄ henta þijker / Enn Vmbodsmadr fær mañ til ad Drepa hañ og suo alla Þiofa / Eñ Bændr ero skylldr at fylgia þiofi til Draps þa er af þeirra abyrgd. Enn ef þeir vilia ei fylgia Þiofi til Draps þa er huer þeirra sekur halfre mörk vid Kong / Enn sa er ei vill þiof a Þinge dæma Logliga til kuaddr / er sekr halfre Mörk vid Kōg / þo at Syslumadr vilie ei Refsing a leggia. Fie þat allt er tekit verdr af þiofi / þa a sa þat er þiof tok ef ei berst ödrū Vitni til / Eñ alla adra lausa aura a Kongr / Sa abyrgist þiof er hñ bindr IIII. mörkū vid Kōg / þar til er hñ setur hñ bundinn a fiet Kongs

 vmbods

Umbodz mans/og hafe Vitni vid/enn ef Þiofur vill veriast þa fellur hn̄ vtlagi. Ef madur lætur Þiof lausan þa sekist hn̄ IIII. Mørkū vid Kong/sue Umbodz madur sem̄ annar madur/Enn ef einn madr tekr Þiof/þa liggr hm̄ ecki vid þo ad hn̄ verde laus. Eigi er madr skylldr ad taka Þiof/nema hn̄ städe hn̄ mz þyfe þui er binda meigi fola a bak honū edur grañi hn̄s kuedie hn̄ til sa er hn̄ veit at stolit er fra. Þar skal huern þiof dæma sem hn̄ stal ef ei fær adur Løgligu Þrofe a komid þar sem hañ er tekinn.

Cap III
Um Rans Menn

Ran̄ 4 V eru Rans menn Obota m̄ huar sem þeir verda tekner/e so huer sem þm̄ veiter Lid til þess/epter þui sm̄ seiger j Obota malum j Mannhelgi. Ef Madur

Ræner

Raner mañ Þioþi edr Ðtlægñ maki/ ſuare Landrada ſok vid Kong/Eñ huer annar er j geingr Ohæþu og at er med hm̃ er ſekr Mork vid Kong. Nu kieñer Madr þie ſitt þioþſtolid j hendi odrum manni / ꝛ tekr vid þie ſinu ꝛ ſkilur ſo þyrer at hñ drepur huergi Kongs riettí nidur/ꝛ heþr þar Votta vid/þa er hm̃ ſañur ad ſok/eñ ſa oſekur er vid tekr þie ſinu/Eþ madr leyñer þioþe/ ꝛ tekr vid þie ſinu þioþſtelnu aþ honum/þa er hm̃ ſekr IIII. Morkũ vid Kõg. Nu mæler þad Syſlu madr edr Lendr madr at þeir haþe ſætt giorua ſa er ſtal ꝛ hm̃ er ſtol id var þra /og haþe drepit nidr Kongs riettí/þa ſk ſa er ſtolinn var ſynia med Lyritar eide/þelle til IIII. Marka eþ þellur/enn hm̃ er Þioþur ſem adur.

Cap IIII

Nærſu Þioþſtolit þie ſkal aptur ſakia.

Nu

N ſtendr madr þie ſitt þiofs-
stolið j hendi ødrū mañi/eñ
ſa vænist heimilld at ꝫ kallar,
Kaup ſitt/þa ſkal beida hañ
Vorſlu mans þyrer hñ /ꝫ ſo þyrer þie
þad er hñ kallar ſier/ vg giøra eindaga
til/þa ſkal hñ bæra þram Vitni ſijn at
þad er hans þie/og eigi gaf hñ þat nie
gallt og ei ſolūm ſelldi ꝫ eingi ſa er hñ
baud vm/þa er honum þied vppnæmt/
þa ſk hañ giøra huert er hñ villt at þara
burt med þie ſitt/edr Reyni heimilldar
tøku hins/ enn eþ hun breſtr honum þa
er hñ þioþr ad. Nūuetna þar ſem madr
heþr heimilld til þeſſ Gripar er tekiñ er
þra manni edr ſtolinn/ꝫ hugdi hñ ſier
heimilann munde vera/þo at hñ þregni
añad ſijdar/og er honum riett at hallda
til þings edr Logmāns vrſkurdar/edr añ
ars Rietts ranſaks/ Eñ eþ hañ lætur
Grip þyrer lauſan enn domr dæmer aþ
honum/þa a hñ ønguа heimting til þeſſ
er hann

er hñ gaf vid/ Eñ þa hefr hñ heimillð til/ ef sa heimilar honum er han a aura finna þotrad/ og hñ hugdi at sa mætti honum heimilañ þa þñ Grip eñ ei elligar. Nu Kipter madr Grip vndañ mañi þñ er hñ hefr heimilldar tøku fyrer sier/ þa sækie huer sitt af sijnum heimilldar mañe þar til er til Profs kiemr ꝛ suari sa fyrer skuld sem fyrer a ad suara at Logum.

Cap V.

Huernen Madr skal vndan skulldi færast

EF kieñer madr ödrum mañe skuld/ þa sk hañ giora huert er hñ vill / ad stefna hñ heim og þadañ til þing/ edur lysa þyst hans a þingi/ þa eigu þing menn ad giora honum stefnu til næsta þings ef hñ er innañ Hierads/ Eñ ef hañ er vtan hierads /þa sk giora honum Laga

stefnu aptr til þings/um huerk mal/z eindaga þat þing/z ef hn̄ kemr ei/þa ber hn̄ a bake sek nema Naudsynia Vik ni berist hong/Nu kiemr hn̄ sialfr/þa sk hn̄ eid festa/fellr til sektar ef fellr/ epter þui sem adur seiger / epter fiar magne.

Cap VI.

Um Ransokn epter stolnu Fie

EF madr er stolin̄ fie sijnu/og sier han̄ manna farueg liggia fra/þa sk hn̄ gāga epter Hiet adz mōnum sijnū/z lysa tor reki sijnu/z æsta sier lids til epter far ar so mikils sem honum lijkar/og spyr ia til Gardz mans /þa skulu þeir setiast vtā Gardz edr Tunuallar ef ei er gardr vm/og giora ein mann til huss z seigia til Erindis/og æsta Ransaks.Nu bydr Bondi Ransokn/þa sk hin̄ ganga epter Grōnum sijnum/þa eiga þeir at ganga i Vll

Norgl hog worda gamlyhyda
Jofna

j Vllſkyrtum eidum og lauſgyrder jnn
Enn ef bonde byðr Rannſoknu / og finſt
ei ſole ad hǎs / ſyme hǎ Slettar eidi ef
þeir vilia honum kient hafa / Enn ef
eidi fellr falle til IIII. Marka. Tödi ſie
fä þeim Lyſt ſem þeir þurfa medann
þeir Rannſaka / Þeir menn ſem ei vilia
lata Lyckla til ad luka vpp Hirdſlum
ſijnum / þa eru lof þeirra O heilog vid
brote. Skulu hiner ſömu meñ Ranſaka
j öllum ſtödum badi vti ⁊ jñi / ⁊ giera
þm̄ ei Skada j Ranſokn er fyrer bua /
Enn ſtanga ſkulu þeir Jörd og grafa j
öllum ſtödū / ⁊ leita þar ſem þeir vilia /
og ef þeir finna fie ſitt j þeim húſum
ſem menn eru j / þa er ſole ſune fundiñ
Suo og ef þyfi finſt j þeim Grofum
er vti eru og er jnnann til Grafit / edur
finſt j Vthyſum edr vtefylſnū ödrum
þeim er Lyckin ſpor liggia til og fra
huſum þeim er meñ eru j / Eñ ef meñ
finna j giegnoyrum / edr Vindaugū ſo

ad kaſta

ad kasta ma sꝫ þa hafe sa fyre fier Siet-
tar eid sem fyrr seiger/ enn ef þeir menn
er Ransaka bera þa Ofrijsi sem fyrer
eru edr fara mz olognum af ransokn/ edr
annann veg enn nu var mælt/ og verdr
bonde Osann at sek Suari hefdingi hm̄
fullrette epter Laga dōm· Enn Kōgi I·I·I·I·
Merkr/ enn engu ef hn̄ verdur sannur
ad/ Enn ef sa einhuer er Ransakar edr
einhuer annar madur ber eda bera lætur
fola j Hus mās edr Hirslur/ surae full
rette epter Lagadomi þm̄ er Huus edr
Hirdslr atte/ enn Kongi slijku sem sa
ætte ad suara ef hn̄ hefdi stolit safnæ
mykslu.

Cap VII

Um Haldran og fornæmi

S Jf madr firir fie sitt þiofstolit
og fylger en Þiofr/ þa sk hn̄
hafa vid Nauistar men̄ sijna
er hn̄ tekur fie sitt/ Enn ef

Syslu madr misstruer/ z seiger at Þio fur hefr fylgt/ þa lati hinn bera Vitni vm ad þar var ei þiofur vid er hann tok fie sitt. Taka ma madr fie sitt edur Grip sinn ad heimilu huar sem hann fiñur ef ei er a halldit. Ef Madr ræner mann Nandrane/ edur giorer Fornæme bæte þeim er ... entr var slijkum Rietti sem VI. skynsamer meñ dæma Logliga til nefnder af Riettaranum. Eñ þat er Nandran er madr tekr edur slijtr vr hø̈ndum mañi edur af honum huar sem a honum er/ þad heiter Fornæmi er madr helldur ei a og þikist eiga/ eñ hiñ tekur so j burt at hñ sier a/ Ei a madr sitt at taka ef a er halldit fyrr enn Vitni eru til borinn/ enn ef hñ tekur bæti Þpund at bot epter Logligum Domi.

Cap VIII

Vm vndannfærslu Skulldar

Þiofa

HVn kiener madur mann ſkuld en ødrum vid toku/ ad hann hafi tekit vid fie hans þiofſtolnu/ en ſakuedur nei vid/ þa ſk hann ſynia med Siettar eidi/ En ſa eidur fellur til ſlykrar Secktar ſem fyrr ſeiger epter Fiarmagne ef hann viſſe at Þiofſtolid var/ Ef madur ſækier annann mann vm ſkuld/ og er ei Lyſt Þyfd epter/ þa ſk ſa er fyrer Sok verdr ſynia mz Siettar eidi/ Sa eidr fellr til IIII marka/ En ef Onagi ſtelr XVI. Vetrum yngri/ þa ſkal bæta aptr Verk hans fullu/ ei a Kongur a þui/ N.B.E.R. Ef madur er ſtolinn fie ſinu/ þa a ſa er ſtolinn er full giølld fiar ſins af fie hins Seka/ og Koſtnad þann allan ſem hann harf til epter farar/ & riett ſinn epter Lagadomi ſem hann ſie Løgtæntur ſa framfecklu

Cap IX

vm

Balkur
Um stuld Fugla ꝛ Sela

Ef madur tekur Hauk bundin j Hreidri ꝛ leyner/þa er hñ þiofur at ef sa lyser hyrd er atti/en ef madr stelr Sel af Jordu mans/þa er hñ Þiofr at ef so mikill er at þiofs sok nemur/ella synie med Settar eide/ella til IIII. marka ef fellur/so hid sama fyrer Hauka Kongs a sekt a þui.

Cap X

Ef Madur selur Jord Kongs

Ef madur selur Jord Kögs at Oleyfi hñs/þa er hñ þiofr ꝛ so sa er kauper ef hñ veit þat ella syme mz settar eidi/fellr til IIII.marka ef fellur/Nu tekr madr Mark steina upp vr Jordu/ꝛ setr nidr j odrü stad ꝛ færer a þess hlut er i moti hm a/þa er hañ sekur aleigu vid Kong fyrer vtañ Jardet/nema Lause fie hñs

vitit ei so aß Kongr haßi XIII. Mer kur/þa vinvist i Jord eß hañ a/og suo sk yuervetna þar sem XIII. marka mal eru. Enn VI. Aurum er madur sekr eß hñ tekur vpp Markstema/ r setr huorgi nidur/ Eß madur legst vnder Fienad manna og dreckr/ sa Madur a aunguañ Riett a sier/ R. B. E. K. Eß Madr molkar Bußleañars-mans stelanda hie de/bæte sem ßorer Stulo sa er Fie heßr til/ ella lat Nyd sijna epter Laga dome og Reßsing riettarans/nema solltiñ sie þa quallde þo nyt, all sem vert er þeim er Lu a.

Cap XI.

Vm Auld a Aldini r Auerki

Ef Madur gengr j Eplagard Mans/edur Nuañgard/edur næpna Reit/r allt þat Aldi/ er meñ hegna mz Gordum edr giætslu m/þo ad Vetn ßalle ym/r vill sa ei

sa ei loꝼa er a/Tuigillde þeim ſkada er atte/og II. Aura j þocka bot. Enn eꝼ madur tekur til Eyris edur meira/ſakie ſem um annann ſtuld/Enn eꝼ þeir med giora þetta er eigi haꝼa Fie til at bæta ꝼyrer/þæri til Þings/ꝫ ſuare þar ꝼyre epter Laga dome

Cap XII.

Huernen aꝼodur ſkal taka

NU ꝼer madr ad veg mz Hreſſi/ꝫ þo ad þeir ſie III. ſaman ꝫ ſtendr Hey nær Gotu/ enn Bær ei allnær/þa taki þeir ad oſekiu þad ſem Hreſſ þeirra þurꝼa til Aꝼodurs/eꝼ Naudſyn geingur til. Enn eꝼ madr kiemr um Nott til Bæiar med Eyki ſijna/og er honum ſyniad Foodurs ad Biota edur Kaupi / haꝼi ad Oſekiu Vondul ꝼyrer huert Hreſſ ꝼyre enguann Pening/eꝼ Naudſyn geingur til.

 Cap

Cap XIII.

Um Miſþanga

NU verdur Manne Miſþange/ þa ſtekiſt hñ ei þyrer þat/eþ hñ lyſer þyrer m̃m ſádægris/ſijdã hañ verdur var vid/Ella verdur hann Þioþr ad/eþ ſo mikill er munur Gripa at þioþſok nemur. Eñ þat er Miſþangi er madr tekr þad er añar á/ꝛ lætur ſiñ Grip epter liggia/og ſie þeir ſuo lijker ad Skyñſomum Monnum ſie lioſt ad hñ þottiſt ſinn Grip burt haþa/ꝛ ſkal hñ aptur haþa þært Gripiñ jñañ VII Natta ſidan hñ verdur var vid/til þeſſ ſtadarſem hñ tok/nema Naudſyn bañi/ Ella er hñ ſekur halþre mørk vid Kóg/ og hinum þyrer ſkada ſinn er atti þat þie. Enn ei er þad Miſþangi/eþ mar-kad er añad þra ødru/þat er Miſþange eþ madr tekr þeſſ kyns Grip i burt ſem hñ lætr epter i Vopnũ og Klædũ edur

Nroſſ

Nroſſam/þeſſ kyns ſem hn̄ alle og ſo at Lit. Eigi er pad Miſþägi/eþ madr teka þar Neſt ſim hn̄ a Nroſſ/edr Verþie þar ſem hann a Gradſmala/ og ſo vm adra Gripi/þa ſk madur þeſſ kyns þie i burt taka ſem hn̄ a von/ꝛ mꝫ þeim Lit. Nu kiemr madr ſijdar ꝛ ſier at aññar Gripur liggr epter/ſa er annar a/lyſi þyrer m̄m̄ ſamdægris/ꝛ haþi at Oſekiu þar til er hn̄s gripur kiemr aptur. Eþ madr tekur Grip Mans ad Miſþanga/ a Oxar ar Þingi/a Fiöllū edur Obygdū/ꝛ þiñur ei þyrr eñ hn̄ kiemur heim i Nierad/þa ſekiſt hn̄ ei a medþer þeſſ gripar/eþ hn̄ heþur til Oxarar Þings añat Sūar hid næſta/enn hver Abyrgiſt þat er mꝫ þer Eþ mañi verdr Miſþängi i Þingþör/ eda a Oxar ar Þingi/ þa er þeim riett er þeſſ Gripar ſaknar edur hroſſ/at bida til þeſſ er menn eru i burtu/ꝛ haþi þat hroſſ edur aññan Grip er þa verdr epter eþ pad er ſo lijkt hn̄s hroſſi at hn̄ a tlar

at hinum ſle þat at Miſfanga Ordit/ og lyſi ſem fyrr ſeiger. Nu huar ſem miſfange verdur j þeim ſtedñ er madr a heimillt til Þigs ad færa/þa hafi hñ mz ſier III. Sumr til þings nema fyrr verde Riettr eigande ad/og lyſi j Løgriettu/Enn ef þa kannaſt eingi vid/þa eignizt hñ/ nema ſijdañ verde riettr eigandi ad mz Løgligum Vitnum.

Cap XIIII

Ef madr finnur fiarhlut

EF madr fiñr Fiarhlut mãs e hefr eigandi glatad/ þa ſk hñ Lyſa fyre mm̃ ſamdægris/ella verdr hñ Þiofur ef hañ Lyſer ei/ef fie er ſuo mikid at Þiofs ſok nemur. Madr ſk j lioſi hafa fie e Nyta ſier/og þo ad eigande komi þa epter er ſliꝼtit er/þa bæti hiñ øngu/Eñ ſa madr er til kallar/ſkal til hafa II. Skilrijk

Bitni ad þad er hans fie ef hañ ſk O-
kæntt vera/og ſuerie ad fullann eid/þa
lætur hñ at Logum lauſt/ella a hñ. Nu
fara menn ad Gotu ſamann/og finnur
ſa fund er fyrſtr fer/þa eiga þeir aller
ſaman þat/z þeir er epter fara/Eigi
eiga þeir j er vmfram ganga/Ef men
fara a Skipi ſaman og finna þañ hlut
er fiar er verdr þa ſkulu þeir ſkipta ad
ſafnade ſijn j mille. Ef madr fiñur fie
j Jordu mans/hafi ſa Þridiung er fi-
nur/enn Landeigandi II. hlute/eñ allt
ef hiñ helldr ei vpp ad Logū. Nu fiñr
madr fie j Jrødu j Almeñingi/hafi ſa
Þridiung er fiñur eñ þeir II. Hlute er
þñ Almenning eiga/Nu brytr Madur
Haug edr grefr Jord mans at Oleyfi
þeſſ er a til fiar/ fœri þeim er Jord a
ſlijkt er hñ fann/ og leggi a Landnem
og Jardar ſpiell þeim er Jord a/eñ ef
ſa miſtruer er Jord a ad hinn hafi hiñ
ſo mikid fie fœrt ſem hñ fañ/ þa ſpirie

hañ m; Siettar eidi/ ſa eidur fellur til IIII. Marka.

Cap XV

Um geymſlu fie

EF madr ſelr fie ſitt til Hirdſlu af Trunadi andrũ mañe/ þa ſk ſa er vid tekr Hirda z vard ueita ſem ſitt fie þat ſem hañ uill vel Varduetta/Og ef þat fie: huer fur edr glataſt/ þa ma ſa er þat Fie a koma heim til Lyritar Eids er vid Fie tok/utann ſa ſeige þad þa er hñ vid fie tok ad hañ vilie ad ongue Abyrgiaſt og eru til þeſſ Loglig Vitni/ſuo z ef þat fie huerfur vr eiñri Hirdſlu z hñs fie ſialfs/eñn ef eidr fellr þar ſem ſkildur er v.nt þetta mal fellr til IIII. Marka.

Cap XVI

Ef madur lier Meñe grip

EF madr lier manni grip sinn/ þa skal hver lane heilu heim at koma edr gialldi Verd eigāda sem VI. Skynsamer m̄ meta/ nema hīn tyniſt med laninu er lied var/ þa ma hīn ei lā Abyrgiaſt er hīn matti ei Lijf ſialfs ſins/ Eigi er erfingi ſkylldr fyre þad Lan ad giallda/ Heimillt verdr Skip Hroſſ edr aňar gripr þeim er lied er/ z ollum þm̄ er hīn vill i þeirri ferd ef hīn hefur eigi Leingr edr vijdara enn honum var lied/ enn ongum ſk hīn lia ef hinn hefr þad fra ſkilt er liede. Eingin madr ſk Lan hafa leingr enn lied er/ ella giallde II. Aura þeim ſem fyrr ſeiger nema ſa krefie er atte/ þa ſekiſt hīn For nærne nema Naudſyn bañi/ Nu þo ad madr fare m̄z Eyk annars mans at Lei gu edur lane/ þa. ſk ſa Abyrgiaſt er heſt a þo ad hīn giori nockrum manni ſkada ef ei er af þeſſ Vølldū edur vāgeymſlu er m̄z fer. Ef madr tekr grip mans O-

siedan̄/Nest edr Skip/huert sem þat er
meira Skip edur minna Eyki edur adra
hluti þuilijka/bæti skada þan̄ allann er
hinn hefr af epter VI.manna domi Leg
liga til nefndum/z Riett edr Ofundar
bot m; þeim er tekid var fyrer epter at
uikum/huer Naudsyn til bar þa er tok
og huer Ofund i var gior / edur huer
Skadi þeim vard ad er tekid var fyrer.
Jafnann Riett z Ofundar bot sk huer
madr hafa a fienade sijnum edr ødrum
hlutum er tekit er fyrer edr misþyrmt/
huad manna sem han̄ er at Nafnbotum/
utan̄ Landnam fari epter þui sem fyrr
seiger/z þeir Riettir sem til Mañhel-
gi heyra. Nandran og Kuenna legord
þad dæmist epter þui sem sa er madr til
er þetta er misgiort vid. Ecki a Kongr
a þessum fiar tokum nema halfa Mork
fyrer Nandran/ Ef madur tekur Skip
mans/þa sk han eirni sok fyre suara sig
e Ofnza sijna/enn ef fleire menn eru
i einni

i einni þer . þar sem Oskil. verda giet
vm Hroffa reider edur hroffa epter raser
þa sekiast þeir einer er O skil giora enn
ecki þeir er skil vilia giora / Ef madur
tekur Eyk mans og er eigi ødrum vm
Vardueislu bodit sue ad hann vite / og
bærer þeim er a og þer so mz sem hann
ætti/þa sekist hñ ei a þui ef hañ villde
þñ i þui gagn giøra er a. Ef II. meñ
edr fleire eiga skip saman Eyk edur adra
gripi/þa Abyrgist sa ad ollu er med
fer/enn hueriñ þeirra er heimilt i sijna
þørf. Eigi a hñ at lia edr byggia Skip
ad Oleyfe þess er a mz honum / enn ef
hñ giører þad þa suari hann þeim er a
mz honum /eñ hinn ersykn saka er Lied
var edr Leigdi. Ef madr tekr Grip mãs
Skip edur Hross og viller heimillder ad
þa er hñ Þiofur ad.

Cap. XVII.

Ef madur lier þat hm er lied

M B Lier madur manne Hrꝺss ſitt edr Skip/og vill ſa hꝺ ꝼa ad Þorꝼ ſinni er Lied var/en hinn ꝼer til er Liedꝛ og tekr aꝼ honum Lanit / þa giallde ſá halꝼa Mork ad Apangi er Skip edur hroſſ atti/Enn eꝼ ſa heꝼur vijdara edur leingr ad vedri ꝼæru en honu var lied/ þa giallde ſa halꝼa mork at Apági ꝼ hm er Skip edr hroſſ a/ bæti þo ſliada þm er ad verdr þeim er Liedi. Nu Lier madr odrum mani þad Skip edr Hroſſ er hm var Lied/þa ſekiaſt þeir er haꝼa eꝼ þeir viſſu at ſa atti ei at Lia/Nu hyggia þeir at ſa ætte at rada Skipinu er hm liedi ⁊ vardar þa hm einu. Nu koma þeir aptr er mz Skip mäg haꝼa ꝼarit/þa ſku þeir vppſetia Skip ⁊ Umbua ſem adr var/ Nu meiga þeir ei vpp koma/þa ſku þeir þeim til ſeigia er a Skip/og bioda honum Lid ſitt / og bidia hann til ꝼara/ enn eꝼ hañ vill ei til ꝼara/þa Abyrgiſt

hann

hñ ſkalþr Skip / eñ þeir ella er med þo-
ru / ⁊ ſo eþ þeir bua ei vm ſem adr var
er þeir toku. Eþ madr Lier mañ Skip
edr ſelur a Leigu / þa verdr ollum þeim
heimilt Skip til medþarar er hñ þarþ j
þa þor ad haþa / N.B.H.K. Þar ſem
meñ Kluþa ſkipanu j Veri edr Lägþer-
dum / ſekur huer halþremorf vid Kong
er þat giorer enn þeim epter Lagadom
er Skip atti / Enn huer ſem tekur vijs-
vitande annars Viñu mann edr Skip-
ara / ſekur halþri Mörk vid Kög / ⁊ ſkal
þo Skipare þar vera ſem hañ Ried ſig
þyrre

Cap. XVIII.

Vm Duþl ⁊ Teninga kaſt

EF meñ Düþla edr kaſta Te-
ningum vm Peninga ſie vpp
næmt Kongs Vmbodz maſte
allt þad er vid Bord liggr / ⁊
huer þeirra ſekr halþri Mork vid Kög /

Enn

Enn ef menn Vedia hafe ad enguu e sie Sektalaust

Cap. XIX

Vm Tylftar Eid

EF Kongs kiennir manne Land rad/þa ſk hñ ſynia med Tylf tar eide/og ſo ſkal ſynia allra Obota mala. Nu ſk nefna VI Menn a huora hond hinum er vndann ſkal færaſt/ Jafna ad Rietti vid hañ/ þa ſem næſter honu̅ eru ⁊ vm þad mal ma kunnaſt vera / huorki Sakadanie Sifiada/Fulltijdamen ⁊ Valinkuña/ þa er huorki ſie adr reyndur at Rongum Eidu̅ nie Skrokvottu̅/ ⁊ hafi VII. af þ im/ enn ſialfr hinn Attunde/ ⁊ giora fanga vetta/og ei at mean ſætum reyn-da/og ſuerie jña̅ X. Vikna farra da-ga/Sa ſkal ſueria fullañ Eid fyrer ſig er fyrer ſok verdur/enn aller adrer ſañi mal hñs med þui Skilordi/at eigi vita

þeir

þeir annad sannara fyrer Gude enn þa
far epter sinni hyggiu.

Cap XX.

Vm Siettar Eid

SJettar Eidr sk standa vm all
XIII.marka mal/ᵹ þioþn-
adar mal sem seiger i Þiopa
balki/ᵹ suo fyrer X.Marka
mal. Nu sk nefna III. menn a huora hond
þeim er fyrer sok er hafdur/a þann hatt
sem sagt er vm Tylftar eid/ hafi III.
af þeim/sialfr hinn fiordi/ᵹ II.vanga
Votta.

Cap XXI.

Vm Lyrittar Eid

LYrittar Eidur skal standa vm
allV.marka mal/ᵹ IIII.mar
ka mal þar sem nefna skal II.
menn a huora hond þm̄ er fyrer
sok, er hafdur/hafi þa II.þar af þeim

sem hā þær/ enn sialþr hā hinn þridie.
Eñ þyrer merkr mal ꝫ þadan af smær
ri/skal nefna til Lyrittar eids siñ mañ a
huora hand hinum er þyrer sok er hafdr
hafe annann af þeim/sie sialþur añar/
þanga Vottur hiñ Þridie þessi eidur skal
standa þar til er hafa skal II. maña eid
edr ein Eidi/huat eiñ skal Evris syn-
ja enn II. Lueggia sem Logbok Vottar

Cap. XXII.

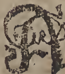
Vm Meinsære

HEir menn sem ad þui verda
kiender ꝫ saṅer at þeir sueria
Rāga eida og Profast þat
med sannendū/þa skulu þeir
vera vtlæger til Noregs vm III. Vetr
vtan Kongr vilie meiri myskū a giora.
Skulu þeir eingis mans eida edr vottfa
niota med þui at þeir giordu sig sialþer
Dnyta/ꝫ gialde Kōgi IIII. merkr eñ
VI. Aura þyre huern mañ er Sor med
honum

hñ/eþ þeir vissu ei ad Osært var. En e'z þeir vissu ad Osært var þyrr eñ þeir foru giallde Rögi IIII. merkr sem hñ. Eñ eþ þeir adburder kuña til at þalla ok þm̄ m̄ n̄ verda gieþnar saker eþ vid liggur lijþ edr Limer/ edr sie aleigu mal/ þa sku þeir slikra Vitna z vndā þærsin niota/sem þess er Myskun til er Kongs valld heþr j hende til Riettinda.

Cap. XXIII.

Vm Sakeyrer

Allr Sakeyre Logliga sagdr ą meñ skal golldin at næstu þar dogū epter/hñ er Riett golld iñ j Vadmalū z Bilu/ z j allre skiña voru/z j ollū Kuikþie epter þui sm̄ þlestra maña-geingr j mille j þui hieradi/j slatrū z allskyns mat j liereptū z ollū austrænū Varninge/z ollu jarn smijdi epter VI.maña virdigu/þella ei til voru nie Buþlar/eñ virda þa til þulla Aura.

kvgb 1 Skillt er ad vordom vitanu sie refst
Eilla skavist J hendum Sysslu manni
kvgb 4 Hvar skal hvern skiop upna er tyat
kvgb 14 Tagi e madur sitt ad taka og a vi
taka ma in grip sin og vilia er a
Ef madur ranar man hardvan
mh 3 Ef madur a vitir man skipi edur
vilagum monn, sem i landrada
Fyrirmad Kong
mgb 8 Hver som mz Sveggir sig vid Skipum
Hann down koupulda kaupf kahtan 4
notum af mottarann, v cort
Utan famlad manda mal til ad
dama ad sin þat di eyger Eydad
Ef logg. eu þad mal. eigin a tal.
log mang. alla tel alþingis
mh 7 Hins boundn hunnorna skuldar ad
fylgia tel voppenger fra sinn hvor
Holpi monk a di ute fylgia
rettarb 27 Eptir Landz
mgl 28 Epter madur

Hier hefur almeñiligt Registrum Islendskrar Logbokar/

Þingfarar Balkur

Cap. I.

Cap. II

Cap. III.

Cap. IIII.

Cap. V.

Registur
Christins Doms Balkur
Cap. I.
Um christeliga Tru
Cap. II
Um Andligt valld og veralldligt
Cap. III.
Um lydskyldu vid Kong
Cap. IIII.
Erfda tal Noregs Konga
Cap. V.
Um Kongs kossning ef einge er þeira ka sem j Kongs Erfdum eru kallder
Cap. VI.
Um Erfder Konges frænda
Cap. VII.
U. Kongs Eid
Cap. VIII.
Um Hertuga Eid
Cap. IX.
Hirdstiora og Lendra manna Eidur
Cap. X.

Cap. X.

Cap XI.

Cap. XII.

Cap. XIII.

Cap. XIIII.

Cap

Cap. XV.

Men

Ef

Riegiſtur

Ef

Almeñeligt Erfdatal
Cap I

Ef

omgá Tabula

Registur

Ef adrer Omagar eru a Omaga godze

Hvorier Omagar skulu meiga a Omaga Gods

Cap. XXII.

Ef jñ. Jadu eyrer er minne eñ v. Hñ vrud

Ef madur þær ødrum/edur lætur laust Omaga Godz/an Doms

Cap. XXIII.

Huernen med Arf skal fara ef Erfingi er ei nær

Um Arf Norskra dáskra og Suenskra

Um Arf Manna af ødrum Tungum

Cap. XXIIII

Um umbod ef madr fer af Lande burt

Ef umbods madur Andast

Ef Islenskur Andast Utan Landz

Capituli XXV.

Hversu Arf skal Sækia ad Logum

Ef hann vill ei vr Arfe fara/

Cap. XXVI.

Ef madur kallar ei til sijns arfs fyrer Fapradis saker

 Huernen

Nær

prompgoflis Bolvz

Registur

Landabrigda Balkur

Ef

Cap III.

Cap. IIII.

Cap. V.

Cap. VI.

Cap. VII.

Cap. VIII.

Cap. IX.

Landzleigu Balkur

Registur

Cap. IIII.

Register

Cap. XVII.

Cap. XVIII.

Cap. XIX.

Cap. XX.

Cap. XXI.

Cap. XXII.

Cap. XXIII.

Cap. XXIIII.

Capituli XXV.

Cap. XXVI.

Cap. XXVII.

Um

Landsleygu Bolkren

Registur

Ef

Registur.

Cap

Register

Cap. XXXVI.

Cap. xxxvij.

Cap. xxxviij.

Cap. xxxix.

Cap. XL.

Cap. XLI.

Cap. XLII

Ner

Lands Lögge Balkur.

Cap.

Register

Cap. LII.

Cap LIII.

Cap. LIIII.

Cap LV.

Cap. LVI

Cap. LVIII.

Cap. LVIII.

Vm

Riegistur.
Vm Falka Veidar / Biorna Reþa og
Rosmyuala/a annars Jordu
Vm Berialestur og grasa
Cap. LIX
Vm Sel j Almenninge
Vm Neystatt j almenninge
Vm Fiske Votn j Allmenningi
Ef Hual rekr þa men eru j almenningi
Ef Madr Brener Sætur edur Bud j
Allmenningi

REKA Balkur

Cap I
Ef Vid rekur a Fioru mans
Ef Vid edur Hual rekur j giegnum
Merke ofa
Ef Nyia Ofa brytur vpp j Land
Ef Bein edur Vidur finst j Fioru
Sandorpin
Ef Vid rekur j Ofa
Cap. II

Registur

Cap. VII.

Cap. VIII.

Cap. IX.

Cap. X.

Cap XI.

Cap. XII

Registur

Um Vegrek
Kaupa Balkur
Cap. I.

Cap. II.

Cap. III.

Cap. IIII.

Cap. V.

Um

Farmanna Log

Farmanna log

Þiofa Balkur

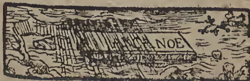
Um

Riegistur

Ef

Ef

Registur

Hier epter fylgia nockrar Riettarbætr vtgiefnar af Wirduglegū Herrum Noregs Kongum Løgunum til Styrkingar og Riettinda

HAkon med GUDZ Myskun Noregs og Suia Kongur/ sender badū Løgmønnum a Jslande og ollum ødrum sijnum mønnum og þegnum og Almuga þess sama Landz / Kuediu Gudz og sijna/ Ormur snorra son hier med vor Løgmadr/ Ritadi til vors allra kiærasta Herra z Fodurs Herra Magnusar Kongs godrar miñingar/ z tiede honum j Opnu Brefi sinu/ vnder sinu og annara godra manna inciglum/ med hueriu hūs brefi þetta vort Bref er m3

 þess/

þess/ad Petur Halfdanar son klærde a Logþinge fyre hm̃ og Logrietku meñ/ epter Arfi Guñars andres sonar baude brodr sins Skilgietinn bædi til baudes ꝫ modur/ Eñ af añare Alfu kiærde til þess sama arfs Dottur syner Skilgietner/ ꝫ Modr þeirra gietiñ j hordomi/ og bad adr nefndur Ormur Fodur vorn þetta mal ad skoda med Radi sinu og giefa Riettarbætur hingad aptur til läd sins/huersu Logmenn skulu dæma i añ are Erfd ꝫ þridiu/þar siñ þeir m̃ kalla sig til arfs er i Nordöe edr j þrændsm̃is spellum eru vt af komner/þo at þeirra born sieu Skilgietinn. Nu af þui at þetta mal var fyrer þrattnefndũ Fedr vorũ/so ꝫ fyre oss ꝫ beggia voru Radi skodat epter þui sem Brefit Orms Log Mans skyrer / og af þui at Fader og vær skodudũ jstuirduliga mz rade voru þetta mal/þa dæmdũ vier adur nefnd-um Petre Haldanar syni med samþycki

rad

Vattur

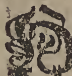
Radgiafa vorra adr nefnda Arf epter
Gunnar fødur broder sinn/enn Dottur
børnum fra/so framt sem moder þeirra
vor giefin j Nordome/og køllum aptur
dom Þorsteins Logmans i þui mata um
adr nefnt mal/og biodum Logmønnum
vorum at ef þuilik mal kuña optar fyre
þa ad koma um þa menn sem af Nor-
dome edur Frændsemis Spiellū eru ut
af komner/ ad þier setied þa urskurd j
Logbok til Riettar bota mote þeim mōn
sem so eru til komner/ ꝛ skal hiedan af
fyrer Log dæmast so opt sem slijk Mal
kuña til ad falla /Var þetta bref giort
a Nidar nest under Augdum a Huita
suñu dag a XX. Ari Rijkis vors Nor
egs/ ꝛ Inciglad oss sialfū hia verundū

Hakon med Gudz Myskun
Noregs Kongur ꝛ cc. Hiedan
af skulu Karlmeñ nefnast til
Eid vattis og undan færslu

 med

med Korlum/en Konur med Konu/so og ef kona Norar vnder. bonda sinn og eiga born sama/ᵹ andast fadernn sijda barnit/þa Arf skal sidan allorei moder taka/er þad barn erfde epter Fodr sinn vtan þau sættist adur sijn j millum vm mal sijn/ᵹ vppgefi huort odru þadsama Nor/þa arf skulu taka fodr frænde Barnsins hiner nanustu sem Erfdatal vottar. Sömuleid skal fara ef Bondi Norar vnder Konu sijna/ Biodum vier Syslu mönum ᵹ Lögmönum þessi Log og Riettar bætur j Logbok setia/þuiad vier viljum at þau gange vm Alldur ᵹ æfi vm allt vort Rijki. Giefi þat JE SVS CHRJSTVS at þessar vorar Skipaner og alllar adrar Riettar bætur er vier hofum ydr giefit Geyme þier so ad ydr sie til nytsemdar og æfinligs Gagns/Gude til heidrs oss til æru ollum samt og Fagnadar/ þetta Bref var giort j Nidar Ose Krossmessu dag

om Ord þa er lidit var fra Hi
burd vors Herra Jesu Christi . m
Ar, eg xiij. Vetur a xiiij. Ar
vors Herra Biarni andunar so
lade oss skalþum bla verundũ / Þorgeir
Torþa son Rikadi

Akon m3 Guds myskũ Nor
egs Kongur sender N. Log
mañi ꝛc. Marger. m̃ hafa
fiært þyre oss jdugliga ꝛc. ein
fainliga þeir sem Vmbod hoþa vorra
vegna at sækia Breþa brot oss til handa
ad þier vilied ongüa sekt a þa dæma er
briota Breþ vor edr ruþa þa Brskurdi
sem vier hoþum a Lagt edr stadþest / og
aþ þui viliũ vier ad þier vitid / ad vier
hoþum so skipat stadþastliga þyrr meir /
ꝛ suo viliũ vier at geymist vpp þra þessi
um deige Obrigduliga / at huer sim̃ bryte
Breþ vor hiedan aþ edr Doma / Varn
adar breþ / edr Stadþestu / edr hau skilur
J i iij. sem

...r giefum vt ymsum modū/tib ...da Styrks edr Rada/fo ad eigi ... a nefndar i vorum Brefum/ ... vier at huer madr sie sekr VIII. Mork... er vor Bref brytur/ og suo biodum vier hier ad dæma ꝛ Laga Urskurd a ad leggia hiedan af fyrer nefndar VIII. Merkr a huern þā mañ er at þui verdr kuñr og sañr/sem adrar Loga seckter þær sem a nefndar eru i Landzlaga bokinni sialfri/nema þar sem meñ giora Fridbrot/Heimsokn eda Ran edr adrar þær saker sem oss þikker ei so lijtil sekt til koma/þa viliū vier ad fare epter þui sem Logbok vottar ꝛ ct.

Akon mz GUDZ Myskū Noregs Kongr ꝛ ct. Vier viliū ydur kunnigt giora ad a Tyrs dagiñ næstan epter midfostu a XIX. Ari vors Rijkis/kōu þeir fyrer oss a stefnu i Mialstefnu a

Tuns

Tunsberge Bispz Þoralla son af Alfu Gudrunar Husfreyiu sinnar og annara Syskina hennar/barna Meistara Heriolfs Korbroder i Oslo af eine Alfu/ og af annare Gunnar af Risum/Kiærde Blfur ad Gudrun Kona hans og syskin hennar nae ei Riettu af honum vm arf Fru Ragnhilldar moder Meistara Heriolfs/ þar sem Fader þeirra hafde Arf leidt þau til Arfsins epter Logum/enn Gunnar suarade þui ad þott Fader þeirra hefde Arfleidt þau til Arfsins / þa være þau þo ecke Arfleidd til Arfs Fru Ragnhilldar Faudr moder sinnar og moder Meistara Heriolfs er sijdar andadist enn fader þeirra/ og kuedst hafa fyrer Dom Herra Buttorms Logmans sem sia ma/ Nu af þui ad Logmennerner under stodu ymisliga ættleidigar Cap. og born og skyra og greina huersu þat skal understandast/huort ættleidingr skal hann einn Arf taka sem hann er ættleiddur til ...

fleire/ þa giørum vier þar ſkyring a mz
vitruſtu manna til løgu ⁊ vnderſtadning
þeim ſem Wirduligur Herra Fader vor
Magnus Kongr hafdi þa er hn̄ ſkipadi
ættleidingar Capitulū ⁊ j Løgbok ſijna
ſiet ſetia/at ættleidingr ſk taka alla arfa
ſem til kunna falla ſem Skilgietin eig-
nar Konu ſon þeſſ ſem arfleiddi jafnan
hiedan af/⁊ þui dæmdū vier Gudrunu
og ødrum bornū meiſtara Heriolfs Løg
liga arfleiddū arf fru Ragnhilldar fødr
modur ſinnar

HAkon mz Guds myſkū ⁊ ct
Vier høfum optliga bedner
verit vm fielags gierd ꝥ a ſīa
ſtendr j Løgbok/at vier ſkylld
um giøra hana ljoſari/og vmbæta ꝥ at
ſem oſſ þætte a fatt vera/⁊ af ꝥ ni ſku
þad aller menn vita/ad med hinna beſtu
manna Rade þa høfum vier ſuo ſkipat
⁊ ſtadfeſt vm allt Landit/þat fyrſt/at
þar

þar sem menn gipta Born sijn saman/ þa stendur sa Skilmale / huort sem er Fielag eda til gioss. Nu þar med Mey eda konu med til gioss/þa megu þau leggia Fielag þegar þau giefa born til arfs/ ef huertueggia vill/ og er su kona gipt med Frænda rade j helmings Fielag/huert sem er af skipta vid born þeir ra edur vt arfa/og leggist j Fielag þad er þa eiga þau eda eigande verda/ med slijkum arfskeftum sem þa giordu þau sin j millum. Nu ef þau Hion leggia Fielag sin j millum er bæde edr annad eiga edr Børn i Omegd/þa meiga þau leggia Fielag sijn a millū mz þui hætte/ Ad huor tueggia Frændur hiner Nánustu og skynsamustu sampycki/þeu sem til Arfs standa epter Bernin ef Foder eda Moder være fra fallin/nema Logmanne z ødrum skynsomum mōn virdist til sinka eda viela giort vid bernin/ þa skal þad Fielag sem Ogiert sie. Suo

 hefnum

hafum vier og skipat ad ef misdaude Niona verdur þar sem ei er Fielag/ og fellur annat huort Niona fra ad Summar malum eda huern tijma Sumars til Michaels messu/ þa skal huort sijna lad skylld hafa þa sem jnn kiemr vm haustid og ad vore epter / Enn ef annat huort Niona felle fra ad Michaels messu at Jolum edr at Kyndils messu og vm vetrinn epter og framm til Kross messu/ þa skiptist epter Jardar eignum su Land skylld sem Oneytt er sem tala reinur til.

Hakon mz Gudz myskun Nerreges Konge ꝛc. ct. Þar sem inn ickia Fiarsokner sijnar i Nie rade mz afþarar þinge/ligge þar vid halfs mork sin adr sa Eyrer vid Kong huerinn er þriostast heim ad fara af Þinge med Rettarann riett at giøra huer sem sækier. So og þyrer biodum vier ad nockr madr kalle sijn mal vnderm

Loglig

Lagligum Riettara til þess ad draga malit fyrer hönum/og hirra hñ so siñu riettindum/vtan pad sie i Kongs naue-tu/Biodum vier Syslu mm̃/ & Logm̃ ad leggia so huers manz mal sem Bref þeirra Votta.

S O skipade Virdugligr Herra Eirekur Kögr son Magnus Kögs/at hueruetna þar sem sakar abere slefner vnder riett proz til Syslu mans og kiemr hañ eigi þarþalla laust þa sekist hñ halfre Mörk. halft Syslu mañe eñ halft þeim er mal a/Kuly þær slefnur vera epter leidar leingd/og so at slefndr hafe noga stund at koma at ollum gognũ og Vitnum/ & profi Syslumadr mal þeirra jñuird uliga huort sem koma Aumar eda Sak-er/og giori Riett þeirra a millñ/ eñ ef hñ fær ei yfer komit/ þa er hañ skyldr ad Rita til Kongs edur Logmans ljust 1

wref sem framast þar hñ og giora þat kaupläust / er þa Logmadr skylldr til at leggia Vrskurd a þat mal þo at hñ halldi þa ei Vitnum sijnum til Logmans. Sama og þa mans sok sem Syslumadr stefner til sin fyrer Log at hñ vill giora Riett odrum monnum af honum ef hñ kiemr ei Naudsynia läust / So er ⁊ skip at ef ei eru Loggiafer a nefndar / ⁊ gef ur madr Ymsum m̃m adrar giafer / þa skulu þær giafer halldast allt þar til er þær verda jafnar vid Loggiafer / Enn ef meira er giefid þa sk Skierdast fyrer hverium epter þui sm̃ tala renn̄r til epter fiärmagne / vtan Salugiafer og þær Giafer er madr giefr heill ⁊ osiukr og afhendir ad sier Lifanda ef Skynsomū m̃m virdist ei til Arfsuika giert / Suo er og stadfest at Fryllu son ættleiddr tekr Riett af fodur sinum epter, moder sina þa sem ættleidde hañ / ef eingi er þeirra til sem adrar eru talder i Erfda talinu /

fryllu so hiñ ellsti eiñ ecki Hofut bol ecke
er Faaður siñ ef Fader hñs fęder Mooder
hñs sijdā hñ var fæddꝛ/ ⁊ þo at hann
hafi Kuōgast þess i millū ⁊ eigi born mꝫ VI
þeirre/ og Andast su og fester þa hina
sijdan er adur var frylla hñs/ Ef Bōdi
selur Jarder husfreyiu siñar utan heñar
samþycki og vilia/ þa skal hun skylldug
vera ad lysa fyrer Skilrijkum moñum
iñnañ næstu V. Vetra sijdan hun viste
at þær voru selldar ⁊ seigia at husbondi
hennar hefꝛ Jarder heñar sellt at heñ-
ar Ovilia/ utā hū hafi utkast Bonda siñ VII
edur eigi þess mals alldrei uppreist/ Ef
madꝛ a born mꝫ eiginkonu siñe medann
hñ er i Utlegd þa eru þau ei arfgeing
huerke til fodurs arfs nie modꝛ arfs/
nema þui at eins at fader hañs verde
Jlendur sijdan,

Jrekꝛ mꝫ Gudz Myskū Nor
egs Kongi hiñ Kȯronadi ⁊ c.
Nu

Nu af þui at oss ber skyllda til Jnnilk-
duliga epter at sia og vm at bæta Log og
Landsins Riett þa Skipū vier nockra
hluti af med hinna bestu Manna rade
og sendum ydr mz þessum greinum sem
hier fylger / J fyrstu at þeir Prestar
hafi Profast dæmi sem ei hafa soknar
Kirkiur eda heyra leyndar skriptar mal/
Item þeir Bændr skilrijker jnnan soknar
sem vel eru fiader hafi ombod og vard
neitslu yfer Kirkiu fie og þui Godzi sem
hun a ad hafa sier til vpphallds / og þo
mz vitorde prestsins og giore herra Bysk
upi reikning eda Kors brædrum ef hann
er ei nær. Suo skulu og Nandgeingner
menn / Prestar og Byskups menn giora
vtfarar Leidangr og skipta fie sem adrer
menn / Gefme Menn ad þrim kinnum
verde lyst adr sam gangr verdr Hiona j
millum / huad ef þau geta børn sijdan
er so var lyst / þa skulu þau vera skilgietin
þo ad sijdar meir profist meinbuger a /
þeirra

þeirra a millum. Þad er & forbodid at nockr madr naudgist til þess eigimords at hañ fa̋ þa konu eiga sem hn̄ hafdi adur fyrer fryllu/ ef hn̄ legst m3 henne sijdan hn̄ bar þad til Skriptar og Yfirbotar.

Item þar sem madr er stefndr til Kōgs innann Lands og kemr ei/ edr hũs vm bodz madur forfalla laust/ þa sekist hn̄ II. mork̄ vid Kong/ vtan hn̄ hafi bod id sitt mal vnder Riett rannsak heima til Logmans edr Syslumans/ & vill hinn þad ei er kærer/ þa sekist sa ei er stefnt var þo at hn̄ kome ei til Kongs ad þui finne/ Itm̄ ad Madr hafe Bref & jnncigle Logmans edr Syslu mans edr annara skilrijkra mañа ef hn̄ fer vr ætthaga sijnum j adra stade þau er hm̄ bere Vitne vm ad hn̄ sie skila madr/ So og ef madur seiger Mañe fyrer Brigd a þeirre Jordu er hañ hyggr hañ eiga ad hallda suorũ fyrer/ eñ hiñ hefr burt la tid a laununga/ og vill suo villa Sokn

hins/

hins/þa sk verianði vera skylldr at seig
ia hn̄ huer Naund hefr a Jorduñe/eñ
ef hn̄ leyner þa giallde hinum so mykla
Landskylld sem af þeirra Jordu geingr
vm þa X I I. manudi/Geyme ꝛ vmbod
bürd ad huer sem feller giallde Eyrer
v fyrer huern Bonda er ei kom bod til a
Bostod ꝛ eigi kom til Þings forfalla
laust/Vm það fie sem emdagat er ha-
fe atfarar þing þegar hn̄ vill/so at hn̄
hafe adur heimt i riettan̄ gialldaga/Er
ꝛ skipat vm eigner þær sm̄ Fader giefr
vi og Kuonzar med Son sinn edur gipter
Dotter sina/ og husfru hans veit þat
þa og er i hia og telur ecki a opin-
berliga/þa ma hun þat ecki riufa sidañ
þo at misdaude þeirra verde/nema so þeir
ra Erfingiar/utan meira sie giefid enn
Log vatta/þa iafnist þat epter Lok.
vij Sua er og greint ef Bonde selur Eig-
ner Husfreyiu siñar edur þær sem þau
eiga bade saman/þa a byrgist sa sialfr
votta

Dotta jnnan XX. vetra ⁊ hüs Erfinga iar ef hũ er daudr ef Jarder voru selld ar mi Husfreyiunnar sampykkt/sijdã er vr Dotta åbyrgd. Item vm Jarda brigde ⁊ Gårda at þat kiærist fyrer Logmanni edr fyrer Syslumanni og giöre þeir þar Riett af huert sem klaga Leikmenn eda Lærder menn/Suo er ⁊ stadfest ef Sonar syner eru II. eda fleire Skilgietner eins mãs syner ⁊ var fader þeirra Skilgietinn samfæddr/þa skulu þeir taka fullann arf slijkan sem fader þeirra stod til og so Jarder og Odul ⁊ skipti sin j mille epter mañmergd/Nuer uetna þar sem Logmadr er nær þa sk hñ nefna menn til doms / einkannliga þar sem vm stör mal er ad dæma / enn ella Syslu madr og skode Jnnuirduliga at þeir nefne XII. m̃ skynsama ⁊ skilrijka til doms/huerke sakada nie Erfiada þm̃ sem vm sk dæma/og þeir XII. gangi einer saman ⁊ stadfesti suo dom sin̄/og

ſijdann gangi þeir til annara manna ⁊ ſamþycki þeir þa aller ſaman Dom þēn mz Loga take/ enn þeir ſem ei vilia ſamþyckia Suerie einn Eid at eigi vite þeir annad ſannara enn þeir ſeigia/ ella ſeku huor þeirra halfri Mørk vid Kong. Ef Kona miſſer Bonda ſijns yngri en̄ tuitug edr Karlmadr miſſir Hūſfru ſin̄ar yngre enn XX. Vetra/ ⁊ koma þau ſaman at Frænda rade/ þa meiga þau hafa fiar halld ſitt og an̄ara man̄a ef vnder þau ber/ edr fa ødrū ef þau vilia þat helldr/ Item. Vid þui ſkal einginn Leiguliде abyrgiaſt hus ad Skridr ſpilli edur Ofuidri brioti/ ef hān hefr vpp halldid Abud epter Løgum

Akon mz GUDS Myſkū Noregs Kongr ⁊ct. marger men̄ hafa kiært fyre oſſ vm þān Vrſkurd ſem Løgmenn ſeiger man̄a i millū/ ⁊ domar þeir ſem

dæmd

dæmder eru/ad eingiñ Rietti gierist a po ad kiærf sie pyrer Syslu mounum/ eda þeirra Umboðs moñum vtan þeim sie glaþer geþnar/ og aþ þui at oss byriar þüllykablute med ongu mote þolast lata/þa vilium vier at aller meñ vite/ ad þat sem sa er malid vardar og Løgskilit er/edur dæmdt er domur til harda kiærer sig þyrer vorū Syslu moñū edr þeirra liens moñum/ᴛ bidia sier Riett giora og þa ønguan/þa þyre bioðū vier vorum Syslu mm̄ og þeirra Liens mm̄ ad sækia vora þegna vm þañ Sakeyri er vier høþum þeim veitta þyrri eñ þeir haþa Riett giort þeim er sig kiæra Løgliga þyrer þeim/ᴛ þess von eiga opan a ad vier þaum þeim vora Fodur leiþd i hendur er Riett vilia giora þeim mm̄ er sig kiæra Løgliga. Queruetna þar sem Løgmañ ᴛ ødrū Skynsomū moñū lijst ad Syslu menn eda þeirra Liens menn taka rangilga Peninga maña vtan Løgliga

 ligra

sigra sokna/ og kuse einhuer so pakiin
igur ad verda eda pasuilkur /þa viliunt
vier at þeir sakie onguan Riett þyrr en
þeir haþa Riett giort þeim er þeir toku
þyrer aþlaga epter Logmans radi z ann
ara godra manna/ war þetta Breþ giort
j Tunsbergi a amian dag Jola a X I I
Are Rijkis vors z c.

Akon mz Gudz Myskū z c.
Þat er optliga kiært þyre oss
at prændur þeirra manna er
vorer Umbodz m̄ lata taka
til Rannsaks/eda lata Reþsa þeim epter
Logum/heitast vid vora Umbodsmenn
edr þa adra er þm̄ vilia þylgia z Rögs
vallo styrkia z Riettindi eiga at giöra/
epter Logum/z aþ þui at hinū Skyn
somullu monnum og oss synast þesser m
ei betre enn þeir menn er heimta giollo.
þyrer þa menn er Kongz lætr reþsa ept
er Logum þyrer sijn aþbrot/þess og an
ars

árs ad epter slijkum heikum hafa opt
vond hetkfram komit/ & af þui krefr &
vor skyllda til Nordr vid ad reisa þuilik
ri vondsku og añare Illsku er nu hefst
dagliga/ þa er þad bod vort & fullkom
ligr vilie/at huer at þessu verdr kunnur
og sannur hiedan af/takist og iunsetiest
vnder Kongs geymslu þar til er hñ fær
þa borgunar menn ed hinn sie traustur
og Oruggr fyre hanum er hñ heitadist
vid/so ad hañ fae þar af huorki Skeñ
me Skada/og a efã IIII. merkr Kong
dominum fyrer sijna ofdirfd/& hinum
fullrietti fitt epter VI. mañ dom er hñ
heitadist vid/ kann og suo til ad bera ad
hiñ sem heitast var vid fae neckra skom̃
edur Skada þo ad sijdar sie / og synist
skynsomum monnum neckr su grunsemd
þa a/ad þess vollo hafi til geingit edur
Rad er adr heitadist vid/þa fyre biodū
vier Syslumonnum vorum & Logm̃
neckra vndan færslu taka af þeim fyre
 enn

enn vier erum ad spurder/ Enn ef neckr tekr þa er sem ogiört sie/ þat þeßu vier og vnder stadid saknliga at þeir eru me- rger menn er rädærer eru ad skipta Logū vid þa menn er eigi vilia epter sieþnum þara edr Skynsamliga svara huort þeir eiga malaeþne vid adra Menn edr aþter vid þa/ vtan ganga þrom mz reidugligū heitan og Ofsuæse vid þa sem E paker eru edr minni þeim eru þyrer sier/ z þo bioda sig til Laga og Riettida epter goð ra manna dome og Vordslum þar sem þad haþer/ Suo z verda sumer þyrer hræðslu saker siñ riett vpp ad gefa/ Og þuiad vier viliū ei nie meigū slijka hluti mz onguo moti hlydasi late hut an af/ þa biodum vier þulikomliga E vsiu mennum vorum ad taka þa menn er ee slijku verda kiender/ z til slijkrar gær m slu z vardueitslu sem þyrr seiger/ Med sama hætte skal ca vera vm vndanþærslu þeirra ef þeim kann þorþ ad verda er

riala

malaefni eigu vid þa/biodum vier ollū monnum og einkanliga Handgeingnum monnum vorum ad veita Sysluminnū vorū Lid med styrk ꝛ fylgie so at þesse vore allꝛ aññar bodskapꝛ sa er vier hofū skipad godum moñū til frelsis eñ Oblydnū mm̄ til Refsingar ꝛ yfer botar verdi stadfastliga halldin / Var þetta Bref giort i Tunsberge a Odins daginñ næstā fyre Trinitatis messu a IIII. ari rijkis vors Herra Haki Canseler vor Inciglade Pall Klerkur Ritadi.

HEfar Riettar bætꝛ gaf Magnu : Kongꝛ ad þott madꝛ hitte j þau Obota mal at hñ hefꝛ fyrer giort Lifinu eda ollu þui er hñ a j Fostu og Lausu/ annad huert drepꝛ Madꝛ Logmann fyrer rietta Log sogn/edꝛ breñer mañ jnne/Stingur vt Auga mans/edꝛ skier Tungu vr hofdi mans/edꝛ neider mañ/edur Drepꝛ mañ

Fodur ſiñ edr Modur ſijna Son edur Brodr dottr eda Syſtr konu ſialfs ſins edr kona Bonda ſiñ/edur Tyner ſialfū ſier/edr Vegr mañ i heimili ſialfs/edr tekr j burt eiginkonu mās/edr taka kona mj rane edr herfāge/edur falſar Madr Kongs Stedia i Norege Bref edr Jn eigli Kongs/edur drepur þañ Mann er hñ hefur Kongs Jncigli fyrer ſier/edr hefur onguar ſaker vid/edur i Herberge Kongs edur i Kongs gardi edr i Kōgs Skipi/edr i nauiſlu hñs/edr tekr madr konu Nauduga/edr hefner Oboka mans edr heimter giolld fyrer/eñ ef einhuer er ſa er j ſlijk Oboka mal fellur / ſem Gud late onguan henda /og þo ad hañ hafe fyre giort þie e lijke vid Kong e a einhuer þeirra born epter j Omegd/fa ſkulu Kongs vmbodz menn ættla barne huerju fullann Forlags eyre af þui fie er hinn Vtlæge atte/æ medan þie vinſt þar til ad born eru matvinnungar fyrer

alldurs sakier epter Logum þo ad þie sie ei meira eñ þeim vinst til þorlags eyris

Magnus med Gudz Myskun Noregs Kongur ꝛ ct. Vier vilium ad þier vitid / ad saker hlydni þeirrar ꝛ Þegnskylldu sem vier hyggium oss haþa eiga aþ ydur sem aþ odrum vorum þegnū / þa viliū vier og þullkomliga biodum ad eingin madr take Gysli til nockrs langþrama / Naþnbatz eda añad skarþ þad sm̄ Kōg dominum heyrer til ad skipa / nema sa er þess vill beidast Komi skalþur til ver at vier skipū þa huerium epter þui sem oss synist huer verdr vera / þyrer biodū vier þullkomliga ad þeir meñ sem Saklausa menn drepa edr önnur Skiemdar Vijg vinna þæristaþ Lādinu nema vor sierlig bod eda Bref kome þar til / suo leggium vier og Landrada sok a þa alla sem Ohlydnis samhellde edr sam hleyppi giera til þess

til þess ad styrkia Illgierdar menn mest Krunu imnar rietti og Landsins Lögum/ og þa sem draga þa vndann Laga Refsingum sem þeir eru verder saker sinna afbrota / Suo vilium vier ad Hirdstiori vor lati sækia oss til handa Syslu giölld og sakar Eyre sem. palla kann af þeim Syslum sem lausar verda a Landenu medan þeir er þeirra Syslna vilia beidast eru j ferd til vor og aptr til Lād sins / vilium vier þessa vora skipan Obrigdilliga hallda lata þar til er oss z vo ru rāde verdr Skynsamliga tiad ad annur Skipan meigi a gioraſt / Vilium vier ok Hirdstiore vor hier rietti Syslumenn þa sā j skyrer eru og vm Log fram þuinga vora þegna/z ef þeir vilia bæta sig ep ter hans rade z Hirdarinnar þa sapnist þeirra afbrot til vor vnder godra māna Innciz'ā /til þeirra giorda sem vier vilium þar a giora/og hafe mit þō godvilia sā þeir af oss hafa/til þesser vor

Brez

Bref ꝛ bod þar vm koma apte til Lard
sins þetta Bref var giertj Scena kaup
ági a Odins dag næsta epter Nichulaus
Messu a IIII. ꝛ XX. Ari Rijkis
vors/Sira arne Cantseler vor Jncig-
lade oss sialfum hia verundum Helge
Juar son Ritade.

Vm Kaup a Voru

S Vo er skipad og stadfest ad og
Kongz ꝛ hans vmbodz madur
a fyrst kaup a ollu Varningi
edz Varzidu huort sem falt
hafa Jnlendsker eda Vtlendsker/þa sk
hann fyrst selia fyrer slikt verd sem adrer
villdu kaupa/ogvm allt þat er hann þik-
ist Kaups vid þurfa og falt er/þa skal
hans vmbods monnum fyrst selia þeim sem
þar gierer til/Jtem. sa sem mann gierer
blarskada til halfrar merkr mz Oþlid ꝛ
Heipt/bæte sa fullrietti epter Domer er
giorde/ꝛ blarskadann sem VI. Skynsamer
menn meta ef Vitni eru til/edz Synir

siettar

Riettar
Rettar eidi ef ei eru Vitni til enn Þø-yndar hof fyrer minna fiarskada epter Atuikum/ eda synie med Lyrittar Eide Datum & c.

SAMLIG SATTMALI A MI-llum Noregs Kongs og Islendinga

I Nafne Fadr & Sonar & Anda Heilags/ Var jatad & samþyckt af øllum Almuganum a Islande mz Lofa taki at var hiodum Virdugligum herra Hakoni Kongi hinum Kordada vera þionustu vnder þa grein Laganna er samþyckt er medal Kongdomsins og Þegnanna þeirra er Landit byggia/ Er su fyrsta Grein/ad vier vilium giallda Kongi Skatt & Þig-farar kaup slijkan sem Løgbok vottar & alla þegnskylldu so framt sem halldin eru vid oss þau heit sem i mot Skattinum var jatad/ i fyrstu ad vtan stefnur vilium
vier

vier önguar hafa utan þeir sem dæmder
verda af vorum monnum á Islande á
Alþingi burt af Landinu / Item: Islend
sker sieu Logmenn og so Syslumenn á
Lande voru af þeirra ætt sem ad fornu
hafa Godordin upp giefid / Item: ad
VI. Hafskip gangi a hueriu äri til Lãds
sins forfalla laust / Arfar sku uppgefast
i Norege fyre Islendskum frãm huorsu
lenge sem stadit hafa þegar riettur arfar
koma til edr þeirra Umbodz men / Land
aurar skulu þeim og uppgiefast / Item
slikann riett skulu hafa Islensker men
i Norege sem þeir hafa bestan haft / item
Ad Kongr late oss na Islendskũ Logũ
og fride epter þui sem vor Logbok vott
ar ꝫ hn hefur bodid i sinũ Brefũ sem
Gud giefe honum afl til. Jarl vilium
vier og hafa yfer oss medan hn helldur
Trunad vid your / medan þier ꝫ ydrer
Arfar hallda vid oss þessa sattar giord /
leu vær lauser ef rofin verdi af ydvart
hende

Riettar
bendi at betra manna yfer syn

HEtta var samtekit j Logrettu a Alþinge og dæmt af Logrettu monnum a dorn Are epter frafall virduligs herra H,eita Hakonar Noregs Kongs hins Korȇada/ ad einginn skule bera oppbundinn knijf þn at Skocki eda hiollt vari at skapti/ En ef borinn er suare III. Aura sekt ⁊ Knifurinn upptæki ⁊ at Alþingismanna Domrofi seki IIII. Morkum /item. þeir fielauser menn sem oskil giora/ sem kaupa ad mannum Godz manna eda Gripe/ taki aptr huor vid sijnu þott ei hafi sier aptr skilt so framt þeir fa Vitne til at þeir attu þat er þeir selldu / item. þat kona er Osæmdar eru af lansum Mm sku. ei giefa Peninga til frelsis þeim er O' samdu/ ser til Osæmdar ⁊ sijnum orfum.

Um Vinnu Folk

J Gudz

Bækur

J Gudz Nafne Amenn. Ver
þessu iafat & iáþryckt af Nird
liorand Vigfuse Juar syni
Logmønnum og Logrettu mōn
& af ollū Almuga a Jslande bædi utā
Riebanda og jnnañ j Logriettu a alm̄i
ligu Auxar ar þingi/j fyrstu aller þeir
menn Karlar og konur sem sig Rada j
Vist hia tueimur eda þremr eda fleirū
sie riett þangader af Eyslu manni eller
Bændum ef ei er Kongs umbodsmadr
nær under þuilika Refsing sem Dom
dæmer/enn vera sijdan epter þar j vist
sem hañ var fyrst Radinn. So & skulu
þat nu vera full og oll Laga rad vid
Verkmeñ & Þionustu meñ Konur sem
Karla hiedan j fra /sem þeir vætta vid
gongu jtalser eda hafa verit fyre Mott
u m og verde þat Vitnis fast/edur hitt
ef þeir hafa Fie edr Peninga ut j hend
ster tekid fyre fram ad Vinna til/edur
3. verit j vist þeirre þrjar Natr j samt/

skulu

skulu ꝫ aller Vinu men komner til sinſ ar viſtar Kroſſmeſſu a Vorit þorþalla lauſt/þeir sem þau Rad-haþa giort/ ſo og huer i þan tijma sem þeir haþa loþ ad og aſatter vordner i ſijnum ſkilmala ella ſteu þeir ſoker ad Oſekiu huar ſem þeir eru/ So og þeir Vinumn ed eigi Vina edur vilia vinna med Bændum/ þyrer biodum vier Bændum ad hyſa þa og heima/lia edur leyþa Fienade-þeirra haga beit/ Item Fiſki men þeir ſem ei giefa lokit ſijnar Skreidar ſkullder vine þyrer ſkulldine til þeſſ at lokin er/og ſo huer hiña ſem miña viña enn þeir haþa adr Peninga vppborit eda a ſig ſkilt eg loþad ad vinna/ Enn huer ſem Nyþur þyrt ſkriþada Articulos edr brytr i moti þeſſari Virdſtiorans og Logmannaña ꝫ Logrietku maña ꝫ Almugans ſamþyckt hier a greindu almeñe ligu Sſaral þigt þa ſekiſt ſa IIII. Merkū vid Kong ſo ſem hū Rtuþi Logmans vrſkurd.

... Pay...

... alains; wi...

...aind Luie...

...n anng Lute...

... ist aun Exuifans ...

...olen, Holen oste Pifeln,

...fi; Sonnas; wund elufanda

...ar fruchtas; Summa Summa

...t, wund elugat da. Raben al.

